

Strona główna>Wyszukiwanie przedstawicieli zawodów prawnych>Rodzaje zawodów prawnych

## Rodzaje zawodów prawnych

W ramach poszczególnych systemów prawnych i sędziowskich państw członkowskich Unii Europejskiej (UE) występuje szeroki wachlarz zawodów prawnych, takich jak adwokaci, notariusze, sędziowie, prokuratorzy czy urzędnicy sądowi. Przedstawicielom zawodów prawnych nie nadaje się jednolitych tytułów we wszystkich państwach członkowskich, a ich rola i status mogą się znacznie różnić.

Na tej stronie znajdują się ogólne informacje o poszczególnych zawodach prawnych (o ich roli i funkcjach).

**Aby uzyskać szczegółowe informacje krajowe, należy kliknąć na flagę kraju.**

Aby znaleźć osobę wykonującą zawód prawny w dowolnym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub zasięgnąć jej porady można przejść do części zatytułowanej [Znajdź...](#)

### Wstęp

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje warunków wykonywania zawodów prawnych poza zawodem adwokata (*lawyer*). Zasadniczo zawody prawne regulowane są na szczeblu krajowym. Pomimo naturalnych podobieństw między tymi zawodami, regulujące je przepisy znacznie się różnią w poszczególnych krajach, co często jest wyrazem kontynuacji historycznych tradycji.

Komitet Ministrów Rady Europy wydał szereg zaleceń dotyczących zawodów prawnych. Jedną z inicjatyw dotyczy wykonywania zawodu adwokata. Inna dotyczy niezawisłości sędziów. Zalecenia Rady Europy oraz inne informacje na ten temat można znaleźć na [stronie internetowej Rady Europy](#).

Ponadto [europejska konwencja praw człowieka](#) stanowi, że każdy oskarżony o popełnienie czynu zagrożonego karą ma prawo do obrony, które może realizować osobiście, lub przez ustanowionego przez siebie obrońcę, a jeśli nie ma wystarczających środków na pokrycie kosztów obrony, do bezpłatnego korzystania z pomocy obrońcy wyznaczonego z urzędu, gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości. Postanowienie to odnosi się przede wszystkim do spraw karnych, lecz [Europejski Trybunał Praw Człowieka](#) (ETPC) rozszerzył jego zakres również na sprawy cywilne.

### Sędziowie

Sędzia to wysoki urzędnik, który przewodniczy rozprawom sądowym, samodzielnie lub jako członek składu orzekającego. Uprawnienia, funkcje, sposób powoływania i szkolenia sędziów, a także przepisy dyscyplinarne ich obowiązujące ogromnie się między sobą różnią w zależności od poszczególnych systemów sądowych. Sędzia jest niczym arbiter w grze, prowadzi rozprawę bezstronnie i jawnie. Sędzia przesłuchuje wszystkich świadków i analizuje inne dowody przedłożone przez strony w sprawie, ocenia wiarygodność stron, a następnie na podstawie dokonanej przez siebie wykładni prawa oraz własnego osądu wydaje orzeczenie w danej sprawie.

Więcej informacji o tym zawodzie można znaleźć na następujących stronach internetowych:

[Zrzeszenie Europejskich Sędziów Sądów Administracyjnych](#) (Association of European Administrative Judges – AEAJ);

[Europejskie Zrzeszenie Sędziów i Prokuratorów](#) (European Judges and Prosecutors Association – EJPA);

[Międzynarodowe Stowarzyszenie Sędziów](#) (International Association of Judges), zwłaszcza sekcja europejska;

[Europejskie Zrzeszenie Sędziów na rzecz Demokracji i Wolności](#) (MEDEL).

### Prokuratorzy

W postępowaniu karnym bardzo istotną rolę odgrywa prokuratura lub urząd oskarżyciela publicznego. Systemy państw członkowskich różnią się znacznie między sobą pod względem roli, zadań i uprawnień prokuratorów.

### Pracownicy wymiaru sprawiedliwości (referendarze sądowi)

Funkcje i nazwy pracowników wymiaru sprawiedliwości mogą być bardzo różne, na przykład: „Greffier” we Francji, „Rechtspfleger” w Niemczech, „Court clerk” w Anglii.

Ponadto pełnione przez nich funkcje różnią się w poszczególnych systemach prawnych: wspomagają oni sędziów lub prokuratorów, zarządzają sądami, mają kompetencje w pewnych postępowaniach. W niektórych krajach od pracowników tych wymaga się wykształcenia prawniczego, przy czym mogą oni udzielać porad prawnych lub korzystać z kształcenia ustawicznego.

W każdym razie odgrywają oni istotną rolę w sądach, przyjmując pokrzywdzonych, jak również oskarżonych, oraz zapewniając ogólną skuteczność wymiaru sprawiedliwości.

Członkowie tego zawodu są reprezentowani na szczeblu europejskim przez [Europejską Unię Referendarzy Sądowych \(Rechtspfleger\)](#) (E.U.R) – organizację pozarządową zrzeszającą stowarzyszenia zawodowe z szeregu państw. Cele tej organizacji obejmują udział w tworzeniu, opracowywaniu i harmonizacji prawa na szczeblu europejskim i międzynarodowym; współpracę z instytucjami europejskimi; reprezentowanie interesów zawodowych jej członków i rozpowszechnianie informacji na temat zawodu na potrzeby lepszego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

### Komornicy (urzędnicy sądowi)

Zawód komornika regulują przepisy prawa państw członkowskich, a regulacje te są różne w poszczególnych krajach.

Osoby wykonujące ten zawód reprezentuje na szczeblu unijnym [Międzynarodowa Unia Komorników](#) (International Union of Judicial Officers – UIHJ). Celem UIHJ jest reprezentowanie jej członków na forum organizacji międzynarodowych oraz zapewnienie współpracy z krajowymi organizacjami zawodowymi.

Pracuje ona nad ulepszeniem krajowego prawa procesowego oraz traktatów międzynarodowych i stara się promować pomysły, projekty i inicjatywy pomocne w rozwoju oraz podnoszeniu niezależnego statusu komornika.

[Europejska Izba Komorników Sądowych](#) (ang. European Chamber of Judicial Officers; fr. Chambre européenne des huissiers de justice – stąd skrót CEHJ)

również reprezentuje komorników. Europejska Izba Komorników Sądowych, stowarzyszenie nienastawione na zysk działające na podstawie prawa belgijskiego, ma na celu wspieranie większego zaangażowania komorników w spójne działania podejmowane przez przedstawicieli zawodów prawnych na forum europejskim.

### Adwokaci

Adwokat, niezależnie od tego, czy został zatrudniony przez osobę fizyczną, podmiot gospodarczy czy państwo, odgrywa rolę zaufanego doradcy oraz reprezentanta klienta. Adwokat to profesjonalista uznawany przez osoby trzecie oraz niezastąpiony uczestnik prawidłowo przebiegającego procesu wymiaru sprawiedliwości. Uosabiając te wszystkie cechy, wiernie służąc interesom klienta i broniąc jego praw, adwokat sprawuje również swoją funkcję w wymiarze społecznym – przewiduje on możliwość powstania konfliktów i zapobiega im, zapewnia rozwiązywanie sporów w zgodzie z obowiązującymi zasadami prawa cywilnego, publicznego czy karnego i z należyтым uwzględnieniem praw i interesów stron, dba o dalszy rozwój prawa i stoi na straży wolności, sprawiedliwości i rządów prawa.

Działalnością adwokatów zarządzają organizacje zawodowe lub właściwe organy danego państwa członkowskiego – izby i zrzeszenia zawodowe adwokatów – odpowiedzialne za stanowienie norm etyki zawodowej oraz stosowanie środków dyscyplinarnych.

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje warunków wykonywania zawodów prawniczych. [Dyrektywa](#) z 1998 r. ustanawia jednak warunki stałego wykonywania zawodu adwokata w państwie członkowskim innym niż państwo uzyskania kwalifikacji zawodowych.

Na szczeblu UE adwokatów reprezentuje [Rada Izb Adwokackich i Stowarzyszeń Prawniczych](#) (Council of Bars and Law Societies of Europe, CCBE) - międzynarodowa nienastawiona na zysk organizacja utworzona w 1960 r. Pełni ona funkcję łącznika między UE a krajowymi izbami adwokackimi i stowarzyszeniami prawniczymi w Europie we wszystkich leżących we wspólnym interesie sprawach związanych z wykonywaniem zawodu adwokata

### Notariusze

Notariusz to przedstawiciel zawodów prawniczych specjalizujący się w określonych kwestiach prawnych i uprawniony do wykonywania czynności w ich zakresie. Ze względu na zakres ich zadań i obowiązków notariusze odgrywają ważną rolę w stosowaniu prawa w 22 państwach członkowskich, w których porządek prawny jest oparty na prawie rzymskim. W unijnych systemach prawnych wywodzących się z *common law* również występuje zawód notariusza, którego działalność obejmuje szeroki zakres czynności prawnych i którego uprawnienia są wykonywane zazwyczaj w odniesieniu do aktów i instrumentów prawnych, które będą wykorzystane w sądach zagranicznych. Notariusze odgrywają istotną rolę w handlu międzynarodowym i krajowym.

Do ich zadań należy w szczególności:

sporządzanie prywatnych umów oraz doradzanie stronom, przy czym zobowiązani są do równego traktowania każdej z nich. Sporządzając dokumenty urzędowe, notariusz odpowiada za ich zgodność z prawem, oraz za treść porad, których udziela. Notariusz ma obowiązek informowania stron o skutkach zaciąganych przez nie zobowiązań;

wykonywanie postanowień sporządzonych przez siebie aktów notarialnych. Akt notarialny może być następnie zarejestrowany bezpośrednio w urzędowych rejestrach bądź, jeśli jedna ze stron nie wykonuje swoich zobowiązań, poddany egzekucji bez uprzedniego podjęcia czynności przez sąd;

odgrywanie roli rozjemcy, który, działając bezstronnie i przestrzegając ściśle litery prawa, umożliwia stronom osiągnięcie porozumienia akceptowalnego dla obydwu stron.

Notariusze są urzędnikami publicznymi – państwo powierza im pewien zakres władzy publicznej, aby mogli wypełniać misję służby publicznej, wykonując swe funkcje w ramach niezależnego zawodu. Notariuszy wiąże tajemnica zawodowa.

Warunki powołania notariusza przypominają warunki powołania na stanowisko sędziowskie. Notariusz jest niezawisły, nieusuwalny i bezstronny, a jego czynności są wiążące i podlegają egzekucji. Nadzór nad działalnością notariuszy sprawuje Ministerstwo Sprawiedliwości.

W 22 państwach Unii Europejskiej, których systemy prawne opierają się na prawie rzymskim, usługi na rzecz obywateli świadczy około 35 000 notariuszy. W częściach składowych Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, których systemy opierają się na *common law*, zawód notariusza wykonuje około 1 000 osób.

W relacjach z instytucjami europejskimi interesy notariuszy reprezentuje [Rada Notariatów Unii Europejskiej](#) (Council of the Notariats of the European Union, CNUE) utworzona w 1993 r. Rada ta reprezentuje notariaty wszystkich państw członkowskich, w których istnieje zawód notariusza uregulowany w myśl koncepcji wywodzących się z prawa rzymskiego. Są to notariaty: Austrii, Belgii, Bułgarii, Chorwacji, Estonii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Litwy, Luksemburga, Łotwy, Malty, Niderlandów, Niemiec, Polski, Portugalii, Republiki Czeskiej, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Węgier i Włoch. Notariusze wykonujący zawód w częściach składowych Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, których systemy opierają się na *common law*, są reprezentowani przez własne organizacje narodowe. W stosunkach międzynarodowych Anglia i Walia, Szkocja, Irlandia oraz Irlandia Północna są reprezentowane łącznie przez Forum Notariatu Zjednoczonego Królestwa i Irlandii ([UK and Ireland Notarial Forum](#)).

Ostatnia aktualizacja: 21/01/2019

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

językowej . Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie

tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

### Zawody prawnicze - Belgia

Poniżej przedstawiono w zarysie różne zawody prawnicze w Belgii

[Zawody prawnicze – wprowadzenie](#)

[Oskarżyciele publiczni/prokuratorzy](#)

[Sędziowie](#)

[Adwokaci](#)

[Notariusze](#)

[Inne zawody prawnicze](#)

[Organizacje, które udzielają bezpłatnych porad prawnych](#)

[Prawnicze bazy danych](#)

[Portal Federalnej Służby Publicznej Wymiaru Sprawiedliwości](#)

### Zawody prawnicze – wprowadzenie

Niniejsza część zawiera informacje dotyczące zawodów prawniczych takich jak:

oskarżyciele publiczni/prokuratorzy,

sędziowie,

adwokaci,

notariusze oraz

komornicy sądowi.

### Oskarżyciele publiczni/prokuratorzy

#### Organizacja

Jako **oskarżyciele publiczni** (*Ministère public*) występują funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości (*magistrats*) skierowani do **prokuratury** (*parquet*) lub do **inspekcji pracy** (*auditorat*). Pełnią oni obowiązki służbowe w okręgu sądu, w którym zostali ustanowieni.

**Na szczeblu okręgu sądowego prokurator królewski** (*procureur du Roi*) oraz jego pierwsi zastępcy i pozostali zastępcy występują w charakterze oskarżyciela publicznego przy sądzie pierwszej instancji (*tribunal de première instance*), w szczególności przed sądem dla nieletnich, który jest wydziałem sądu pierwszej instancji. Pełnią tę funkcję również w sądzie policyjnym (*tribunal de police*) oraz sądzie gospodarczym (*tribunal de commerce*) w danym okręgu sądowym.

**W sądach pracy pierwszej instancji** (*tribunaux du travail*) funkcję tę pełni **oskarżyciel przy sądzie pracy** (*auditeur du travail*), którego wspomagają zastępcy oraz, jeżeli zajdzie taka potrzeba, pierwsi zastępcy. Występują również w charakterze oskarżyciela publicznego w sądzie poprawczym (*tribunal correctionnel*), który jest wydziałem sądu pierwszej instancji, lub w sądzie policyjnym (*tribunal de police*) w sprawach karnych, wchodzących w zakres ich właściwości.

**Na szczeblu sądów apelacyjnych i sądów pracy drugiej instancji** (*cour du travail*) funkcję oskarżyciela publicznego pełni **prokurator generalny**, który kieruje pracą i nadzoruje funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości w prokuraturze generalnej (*magistrats du parquet général*) oraz generalnej inspekcji pracy (*l'auditorat général du travail*). W prokuraturze generalnej prokuratora generalnego wspomagają: pierwszy rzecznik generalny (*premier avocat général*), rzecznicy generalni (*avocats généraux*) i zastępcy prokuratora generalnego (*substituts du procureur général*). W generalnej inspekcji pracy są to pierwszy rzecznik generalny, rzecznicy generalni i zastępcy generalni.

**W Sądzie Kasacyjnym** funkcję oskarżyciela publicznego pełni **prokurator generalny przy Sądzie Kasacyjnym**, którego wspomagają pierwszy rzecznik generalny i rzecznicy generalni. Pomimo tej samej nazwy funkcja oskarżyciela publicznego w tym przypadku jest zupełnie odmienna. W konsekwencji Sąd Kasacyjny nie orzeka co do istoty sprawy, ale weryfikuje zgodność z prawem i rzetelność dotychczasowego postępowania.

Oskarżyciel publiczny/prokurator jest **niezależny** w prowadzeniu dochodzeń i ścigania w poszczególnych przypadkach, bez uszczerbku dla kompetencji właściwego ministra do wszczęcia ścigania i wydawaniu wiążących wytycznych w odniesieniu do polityki kryminalnej, w tym w zakresie polityki dochodzenia i ścigania.

#### **Rola i zadania**

Oskarżyciel publiczny/prokurator odpowiada za realizację szeregu zadań i obowiązków. Jego zadania i obowiązki obejmują **prowadzenie i monitorowanie** zarówno **spraw karnych**, jak i **spraw cywilnych**.

**W sprawach karnych** prokuratorzy zapewniają (w interesie publicznym) właściwy przebieg i rozstrzygnięcie postępowania karnego. Wykonują oni swoje czynności zarówno na etapie rozstrzygnięcia sprawy co do jej istoty, jak i podczas poprzedzającego ją postępowania informacyjnego (*procédure de l'information*) i przygotowawczego (*procédure de l'instruction*) – w sądach śledczych (*juridictions d'instruction*): w izbie doradczej (*chambre du conseil*) i izbie oskarżeń (*chambre des mises en accusation*). Podczas rozprawy stoją na straży stosowania prawa karnego, czuwając jednocześnie, aby podjęto wszelkie konieczne środki zmierzające do właściwego wykonania orzeczonych kar. **W sądzie przysięgłych** (*cour d'assises*) funkcję oskarżyciela publicznego pełni prokurator generalny przy sądzie apelacyjnym, który jednak może delegować swoje zadania na innego członka prokuratury.

**W sprawach cywilnych** prokurator działa z urzędu w przypadkach przewidzianych w ustawie i w każdym przypadku, gdy wymaga tego porządek publiczny. W tych sprawach prokuratura wydaje opinię (pisemną lub ustną) dotyczącą danej sprawy. Prokurator ma obowiązek wydania opinii w sprawach dotyczących konkretnych zagadnień, wymienionych w art. 764 akapit pierwszy belgijskiego kodeksu postępowania sądowego (Code judiciaire). Może on również wydawać opinie we wszystkich innych sprawach, w których uzna to za stosowne, o ile znajduje się to w jego właściwości. Sąd może również zwrócić się o wydanie takiej opinii (art. 764 ust. 2 kodeksu postępowania sądowego).

Poza głównymi zadaniami w ścisłym tego słowa znaczeniu prokurator jest również, w zakresie swojej właściwości, organem upoważnionym do **odpowiedniego monitorowania i wykonywania orzeczeń i wytycznych dotyczących polityki kryminalnej**.

Wytyczne polityki kryminalnej określa minister sprawiedliwości po konsultacjach z kolegium prokuratorów generalnych (złożonym z pięciu prokuratorów generalnych przy sądach apelacyjnych).

Kolegium, pod zwierzchnictwem ministra sprawiedliwości, podejmuje decyzje mające na celu zapewnienie wysokiego stopnia spójności w zakresie opracowywania i koordynacji polityki oraz właściwego funkcjonowania prokuratury w ujęciu ogólnym.

Właściwość kolegium obejmuje całe terytorium królestwa, a jego decyzje mają moc wiążącą dla prokuratorów generalnych przy sądach apelacyjnych i dla wszystkich członków prokuratury działających pod ich zwierzchnictwem i kierownictwem.

Więcej informacji można znaleźć na [stronie internetowej Federalnej Służby Publicznej Wymiaru Sprawiedliwości](#) (Ministerstwo Sprawiedliwości, zakładka „Ministère de la Justice” - „Parquet”).

#### **Sędziowie**

##### **Organizacja**

Istnieje rozróżnienie na **sędziów** (*magistrature assise*), do których zaliczają się sędziowie w sądach niższej instancji (*juges*) i radcy w sądach wyższej instancji (*conseillers*) oraz na prokuratorów (*magistrature debout*) – zob. wyżej oskarżyciel publiczny/prokurator.

Na ogół funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości, którzy zasiadają w sądach niższych instancji nazywa się **„sędziami”** (*juges*), podczas gdy funkcjonariuszy zasiadających w sądach wyższej instancji nazywa się **„radcami”** (*conseillers*).

**Rola sędziów** polega na zastosowaniu odpowiednich przepisów prawnych do przedstawionego im stanu faktycznego w sprawach cywilnych, a także w sprawach, w których dana osoba dopuściła się czynu przestępnego.

W niektórych sądach sędziowie zawodowi odbywają posiedzenia wraz z sędziami niezawodowymi. **Sędziowie niezawodowi** orzekają w następujących sądach:

sąd gospodarczy: sędziowie zawodowi i sędziowie-doradcy (*juges consulaires*; sędziowie niezawodowi)

sąd pracy: sędziowie zawodowi i ławnicy (*juges sociaux*; sędziowie niezawodowi)

sąd penitencjarny: sędziowie zawodowi i asesory sądu penitencjarnego (*assesseurs en application des peines*)

##### **Organ odpowiedzialny**

[Najwyższa Rada Wymiaru Sprawiedliwości](#) (Conseil supérieur de la justice) pełni **potrójną funkcję**:

odgrywa decydującą rolę w **powoływaniu** sędziów w ramach korpusu funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości w sposób obiektywny i bezstronny pod względem politycznym;

sprawuje **zewnętrzną kontrolę** nad funkcjonowaniem sądownictwa, łącznie z rozpatrywaniem skarg;

**przedstawia opinie** osobom odpowiedzialnym za wyznaczanie kierunków polityki w celu poprawy funkcjonowania sądów.

**Więcej informacji** można znaleźć na stronie internetowej [Najwyższej Rady Wymiaru Sprawiedliwości](#) <http://www.hrj.be/>

##### **Adwokaci**

##### **Rola i zadania**

Adwokat jest osobą wykonującą zawód prawniczy oraz pełniącą określone funkcje w wymiarze sprawiedliwości. Podlega on zasadom etyki zawodowej, które gwarantują mu **całkowitą niezależność**. Ponadto jest zobowiązany do zachowania tajemnicy zawodowej.

Wyszkolenie adwokata ma na celu umożliwienie mu podejmowania się spraw z różnych dziedzin prawa, które często są wzajemnie powiązane (prawa spółek, prawa administracyjnego, prawa budowlanego i planowania przestrzennego, prawa finansowego, prawa rodzinnego itp.). W miarę rozwoju kariery zawodowej adwokat może się wyspecjalizować w jednej lub kilku dziedzinach, w których nabył wiedzę specjalistyczną.

Rolą adwokata jest wspieranie klientów nie tylko przed sądami, ale również we wszystkich sytuacjach, w których mogą potrzebować usług prawnych oraz osoby mogącej ich reprezentować lub sporządzić dla nich pismo. Adwokat może również udzielić swoim klientom wsparcia moralnego.

Ogólnie rzecz ujmując, adwokat występuje w potrójnej roli:

**doradcy**

**rozjemcy**

**obrońcy.**

Adwokat może wytaczać powództwa i bronić swoich klientów we wszystkich belgijskich sądach (w sądzie policyjnym, przed sędzią pokoju (*justice de paix*), w sądzie pierwszej instancji, sądzie gospodarczym, sądzie pracy pierwszej instancji, sądzie apelacyjnym, sądzie pracy drugiej instancji (*cour du travail*), w sądzie przysięgłych oraz w Radzie Stanu), jak również w innych państwach Unii Europejskiej.

Może również uczestniczyć w postępowaniu arbitrażowym lub mediacyjnym, w ramach alternatywnych metod rozstrzygania sporów (ADR) lub na dowolnym zgromadzeniu lub posiedzeniu.

Adwokat nie podejmuje działań wyłącznie w przypadku sporów. Dzięki poradom ze strony adwokata lub dzięki sporządzonym przez niego umowom można niejednokrotnie uniknąć postępowania sądowego.

Adwokat może również pomóc w przypadku najmu lub kupna nieruchomości budynkowej, założenia spółki, niewypłacalności lub też zawierania umowy o pracę z nowym pracodawcą, w razie wypadku lub napaści, w przypadku wezwania do sądu lub w razie separacji itp.

**Adwokat dla każdego:**

Osobom o ograniczonych środkach prawo zapewnia możliwość skorzystania z pomocy prawnej (dawniej zwanej *pro deo*) lub wsparcia prawnego:

**Pomoc prawna** pozwala na całkowicie lub częściowo bezpłatne korzystanie z usług adwokata. Istnieją dwa warianty udzielania pomocy prawnej:

**Podstawowa pomoc prawna** jest dostępna dla wszystkich, bez progów dochodów. Chodzi o dyżury adwokackie, podczas których adwokaci pozostają do dyspozycji klientów, udzielając im krótkich porad, do czego zalicza się porada prawna, prośba o udzielenie informacji itp.

Właściwym organem odpowiedzialnym za udzielanie podstawowej pomocy prawnej są komisje ds. pomocy prawnej (Commissions d'Aide Juridique; C.A.J.).

**Kwalifikowana pomoc prawna** jest dostępna jedynie w przypadku spełnienia pewnych warunków dotyczących dochodów lub też w zależności od zaistnienia określonych sytuacji. Pomoc ta, w zależności od sytuacji całkowicie lub częściowo bezpłatna, pozwala na ustanowienie adwokata, który będzie bardziej szczegółowo doradzał klientowi w toku postępowania sądowego lub administracyjnego, a także który może wziąć udział w postępowaniu mediacyjnym.

Właściwym podmiotem odpowiedzialnym za udzielenie tego typu pomocy prawnej są biura ds. pomocy prawnej (Bureaux d'Aide Juridique; B.A.J.).

**Wsparcie prawne** obejmuje całkowite lub częściowe zwolnienie z kosztów postępowania (opłaty sądowe, opłaty rejestracyjne, opłaty urzędników sądowych, opłaty za czynności notarialne, opinie biegłych itp.). W tym celu klient osobiście lub przez adwokata zwraca się do biura wsparcia prawnego.

**Właściwe organy**

Wszyscy adwokaci należą do samorządu zawodowego adwokatów; Obecnie w Belgii istnieje 28 izb adwokackich.

Zrzeszenie Francuskojęzycznych i Niemieckojęzycznych Izb Adwokackich (Ordre des Barreaux Francophones et Germanophone; O.B.F.G.) jest organizacją, która zrzesza wszystkie izby wspólnoty francuskiej i niemieckojęzycznej Belgii (czyli 13 izb francuskojęzycznych i 1 izbę niemieckojęzyczną).

Zrzeszenie Izb Adwokackich Wspólnoty Flamandzkiej (Orde van Vlaamse Balies; O.V.B.) jest organizacją, która zrzesza wszystkie izby adwokackie wspólnoty flamandzkiej Belgii (14 izb).

W celu uzyskania informacji na temat zawodu adwokata można zapoznać się z następującymi stronami internetowymi:

[🔗 Francuskojęzyczne i niemieckojęzyczne izby adwokackie Belgii](#)

[🔗 Zrzeszenie Izb Adwokackich Wspólnoty Flamandzkiej](#)

Dostęp do tej bazy danych jest **bezpłatny**.

**Notariusze**

Notariusze są **funkcjonariuszami publicznymi** powoływanymi przez króla, których rola polega w szczególności na uwierzytelnianiu czynności, które są dokonywane w ich obecności. Niektóre czynności (*actes authentiques*) wymagają bowiem z mocy prawa udziału notariusza w celu potwierdzenia umowy zawartej przez strony (sporządzania dokumentów urzędowych). Na przykład z usług notariusza należy skorzystać w celu sprzedaży nieruchomości budynkowej. Poza sporządzaniem dokumentów urzędowych notariusz świadczy też usługi związane ze sprawami spadkowymi, sporządzeniem umowy prywatnej, wydawaniem opinii itp.

Do kompetencji notariuszy należą głównie trzy ważne dziedziny:

**prawo rzeczowe dotyczące nieruchomości** (sprzedaż nieruchomości budynkowej, kredyt itp.),

**prawo rodzinne** (małżeńska umowa majątkowa, spadki, rozwody itp.), oraz

**prawo handlowe** (tworzenie spółek itp.).

Istnieje również **Krajowa Izba Notarialna** (Chambre nationale des notaires). Jej główne **zadania** to:

reprezentowanie belgijskich notariuszy wobec władz i instytucji w zakresie ich kompetencji,

ustalanie zasad etyki zawodowej,

kierowanie do izb notarialnych odpowiednich zaleceń dotyczących odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Na poziomie prowincji działają również izby notarialne, będące organami dyscyplinarnymi samorządu zawodowego, których nadrzędnym zadaniem jest czuwanie nad przestrzeganiem zasad etyki zawodowej i rozstrzyganie sporów natury zawodowej (na przykład rozpatrywanie skarg).

Ponadto notariusze są zrzeszeni w Królewskiej Federacji Belgijskiego Notariatu (Fédération Royale du Notariat Belge – FRNB). Federacja jest zrzeszeniem zawodowym notariuszy wspierającym kancelarie notarialne w codziennej pracy, poprzez świadczenie usług dostosowanych do ich potrzeb. Reprezentuje ona także notariuszy na zewnątrz.

Więcej informacji można znaleźć na [🔗 stronie internetowej Królewskiej Federacji Belgijskiego Notariatu](#).

**Inne zawody prawnicze**

**Komornicy sądowi**

Komornik sądowy jest **urzędnikiem wymiaru sprawiedliwości i funkcjonariuszem publicznym**, który sprawuje swoją funkcję w ramach **wykonywania wolnego zawodu**. Oznacza to, że posiada dwojaką tożsamość zawodową: z jednej strony jest funkcjonariuszem administracji publicznej, z drugiej strony sprawuje swoją funkcję w sposób **niezależny**.

Komornik sądowy jest **urzędnikiem wymiaru sprawiedliwości i funkcjonariuszem publicznym** właśnie dlatego, że państwo powierzyło mu wykonywanie części władzy publicznej. Z tego powodu nie może odmówić podjęcia działania na odpowiednio złożony wniosek, chyba że zasady etyki zawodowej lub prawo na to

nie zezwalają, jak w przypadku konfliktu interesów lub niezgodności wniosku z prawem. Komornik nie działa zatem nigdy z własnej inicjatywy, lecz zawsze na wniosek osoby, która powierzyła mu wykonanie czynności urzędowej. Podczas każdej czynności komornik musi realizować różne obowiązki prawne. Ponadto może on pobierać opłaty za wykonane czynności w celu częściowego lub całkowitego pokrycia poniesionych kosztów.

Jako **osoba wykonująca wolny zawód** komornik sądowy działa w sposób niezależny i bezstronny. Ponadto jego doświadczenie zawodowe ma służyć wszystkim członkom społeczeństwa. Oznacza to, że nie otrzymuje on wynagrodzenia, zwrotu kosztów, ani żadnego dodatku funkcyjnego od władz. Musi zatem sam ponosić wszystkie koszty.

Zakres działania komornika sądowego można podzielić na dwie główne kategorie: **czynności zwane „pozasądowymi”** (odzyskiwanie długu za zgodą dłużnika, protokół stanu faktycznego) i **„sądowe”** (doręczenie, wykonanie orzeczeń). W trakcie tych czynności do jego obowiązków należy często udzielanie informacji na temat sposobu, w jaki można korzystać ze swoich praw, a także udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące jego obowiązków. Komornik udziela tych informacji zarówno osobie, która korzysta z jego usług, jak i podmiotom, których dotyczą podejmowane przez niego czynności.

W każdym okręgu sądowym istnieje **izba**, w której skład wchodzi wszyscy komornicy sądowi **z danego okręgu**. Główne zadania izby polegają na zapewnianiu przestrzegania przez komorników sądowych z okręgu zasad odpowiedzialności dyscyplinarnej oraz przepisów ustawowych i wykonawczych, które ich dotyczą, jak również na rozstrzygnięciu sporów, które mogą powstać między komornikami.

Istnieje również Krajowa Izba Komorników Sądowych Belgii (Chambre nationale des huissiers de justice de Belgique), której główne **zadania** obejmują: zapewnianie jednolitych zasad odpowiedzialności dyscyplinarnej i zasad etyki zawodowej komorników sądowych, obrona interesów jej członków oraz reprezentowanie ich.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej [Krajowej Izby Komorników Sądowych Belgii](#).

## Inne

Sędziów i prokuratorów wspomaga personel administracyjny i merytoryczny: sekretarze (*greffiers*), referendarze (*référéndaires*), asystenci prokuratorscy (*juristes de parquet*), sekretarze prokuratury (*secrétaires de parquet*) oraz personel administracyjny.

W każdej rozprawie oprócz sędziego bierze również udział **sekretarz**. Sekretarz wspomaga pracę sędziego, na przykład przygotowując akta na rozprawę. W trakcie rozprawy sporządza protokół przebiegu rozprawy oraz pilnuje, by wszystkie dokumenty zostały właściwie sporządzone. Innymi słowy zapewnia wykonanie zadań administracyjnych i rachunkowych sekretariatu oraz je koordynuje. W każdym sądzie znajduje się sekretariat (*greffe*), którym kieruje główny sekretarz (*greffier en chef*). W sekretariacie sądu pracuje jeden lub kilku sekretarzy w zależności od wielkości sądu. Sekretarze wspomagają z kolei pracownicy administracyjni.

**Referendarze** są prawnikami, którzy pomagają sędziom sporządzać wyroki w sądach. Współpracują oni przy sporządzaniu akt sądowych, pod nadzorem i zgodnie z instrukcjami jednego lub kilku sędziów. Analizują akta, zagadnienia prawne i przygotowują projekty wyroków w odniesieniu do kwestii prawnych. Funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości mogą zwracać się do asystentów (*juristes*) o opracowanie aspektów prawnych sprawy. W prokuraturze nazywa się ich „asystentami prokuratorскими”. Asystenci prokuratorscy przeprowadzają w szczególności kwerendy prawne, zbierają i przechowują informacje, przygotowują wezwania do sądu, pod nadzorem i na podstawie instrukcji jednego lub kilku prokuratorów.

W każdej prokuraturze mieści się sekretariat prokuratury kierowany przez głównego sekretarza (*secrétaire en chef*). Sekretarze w prokuraturze wspomagają prokuratorów, w szczególności w pracy w zakresie dokumentacji i kwerend oraz przygotowywaniu akt sprawy. Aktualizują oni dokumenty oraz rejestry prokuratury, dokonują archiwizacji itp. Liczba sekretarzy w prokuraturze zależy od jej wielkości. Sekretarze w prokuraturze wspomagają z kolei pracownicy administracyjni.

W sekretariatach sądów i w sekretariatach prokuratury pracuje wielu pracowników administracyjnych. Personel administracyjny zapewnia obsługę administracyjną wpływających akt sądowych i wprowadzanie danych do rejestrów. Współpracownicy administracyjni zajmują się pocztą i rejestracją pism oraz zapewniają obsługę interesantów w sekretariacie sądu lub prokuratury.

Więcej informacji na temat tych zawodów można znaleźć w [tym dokumencie](#) (376 Kb) [en](#).

## Organizacje, które udzielają bezpłatnych porad prawnych

Każdy obywatel może uzyskać **pierwszą bezpłatną poradę prawną**, udzieloną przez osoby wykonujące zawody prawnicze. Chodzi o **podstawową pomoc prawną**:

informacje praktyczne,  
informację prawną,  
pierwszą opinię prawną lub  
odesłanie do specjalistycznej organizacji.

Nie chodzi tu o natychmiastowe uregulowanie sprawy, lecz o **pierwsze wskazówki**. Dyżury prawne organizuje się w organach wymiaru sprawiedliwości, sądach pokoju, punktach porad prawnych (*maison de justice*), niektórych urzędach gminnych, większości publicznych ośrodków pomocy społecznej (Centre chargé de l'action sociale dans une commune, CPAS) i przy różnych stowarzyszeniach nienastawionych na zysk posiadających dział prawny.

Aby uzyskać więcej informacji, można zapoznać się z broszurą zamieszczoną on-line: [Pomoc prawna: lepszy dostęp do wymiaru sprawiedliwości](#).

## Prawnicze bazy danych

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej [Federalnej Służby Publicznej Wymiaru Sprawiedliwości](#) (Ministerstwo Sprawiedliwości).

## Portal Federalnej Służby Publicznej Wymiaru Sprawiedliwości

### Kategorie

#### Informacja

Wymiar sprawiedliwości od A do Z

Dział prasowy

Publikacje

Skargi

Adresy sądów

Komunikaty prasowe

Statystyki

#### Sądownictwo powszechne

Sądy wyższej i niższej instancji

Prokuratury

Właściwość miejscowa

Rada Konsultacyjna Sądownictwa (Conseil consultatif de la Magistrature)

Komisja ds. Modernizacji Sądownictwa (Commission de modernisation de l'ordre judiciaire)

Zmiany w otoczeniu prawnym

## Powiązane strony

 [Federalna Służba Publiczna Wymiaru Sprawiedliwości](#)

Ostatnia aktualizacja: 17/11/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

## Zawody prawnicze - Bułgaria

Na niniejszej stronie przedstawiono informacje na temat zawodów prawniczych w Bułgarii.

### Zawody prawnicze: wprowadzenie

### Zawody prawnicze: wprowadzenie

Główne zawody prawnicze w Bułgarii to: **prokurator, śledczy, sędzia, adwokat, notariusz, komornik prywatny, komornik państwowy oraz sędzia rejestrowy.**


Kwestie związane z wykonywaniem tych zawodów reguluje konstytucja Republiki Bułgarii oraz ustawa o systemie sądownictwa.

### Prokuratorzy

#### Organizacja

W skład służb prokuratorskich w Republice Bułgarii wchodzi Prokurator Generalny, Urząd Najwyższego Prokuratora Kasacyjnego, Urząd Najwyższego Prokuratora Administracyjnego, Krajowe Służby Ścigania, prokuratura apelacyjna, Urząd Wyspecjalizowanego Prokuratora Apelacyjnego, wojskowa prokuratura apelacyjna, prokuratura okręgowa, Urząd Prokuratora Wyspecjalizowanego, wojskowa prokuratura okręgowa oraz prokuratura rejonowa. W ramach prokuratury okręgowej funkcjonują okręgowe wydziały śledcze, przy czym tego rodzaju wydział ustanowiono również w Urzędzie Prokuratora Wyspecjalizowanego. W ramach prokuratury okręgowej utworzono wydziały ds. administracyjnych, a prokuratorzy pracujący w tych wydziałach biorą udział w postępowaniach administracyjnych.

Struktura prokuratury ma jednolity i scentralizowany charakter. Wszyscy prokuratorzy i śledczy podlegają Prokuratorowi Generalnemu. Każdy prokurator podlega odpowiedniemu prokuratorowi przełożonemu, przy czym wszyscy prokuratorzy i śledczy podlegają dyrektorowi administracyjnemu danej prokuratury. Prokuratorzy i śledczy wojskowi są niezależni od organów wojskowych w trakcie wykonywania swoich obowiązków.

Prokuratora Generalnego powołuje (i odwołuje) Prezydent Republiki Bułgarii na wniosek  [Najwyższej Rady Sądownictwa \(Vissh Sadeben Savet\) \(VSS\)](#); kadencja Prokuratora Generalnego trwa siedem lat i nie może zostać przedłużona.

Prokuratorzy są powoływani, awansowani, przesuwani na niższe stanowiska służbowe, przenoszeni i odwoływani ze stanowiska decyzją Najwyższej Rady Sądownictwa.

Poniżej przedstawiono stanowiska w prokuraturze oraz wcześniejsze doświadczenie, jakim należy dysponować, aby móc je sprawować:

prokurator w Urzędzie Najwyższego Prokuratora Kasacyjnego i prokurator w Urzędzie Najwyższego Prokuratora Administracyjnego – co najmniej 12-letni staż w zawodzie prawniczym;

prokurator w prokuraturze apelacyjnej, prokurator w wojskowej prokuraturze apelacyjnej i prokurator w Urzędzie Wyspecjalizowanego Prokuratora Apelacyjnego – co najmniej dziesięcioletni staż w zawodzie prawniczym, a w przypadku prokuratora w Urzędzie Wyspecjalizowanego Prokuratora Apelacyjnego – co najmniej 12-letni staż w zawodzie, z czego ośmioletni staż w zawodzie prokuratora lub śledczego;

prokurator w prokuraturze okręgowej, prokurator w wojskowej prokuraturze okręgowej, prokurator w Urzędzie Prokuratora Wyspecjalizowanego – co najmniej ośmioletni staż w zawodzie prawniczym, a w przypadku prokuratora w Urzędzie Prokuratora Wyspecjalizowanego – co najmniej dziesięcioletni staż w zawodzie, z czego pięcioletni staż jako prokurator lub śledczy;

prokurator w prokuraturze rejonowej – co najmniej trzyletni staż w zawodzie prawniczym;

młodszy prokurator – doświadczenie nie jest wymagane.

Prokuratorzy są mianowani decyzją Najwyższej Rady Sądownictwa po ukończeniu pięciu lat pracy oraz uzyskaniu pozytywnego wyniku kompleksowej oceny pracy.


#### Rola i funkcje

**Prokurator Generalny** stoi na czele prokuratury i wydaje instrukcje i wytyczne dotyczące działań prokuratury; Prokurator Generalny powołuje – wraz z kierownikami ministerstw i instytucjami państwowymi – specjalistyczne jednostki międzyresortowe udzielające wsparcia w prowadzeniu śledztw pod kierunkiem prokuratora, którego sam wyznacza. Prokurator Generalny może kierować sprawy do Trybunału Konstytucyjnego.

**Prokurator** prowadzi śledztwo jako prokurator nadzorujący. Prokurator może wnosić sprzeciw i składać wnioski o uchylenie lub zmianę niezgodnych z prawem środków w terminie i zgodnie z warunkami określonymi w obowiązujących przepisach. Prokurator może zawiesić wykonanie środka do momentu rozpatrzenia sprzeciwu przez odpowiedni organ. Od postanowień i czynności prokuratora przysługuje możliwość wniesienia odwołania do organu prokuratury bezpośrednio nadrzędnego nad danym organem, chyba że postanowienia i czynności podlegają kontroli sądowej. Prokurator przełożony lub prokurator z urzędu prokuratora nadrzędnego może podejmować działania wchodzące w zakres kompetencji podlegających mu prokuratorów, a także zawieszać lub uchylać wydane przez nich pisemne postanowienia w przypadkach określonych przez przepisy prawa.

Prokuratorzy są niezależni w wykonywaniu spoczywających na nich obowiązków i podejmują stosowne czynności zgodnie z obowiązującymi przepisami. Prokuratorzy wydają postanowienia i zbierają dowody w danej sprawie zgodnie z przepisami prawa, zachowując neutralność polityczną i kierując się własnym sumieniem i wewnętrznym przekonaniem.

Dodatkowe informacje można uzyskać na stronie internetowej  [Prokuratury Republiki Bułgarii \(Prokuraturata na Republika Balgariya\)](#).

Stowarzyszenie Prokuratorów Bułgarskich to dobrowolne, apolityczne stowarzyszenie urzędników (l.poj. *magistrat*), którzy pracują obecnie lub pracowali w przeszłości w krajowym systemie prokuratury. Celem stowarzyszenia jest zrzeszenie krajowych urzędników pracujących w prokuraturze oraz zapewnienie forum wymiany niezbędnych informacji i poglądów na tematy związane z pracą prokuratury, a także zapewnienie możliwości rozwoju sieci międzynarodowych kontaktów prokuratury i poszczególnych prokuratorów. Dodatkowe informacje można uzyskać na stronie internetowej stowarzyszenia:  [apb.prb.bg](#).

### Śledczy

Ustawa o systemie sądownictwa przyznaje śledczym w Republice Bułgarii status zbliżony do statusu sędziów i prokuratorów.

Do organów dochodzeniowych zalicza się Krajowe Służby Ścigania, okręgowe wydziały śledcze w ramach prokuratury okręgowej oraz wydział śledczy w Urzędzie Prokuratora Wyspecjalizowanego. Wydział śledczy w urzędzie prokuratora Sofii posiada status okręgowego wydziału śledczego. Krajowymi Służbami Ścigania kieruje Prokurator Generalny, bezpośrednio lub za pośrednictwem dyrektora, który pełni również funkcję zastępcy Prokuratora Generalnego przy prowadzeniu dochodzeń. Dyrektor Krajowych Służb Ścigania jest odpowiedzialny za administracyjną i organizacyjną stronę zarządzania śledczymi i personelem Krajowych Służb Ścigania oraz dostarcza wytyczne o charakterze metodycznym śledczym z okręgowych wydziałów śledczych w prokuraturach okręgowych.

Śledczy są zatrudniani w okręgowych wydziałach śledczych w ramach prokuratury okręgowej oraz w wydziale śledczym w Urzędzie Prokuratora Wyspecjalizowanego.

Śledczy zatrudnieni w okręgowych wydziałach śledczych w ramach prokuratury okręgowej oraz w wydziale śledczym w Urzędzie Prokuratora Wyspecjalizowanego prowadzą dochodzenia w sprawach powierzonych im przez dyrektora administracyjnego odpowiedniej prokuratury.

Organy dochodzeniowe prowadzą czynności związane z postępowaniem karnym pod kierownictwem i nadzorem prokuratora.

Postanowienia wydawane przez śledczych w trakcie dochodzenia są wiążące dla wszystkich organów państwowych, podmiotów prawnych i obywateli.

### **Sędziowie**

Sędziowie w Bułgarii są powoływani, awansowani, przesuwani na niższe stanowiska służbowe, przenoszeni i odwoływani ze stanowiska decyzją Najwyższej Rady Sądownictwa.

### **Organizacja**

Sędziowie dysponujący wymaganym doświadczeniem mogą zajmować następujące stanowiska:

sędzia w Najwyższym Sądzie Kasacyjnym i sędzia w Najwyższym Sądzie Administracyjnym – co najmniej 12-letni staż w zawodzie prawniczym;

sędzia w sądzie apelacyjnym, sędzia w wojskowym sądzie apelacyjnym, sędzia w Wyspecjalizowanym Sądzie Apelacyjnym w Sprawach Karnych – co najmniej dziesięcioletni staż w zawodzie prawniczym, a w przypadku sędziego w Wyspecjalizowanym Sądzie Apelacyjnym w Sprawach Karnych – co najmniej 12-letni staż w zawodzie, z czego ośmioletni staż w zawodzie sędziego orzekającego w sprawach karnych;

sędzia w sądzie okręgowym, sędzia w sądzie administracyjnym, sędzia w sądzie wojskowym, sędzia w Wyspecjalizowanym Sądzie Karnym – co najmniej ośmioletni staż w zawodzie, a w przypadku sędziego w Wyspecjalizowanym Sądzie Karnym – co najmniej dziesięcioletni staż w zawodzie, z czego pięcioletni staż w zawodzie sędziego orzekającego w sprawach karnych;

sędzia w sądzie rejonowym – co najmniej trzyletni staż w zawodzie;

młodszy sędzia – doświadczenie nie jest wymagane.

Sędziowie są mianowani decyzją Najwyższej Rady Sądownictwa po ukończeniu pięciu lat pracy oraz uzyskaniu pozytywnego wyniku kompleksowej oceny pracy.

**Bułgarski Związek Sędziów** (BZS) został utworzony w Sofii w dniu 28 marca 1997 r. przez 30 założycieli, w tym sędziów Najwyższego Sądu Kasacyjnego oraz sądów okręgowych i rejonowych z całego kraju.

Bułgarski Związek Sędziów jest kontynuatorem tradycji Związku Sędziów Bułgarskich, który został utworzony w 1919 r. i działał do 1945 r. jako nieoficjalna organizacja zawodowa zrzeszająca środowisko sędziowskie i dążąca do ochrony jego interesów zawodowych, na forum której omawiano problemy, z jakimi borykała się ta grupa zawodowa, i podejmowano próby ich rozwiązania.

Dodatkowe informacje można uzyskać na stronie internetowej [☞ Bułgarskiego Związku Sędziów \(Sayuz na Sadiite v Bulgariya\)](#).

**Stowarzyszenie Sędziów Bułgarskich zostało utworzone** w celu zapewnienia obywatelom prawa do uczciwego traktowania, przejrzystości prowadzonych postępowań i dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

Funkcjonując w ramach systemu sądownictwa, stowarzyszenie stara się podejmować działania zgodnie z postanowieniami konstytucji i przepisami ustawowymi, stosując się jednocześnie do zasad etyki zawodowej. Dodatkowe informacje można uzyskać na stronie internetowej Stowarzyszenia Sędziów Bułgarskich – [☞ http://www.judgesbg.org/bg/](http://www.judgesbg.org/bg/).

### **Rola i funkcje**

Bułgarski Związek Sędziów sporządza akta spraw, w tym akta postępowań dyscyplinarnych prowadzonych przeciwko sędziom, występuje w roli mediatora między sędziami i innymi urzędnikami państwowymi, zapewnia wsparcie organom ustawodawczym w procesie legislacyjnym, prowadzi ewidencję i wydaje własny periodyk.

### **Asystenci sędziego i asystenci prokuratorscy**

Asystenci sędziego są zatrudniani w sądach okręgowych i administracyjnych, sądach apelacyjnych, Najwyższym Sądzie Kasacyjnym i Najwyższym Sądzie Administracyjnym.

Asystenci prokuratorscy są zatrudnieni w prokuraturze okręgowej i apelacyjnej, Urzędzie Najwyższego Prokuratora Kasacyjnego i Urzędzie Najwyższego Prokuratora Administracyjnego.

Na stanowisko asystenta sędziego lub asystenta prokuratora powoływane są osoby spełniające wymogi przewidziane dla kandydatów na stanowisko sędziego, prokuratora lub śledczego, które pomyślnie przeszły konkurs dla urzędników sądowych.

Asystentów sędziego powołuje dyrektor administracyjny danego sądu. Asystentów prokuratora powołuje Prokurator Generalny lub dyrektor administracyjny danej prokuratury.

### **Organizacja zawodu prawniczego: adwokaci**

#### **Adwokaci**

W Bułgarii wykonywanie zawodu adwokata reguluje konstytucja. Adwokatami mogą zostać wyłącznie osoby, które złożyły odpowiednią przysięgę i zostały wpisane na listę adwokatów. Dla każdego okręgu sądowego sądu okręgowego ustanowiono jedną izbę adwokacką. Izby te podlegają Naczelnej Radzie Adwokackiej z siedzibą w Sofii. Status, prawa i obowiązki adwokatów reguluje bułgarska ustawa o adwokaturze.

**Naczelna Rada Adwokacka** jest podmiotem prawnym zrzeszającym przedstawicieli izb adwokackich: na 40 adwokatów przypada jeden delegat.

Naczelna Rada Adwokacka zwołuje i organizuje posiedzenia Walnego Zgromadzenia Bułgarskich Adwokatów, wykonuje jego decyzje oraz opracowuje sprawozdania i przedstawia je Walnemu Zgromadzeniu, jak również określa wpisowe i coroczne składki wnoszone przez adwokatów i zasilające jej budżet, wydaje zarządzenia zgodnie z ustawą o adwokaturze, orzeka w sprawie odwołań od niezgodnych z prawem decyzji walnych zgromadzeń izb adwokackich i odwołań dotyczących legalności wyborów rad adwokackich, orzeka w sprawie odwołań i protestów wobec decyzji rad adwokackich dotyczących przyjęcia adwokatów na asesurę i decyzji o odmowie wpisania na listę adwokatów, akceptuje i zatwierdza wydatki związane z działaniem Najwyższej Rady Kontroli oraz Najwyższego Trybunału Dyscyplinarnego.

Naczelna Rada Adwokacka prowadzi rejestr adwokatów, rejestr asesorów adwokackich i kancelarii prawnych oraz rejestr adwokatów zagranicznych uprawnionych do występowania jako obrońcy w sądach bułgarskich.

#### **Prawnicza baza danych**

Dodatkowe informacje można uzyskać na stronie internetowej [☞ Naczelnej Izby Adwokackiej \(Visshiya Advokatski Savet\)](#).

## Notariusze

### Organizacja

Notariusz to osoba, której państwo powierza sporządzanie przewidzianych prawem aktów notarialnych. Notariusz jest niezależny w wykonywaniu swoich obowiązków i odpowiada wyłącznie przed prawem. Minister Sprawiedliwości nadzoruje działalność wszystkich notariuszy w zakresie przestrzegania prawa i statutu Izby Notarialnej.

Status, prawa i obowiązki notariuszy reguluje bułgarska ustawa o notariuszach i notariacie.

### Rola i funkcje

[Izba Notarialna \(Notarialnata Kamara\)](#) to organizacja zrzeszająca notariuszy w Republice Bułgarii, założona na mocy ustawy o notariuszach i notariacie. Wszyscy notariusze są zgodnie z prawem członkami Izby Notarialnej, która posiada osobowość prawną i ma swoją siedzibę w Sofii.

Organami zarządzającymi Izbą Notarialną są Walne Zgromadzenie, Rada Notarialna, Rada Nadzorcza i Komisja Dyscyplinarna. Prezes Rady Notarialnej pełni rolę przedstawiciela Izby Notarialnej.

Izba Notarialna organizuje i wspiera działalność notariuszy, chroni i promuje prestiż zawodu i utrzymuje stosunki z zagranicznymi organizacjami prowadzącymi podobne działania.

Dodatkowe informacje można uzyskać na stronie internetowej [Izby Notarialnej \(Notarialnata Kamara\)](#).

## Inne zawody prawnicze

### Komornicy prywatni

Komornik prywatny to osoba, której państwo zleca egzekucję wierzytelności prywatnych oraz ściąganie wierzytelności publicznych. Komornik prywatny prowadzi działalność w obszarze objętym właściwością miejscową odpowiedniego sądu okręgowego.

**Zadaniem Izby Komorników Prywatnych** jest rozpowszechnianie zawodu komornika prywatnego i poprawa stosowania prawa w Bułgarii przy jednoczesnej ochronie interesu publicznego i wspieraniu członków izby.

### Prawnicza baza danych

[Izba Komorników Prywatnych \(Kamara na Chastnie Sadebni Izpalnitelni\)](#) prowadzi rejestr komorników prywatnych.

Rejestr został upubliczniony i można uzyskać do niego dostęp za pośrednictwem strony internetowej izby. Prawo do zapoznania się z treścią rejestru i uzyskania z niego wyciągu przysługuje każdej osobie (ustawa o komornikach prywatnych).

Komornicy prywatni są zobowiązani do przedkładania Ministerstwu Sprawiedliwości półrocznych i rocznych sprawozdań z działalności, na podstawie których Minister Sprawiedliwości tworzy, utrzymuje i rozwija system informacyjny poświęcony egzekucji sądowej. Ministerstwo Sprawiedliwości pobiera opłatę za korzystanie z systemu informacyjnego zgodnie z wykazem opłat zatwierdzonym przez Radę Ministrów. Organom państwowym, samorządowym, organom administracji lokalnej oraz osobom wykonującym powierzone im funkcje publiczne przysługuje prawo nieodpłatnego dostępu do systemu informacyjnego.

### Komornicy państwowi

Komornicy państwowi dokonują egzekucji wierzytelności prywatnych. W określonych przypadkach przewidzianych w prawie państwo może również powierzyć komornikom państwowym zadanie ściągnięcia wierzytelności publicznych.

Liczbę komorników państwowych określa Minister Sprawiedliwości.

W sądach rejonowych, w których nie ma komorników państwowych, ich funkcje pełni sędzia rejonowy powołany przez prezesa danego sądu, przy czym o fakcie tym powiadamia się Ministra Sprawiedliwości.

Minister Sprawiedliwości powołuje komorników państwowych na podstawie wyników konkursu. Minister Sprawiedliwości może ogłosić konkurs na wniosek prezesa sądu rejonowego.

[Stowarzyszenie Bułgarskich Komorników Państwowych \(Asotsiatsiya na Darzhavnite Sadebni Izpalnitelni v Bulgariya\)](#) to niezależne i dobrowolne stowarzyszenie zawodowe broniące interesów zawodowych, intelektualnych, kulturowych, społecznych i materialnych komorników państwowych w Bułgarii, które jednocześnie promuje ten zawód i przyczynia się do zwiększania jego prestiżu w oczach organów administracji państwowej i społeczeństwa.

### Prawnicza baza danych

Z informacjami zawartymi w [rejestrze komorników państwowych \(Registar na Darzhavnite Sadebni Izpalnitelni\)](#) można zapoznać się również na stronie internetowej Stowarzyszenia Komorników Państwowych.

### Sędziowie rejestrowi

Sędziowie rejestrowi pełnią następujące funkcje w sądach rejonowych.

Wydają polecenie dokonania wpisu lub adnotacji lub usunięcia wpisu w rejestrze nieruchomości lub odmawiają podjęcia takich czynności oraz podejmują decyzje w sprawie wydania wypisów i zaświadczeń, a także wykonują czynności notarialne i inne czynności przewidziane w prawie. Sędziowie rejestrowi mogą podejmować czynności wyłącznie w swoim rejonie.

Liczbę sędziów rejestrowych wyznacza Minister Sprawiedliwości.

W sądach rejonowych, w których nie ma sędziów rejestrowych lub w których sędzia rejestrowy nie jest w stanie wykonywać powierzonych mu obowiązków, obowiązki sędziego rejestrowego pełni sędzia rejonowy, przy czym o fakcie tym powiadamia się Ministra Sprawiedliwości.

Minister Sprawiedliwości może powierzyć funkcje sędziego rejestrowego komornikowi państwowemu pracującemu w tym samym sądzie.

Minister Sprawiedliwości powołuje sędziów rejestrowych na podstawie wyników konkursu. Minister Sprawiedliwości może ogłosić konkurs na wniosek prezesa sądu rejonowego.

Stowarzyszenie Bułgarskich Sędziów Rejestrowych to niezależne i dobrowolne stowarzyszenie zawodowe broniące interesów zawodowych, intelektualnych, kulturowych, społecznych i materialnych sędziów rejestrowych w Bułgarii, które jednocześnie promuje ten zawód i przyczynia się do zwiększania jego prestiżu w oczach organów administracji państwowej i społeczeństwa. Dodatkowe informacje można uzyskać na stronie internetowej stowarzyszenia – <http://www.basv.free.bg/>.

Ostatnia aktualizacja: 17/12/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

### Zawody prawnicze - Czechy

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych w Republice Czeskiej.



## Zawody prawnicze – wstęp

Do zawodów prawniczych należą sędziowie (*soudci*), prokuratorzy (*státní zástupci*), adwokaci (*advokáti*), notariusze (*notáři*) i komornicy (*exekutoři*).


### Prokuratorzy

#### Organizacja

Prokuratorzy są prawnikami – pracownikami prokuratury. Prokuratura to organ publiczny reprezentujący państwo. Występuje w obronie interesu społecznego w ściśle określonych sprawach. Prokuratorzy prowadzą sprawy objęte kompetencją prokuratury. Żadne inne organy ani osoby nie mogą naruszać obszaru ich działalności, zastępować ani reprezentować ich w wykonywaniu powinności służbowych.


Prokuratura posiada strukturę analogiczną do struktury sądownictwa (rejonowa, okręgowa i generalna). Naczelnym organem jest Prokuratura Generalna – urząd prokuratury na szczeblu centralnym, którego siedziba mieści się w Brnie. Odpowiada za nadzór nad czynnościami prokuratury. Prokuratora Generalnego powołuje i odwołuje rząd na wniosek Ministra Sprawiedliwości.

#### Stowarzyszenie zawodowe

Związek Zawodowy Prokuratorów Republiki Czeskiej ( **Unie státních zástupců České republiky**) jest dobrowolnym stowarzyszeniem zawodowym mającym na celu pomoc prokuratorom w wykonywaniu ich zadań oraz krzewienie praworządności i niezależności od wszelkich wpływów w procesie decyzyjnym.

Związek zawodowy uczestniczy również w szkoleniu zawodowym prokuratorów i aplikantów prokuratorów oraz reprezentuje interesy prokuratorów.

Wykonywanie zawodu reguluje Kodeks etyki zawodowej prokuratorów.

Lista prokuratorów, uporządkowana według przypisanego im urzędu, znajduje się na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości:  [Ministerstvo spravedlnosti](#).

#### Rola i obowiązki prokuratury

Prokuratorzy są funkcjonariuszami publicznymi, którzy reprezentują państwo, chroniąc interes społeczny, w szczególności zajmując się ściganiem przestępstw i czuwając nad przestrzeganiem prawa w trakcie tymczasowego aresztowania, wykonywania kary pozbawienia wolności, leczenia przymusowego zarządzanego przez sąd, w zakładach poprawczych i zakładach zamkniętych oraz w związku z zapobieganiem przestępczości i udzielaniem pomocy ofiarom przestępstw.

#### Uprawnienia w postępowaniu karnym

Prokurator może podejmować czynności na każdym etapie postępowania karnego. Prokuratorowi przysługują określone uprawnienia procesowe oraz odpowiednio ciężą na nim obowiązki procesowe.

Działalność prokuratury reguluje ustawa nr 283/1993. Prokuratura odpowiada w szczególności za ściganie przestępstw. Ma też inne zadania przewidziane w kodeksie karnym. Czuwa również nad przestrzeganiem prawa w trakcie tymczasowego aresztowania, wykonywania kary pozbawienia wolności, leczenia przymusowego zarządzanego przez sąd, w zakładach poprawczych i zakładach zamkniętych oraz w innych przypadkach, w których ustawa dopuszcza ograniczenie wolności osobistej, uczestniczy w innych postępowaniach niż postępowanie karne oraz wykonuje inne zadania przewidziane ustawą.

Prokuratorzy pilnują przestrzegania prawa w postępowaniu przygotowawczym. Na mocy Kodeksu karnego (ustawa nr 141/1961) określone czynności na tym etapie postępowania należą do wyłącznych kompetencji prokuratora.

Przed wszczęciem postępowania karnego prokurator musi powziąć wiadomość o okolicznościach faktycznych wskazujących na popełnienie przestępstwa (art. 158 ust. 2 Kodeksu karnego).

Prokurator wnosi akt oskarżenia (ze wskazaniem kary, jakiej się domaga), rozpoczynając postępowanie przed właściwym sądem. Jeśli prokurator wniósł akt oskarżenia rozpoczynający postępowanie przed sądem, ma obowiązek uczestniczyć w rozprawie głównej, oraz wygłosić mowę końcową na zakończenie rozprawy.

Prokurator jest również uprawniony do zawierania ugody obrończej (dotyczącej dobrowolnego poddania się karze).

Jeżeli prokurator uzna, że zapadł niewłaściwy wyrok, może go zaskarżyć. Taki środek odwoławczy może być na korzyść lub na niekorzyść oskarżonego.

Możliwe jest również dalsze zaskarżenie wyroku przez Prokuratora Generalnego.

Prokurator może również wnieść o skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania na korzyść lub niekorzyść oskarżonego.

W postępowaniu przeciwko nieletniemu obecność prokuratora jest zawsze obowiązkowa, nie tylko podczas rozprawy głównej, lecz także podczas wszystkich jawnych posiedzeń (ustawa nr 218/2003 o postępowaniu przed sądem w sprawach przeciwko nieletnim).

Do wyłącznych kompetencji prokuratora należy również decydowanie o rozwiązaniach alternatywnych na etapie postępowania przygotowawczego.

#### Działania prokuratury w sprawach innych niż sprawy karne

Prokuratura może również zalecić wszczęcie postępowania cywilnego lub przystępować w zakresie dopuszczonym ustawą do postępowań cywilnych będących w toku.

Podstawą prawną uczestnictwa prokuratury w postępowaniu cywilnym jest art. 80 Konstytucji Republiki Czeskiej, który stanowi, że poza ściganiem przestępstw prokuratura może wykonywać inne zadania przewidziane w ustawie. Na mocy ustawy o prokuraturze prokuratura może działać poza postępowaniem karnym. Uprawnienie to zostało uściślone w Kodeksie cywilnym, który stanowi, że prokuratura może przystępować do postępowań cywilnych będących w toku.

Poza możliwością uczestnictwa w postępowaniu cywilnym w charakterze strony, prokuratura może wносить o wszczęcie postępowania przez Prokuratora Generalnego, m.in. w sprawach o zaprzeczenie ojcostwa na podstawie kodeksu rodzinnego.

#### Kwalifikacje i inne wymagania dotyczące prokuratorów

Prokuratorzy obejmują urząd w następstwie powołania. Prokuratorów powołuje na czas nieoznaczony Minister Sprawiedliwości, na wniosek Prokuratora Generalnego. Prokurator składa ślubowanie wobec Ministra Sprawiedliwości.

Aby zostać powołanym na urząd prokuratora kandydat musi posiadać obywatelstwo czeskie oraz:

korzystać z pełni praw cywilnych,

być niekaranym;

mieć ukończone 25 lat w chwili mianowania,

posiadać tytuł magistra prawa czeskiego uniwersytetu,

zdać egzamin zawodowy,

posiadać cechy osobowości, które gwarantują należyte wykonywanie zawodu prokuratora, oraz

przyjmując powołanie na prokuratora oraz przydział na stanowisko w prokuraturze.

Prokuratorów powołuje się na czas nieoznaczony, ale decyzją Ministra Sprawiedliwości mogą oni zostać zawieszani w czynnościach służbowych. Stosunek służbowy prokuratora wygasa po ukończeniu przez niego 70 lat, w razie śmierci lub uznania za zmarłego, utraty lub ograniczenia praw cywilnych, odmowy złożenia ślubowania, utraty czeskiego obywatelstwa, przyjęcia funkcji, której nie można łączyć z funkcją prokuratora, uznania za winnego popełnienia przestępstwa, uznania za niezdolnego do pełnienia obowiązków służbowych lub niemożności pełnienia obowiązków służbowych ze względu na stan zdrowia. Stosunek służbowy prokuratora ulega rozwiązaniu również w przypadku dyscyplinarnego wydalenia lub rezygnacji ze służby prokuratorowskiej.

Budżet prokuratury ustala Minister Sprawiedliwości. Służbę prokuratorską reguluje ustawa nr 283/1993.

#### **Funkcje niepodlegające łączeniu**

Z wyjątkiem przypadków przewidzianych w ustawie prokurator nie może pełnić funkcji sędziego arbitrażowego lub mediatora przy rozwiązywaniu sporów prawnych, reprezentować stron w postępowaniu przed sądem ani występować w charakterze pełnomocnika powoda lub strony w postępowaniu sądowym lub administracyjnym. Poza służbą prokuratorską, zajmowaniem stanowiska prokuratora przełożonego lub zastępcy prokuratora przełożonego lub pełnieniem funkcji wynikających z czasowego oddelegowania do ministerstwa lub Akademii Sędziowskiej, prokurator nie może pełnić żadnej odpłatnej funkcji ani prowadzić żadnej działalności zarobkowej, z wyjątkiem zarządu własnym majątkiem oraz działalności naukowej, dydaktycznej, literackiej, dziennikarskiej lub artystycznej bądź służby w organach doradczych ministerstwa, rządu lub organach parlamentu.

#### **Wynagrodzenie**

Wysokość wynagrodzenia prokuratorów określa ustawa, a wypłacane jest ono ze skarbu państwa.

#### **Odpowiedzialność zawodowa**

Za wszelkie szkody, obrażenia ciała lub straty wynikające z bezprawnych decyzji lub błędów proceduralnych prokuratora odpowiada skarb państwa.

Prokuratorzy ponoszą odpowiedzialność za przewinienia dyscyplinarne.

### **Sędziowie**

#### **Organizacja**

Podstawowym przepisem regulującym status sędziów jest art. 82 ust. 1 Konstytucji Republiki Czeskiej, który stanowi, że w sprawowaniu swojego urzędu sędziowie są niezawisli i nikt nie może podważać ich bezstronności. Dalsze unormowania znajdują się w ustawie nr 6/2002 o sędziach i sędziach.

#### **Powołanie i sprawowanie urzędu**

Sędziów powołuje Prezydent Republiki Czeskiej spośród kandydatów spełniających wymogi. Sędzia obejmuje urząd po złożeniu ślubowania. Nie przewidziano jednak żadnego szczególnego uprawnienia do bycia powołanym na sędziego.

Przygotowanie do zawodu sędziego obejmuje odbycie trzyletniej aplikacji sędziowskiej w sądach. Po jej ukończeniu aplikanci przystępują do egzaminu sędziowskiego.

Sędziów powołuje się na czas nieoznaczony, przy czym Minister Sprawiedliwości może czasowo zwolnić sędziego z pełnienia służby. Stosunek służbowy sędziego wygasa z końcem roku, w którym sędzia ukończy 70 lat, w razie śmierci sędziego lub uznania go za zmarłego bądź niezdolnego do pełnienia służby lub zrzeczenia się urzędu przez sędziego.

#### **Kwalifikacje i inne wymagania dotyczące sędziów**

Aby zostać powołanym na sędziego należy:

posiadać obywatelstwo czeskie

korzystać z pełni praw cywilnych,

być niekaranym;

mieć ukończone 30 lat,

posiadać tytuł magistra prawa czeskiego uniwersytetu,

zdać egzamin sędziowski,

posiadać cechy osobowości, które gwarantują należyte wykonywanie zawodu sędziego, oraz

przyjąć powołanie na sędziego oraz przydział na stanowisko sędziowskie w konkretnym sądzie.

Ławnicy są powoływani spośród społeczeństwa (pod warunkiem niekaralności). Składają oni ślubowanie przed prezesem sądu i sprawują swoją funkcję przez cztery lata.

#### **Funkcje niepodlegające łączeniu**

Oprócz pełnienia funkcji prezesa lub zastępcy prezesa sądu, sędziowie nie mogą prowadzić żadnej działalności zarobkowej, z wyjątkiem zarządu własnym majątkiem oraz działalności naukowej, dydaktycznej, literackiej, dziennikarskiej lub artystycznej bądź służby w organach doradczych ministerstwa, rządu lub organach parlamentu.

#### **Wynagrodzenie**

Wysokość wynagrodzenia sędziego określa ustawa.

#### **Rola i obowiązki**

Podstawowym prawem i obowiązkiem sędziego jest zachowanie niezawisłości w pełnieniu urzędu, podleganie wyłącznie prawu, dokonując jego wykładni zgodnie z najlepszą wiedzą oraz sumieniem. Sędziowie nie mogą ulegać wpływom wywieranym m.in. w interesie partii politycznych, przez opinię publiczną lub media. Zabronione jest podważanie lub naruszanie niezawisłości i bezstronności sędziów.

Sędziowie wydają orzeczenia w rozsądnym terminie i bez zbędnej zwłoki, oraz zapewniają stronom postępowania i ich pełnomocnikom możliwość dochodzenia swoich praw, ale nie mogą z nimi pertraktować na temat istoty sprawy lub kwestii proceduralnych, które mogą mieć wpływ na sprawę.

Nawet po przejściu w stan spoczynku sędzia nie może ujawnić informacji, które uzyskał w trakcie wykonywania swoich obowiązków. Z tajemnicy służbowej może zostać zwolniony jedynie w nadzwyczajnych okolicznościach.

Wykaz sędziów i sądów, w których sędziowie wykonują swoje obowiązki, można znaleźć na stronach Ministerstwa Sprawiedliwości: [Ministerstvo spravedlnosti](#).

Związek Sędziów ([Soudcovská unie](#)) nie reprezentuje wszystkich sędziów, ponieważ członkostwo w nim jest dobrowolne. Zgromadzenie Ogólne Związku Sędziów uchwaliło kodeks etyki sędziowskiej zawierający zasady etyczne, którymi kierują się sędziowie.

#### **Kategorie i specjalizacje sędziów**

Poza orzekaniem w sprawach sędziowie mogą również sprawować funkcje prezesów lub wiceprezesów sądów. Prezesów i wiceprezesów Sądu Najwyższego (*Nejvyšší soud*) i Najwyższego Sądu Administracyjnego (*Nejvyšší správní soud*) powołuje Prezydent Republiki Czeskiej, a prezesów i wiceprezesów sądów apelacyjnych, okręgowych i rejonowych powołuje Minister Sprawiedliwości. Do ich podstawowych zadań należy kierowanie sądami. Sędzia może również zostać powołany na przewodniczącego kolegium Sądu Najwyższego lub Najwyższego Sądu Administracyjnego, bądź na przewodniczącego prezydium sądu.

Sądy rejonowe, okręgowe i apelacyjne dzielą się na wyspecjalizowane wydziały karne, cywilne i administracyjne, zajmujące się poszczególnymi rodzajami spraw.

#### **Odpowiedzialność zawodowa sędziów**

Za wszelkie szkody, obrażenia ciała lub straty wynikające z błędnych orzeczeń, postanowienia dotyczącego tymczasowego aresztowania, wyroku lub orzeczeniu środka zabezpieczającego, bądź też z nieprawidłowości proceduralnych odpowiada skarb państwa. Sędzia może zostać zobowiązany do zapłaty odszkodowania wyłącznie w razie uznania go za winnego popełnienia przewinienia dyscyplinarnego lub przestępstwa. Sędziowie odpowiadają za zachowanie profesjonalizmu podczas pełnienia czynności służbowych.

## Notariusze

### Organizacja

Zawód i czynności notariusza zostały uregulowane ustawą nr 358/1992 o notariacie i czynnościach notariuszy (kodeks notarialny).

Notariusze mają obowiązek przynależności do Izby Notarialnej, która sprawuje pieczęć nad wykonywaniem zawodu notariusza. Izba organizuje też szkolenia zawodowe oraz egzaminy dla aplikantów notarialnych. Wykaz notariuszy z podziałem na okręgi znajduje się na stronie internetowej: [Notářská komora](#).

### Powołanie i wykonywanie zawodu

Notariusza powołuje na wolne stanowisko Minister Sprawiedliwości na wniosek Izby Notarialnej, po przeprowadzeniu egzaminu konkursowego. Notariusz rozpoczyna działalność po wpisaniu do rejestru notariuszy prowadzonego przez Izbę Notarialną.

Aplikant notarialny przygotowuje się do zawodu poprzez pracę pod patronatem notariusza. Kolejnym etapem przygotowania do zawodu jest uzyskanie przez aplikanta statusu asesora notarialnego, po ukończeniu trzyletniej aplikacji i złożeniu egzaminu notarialnego.

Notariusz zostaje powołany na czas nieoznaczony, ale może zostać zawieszony w czynnościach. Notariusz przestaje wykonywać zawód po ukończeniu 70 lat, w razie śmierci lub uznania za zmarłego, odwołania, utraty obywatelstwa czeskiego, utraty praw cywilnych, odmowy złożenia ślubowania lub niemożności pełnienia obowiązków zawodowych ze względu na stan zdrowia.

Liczbę kancelarii notarialnych na obszarze właściwości każdego sądu rejonowego określa Minister Sprawiedliwości po uzyskaniu opinii Izby Notarialnej.

W wykonywaniu obowiązków zawodowych notariusze są niezależni. Podlegają wyłącznie ustawie. Praktyka notarialna nie podlega łączeniu z żadną inną formą zarobkowania (chyba że ustawa stanowi inaczej).

### Kwalifikacje i inne wymagania dotyczące notariuszy

Aby zostać powołanym na notariusza należy:

- posiadać czeskie obywatelstwo;
- korzystać z pełni praw cywilnych;
- być niekaranym;
- posiadać wyższe wykształcenie;
- ukończyć co najmniej pięcioletnią aplikację notarialną;
- zdać egzamin notarialny.

Aby móc rozpocząć prowadzenie praktyki notarialnej, należy:

- zostać powołanym na notariusza;
- złożyć ślubowanie wobec Ministra Sprawiedliwości, jeżeli nie zostało złożone wcześniej;
- uzyskać pieczęć urzędową notariusza;
- zawrzeć ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej za szkody, obrażenia ciała lub straty wyrządzone przy wykonywaniu czynności.

### Funkcje niepodlegające łączeniu

Notariusze nie mogą prowadzić żadnej innej działalności zarobkowej, z wyjątkiem zarządu własnym majątkiem. Mogą jednak prowadzić działalność naukową, dziennikarską, dydaktyczną, tłumaczeniową, artystyczną lub występować w charakterze biegłego za wynagrodzeniem.

### Wynagrodzenie

Zgodnie z kodeksem notarialnym notariuszowi za jego pracę przysługuje wynagrodzenie, na które składa się głównie taksa notarialna, należność za poświęcony czas oraz zwrot kosztów. Wynagrodzenie pokrywa osoba zwracająca się o skorzystanie z usług notariusza. Notariusze mają prawo żądać zaliczki w rozsądnej wysokości na poczet taksy i kosztów. Szczegółowe unormowania dotyczące wynagrodzenia notariuszy zawarte są w odpowiednich aktach prawnych.

### Rola i obowiązki notariuszy

Przy wykonywaniu czynności zawodowych notariusze są obowiązani przestrzegać przepisów powszechnie obowiązujących ustaw i innych aktów prawnych; przy udzielaniu porad prawnych są ponadto związani wytycznymi klienta. Notariusz może odmówić dokonania żądanej czynności tylko wówczas, gdy jest to sprzeczne z powszechnie obowiązującym prawem; kiedy sprawa dotyczy osoby będącej w bliskim stosunku z notariuszem; kiedy w tej samej sprawie udzielał już pomocy prawnej innej osobie posiadającej sprzeczne interesy; kiedy osoba zwracająca się o poradę prawną bezpodstawnie odmawia zapłaty zaliczki w rozsądnej wysokości. Notariusz ma prawo odstąpić od umowy z klientem lub osobą zwracającą się o poradę prawną, jeżeli dojdzie do utraty wzajemnego zaufania.

Notariusz ma obowiązek zachowania w tajemnicy informacji, które uzyskał w trakcie wykonywania czynności zawodowych i które mogą wpływać na uzasadniony interes klientów lub osób zwracających się o poradę prawną; z obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić notariusza wyłącznie osoba, której sprawa dotyczy.

Do usług prawnych i innych czynności notariusza należy:

- działanie w charakterze zarządcy sądowego, tj. jako przedstawiciela sądu w sprawach spadkowych;
- sporządzanie aktów notarialnych – urzędowych protokołów czynności prawnych; zgromadzeń ogólnych oraz posiedzeń osób prawnych, innych czynności i okoliczności
- sporządzanie umów;
- przyjmowanie na przechowanie;
- sporządzanie aktów notarialnych opatrzonych klauzulą o poddaniu się egzekucji;
- sporządzanie i przechowywanie testamentów;
- sporządzanie umów przedmażeńskich (które muszą być zawarte w formie aktu notarialnego), umów poręczenia i rejestracja poręczeń;
- uwierzytelnianie dokumentów.

Notariusze wydają również wypisy z czeskiego rejestru nieruchomości itp.

### Odpowiedzialność zawodowa notariuszy

Notariusze ponoszą odpowiedzialność wobec klientów, osób zwracających się o poradę prawną lub innych osób, których dotyczy sprawa, za wszelkie szkody, obrażenia ciała lub straty wyrządzone przy wykonywaniu czynności; notariusze ponoszą również odpowiedzialność wobec swoich pracowników za wszelkie szkody, obrażenia ciała lub straty poniesione w czasie pracy. Notariusz podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej z tego tytułu.

Notariusze podlegają również odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Nadzór państwowy nad wykonywaniem obowiązków przez notariuszy sprawuje Minister Sprawiedliwości, Izba Notarialna Republiki Czeskiej oraz poszczególne izby notarialne.

### Stowarzyszenie zawodowe

Izby notarialne utworzone z mocy ustawy w okręgach sądów okręgowych oraz w okręgu sądu miejskiego w Pradze (*Městský Soud V Praze*) zrzeszają wszystkich notariuszy z danego okręgu. Izba notarialna posiada osobowość prawną, własne przychody i organy.

Izba Notarialna Republiki Czeskiej jest ogólnokrajową samorządną organizacją zawodową zrzeszającą poszczególne izby notarialne. Posiada osobowość prawną, własne przychody i organy. Do jej zadań należy prowadzenie i zarządzanie zawartością centralnego rejestru testamentów, który jest niejawnym elektronicznym spisem testamentów, aktów wydziedziczenia oraz aktów je odwołujących oraz protokołów powołania i odwołania wykonawców testamentów. Izba Notarialna Republiki Czeskiej prowadzi również rejestr poręczeń.

## Organizacja zawodów prawniczych: prawnicy

### Adwokaci

Adwokaci muszą być członkami Czeskiej Izby Adwokackiej ([Česká advokátní komora](#)), ogólnokrajowej i samorządnej organizacji pozarządowej sprawującej pieczę nad wykonywaniem zawodu adwokata.

Świadczenie usług przez adwokatów reguluje ustawa nr 85/1996 [o adwokaturze](#).

### Wymagania dotyczące adwokatów

Aby móc wykonywać zawód adwokata, należy uzyskać wpis na listę adwokatów prowadzoną przez [Czeską Izbę Adwokacką](#). Aby uzyskać wpis na listę, należy złożyć pisemny wniosek oraz:

korzystać z [pełni praw cywilnych](#),

być [niekaranym](#),

posiadać tytuł [magistra prawa](#),

odbyć co najmniej trzyletnią [aplikację adwokacką](#),

zdać [egzamin adwokacki](#) oraz

złożyć [ślubowanie](#) wobec przewodniczącego [Czeskiej Izby Adwokackiej](#).

Usługi prawne na obszarze [Republiki Czeskiej](#) mogą świadczyć wyłącznie:

adwokaci wpisani na listę [Czeskiej Izby Adwokackiej](#),

adwokaci europejscy.

W Republice Czeskiej istnieje tylko jeden rodzaj adwokata, bez żadnego rozróżnienia. Specjalizacje w poszczególnych dziedzinach prawa adwokaci rozwijają w toku praktyki zawodowej.

### Prawa i obowiązki adwokatów

Adwokat rozpoczyna praktykę po wpisaniu na listę adwokatów.

Kandydat na adwokata przygotowuje się do zawodu w drodze aplikacji odbywanej pod patronatem adwokata.

Wpisu na listę dokonuje się na czas nieoznaczony, ale prawo do wykonywania zawodu podlega zawieszeniu w przypadkach określonych ustawą lub na mocy decyzji czeskiej Izby Adwokackiej.

Prawo do wykonywania zawodu adwokata wygasa po usunięciu adwokata z listy z przyczyn określonych w ustawie, m.in. w razie śmierci, uznania za zmarłego, utraty lub ograniczenia praw cywilnych, dyscyplinarnego skreślenia z listy, ogłoszenia upadłości, bądź też na wniosek samego adwokata. Decyzję o skreśleniu adwokata z listy może również wydać czeska Izba Adwokacka.

### Funkcje niepodlegające łączeniu

Zgodnie z ustawą adwokat wykonujący zawód nie może jednocześnie pozostawać zatrudniony ani zajmować innego podobnego stanowiska, z wyjątkiem zatrudnienia w charakterze wykładowcy szkoły wyższej, oraz nie może wykonywać żadnej funkcji niepodlegającej łączeniu z zawodem adwokata.

### Wynagrodzenie

Co do zasady adwokaci pobierają opłaty za swoje usługi od klientów; adwokat może zażądać zaliczki w rozsądnej wysokości. Sposób ustalania wysokości opłat za usługi prawne świadczone przez adwokatów, zwrotu wydatków oraz wynagrodzenia za przeznaczony czas regulują powszechnie obowiązujące przepisy. Zazwyczaj wysokość opłaty za usługi prawne zostaje określona w umowie z klientem (opłata umowna). W razie nieokreślenia opłaty umownej wysokość opłaty określa się na podstawie stawek opłat pozaumownych adwokatów. W razie wyznaczenia adwokata do świadczenia pomocy prawnej z urzędu opłaty pokrywa skarb państwa.

### Stowarzyszenie zawodowe

Samorządną organizacją zawodową adwokatów jest Czeska Izba Adwokacka z siedzibą w Pradze i oddziałem w Brnie. Izba posiada własne organy. Określa ona wiążące zasady wykonywania zawodu adwokata, które są ogłaszane w dzienniku urzędowym Izby Adwokackiej.

Należą do nich zasady etyki zawodowej oraz zasady konkurencji obowiązujące adwokatów w Republice Czeskiej.

### Odpowiedzialność zawodowa

Adwokaci ponoszą odpowiedzialność wobec swoich klientów za wszelkie szkody, obrażenia ciała lub straty wyrządzone przez nich, ich pracowników lub przedstawicieli podczas wykonywania czynności zawodowych. Adwokaci podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej z tego tytułu.

Adwokaci podlegają również odpowiedzialności za przewinienia dyscyplinarne, w tym poważne lub powtarzające się naruszenia obowiązków zawodowych.

### Prawnicze bazy danych

Listę adwokatów można znaleźć na stronie internetowej [Czeskiej Izby Adwokackiej](#). Na stronie można wyszukiwać adwokatów nie tylko według miejsca działalności, lecz również według dziedziny specjalizacji oraz znajomości języków obcych.

### Czy dostęp do tej bazy danych jest bezpłatny?

Tak.

### Radcy prawni

W Republice Czeskiej istnieje tylko jeden rodzaj zawodu adwokata.

## Inne zawody prawnicze

### Komornicy

**Komornik sądowy** jest [niezależnym](#) [zawodem](#) prawniczym, do którego zadań należy przeprowadzanie [egzekucji](#) na podstawie [Kodeksu postępowania egzekucyjnego](#). Wszyscy komornicy sądowi mają obowiązek przynależności do samorządnej [Izby Komorniczej](#).

Zawód komornika reguluje ustawa nr 120/2001 o komornikach sądowych i egzekucji (kodeks postępowania egzekucyjnego).

Komorników powołuje Minister Sprawiedliwości.

Komornik w Republice Czeskiej jest funkcjonariuszem publicznym, a jego czynności poczytuje się za czynności sądu.

Aby zostać powołanym na komornika kandydat musi posiadać obywatelstwo czeskie oraz:

korzystać z [pełni praw cywilnych](#),

uzyskać wykształcenie prawnicze na czeskim [uniwersytecie](#),

posiadać [☞ nieskazitelną charakter](#),  
posiadać co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe,  
zdać [☞ egzamin komorniczy](#).

#### **Powołanie i sprawowanie urzędu**

Komornika powołuje na wolne stanowisko Minister Sprawiedliwości po przeprowadzeniu otwartego konkursu. Komornik składa ślubowanie. Po powołaniu komornik zostaje członkiem Izby Komorniczej. Przygotowanie do zawodu komornika obejmuje odbycie aplikacji komorniczej pod patronatem komornika. Kolejnym etapem przygotowania zawodowego jest uzyskanie statusu asesora komorniczego; od kandydata wymaga się ukończenia trzyletniej aplikacji oraz złożenia egzaminu komorniczego przed wpisem na listę komorników.

Komornika powołuje się na czas nieoznaczony, ale Minister Sprawiedliwości może zawiesić komornika w czynnościach. W trakcie zawieszenia komornik nie może wykonywać czynności komorniczych; wówczas wyznacza się zastępstwo, podobnie jak w innych przypadkach niemożności wykonywania czynności (np. z powodu choroby lub urlopu).

Stosunek służbowy komornika wygasa w chwili utraty członkostwa w Izbie Komorniczej. Następuje to na skutek śmierci, uznania za zmarłego, odwołania, utraty obywatelstwa czeskiego, utraty lub ograniczenia praw cywilnych.

#### **Funkcje niepodlegające łączeniu**

Komornicy nie mogą prowadzić żadnej innej działalności zarobkowej, z wyjątkiem zarządu własnym majątkiem. Mogą jednak prowadzić działalność naukową, dziennikarską, dydaktyczną, tłumaczeniową, artystyczną lub występować w charakterze biegłego za wynagrodzeniem.

#### **Wynagrodzenie**

Komornicy prowadzą egzekucje oraz inne czynności za wynagrodzeniem, na które składa się głównie opłata komornicza, zwrot wydatków, wynagrodzenie za poświęcony czas oraz zwrot kosztów doręczania nakazów sądowych. Komornik i zainteresowana osoba mogą umownie określić wysokość opłaty komorniczej. W razie braku umowy wysokość opłaty ustala się na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów. Komornicy mają prawo żądać zaliczki w rozsądnej wysokości na poczet kosztów egzekucji.

#### **Odpowiedzialność zawodowa**

Komornicy ponoszą odpowiedzialność za wszelkie szkody, obrażenia ciała lub straty wyrządzone przez nich oraz ich pracowników podczas czynności egzekucyjnych. Komornicy podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej z tego tytułu.

Komornicy i asesory komorniczy podlegają również odpowiedzialności za przewinienia dyscyplinarne, w tym naruszenia obowiązków ustawowych bądź poważne lub powtarzające się uchybienia godności urzędu.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej: [☞ Izby Komorniczej](#).

#### **Organizacje świadczące usługi prawne pro bono (nieodpłatnie)**

Liczne organizacje świadczą nieodpłatną pomoc prawną w różnych dziedzinach. Wśród nich można wymienić: [☞ serwis prawny w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego](#), [☞ Iuridicum remedium](#).

Czeska Izba Adwokacka udziela bezpłatnych porad prawnych w określonych sprawach.

#### **Czeska Izba Adwokacka udziela bezpłatnych porad prawnych dotyczących egzekucji.**

Ostatnia aktualizacja: 13/05/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [da](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

#### **Zawody prawnicze - Dania**

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych w Danii.

#### **Prokuratorzy**

##### **Organizacja**

**Duńska Prokuratura** podlega ministrowi sprawiedliwości, który sprawuje nadzór nad pracą prokuratorów. W skład prokuratury wchodzi Dyrektor Prokuratury, prokuratorzy i komendanci policji.

Dyrektor Prokuratury (prokurator generalny) występuje w sprawach przed Sądem Najwyższym, a ponadto uczestniczy w rozprawach przed **Komisją ds.**

##### **Rewizji Spraw Karnych.**

Prokurator generalny jest zwierzchnikiem pozostałych prokuratorów i nadzoruje ich pracę. Rozpatruje on również skargi na decyzje prokuratorów w pierwszej instancji.

##### **Rola i obowiązki**

Zadania i organizacja [☞ prokuratury](#) zostały opisane w części 10 (art. 95-107) **duńskiej ustawy o wymiarze sprawiedliwości**. Obowiązkiem prokuratury jest ściganie przestępstw zgodnie z ustawą, we współpracy z policją. Artykuł 96 ust. 2 nakłada na prokuraturę wymóg prowadzenia postępowania z szybkością poddyktowaną charakterem sprawy. W związku z tym prokuratura musi dopilnować, by wnieść oskarżenie przeciwko sprawcom podlegającym karze, a nie niewinnym osobom (zasada obiektywizmu).

Sześciu prokuratorów regionalnych prowadzi sprawy karne – odwołania i sprawy z udziałem ławy przysięgłych – przed sądami wyższymi oraz nadzoruje prowadzenie postępowania karnego przez komendantów policji. Ponadto prokuratorzy regionalni rozpatrują skargi na decyzje komendantów policji dotyczące ścigania przestępstw. Wreszcie prokuratorzy zajmują się sprawami o odszkodowania w związku z postępowaniem karnym oraz rozpatrują skargi na policję.

Prokurator ds. poważnej przestępczości gospodarczej odpowiada za ściganie poważnych przestępstw finansowych na terenie całego kraju.

Naczelną prokuraturę ds. poważnej przestępczości międzynarodowej odpowiada za ściganie przestępstw międzynarodowych popełnionych za granicą.

Należą do nich m.in. zbrodnie ludobójstwa, zbrodnie przeciwko ludzkości i zbrodnie wojenne.

Komendanci policji występują w charakterze oskarżycieli przed sądami grodzkimi (w pierwszej instancji), sąd też, oprócz zarządzania policją, odpowiadają za dochodzenia i śledztwa prowadzone przez jednostkę terenową policji, oraz za czynności jednostki terenowej prokuratury.

#### **Sędziowie**

##### **Organizacja**

[Duńska Rada ds. Powoływania Sędziów](#) przedkłada **ministrowi sprawiedliwości** zalecenia w sprawie powołań na wszystkie stanowiska sędziowskie z wyjątkiem stanowiska prezesa Sądu Najwyższego. W praktyce Minister Sprawiedliwości zawsze przychyliła się do zaleceń Rady. Sprawy dyscyplinarne dotyczące sędziów i pozostałego personelu prawnego zatrudnianego przez sądy rozpatruje [sąd dyscyplinarny dla kadr wymiaru sprawiedliwości](#).

[Duński Sąd Administracyjny](#) odpowiada ogólnie za szkolenie i kształcenie personelu prawnego sądów.

#### **Rola i obowiązki**

Zasadniczo **sędziowie zawodowi** w Danii nie specjalizują się w poszczególnych dziedzinach prawa. Mogą zajmować stanowiska stałe lub tymczasowe („konstitueret”). Sędziowie asystenci i sędziowie zastępcy zwykle rozpatrują mniej skomplikowane sprawy (np. sprawy wniesione przez komorników). Ławnicy, poza kilkoma istotnymi wyjątkami, uczestniczą we wszystkich postępowaniach karnych rozpoznawanych przez sądy pierwszej i drugiej instancji. W sprawach cywilnych rozpoznawanych w pierwszej i drugiej instancji do udziału mogą zostać zaproszeni biegli asesory, nie będący sędziami zawodowymi. Ławnicy i biegli asesory powoływani są na okres czterech lat.

#### **Prawnicze bazy danych**

Więcej informacji można znaleźć:

na ogólnie dostępnej stronie [Duńskiego Stowarzyszenia Sędziów](#)

na stronie internetowej [Stowarzyszenia Sędziów Asystentów](#)

#### **Organizacja zawodów prawniczych: prawnicy**

##### **Adwokaci**

##### **Prawnicy prowadzący praktykę prywatną**

Duńskie **Towarzystwo Prawa i Palestry** utworzono w 1919 r. Obligatoryjnie należą do niego wszyscy duńscy prawnicy (advokater).

##### **Prawnik zatrudniony na etacie i aplikanci prawniczy**

**FAAF** jest zrzeszeniem prawników zatrudnionych na etacie i aplikantów prawniczych, należącym do struktur duńskiego stowarzyszenia prawników i ekonomistów (DJØF). DJØF to największy duński związek zawodowy i organizacja reprezentująca interesy studentów oraz pracowników w różnych dziedzinach prawa, administracji, zarządzania państwem, nauki, oświaty, komunikacji, ekonomii, polityki i nauk społecznych. Zrzesza on około 50 000 członków pracujących w tych dziedzinach. FAAF ma około 1 500 członków, z czego 900 to prawnicy zatrudnieni w prywatnych kancelariach.

##### **Wewnętrzni doradcy prawni**

Prawnicy wewnętrzni należą nie tylko do Towarzystwa Prawa i Palestry, lecz mogą także zdecydować się na członkostwo w stowarzyszeniu wewnętrznych doradców prawnych (Danske Virksomhedsjurister – DVJ). Obecnie około dwóch trzecich członków stowarzyszenia DVJ posiada świadectwa uprawniające do prowadzenia praktyki prawniczej. Ogólnie DVJ reprezentuje interesy zawodowe wewnętrznych doradców prawnych. Działa również na rzecz większego uznania i zrozumienia statusu oraz rosnącego znaczenia wewnętrznego doradcy prawnego dla społeczności biznesowej, władz, organizacji pozarządowych i ogółu społeczeństwa. DVJ należy do struktur **Europejskiego Stowarzyszenia Prawników Przedsiębiorstw** (ECLA).

##### **Prawnicy prowadzący prywatne praktyki a prawnicy wewnętrzni**

W Danii **wewnętrzni radcy/doradcy prawni** posiadający świadectwa uprawniające do prowadzenia praktyki prawniczej podlegają dokładnie tym samym przepisom, co prawnicy prowadzący prywatne praktyki. Ustawa o wymiarze sprawiedliwości nie wprowadza rozróżnienia między tymi dwiema kategoriami prawników – wszyscy oni należą do Duńskiego Towarzystwa Prawa i Palestry.

W ogólnym ujęciu oznacza to, że prawnicy wewnętrzni – w odniesieniu do kodeksu etyki prawniczej, tajemnicy zawodowej, poufności stosunków klient-prawnik, ochrony tajemnicy zawodowej itp. – posiadają taki sam status prawny jak pozostali prawnicy. Rozszerzono jednakże zakres podmiotowy kodeksu etyki, aby nie pozostawiać wątpliwości co do jego zastosowania wobec prawników wewnętrznych, dodając poprawki obejmujące szczególne warunki ich pracy.

Stąd też ochronę tajemnicy zawodowej prawników wewnętrznych regulują te same przepisy, co stosowane wobec prawników prowadzących prywatną praktykę. Jednakże kwestia tego, czy próg stosowany wobec prawników wewnętrznych będzie taki sam jak stosowany wobec pozostałych prawników, czy też niższy, zostanie dopiero rozstrzygnięta przez sądy.

Jedyny wyjątek w kwestii równości statusu prawnego dotyczy grup podmiotów, które prawnik wewnętrzny może reprezentować na podstawie świadectwa uprawniającego do uprawiania zawodu prawnika. Prawną dopuszczalność działania jako prawnik wewnętrzny uważa się za dorozumiane odstępstwo od art. 124 ustawy o wymiarze sprawiedliwości, regulującego kwestię dla jakich firm prawnik może pracować.

W związku z tym, jeżeli prawnik wewnętrzny nie prowadzi prywatnej praktyki niezależnie od zatrudnienia na etacie, może używać tytułu prawnika wyłącznie reprezentując spółkę lub organizację go zatrudniającą. Oznacza to, że jeśli pracodawca zwraca się do wewnętrznego prawnika o poradę prawną na rzecz klienta lub członka swojej organizacji, to w takich okolicznościach doradca nie może posługiwać się tytułem prawnika, chyba że prawnik wewnętrzny prowadzi prywatną praktykę niezależnie od zatrudnienia i podejmuje się obsługi klienta lub członka organizacji pracodawcy w ramach prywatnej praktyki. Jeżeli jednak wewnętrzny prawnik nie prowadzi praktyki prawniczej niezależnie od zatrudnienia i udzieli porady prawnej klientowi lub członkowi organizacji pracodawcy będącemu konsumentem, a porada zostanie udzielona w celu komercyjnym, to ustawa o poradach prawnych znajdzie zastosowanie do działalności prawnika wewnętrznego, z jednym wyjątkiem: nie stosuje się do porad prawnych udzielanych przez związki zawodowe lub organizacje pozarządowe. Wyjątek ten jest uzasadniony faktem, że taka porada nie jest udzielana w celu komercyjnym i ogólnie uważa się ją za usługę dodatkową do zwykłej obsługi członków, związaną z celem działalności związku.

Do porady prawnej udzielonej indywidualnemu klientowi przez pracownika związku zawodowego (który posiada świadectwo uprawniające do uprawiania zawodu prawnika) stosuje się zatem ogólne zasady wynagrodzeń w stosunkach pozaumownych, jedynie pośrednio uregulowane w duńskim kodeksie etyki prawniczej. Zgodnie z art. 126 ust. 4 ustawy o wymiarze sprawiedliwości, prawnik nie może (również poza zawodową działalnością w dziedzinie prawa) dopuścić się czynu niegodnego prawnika w sprawach biznesowych lub finansowych.

##### **Ustawa o poradach prawnych**

Od lipca 2006 r. porady prawne udzielane klientom w celach komercyjnych są objęte odrębnymi przepisami – bez względu na wykształcenie doradcy prawnego. Wyraźnie przewidziano, że ustawy nie stosuje się do porad prawnych udzielanych przez prawników w ramach ich niezależnej praktyki prawniczej. Nie stosuje się jej również do porad prawnych udzielanych przez związki zawodowe lub organizacje pozarządowe, gdyż celu takich porad nie uważa się za komercyjny (zob. wyżej). Ponadto porady prawne udzielane przez instytucje finansowe są wyłączone z zakresu stosowania ustawy, jako że instytucje finansowe stosują kodeksy etyczne wydane przez ministra gospodarki i spraw gospodarczych.

Jak jednak wspomniano, nie jest to tożsame ze stwierdzeniem, że porada prawna udzielona przez osobę posiadającą świadectwo uprawniające do uprawiania zawodu prawnika nie jest regulowana ustawą. Jeśli wewnętrzny radca prawny posiadający świadectwo uprawniające do uprawiania zawodu prawnika udzieli porady klientowi (czyli stronie innej niż jego pracodawca), choć nie posiada odrębnej praktyki prawnej, to usługa ta będzie objęta zakresem ustawy o poradach prawnych, o ile uznaje się ją za udzieloną w celu komercyjnym.

**Podstawowe postanowienia ustawy o doradcach prawnych są następujące:**

doradca prawny musi postępować zgodnie z kodeksem etyki. Oznacza to rzetelne, sumienne i staranne wykonywanie powinności zawodowych, z należytą dbałością o interes klienta. Porad należy udzielać tak szybko, jak to konieczne;  
umowy o udzielenie porady prawnej powinny mieć formę pisemną;  
doradca prawny nie ma obowiązku zawarcia ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywanego zawodu, lecz zapis o tym powinien zamieścić w umowie o poradę prawną;  
doradca prawny ma obowiązek poinformować klienta o cenie porady prawnej;  
doradca prawny nie może przyjmować majątku powierniczego;  
doradca prawny nie może udzielić pomocy klientowi, jeżeli ma określony interes osobisty lub finansowy w rozstrzygnięciu sprawy;  
doradca prawny stosuje kodeks etyki wydany przez ministra sprawiedliwości. Nadzór nad przestrzeganiem norm prawnych i norm kodeksu etyki przez doradców prawnych sprawuje Rzecznik Praw Konsumentów.

#### **Prawnicze bazy danych**

Informacje te znajdują się na stronie [Duńskiego Towarzystwa Prawa i Palestry](#).

Strona zawiera informacje o duńskim zawodzie prawnika w języku angielskim, jak również – w języku duńskim – spis prawników prowadzących praktykę.

#### **Inne zawody prawnicze**

##### **Organizacje udzielające nieodpłatnych porad prawnych**

Na całym terytorium Danii działają „kliniki prawa”. Każda osoba poszukująca pomocy prawnej może skontaktować się z [Agencją Spraw Obywatelskich](#), która skieruje ją do najbliższej kliniki prawa. Oto adres Agencji:

Civilstyrelsen

Gyldenløvesgade 11, 2.

1600 Copenhagen V

Telefon: +45 33 92 33 34

Faks: +45 39 20 45 05

E.mail: [civilstyrelsen@civilstyrelsen.dk](mailto:civilstyrelsen@civilstyrelsen.dk)

czynne od poniedziałku do czwartku w godz. 10.00-15.00, w piątek w godz. 10.00-14.00.

Ostatnia aktualizacja: 01/05/2010

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [de](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

#### **Zawody prawnicze - Niemcy**

Na niniejszej stronie znajduje się przegląd zawodów prawniczych w Niemczech.

#### **Zawody prawnicze**

##### **Prokurator (*Staatsanwalt*)**

###### **Rola i obowiązki**

**Prokuratura (*Staatsanwaltschaft*)** jest niezależnym organem ścigania w sprawach karnych, o tej samej randze co sądy. Odpowiada ona za prowadzenie postępowania przygotowawczego, pełni funkcję oskarżyciela publicznego przed sądem w sprawach karnych oraz odpowiada za wykonanie wyroku. Z wyjątkiem sytuacji, gdy przepisy stanowią inaczej, prokuratura odpowiada również za ściganie przestępstw administracyjnych.

Prokuratura ma obowiązek podjąć odpowiednie czynności w przypadkach przestępstw podlegających ściganiu z oskarżenia publicznego, jeżeli istnieją ku temu wystarczające powody. Oznacza to, że obowiązkiem prokuratora jest stawianie zarzutów i wnoszenie oskarżenia przeciwko każdemu podejrzanemu, jeśli spełnione zostały przesłanki prawne.

W toku czynności dochodzeniowo-śledczych w postępowaniu karnym prokuratura może korzystać z pomocy innych osób, takich jak funkcjonariusze policji, inspektorzy skarbowi i funkcjonariusze służby celnej. Osoby te muszą wypełniać polecenia prokuratury.

Postępowania sądowe, w których bierze udział prokurator, to zasadniczo postępowania karne. Dotyczy to zarówno postępowania przed sądem pierwszej instancji, jak i postępowania odwoławczych.

Wniesienie oskarżenia jest w sprawach karnych warunkiem wszczęcia przewodu sądowego. Poza kilkoma wyjątkami dotyczącymi drobnych wykroczeń, oskarżenie musi wnieść prokurator. Prokurator uczestniczy w rozprawie sądowej, pełniąc funkcję oskarżyciela publicznego.

W postępowaniu przed sądem pierwszej instancji prokurator musi odczytać akt oskarżenia. Ma on prawo przesłuchać oskarżonego i świadków. Pod koniec rozprawy prokurator wygłasza mowę końcową, w czasie której poddaje ocenie okoliczności faktyczne i prawne, żąda zasądzenia danej kary lub uniewinnienia oskarżonego.

W toku postępowania prokurator musi zachować bezstronność oraz brać pod uwagę nie tylko okoliczności obciążające oskarżonego, lecz także przemawiające na jego korzyść. Jeśli prokuratura jest przekonana o potrzebie kontroli wyroku sądu ze względu na okoliczności faktyczne lub prawne, może wnieść apelację – nawet na korzyść oskarżonego.

###### **Organizacja**

Prokuratura ma strukturę hierarchiczną. W związku z tym urzędnicy prokuratury muszą wykonywać polecenia przełożonych.

Z uwagi na federalny ustrój Niemiec należy dokonać rozróżnienia między właściwością rządu federalnego a właściwością krajów związkowych (*Länder*).

##### **Prokuratura Federalna (*Bundesanwaltschaft*)**

**Prokurator Federalny przy Trybunale Federalnym (*Der Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof*)** to najwyższy organ ścigania w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego w Republice Federalnej Niemiec. Wykonuje on funkcję prokuratora w sprawach o poważne przestępstwa przeciwko państwu, zwłaszcza te naruszające wewnętrzne lub zewnętrzne bezpieczeństwo Republiki Federalnej Niemiec (m.in. przestępstwa z pobudek politycznych, zwłaszcza akty terrorystyczne, jak również zdrada stanu i szpiegostwo).

Federalny prokurator generalny odpowiada również za ściganie przestępstw ujętych w międzynarodowym kodeksie karnym (*Völkerstrafgesetzbuch*) oraz uczestniczy we wszystkich postępowaniach odwoławczych w sprawach karnych przed Trybunałem Federalnym (*Bundesgerichtshof*).

Federalny prokurator generalny stoi na czele prokuratury federalnej. Kieruje on pracą prokuratorów wszystkich szczebli („*Bundesanwälte*”, „*Oberstaatsanwälte*” i „*Staatsanwälte*”) oraz ją nadzoruje.

Federalny prokurator generalny podlega ministrowi sprawiedliwości rządu federalnego. Ministrowi rządu federalnego nie podlegają jednak prokuratorzy krajów związkowych (*Länder*) i nie może on wydawać im poleceń.

### **Prokuratury w krajach związkowych (Staatsanwaltschaften der Länder)**

We wszystkich pozostałych przypadkach ściganiem (przestępstw pospolitych) zajmuje się prokuratura krajów związkowych. Prokuratura generalna na szczeblu federalnym oraz prokuratura krajowa na szczeblu kraju związkowego stanowią odrębne, niezależne od siebie struktury. Szczebel federalny oraz szczebel kraju związkowego nie tworzą układu hierarchicznego.

Każdy z szesnastu krajów związkowych posiada własną prokuraturę, zorganizowaną w następujący sposób:

Każdy sąd krajowy (*Landgericht*) posiada własne biuro prokuratury, które jest również właściwe dla sądów rejonowych (*Amtsgerichte*) znajdujących się w okręgu sądowym tego sądu krajowego.

Nadzór i kierownictwo nad pracą biur prokuratury sprawuje prokuratura generalna przy właściwym wyższym sądzie krajowym (*Oberlandsgericht*), która z kolei podlega właściwemu ministrowi sprawiedliwości danego kraju związkowego.

Prokuratura Generalna (*Generalstaatsanwaltschaft*) odpowiada za środki zaskarżenia co do okoliczności faktycznych i prawnych w wyższych sądach krajowych. Jeśli takie postępowanie należy do właściwości Trybunału Federalnego, to funkcję oskarżyciela publicznego pełni federalny prokurator generalny. Więcej informacji o prokuraturze znajduje się w odpowiedniej sekcji poświęconej sądom i prokuraturze ([Sądy i prokuratura](#)) na stronie Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości. Wiele prokuratur ma również własne strony internetowe. Łączy do nich znajdują się na portalach wymiaru sprawiedliwości krajów związkowych.

### **Sędzia (Richter)**

#### **Organizacja**

Podstawową ustawą regulującą pracę sędziego w sądach federalnych i sądach krajowych jest ustawa o zawodzie sędziego (**Deutsche Richtergesetz**, DRiG). Różne przepisy zawarte są również w prawie poszczególnych krajów związkowych.

Ministerstwa sprawiedliwości krajów związkowych nadzorują pracę sędziów na szczeblu krajów związkowych. Nadzór nad sędziami Trybunału Federalnego, z wyjątkiem sędziów Federalnego Trybunału Konstytucyjnego, sprawuje odpowiednie ministerstwo federalne.

#### **Rola i obowiązki**

#### **Sędziowie zawodowi i ławnicy**

**Sędziowie zawodowi (Berufsrichter)** pełnią funkcję sędziów w sądach federalnych i krajowych. Na szczeblu kraju związkowego sędziowie sprawują swoją funkcję w różnych sądach krajów związkowych, np. w sądach rejonowych (*Amtsgericht*), w sądach krajowych (*Landgericht*), w wyższych sądach krajowych (*Oberlandesgericht*). Większość sędziów to sędziowie sądów krajów związkowych.

Sędziowie szczebla federalnego (*Bundesrichter*) zasiadają w składach orzekających Federalnego Trybunału Konstytucyjnego (Bundesverfassungsgericht), Trybunału Federalnego (Bundesgerichtshof), Federalnego Sądu Pracy (Bundesarbeitsgericht), Federalnego Sądu Skarbowego (Bundesfinanzhof), Federalnego Sądu ds. Socjalnych (Bundessozialgericht), Federalnego Sądu Administracyjnego (Bundesverwaltungsgericht) i Federalnego Sądu Patentowego (Bundespategericht).

W sprawach karnych sędziom zawodowym towarzyszą ławnicy. Są oni powoływani przez odpowiednie organy, a za wypełnienie tego obowiązku nie otrzymują wynagrodzenia. Teoretycznie do pełnienia tej funkcji obywatel może być powołany nawet bez swojej zgody, a z pełnienia obowiązku może się zwolnić jedynie w szczególnych okolicznościach. Ławnicy uczestniczą w rozprawach w sądach rejonowych oraz w rozprawach w sprawach karnych i dotyczących nieletnich w sądach krajowych.

Zasadniczo ławnikom przysługuje takie samo prawo głosu, jak sędziom zawodowym. Oznacza to, że ławnicy wespół z sędziami zawodowymi rozstrzygają o winie oskarżonego oraz decydują o treści wyroku.

Zgodnie z **§ 36 ustawy o ustroju sądów (Gerichtsverfassungsgesetz, GVG)**, wybory ławników należy przeprowadzać co pięć lat. Ławnikiem może zostać tylko obywatel niemiecki (**§ 31 GVG**), przy czym wyłączone są następujące osoby:

osoby w wieku poniżej 26 lat lub powyżej 70 lat w dniu rozpoczęcia pełnienia funkcji (**§ 33 GVG**),

osoby niezamieszkałe w danym okręgu,

osoby niezdolne do pełnienia tej funkcji ze względów zdrowotnych,

osoby niezdolne do pełnienia tej funkcji ze względu na niewystarczającą znajomość języka niemieckiego,

osoby, którym grozi niewypłacalność finansowa,

osoby wcześniej karane lub w stosunku do których toczy się dochodzenie w sprawie karnej (**§ 32 GVG**).

Ławnicy uprawnieni są do rekompensaty za utratę zarobków, wysokość której określona jest w ustawie o rekompensatach i wynagrodzeniach za czynności sądowe (Justizvergütungs- und -entschädigungsgesetz) (**§ 55 GVG**). Administracje krajów związkowych zapewniają ławnikom broszury informacyjne na temat ich obowiązków. Można je znaleźć również w internecie. Kraje związkowe oferują także szkolenia dla ławników.

#### **Referendarze sądowi (Rechtspfleger)**

Referendarze sądowi (*Rechtspfleger*) są urzędnikami niemieckiego wymiaru sprawiedliwości. Jako „drugi filar trzeciej władzy” wykonują oni przeważnie czynności w dziedzinie tzw. sądownictwa nieprocesowego (m.in. w sprawach z zakresu prawa spadkowego, opieki, w sprawach dotyczących rodziców i dzieci oraz przysposobienia, postępowaniach wieczystoksięgowych, sprawach dotyczących rejestru handlowego, rejestru spółdzielczego i rejestru spółek partnerskich, sprawach z zakresu prawa upadłościowego, rejestracji stowarzyszeń, rejestru małżeńskich ustrojów majątkowych, rejestru statków itd.). ale są oprócz tego także odpowiedzialni za cały szereg innych czynności sądowych, np. w dziedzinie postępowania upominawczego, pomocy prawnej, postępowania egzekucyjnego, licytacji przymusowej i zarządu komisarycznego, w dziedzinie ustalania kosztów, wykonywania wyroków skazujących, w postępowaniach przed federalnym sądem patentowym (Bundespategericht) oraz międzynarodowym obrocie prawnym.

W sądach rejonowych liczba referendarzy sądowych jest dziś już nawet wyższa niż liczba sędziów. Obszary czynności referendarza sądowego reguluje ustawa o referendarzach sądowych (Rechtspflegergesetz, RPfG) Podobnie jak sędziowie, również referendarze sądowi są przy wykonywaniu swoich zadań i w podejmowaniu decyzji niezależni i związani tylko ustawą. Co do zasady istnieje możliwość odwołania się od ich orzeczeń zgodnie z ogólnie obowiązującymi przepisami prawa procesowego.

#### **Prawnicze bazy danych**

Publicznie dostępne bazy danych poświęcone zawodom prawniczym:

strona internetowa [Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości](#)

strony internetowe ministerstw sprawiedliwości krajów związkowych (np. [Hamburg](#), [Berlin](#) lub [Bawaria](#))

poszczególne sądy, które udostępniają informacje poprzez internet

wspólny [portal rządu federalnego i krajów związkowych dotyczący wymiaru sprawiedliwości](#)

Można również pozyskać informacje na stronach internetowych [Deutscher Richterbund](#) (Niemieckie Stowarzyszenie Sędziów) oraz [Bund Deutscher Rechtspfleger](#) (Niemieckie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych).



## Adwokat (*Rechtsanwalt*)

W Niemczech jest około 160 000 adwokatów. Odbывают oni tę samą praktykę prawniczą, co sędziowie i mogą oni doradzać swoim klientom oraz reprezentować ich w każdej sprawie natury prawnej. Mają oni prawo wykonywać swój zawód zarówno na sali sądowej, jak i poza nią. W niemieckim systemie prawnym nie ma specjalnej kategorii adwokatów zajmującej się w szczególności występowaniem przed sądem. Ich uprawnienia do występowania przed sądem są ważne we wszystkich sądach w Niemczech. Jedynym wyjątkiem jest sytuacja, gdy chcą reprezentować swoich klientów przed Trybunałem Federalnym, w którym obowiązują szczególne wymogi.

Adwokaci podlegają przepisom federalnym o zawodzie adwokata (Bundesrechtsanwaltsordnung, BRAO). Adwokaci mają poza tym własne profesjonalne reguły postępowania, w szczególności Zawodowy Kodeks Postępowania Adwokatów (Berufsordnung der Rechtsanwälte, BORA) i Kodeks Postępowania Prawników-Specjalistów (Fachanwaltsordnung, FAO). Wynagrodzenie adwokatów w Niemczech określone jest w ustawie o wynagrodzeniu adwokatów (Rechtsanwaltsvergütungsgesetz - RVG).

Adwokaci należą do dwudziestu siedmiu regionalnych izb adwokackich (Rechtsanwaltskammern) lub do Izby Adwokackiej Trybunału Federalnego. Izby te odpowiadają za przyjmowanie do zawodu adwokackiego. Są one również m.in. odpowiedzialne za monitorowanie zgodności działań adwokatów z wymogami zawodowymi.

### Prawnicze bazy danych

Obszerne **informacje dotyczące zawodu adwokata** dostępne są na stronie internetowej [Federalnej Izby Adwokackiej](#) (Bundesrechtsanwaltskammer).

Wiele różnych informacji o zawodzie adwokata (również w języku angielskim i francuskim) udostępniła ponadto największe niezależne stowarzyszenie niemieckich adwokatów [Niemieckie Stowarzyszenie Adwokatów](#) (Deutscher Anwaltverein, DAV).

Podane poniżej strony internetowe oferują pomoc w znalezieniu adwokata: [Oficjalny federalny wykaz adwokatów w Niemczech](#) (Bundesweites Amtliches Anwaltsverzeichnis) zawierający listę wszystkich adwokatów (w językach niemieckim i angielskim) oraz [niemiecki adwokacki serwis informacyjny](#) (Deutsche Anwaltskunft).

## Rzecznik patentowy (*Patentanwalt*)

W Niemczech jest około 3 000 praktykujących rzeczników patentowych. Rzecznicy patentowi mają przeważnie ukończone studia wyższe w zakresie nauk przyrodniczych lub technicznych, po których odbywają uzupełniającą praktykę prawniczą. Zakres ich działalności ograniczony jest do doradztwa i reprezentowania klientów w dziedzinie praw własności przemysłowej (w szczególności związanych z patentami, wzorami użytkowymi, projektami przemysłowymi i znakami towarowymi). Działalność ta dotyczy przede wszystkim procedur składania wniosków i monitorowania. Rzecznicy patentowi uprawnieni są do reprezentowania swoich klientów przed Niemieckim Urzędem ds. Patentów i Znaków Towarowych (Deutsches Patent- und Markenamt), Federalnym Trybunałem Patentowym (Bundespatentgericht) oraz, w specjalnych okolicznościach, przed Trybunałem Federalnym (Bundesgerichtshof). Przed sądami krajowymi i wyższymi sądami krajowymi mogą oni jednak jedynie przedstawiać opinie dotyczące spraw ich klientów i nie mogą sami dokonywać czynności procesowych.

Rzecznicy patentowi zrzeszeni są w Izbie Rzeczników Patentowych (Patentanwaltskammer) i obowiązują ich przepisy statutowe Ustawy o rzecznikach patentowych (Patentanwaltsgesetz, PAO).

### Prawnicze bazy danych

Strona internetowa [Izby Rzeczników Patentowych](#) zawiera informacje o zawodzie oraz wykaz rzeczników patentowych.

## Notariusz

W Niemczech jest obecnie prawie 8 000 praktykujących notariuszy, którzy zasadniczo odbyli takie samo szkolenie prawnicze jak sędziowie. Udzielają oni niezależnych, bezstronnych i obiektywnych porad i pomocy w sferze ważnych transakcji prawnych oraz prowadzenia czynności prawnych w taki sposób, aby uniknąć ewentualnych sporów. Ich najważniejszym zadaniem jest poświadczanie aktów prawnych.

Z uwagi na strukturę federacyjną państwa w Niemczech istnieje dwie kategorie notariuszy. W większości krajów związkowych pełnienie swoich obowiązków jest dla notariuszy głównym zajęciem zawodowym (*Nurnotariat*). W niektórych krajach związkowych obowiązki notariusza pełnione są jednocześnie z działalnością adwokacką (Anwaltsnotariat). W Badenii-Wirtembergii są również notariusze będący jednocześnie urzędnikami (do 2017 r.) Wszyscy notariusze są powoływani i nadzorowani przez swoje odpowiednie regionalne władze sądownicze (Landesjustizverwaltung).

Przepisy regulujące działalność zawodową notariusza zawarte są w federalnej ustawie o notariuszach (Bundesnotarordnung, BNotO). Wynagrodzenie notariuszy w Niemczech określone jest w ustawie o kosztach sądowych (Kostenordnung, KostO).

Notariusze należą do regionalnych izb notarialnych.

### Prawnicze bazy danych

Obszerne informacje dotyczące zawodu notariusza dostępne są na stronie internetowej [Federalnej Izby Notarialnej](#) (Bundesnotarkammer). Pomoc w znalezieniu notariusza uzyskać można na stronie internetowej zawierającej [wykaz notariuszy](#) (Verzeichnis der Notare). Informacje na stronie podane są w językach niemieckim, angielskim, francuskim i hiszpańskim.

## Inne zawody prawnicze

### Zawody prawnicze zdefiniowane w Ustawie o świadczeniu usług prawnych (Rechtsdienstleistungsgesetz, RDG)

Ustawa o świadczeniu usług prawnych (Rechtsdienstleistungsgesetz) umożliwia agencjom windykacyjnym, doradcom emerytalnym oraz wykształconym za granicą praktykom z przygotowaniem prawniczym udzielanie porad prawnych w sprawach pozasądowych. W niektórych przypadkach windykatorzy i doradcy emerytalni mogą reprezentować swoich klientów w sądzie. Warunkiem wstępnym jest zarejestrowanie takiej działalności (zgodę wydaje sąd po złożeniu odpowiedniego wniosku). Nazwiska zarejestrowanych osób znajdują się w wykazie usług prawniczych.

Osoby świadczące takie usługi nie mają obowiązku przynależności do izb lub zawodowych stowarzyszeń. Windykatorzy i doradcy emerytalni są częściowo zrzeszeni w szeregu organizacji zawodowych. Największe z nich to: Niemieckie Stowarzyszenie Agencji Windykatorskich (Bundesverband Deutscher Inkassounternehmen), Niemieckie Stowarzyszenie Pomocy Prawnej/Usług Prawnicych (Bundesverband Deutscher Rechtsbeistände/Rechtsdienstleister) oraz Niemieckie Stowarzyszenie Doradców Emerytalnych (Bundesverband der Rentenberater).

### Prawnicze bazy danych

Na niemieckim portalu prawniczym dostępny jest wykaz usług prawniczych zawierający listę podmiotów świadczących usługi prawnicze wraz z informacją o sądach odpowiedzialnych za ich rejestrację. Dodatkowe obszerne informacje dostępne są na stronach internetowych następujących organizacji: [Bundesverband Deutscher Inkassounternehmen](#) (Niemieckie Stowarzyszenie Agencji Windykatorskich), [Bundesverband Deutscher Rechtsbeistände/Rechtsdienstleister](#) (Niemieckie Stowarzyszenie Pomocy Prawnej/Usług Prawnicych), [Bundesverband der Rentenberater](#) (Niemieckie Stowarzyszenie Doradców Emerytalnych).

### Organizacje świadczące nieodpłatne usługi prawnicze

W Niemczech świadczeniem nieodpłatnych porad prawnych (zgodnie z [§§ 6 i 8 ustawy o usługach prawnych](#)) zajmują się liczne organizacje charytatywne. Do najważniejszych z nich zaliczają się:

[Niemieckie Stowarzyszenie Pracowniczej Opieki Społecznej \(Arbeiterwohlfahrt Bundesverband\)](#)

- [☞ Katolickie Stowarzyszenie Opieki Społecznej \(Caritas\)](#)
- [☞ Protestantkie Stowarzyszenie Opieki Społecznej \(Diakonie\)](#)
- [☞ Żydowskie Stowarzyszenie Opieki Społecznej \(Zentralwohlfahrtstelle der Juden in Deutschland\)](#)
- [☞ Niemiecki Czerwony Krzyż \(Deutsches Rotes Kreuz\)](#)
- [☞ Bezwyznaniowe Stowarzyszenie Opieki Społecznej \(Paritätischer Wohlfahrtsverband\)](#)

#### Powiązane strony

- [☞ Portal federacji i krajów związkowych poświęcony wymiarowi sprawiedliwości](#)
- [☞ Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości \(Bundesministerium der Justiz\)](#)
- [☞ Niemieckie Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości \(Deutsches Bundesministerium der Justiz\)](#)
- [☞ Ministerstwo Sprawiedliwości Hamburga \(Justizministerium Hamburg\)](#)
- [☞ Ministerstwo Sprawiedliwości Berlina \(Justizministerium Berlin\)](#)
- [☞ Ministerstwo Sprawiedliwości Bawarii \(Justizministerium Bayern\)](#)
- [☞ Niemieckie Stowarzyszenie Sędziów \(Deutscher Richterbund\)](#)
- [☞ Niemiecka Izba Adwokacka \(Deutsche Rechtsanwaltskammer\)](#)
- [☞ Oficjalny federalny wykaz adwokatów w Niemczech \(Bundesweites Amtliches Anwaltsverzeichnis\)](#)
- [☞ Niemiecka Izba Adwokacka \(Deutsche Rechtsanwaltskammer\)](#)
- [☞ Niemiecki Adwokacki Serwis Informacyjny \(Deutsche Anwaltsauskunft\)](#)
- [☞ Izba Rzeczników Patentowych \(Patentanwaltskammer\)](#)
- [☞ Wykaz notariuszy](#)
- [☞ Federalna Izba Notarialna \(Bundesnotarkammer\)](#)
- [☞ Punkt informacyjny zarejestrowanych agencji usług prawnych](#)
- [☞ Niemieckie Stowarzyszenie Pracowniczej Opieki Społecznej \(Arbeiterwohlfahrt Bundesverband\)](#)
- [☞ Katolickie Stowarzyszenie Opieki Społecznej \(Caritas\)](#)
- [☞ Protestantkie Stowarzyszenie Opieki Społecznej \(Diakonie\)](#)
- [☞ Żydowskie Stowarzyszenie Opieki Społecznej \(Zentralwohlfahrtstelle der Juden in Deutschland\)](#)
- [☞ Niemiecki Czerwony Krzyż \(Deutsches Rotes Kreuz\)](#)
- [☞ Bezwyznaniowe Stowarzyszenie Opieki Społecznej \(Paritätischer Wohlfahrtsverband\)](#)

Ostatnia aktualizacja: 04/04/2013

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

językowej [et](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

#### Zawody prawnicze - Estonia

Na niniejszej stronie przedstawiono w zarysie organizację zawodów prawniczych w Estonii

#### Zawody prawnicze – wstęp

Do zawodów prawniczych w Estonii należą:

- prokuratorzy;
- sędziowie;
- ławnicy;
- referendarze sądowi i asesory sądowi;
- adwokaci;
- notariusze;
- komornicy;
- syndycy masy upadłości;

#### Prokuratorzy

##### Organizacja

[☞ Prokuratura](#) jest urzędem państwowym podległym Ministerstwu Sprawiedliwości. Struktura prokuratury jest dwuszczeblowa – tworzą ją Prokuratura Generalna (urząd zwierzchnika prokuratury) oraz cztery prokuratury okręgowe.

Właściwość Prokuratury Generalnej obejmuje całe terytorium Estonii, zaś właściwość prokuratur okręgowych pokrywa się z właściwością komend policji. Na czele prokuratury stoi Prokurator Generalny, który jest mianowany na okres pięciu lat przez rząd Estonii na wniosek Ministra Sprawiedliwości, po zaopiniowaniu przez komisję ds. prawnych parlamentu Estonii.

Corocznie podczas sesji wiosennej parlamentu Prokurator Generalny przedstawia parlamentarnej komisji konstytucyjnej sprawozdanie z realizacji ustawowych obowiązków prokuratury w poprzednim roku kalendarzowym.

Prokuratura okręgowa podlega naczelnemu prokuratorowi, który jest mianowany przez Ministra Sprawiedliwości na wniosek Prokuratora Generalnego również na okres pięciu lat.

W Estonii istnieje w sumie osiem rodzajów stanowisk prokuratorskich: Prokurator Generalny, naczelnicy prokuratury krajowej, prokuratury krajowej i asesory (*prokurõri abi*) Prokuratury Generalnej; naczelnicy prokuratury, starsi prokuratury, prokuratury ds. szczególnych, prokuratury okręgowej i asesory prokuratur okręgowych.

Zobacz [☞ ustawa o prokuraturze](#).

#### Rola i obowiązki

Zgodnie z ustawą o prokuraturze:

- prokuratura uczestniczy w planowaniu nadzoru do celów zapobiegania przestępczości i jej wykrywania;
- prowadzi postępowanie przygotowawcze w sprawach karnych, zapewniając jego zgodność z prawem i skuteczność;
- pełni funkcję oskarżyciela publicznego przed sądem;

wypełnia pozostałe obowiązki określone w ustawie o prokuraturze.

Prokuratura pełni swoje obowiązki określone w ustawie o prokuraturze w sposób niezależny.

Prokurator, któremu przysługuje główna rola w postępowaniu karnym, udziela wskazówek organowi prowadzącemu dochodzenie w kwestii gromadzenia dowodów i podejmuje decyzje o przedstawieniu zarzutów na podstawie ustaleń dochodzenia.

Zgodnie z regulaminem prokuratury

Prokuratura Generalna:

prowadzi postępowanie przygotowawcze i pełni funkcję oskarżyciela publicznego przed sądami wszystkich instancji w przypadku przestępstw popełnionych przez urzędników, przestępstw gospodarczych, przestępstw związanych ze służbą wojskową, przestępstw przeciwko środowisku, przestępstw przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, przestępstw związanych z przestępczością zorganizowaną, przestępstw o charakterze transgranicznym oraz innych szczególnie poważnych spraw z zakresu przestępczości zorganizowanej lub przestępstw, które wywołały żywe zainteresowanie społeczeństwa, poważniejszych przestępstw przeciwko państwu, przestępstw popełnionych przez prokuratorów oraz innych przestępstw przydzielonych przez Prokuratora Generalnego; nadzoruje działania prokuratur okręgowych i zapewnia im wskazówki oraz analizuje i podsumowuje praktyki stosowane przez sędziów i prokuratury; pełni obowiązki wynikające ze współpracy międzynarodowej, w tym z udziału w pracach Eurojust; uczestniczy w przygotowaniu ustaw, rozporządzeń i zarządzeń administracyjnych wydawanych przez rząd Republiki Estońskiej, oraz rozporządzeń i zarządzeń Ministra Sprawiedliwości dotyczących działań prokuratury.

## Sędziowie

### Organizacja

Sędzią może zostać wyłącznie obywatel estoński posiadający tytuł magistra prawa uznawany w kraju, równoważne wykształcenie w rozumieniu § 28 ust. 22 ustawy o edukacji w Republice Estońskiej lub równoważne wykształcenie uzyskane za granicą, który biegle posługuje się językiem estońskim, ma nieskazitelną charakter oraz predyspozycje i cechy osobowości potrzebne do wykonywania zawodu sędziowskiego. Sędziowie są powoływani dożywotnio. Minister Sprawiedliwości nie może wydawać poleceń służbowych sędziom ani nie posiada nad nimi władzy dyscyplinarnej. Złożenie sędziowskiego z urzędu może nastąpić wyłącznie na podstawie prawomocnego wyroku sądowego. Sędziowie mogą sprawować urząd do ukończenia 67 roku życia, z możliwością przedłużenia.

Do pełnienia urzędu sędziowskiego nie może być powołany ten, kto:

został skazany za przestępstwo;

został złożony z urzędu sędziowskiego, notariusza, tłumacza przysięgłego lub komornika;

został pozbawiony członkostwa w Estońskiej Izbie Adwokackiej;

został odwołany ze służby publicznej za przewinienie dyscyplinarne;

ogłosił upadłość;

został zwolniony z prowadzenia działalności zawodowej audytora, z wyjątkiem przypadków, gdy stało się to na wniosek samego audytora;

został pozbawiony uprawnień do wykonywania zawodu rzecznika patentowego, chyba że stało się to na wniosek samego rzecznika patentowego.

Na stanowisko sędziowskiego sądu rejonowego lub sądu administracyjnego może być powołany ten, kto ukończył aplikację sędziowską lub został zwolniony z obowiązku jej ukończenia oraz zdał egzamin sędziowski. Z obowiązku ukończenia aplikacji sędziowskiej zwolniony jest ten, kto bezpośrednio przed złożeniem egzaminu sędziowskiego przez co najmniej dwa lata pracował jako adwokat lub prokurator (ale nie asesor prokuratorski), lub ten, kto uprzednio zajmował stanowisko sędziowskiego, jeżeli od złożenia urzędu sędziowskiego nie minęło więcej niż 10 lat.

Na stanowisko sędziowskiego sądu okręgowego może być powołany doświadczony i uznany prawnik, który zdał egzamin sędziowski. Egzaminu sędziowskiego nie musi składać ten, kto bezpośrednio przed powołaniem pracował na stanowisku sędziowskiego.

Na stanowisko sędziowskiego Sądu Najwyższego można powoływać doświadczonych i uznanych prawników.

Sędziów powołuje się na podstawie otwartego konkursu.

Sędzia nie może być zatrudniony nigdzie poza stanowiskiem sędziowskim, z wyjątkiem działalności dydaktycznej lub naukowo-badawczej. Sędzia ma obowiązek powiadomienia prezesa sądu o każdym zatrudnieniu innym niż na stanowisku sędziowskim. Zabrania się podejmowania zatrudnienia na stanowisku innym niż stanowisko sędziowskie, jeżeli przeszkadza to w pełnieniu obowiązków urzędowych sędziowskiego albo zagraża bezstronności przy sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Sędzia nie może być posłem do parlamentu (Riigikogu), członkiem rady gminy lub miasta, członkiem partii politycznej, założycielem, współnikiem zarządzającym ani członkiem zarządu lub rady nadzorczej spółki, dyrektorem oddziału spółki zagranicznej, syndykiem masy upadłości, członkiem komisji likwidacyjnej, zarządcą przymusowym nieruchomości ani arbitrem wybranym przez jedną ze stron w sporze.

Złożenie sędziowskiego z urzędu może nastąpić wyłącznie na podstawie wyroku sądu. Wniesienie zarzutów w sprawie karnej wobec sędziowskiego sądu pierwszej lub drugiej instancji podczas pełnienia przez niego urzędu możliwe jest wyłącznie na wniosek Sądu Najwyższego w pełnym składzie, za zgodą Prezydenta Republiki Estońskiej. Wniesienie zarzutów w sprawie karnej wobec sędziowskiego Sądu Najwyższego podczas pełnienia przez niego urzędu możliwe jest wyłącznie na wniosek Kanclerza Sprawiedliwości, za zgodą estońskiego parlamentu wyrażoną większością głosów.

Wymagania dotyczące wykonywania zawodu sędziowskiego, aplikacji sędziowskiej i obowiązków sędziowskiego reguluje [ustawa o sądach](#).

### Rola i obowiązki

Zawód sędziowski jest uregulowany ustawowo. Kodeks etyki sędziowskiej został przyjęty przez wszystkich sędziów sądów Estonii (Zgromadzenie Ogólne Sędziów). Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej poświęconej estońskim [sądom](#) oraz na stronie [Sądu Najwyższego](#).

Rola sędziowskiego polega na sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości zgodnie z konstytucją i aktami prawnymi, na podstawie których sędzia decyduje o sprawiedliwym rozstrzygnięciu sporu między stronami. Sędzia przyczynia się do rozwoju prawa poprzez wykładnię aktów prawnych i prowadzenie badań w zakresie prawa.

Sędzia wykonuje swoje urzędowe obowiązki w sposób bezstronny, nie angażując się osobiście i dbając o dobro sprawowanego urzędu nawet w sytuacjach wykraczających poza sferę czynności zawodowych. Sędzia jest obowiązany postępować w sposób nienaganny, zarówno w trakcie wykonywania swoich czynności zawodowych, jak i w innych sytuacjach, i nie wolno mu zachowywać się w sposób narażający na szwank dobre imię sądu. Sędziemu nie wolno ujawniać informacji uzyskanych w trakcie posiedzeń niejawnych lub w trakcie rozmów prowadzących do zawarcia ugody. Do zachowania poufności sędzia jest zobowiązany zawsze, nawet po przejściu na emeryturę. Sędzia ma obowiązek sprawowania opieki nad kandydatami na sędziów, kandydatami na referendarzy sądowych i studentami odbywającymi aplikację sędziowską. Sędzia może jednocześnie sprawować opiekę nad najwyższą dwoma kandydatami na sędziów, kandydatami na referendarzy sądowych lub studentami odbywającymi aplikację sędziowską. Sędzia ma obowiązek regularnego doskonalenia swojej wiedzy i umiejętności, a także uczestniczenia w szkoleniach.

### Gwarancje socjalne dla sędziów

Sędziom przysługuje ustawowy pakiet gwarancji socjalnych, w tym między innymi wynagrodzenie zasadnicze, dodatki do wynagrodzenia, sędziowskie świadczenia emerytalne, urlop i strój urzędowy.

Wynagrodzenie zasadnicze sędziego reguluje ustawa o wynagrodzeniach zasadniczych urzędników państwowych powołanych przez parlament Republiki Estońskiej oraz Prezydenta Republiki Estońskiej. Oprócz wynagrodzenia zasadniczego sędziom przysługują dodatki do wynagrodzenia za wysługę lat, wynoszące 5 % wynagrodzenia zasadniczego od piątego roku pracy, 10% wynagrodzenia zasadniczego od dziesiątego roku pracy oraz 15% wynagrodzenia zasadniczego od piętnastego roku pracy.

Do świadczeń emerytalnych sędziego zalicza się uposażenie przysługujące po przejściu w stan spoczynku, emeryturę, rentę inwalidzką i uposażenie rodzinne dla pozostających przy życiu członków rodziny sędziego. Świadczenie emerytalne sędziego nie jest wypłacane w czasie pełnienia służby. Jeżeli emerytowany sędzia jest zatrudniony gdzie indziej, pobiera on pełne świadczenie emerytalne sędziego niezależnie od innych zarobków. Świadczenia emerytalne nie są wypłacane osobom złożonym z urzędu za przewinienie dyscyplinarne lub skazanym za przestępstwo umyślne. Świadczenie emerytalne sędziego zostaje cofnięte w razie skazania go za przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości.

Uposażenie przysługujące po przejściu w stan spoczynku może być wypłacane sędziemu, który pełnił urząd przez co najmniej piętnaście lat i osiągnął wiek emerytalny. Sędzia, który pełnił urząd przez co najmniej piętnaście lat nabywa uprawnienie do uposażenia również w razie utraty zdolności do wykonywania zawodu w wysokości 100 %, 90 % lub 80 % uposażenia, nawet jeśli nie osiągnął wieku emerytalnego. Sędzia, który pełnił urząd przez co najmniej dziesięć lat i osiągnął wiek emerytalny, nabywa prawo do pobierania uposażenia w razie utraty zdolności do wykonywania zawodu w wysokości 100 %, 90 % lub 80 % uposażenia. Uposażenie sędziego przysługujące po przejściu w stan spoczynku wynosi 75 % wysokości wynagrodzenia pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku.

Emerytura wynosząca 75 % wynagrodzenia pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku przysługuje wszystkim sędziom, którzy pełnili urząd przez co najmniej trzydzieści lat.

Sędziemu, który stał się trwale niezdolny do wykonywania zawodu w czasie pełnienia urzędu, przysługuje uprawnienie do renty inwalidzkiej dla sędziów. Wysokość renty inwalidzkiej dla sędziów to 75 % wynagrodzenia pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku w przypadku utraty zdolności do wykonywania zawodu w 100 %, 70 % wynagrodzenia pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku w przypadku utraty zdolności do wykonywania zawodu w 80–90% oraz 30 % wynagrodzenia pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku w przypadku utraty zdolności do wykonywania zawodu w 40–70 %.

W razie śmierci sędziego każdemu członkowi rodziny uprawnionemu do uposażenia rodzinnego wypłacane jest uposażenie w wysokości 30 % wynagrodzenia pobieranego przez sędziego na ostatnio zajmowanym stanowisku, przy czym łącznie wypłacana kwota uposażenia rodzinnego wynosi nie więcej niż 70 % wynagrodzenia pobieranego przez sędziego na ostatnio zajmowanym stanowisku.

Sędziemu sądu pierwszej lub drugiej instancji przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze 49 dni kalendarzowych, a sędziemu Sądu Najwyższego – w wymiarze 56 dni kalendarzowych. Sędziemu nie przysługuje prawo do dodatkowego urlopu przewidzianego w ustawie o służbie publicznej.

#### **Ławnicy**

Ławnicy uczestniczą w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w sądach rejonowych wyłącznie w sprawach o najcięższe przestępstwa. Status, uprawnienia i obowiązki ławnika w zakresie sprawowania wymiaru sprawiedliwości są równe statusowi, uprawnieniom i obowiązkom sędziego. Ławników powołuje się maksymalnie na okres czterech lat spośród kandydatów, którzy muszą posiadać obywatelstwo estońskie, zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych, być w wieku od 25 do 70 lat, zamieszkiwać na stałe w Estonii, biegle posługiwać się językiem estońskim oraz wykazywać cechy charakteru odpowiednie do wykonywania funkcji ławnika. Ławnik nie może zostać powołany na więcej niż dwie kolejne kadencje.

Na ławnika nie może być powołany ten, kto: został skazany za przestępstwo, ogłosił upadłość, jest niezdolny do pełnienia funkcji ławnika ze względu na stan zdrowia, posiada adres stałego zamieszkania (tj. adres figurujący w ewidencji ludności) na obszarze jednostki samorządu lokalnego, której organ zgłosił jego kandydaturę na ławnika, krócej niż przez jeden rok, pracuje w sądzie, prokuraturze lub Urzędzie Bezpieczeństwa Wewnętrznego, służy w siłach zbrojnych, jest adwokatem, notariuszem lub komornikiem, jest członkiem rządu Estonii, rady gminy lub miasta, jest Prezydentem Republiki Estońskiej, posłem do parlamentu lub gubernatorem okręgu. Oskarżony o przestępstwo nie może zostać powołany na ławnika w postępowaniu karnym.

Zasadniczo rola ławnika w wymiarze sprawiedliwości polega na reprezentowaniu poglądu zwykłego obywatela, co pozwala na uwzględnienie w postępowaniu wymiaru ludzkiego, a nie tylko prawnego. Wybór kandydatów na ławników należy do właściwych organów samorządu terytorialnego.

#### **Referendarze sądowi i asesory sądowi**

Referendarz sądowy jest urzędnikiem sądowym, który wykonuje obowiązki określone w ustawie. Referendarz sądowy jest bezstronny, ale musi przestrzegać instrukcji sędziego w zakresie przewidzianym ustawą. Referendarz sądowy jest uprawniony do dokonywania wpisów w rejestrach (np. w rejestrze nieruchomości czy rejestrze handlowym) oraz do wydawania zarządzeń dotyczących prowadzenia rejestrów, w tym do nakładania kar w drodze nakazu. Referendarze sądowi mogą prowadzić postępowanie przyspieszone o wydanie nakazu zapłaty. Ograniczenia w zakresie sprawowania urzędu sędziego dotyczą również referendarzy sądowych.

Na referendarza sądowego może zostać powołany ten, kto uzyskał tytuł magistra prawa uznawany w kraju, równoważne wykształcenie w rozumieniu § 28 ust. 22 ustawy o edukacji w Republice Estońskiej lub równoważne wykształcenie uzyskane za granicą, biegle posługuje się językiem estońskim, ma nieskazitelny charakter i ukończył odpowiednią aplikację, aby zostać referendarzem sądowym. Na referendarza sądowego może również zostać powołany ten, kto nie ukończył aplikacji dla referendarzy sądowych, ale ukończył aplikację sędziowską bądź został zwolniony z obowiązku jej ukończenia i zdał egzamin sędziowski.

Do pełnienia urzędu referendarza sądowego nie może być powołany ten, kto: został skazany za przestępstwo; został złożony z urzędu sędziego, notariusza, tłumacza przysięgłego lub komornika; został pozbawiony członkostwa w Estońskiej Izbie Adwokackiej; został odwołany ze służby publicznej za przewinienie dyscyplinarne; ogłosił upadłość; został zwolniony z prowadzenia działalności zawodowej audytora, z wyjątkiem przypadków, gdy stało się to na wniosek samego audytora; został pozbawiony uprawnień do wykonywania zawodu rzecznika patentowego, z wyjątkiem przypadków, gdy stało się to na wniosek samego rzecznika patentowego; został złożony z urzędu sędziego ze względu na niezdolność do pełnienia tego urzędu – w okresie trzech lat po powołaniu na stanowisko sędziego.

Referendarza sądowego powołuje się na podstawie otwartego konkursu.

Wymagania na stanowisko referendarza sądowego zostały określone w [ustawie o sądach](#)

Asesor sądowy to urzędnik zatrudniony w sądzie, który uczestniczy - zarówno samodzielnie, jak i pod nadzorem sędziego - w przygotowywaniu i prowadzeniu postępowań przed sądem, w zakresie przewidzianym w ustawie w sprawie postępowania przed sądem. Asesor sądowy ma prawo dokonywać tych samych czynności i wydawać takie same orzeczenia jak referendarz lub inny urzędnik sądowy na podstawie ustawy w sprawie postępowania przed sądem. Asesor sądowy wykonuje czynności w sposób niezależny, ale musi przestrzegać instrukcji sędziego w zakresie przewidzianym ustawą.

Na asesorach sądowych spoczywają takie same wymogi, jakie mają zastosowanie do referendarzy sądowych. Wolne stanowiska dla asesorów sądowych obsadza się w drodze publicznego konkursu.

Do pełnienia urzędu asesora sądowego nie może być powołany ten, kto: został skazany za przestępstwo umyślne; został skazany za umyślne przestępstwo przeciwko państwu, niezależnie od tego, czy nastąpiło zatarcie skazania; został pozbawiony praw pełnienia urzędu asesora sądowego na mocy prawomocnego wyroku sądowego; jest najbliższym krewnym lub partnerem osoby bezpośrednio nadzorującej pracę asesora sądowego.

Oprócz asesorów sądowych (371 Kb)[en](#) i referendarzy sądowych (373 Kb)[en](#) do personelu sądu należą również dyrektorzy sądu (367 Kb)[en](#) oraz sekretarze sądu (364 Kb)[en](#).

## Adwokaci

Adwokaturę tworzą adwokaci i asystenci adwokatów.

Adwokaci należą do Estońskiej Izby Adwokackiej, a zawód adwokata reguluje ustawa o Estońskiej Izbie Adwokackiej. Do Estońskiej Izby Adwokackiej może należeć każda osoba, która spełnia wymogi określone w ustawie o Estońskiej Izbie Adwokackiej i która złożyła po aplikacji egzamin z wynikiem pozytywnym. Estońska Izba Adwokacka jest samorządną organizacją zawodową ustanowioną w celu świadczenia usług prawnych zarówno w interesie prywatnym, jak i publicznym, oraz w celu ochrony uprawnień zawodowych adwokatów. Estońska Izba Adwokacka nadzoruje wykonywanie działalności zawodowej przez jej członków i przestrzeganie przez nich zasad etyki zawodowej. Estońska Izba Adwokacka organizuje również szkolenia zawodowe dla adwokatów; świadczy również państwową pomoc prawną. Estońska Izba Adwokacka świadczy państwową pomoc prawną za pośrednictwem swoich członków.

Estońska Izba Adwokacka działa poprzez swoje organy. Należą do nich zgromadzenie ogólne, zarząd, przewodniczący, komisja rewizyjna, sąd koleżeński oraz komisja oceny kwalifikacji zawodowych.

Do zakresu uprawnień adwokatów należy:

reprezentowanie i obrona klientów przed sądem i w postępowaniu przygotowawczym, a także w toku innego postępowania, zarówno w Estonii, jak i za granicą;

gromadzenie dowodów;

wybieranie – według własnego uznania – zgodnych z prawem środków i narzędzi świadczenia usług prawnych i korzystanie z nich;

uzyskiwanie od organów na szczeblu krajowym i lokalnym informacji potrzebnych do świadczenia usług prawnych, posiadanie dostępu do dokumentów oraz pozyskiwanie kopii i wyciągów z tych dokumentów, chyba że ustawa zabrania adwokatom dostępu do tych informacji i dokumentów;

przetwarzanie uzyskanych na podstawie umowy lub aktu prawnego danych osobowych dotyczących innych osób niż klienci, w tym danych osobowych szczególnie chronionych, bez zgody tych osób, o ile jest to konieczne do świadczenia usług prawnych;

weryfikowanie podpisów i kopii dokumentów przedłożonych sądowi i innym organom urzędowym w ramach usług prawnych świadczonych na rzecz klienta;

występowanie w charakterze arbitra lub rozjemcy w postępowaniu określonym w ustawie o postępowaniu pojednawczym;

występowanie w charakterze syndyka masy upadłości, pod warunkiem członkostwa w Izbie Komorników i Syndyków Masy Upadłości.

Z zastrzeżeniem ograniczeń ustawowych asystenci adwokatów mają te same uprawnienia co adwokaci.

Asystenci adwokatów nie mają uprawnień do pełnienia funkcji arbitrów lub rozjemców w postępowaniu określonym w ustawie o postępowaniu pojednawczym. Nie mogą oni reprezentować ani bronić klientów przed Sądem Najwyższym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Asystenci adwokatów nie mogą też pełnić roli syndyków masy upadłości.

Asystent adwokata może świadczyć usługi prawne wyłącznie pod opieką swojego patrona, który musi być adwokatem.

Podczas świadczenia usług prawnych adwokat zachowuje niezależność i postępuje zgodnie z ustawą, innymi aktami prawnymi i decyzjami przyjętymi przez organy Estońskiej Izby Adwokackiej, wymogami etyki zawodowej adwokatów, dobrą praktyką i sumieniem.

Informacje ujawnione adwokatowi są poufne. Adwokat albo pracownik Izby Adwokackiej lub kancelarii prawnej zeznający w charakterze świadka nie może być przesłuchiwany ani nie może składać wyjaśnień w związku ze sprawami, o których dowiedział się w trakcie świadczenia usług prawnych.

Nośniki danych używane przez adwokata o świadczenia usług prawnych są nienaruszalne.

Wykonywanie przez adwokata obowiązków zawodowych w żadnym razie nie oznacza, że można go utożsamiać z klientem lub sprawą klienta.

Adwokat nie może zostać zatrzymany, przeszukany lub aresztowany w związku z wykonywaniem swoich czynności zawodowych, chyba że postanowi o tym sąd okręgowy lub municypalny (*maa- või linnakohus*). Prawo nie zezwala na przeszukanie kancelarii prawnej, w której pracuje adwokat, w związku z wykonywaniem przez niego czynności zawodowych.

Listę adwokatów i kancelarii prawnych oraz inne przydatne informacje można znaleźć na stronie internetowej [Estońskiej Izby Adwokackiej](#). Za pomocą funkcjonalności „[Znajdź prawnika](#)” istnieje możliwość znalezienia prawnika w całej Unii Europejskiej.

## Prawnicze bazy danych

Nie istnieją inne bazy danych oprócz tych, które zostały wyszczególnione powyżej.

## Radcy prawni

W Estonii zawód radcy prawnego nie jest uregulowany prawem.

## Notariusze

### Organizacja

Wszyscy notariusze w Estonii mają jednakowe kompetencje. Zawód notariusza reguluje [ustawa o notariacie](#). Ministerstwo Sprawiedliwości wraz z Izba Notarialną odpowiadają za regulację zawodu oraz zarządzanie działalnością zawodową notariuszy. Izba Notarialna jest podmiotem prawa publicznego i należą do niej wszyscy notariusze powołani do pełnienia urzędu. Zadania Izby obejmują monitorowanie sumiennosci i prawidłowości wykonywania działalności zawodowej przez notariuszy, harmonizację działalności zawodowej notariuszy, organizację szkoleń zawodowych, organizację aplikacji notarialnej, prowadzenie i rozwój elektronicznego systemu informacyjnego na potrzeby notariuszy oraz pomoc Ministerstwu Sprawiedliwości w zakresie czynności nadzorczych. Na stronie [Izby Notarialnej](#) znajdują się informacje o notariuszach i obowiązkach związanych z wykonywaniem zawodu notariusza.

### Rola i obowiązki

Notariusz sprawuje urząd publiczny. Jest on upoważniony przez państwo do poświadczania, na żądanie stron, faktów i zdarzeń mających znaczenie prawne oraz do wykonywania innych czynności notarialnych w celu zagwarantowania pewności prawa.

Notariusze wykonują swoje czynności w sposób bezstronny, wiarygodny i niezależny. Mają obowiązek ustalenia rzeczywistych intencji stron danej czynności i okoliczności wymaganych do jej prawidłowego dokonania oraz wyjaśnienia stronom możliwych sposobów dokonania czynności i jej następstw.

Na żądanie stron notariusze wykonują następujące czynności notarialne:

sporządzanie poświadczeń notarialnych (umów, pełnomocnictw, testamentów) i uwierzytelnianie notarialne (odpisów, podpisów, kopii itp.);

załatwianie spraw spadkowych;

wydawanie zaświadczeń o sporządzeniu dokumentów notarialnych, które mają być wykonane w Estonii (tzn. podlegają wykonaniu w Estonii i zostały sporządzone zgodnie ze wzorami formularzy zawartymi w załączniku VI do rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. U. L 12 z 16.1.2001, s. 1–23)).

stwierdzanie nieważności pełnomocnictw zgodnie z ustawą o notariacie;

stwierdzanie ważności umów zawartych za pośrednictwem adwokata występującego w charakterze rozjemcy lub przed innym notariuszem;

wydawanie zaświadczeń (*apostille*);

na wnioski osób prawnych, składanie ich rocznych sprawozdań finansowych w sądzie rejestrowym;

poświadczanie zawarcia i rozwiązania związku małżeńskiego oraz przygotowywanie wpisów do akt stanu cywilnego na ten temat;  
przyjmowanie na przechowanie środków pieniężnych, papierów wartościowych i dokumentów;  
zapewnianie dostępu do danych wpisanych do rejestru prowadzonego przez Departament Rejestru Nieruchomości lub Departament Rejestracji lub do akt złożonych w tym rejestrze;  
składanie zawiadomień i wniosków na żądanie podmiotu gospodarczego, przyjmowanie dokumentów i innych informacji od organów administracji gospodarczej i doręczanie aktów administracyjnych podmiotom gospodarczym;  
wprowadzanie wpisów do rejestru na żądanie podmiotu gospodarczego.

Z tytułu tych czynności klient ma obowiązek uiszczenia u notariusza ustawowo określonej opłaty notarialnej.

W ramach swojego urzędu notariusze mogą świadczyć następujące usługi:

udzielanie porad prawnych poza procedurą poświadczenia;  
udzielanie porad w zakresie przepisów podatkowych i przepisów innego państwa, zarówno w ramach, jak i poza procedurą poświadczenia;  
prowadzenie postępowania pojednawczego na podstawie ustawy o postępowaniu pojednawczym;  
prowadzenie postępowania arbitrażowego na podstawie kodeksu postępowania cywilnego;  
prowadzenie licytacji, głosowań, loterii i losowań, a także weryfikowanie ich wyników;  
odbieranie przysięgi i uwierzytelnianie oświadczenia złożonego pod przysięgą;  
przekazywanie wniosków i zawiadomień niezwiązanych z urzędowymi obowiązkami notariusza i wydawanie poświadczeń dotyczących przekazania lub niemożności przekazania takich wniosków i zawiadomień;  
przyjmowanie na przechowanie środków pieniężnych – z wyjątkiem gotówki – papierów wartościowych, dokumentów i innych przedmiotów, o ile nie przewiduje tego akt notarialny ani nie jest to urzędowy obowiązek wynikający z aktu notarialnego;  
poświadczanie prawidłowości tłumaczenia dokumentów z języka obcego na język estoński do 2020 r. (począwszy od 2015 r. jedynie tłumacze przysięgli są uprawnieni do wydawania urzędowych tłumaczeń z języka estońskiego na język obcy; począwszy od 2020 r. jedynie tłumacze przysięgli będą uprawnieni do wydawania urzędowych tłumaczeń z języka obcego na język estoński);  
odpowiadanie na żądanie przedstawienia wyjaśnień przedłożone przez podmiot gospodarczy.  
Informacje na temat usług świadczonych przez notariuszy można znaleźć na stronie internetowej [Izby Notarialnej](#). Opłaty pobierane przez notariusza za usługi są uzgadniane między klientem a notariuszem przed wykonaniem czynności notarialnej.

#### **Inne zawody prawnicze**

##### **Komornicy**

W Estonii zawód komornika należy do wolnych zawodów prawniczych: komornicy działają we własnym imieniu i ponoszą odpowiedzialność za podejmowane czynności. Komornik jest zobowiązany wykonywać swoje obowiązki w sposób bezstronny i rzetelny. Czynności urzędowe komornika reguluje [ustawa o zawodzie komornika](#).

W styczniu 2010 r. powołano Izbę Komorników i Syndyków Masy Upadłości (Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda), która jest wspólną organizacją zrzeszającą zarówno komorników, jak i syndyków masy upadłości. Czynności komornicze, nadzór nad nimi, odpowiedzialność dyscyplinarną i działalność w zakresie tworzenia zrzeszeń zawodowych reguluje ustawa o zawodzie komornika. Rolą Izby jest rozwijanie i propagowanie wolnych zawodów prawniczych, w tym zapewnienie przestrzegania dobrej praktyki w zakresie sprawowania urzędu i wykonywania zawodu oraz jego monitorowanie, sporządzanie zaleceń na rzecz ujednolicenia praktyki zawodowej, organizowanie szkoleń, tworzenie systemów informatycznych itp. Izba posiada również sąd koleżeński. Dodatkowe informacje o działalności Izby dostępne są na jej [stronie internetowej](#).

Do obowiązków komornika należy:

1. prowadzenie postępowań egzekucyjnych zgodnie z kodeksem postępowania egzekucyjnego;
2. doręczanie dokumentów zgodnie z kodeksami postępowania;
3. dokonywanie spisu składników majątku i zarządzanie składnikami majątku zgodnie z prawem spadkowym;
4. przeprowadzanie – w postępowaniu i w przypadkach przewidzianych przez przepisy prawa – licytacji komorniczych poza postępowaniem egzekucyjnym na wniosek sądu lub organu administracji.

Opłaty komornicze z tytułu wykonywania powyższych czynności określa ustawa o zawodzie komornika.

Poniżej opisano zakres usług komorniczych.

Na żądanie danej osoby komornik może świadczyć następujące usługi. Są to:

- 1) organizowanie licytacji rzeczy ruchomych i nieruchomości;
- 2) doręczanie dokumentów;
- 3) udzielanie porady prawnej i sporządzanie dokumentów, pod warunkiem posiadania przez komornika kwalifikacji wymaganych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy o sądach.

Komornicy są uprawnieni do odmowy dokonania czynności komorniczej.

Warunki świadczenia usług i wynagrodzenie powinny zostać uzgodnione z usługobiorcą oraz sporządzone na piśmie. Warunki i wynagrodzenie powinny być zgodne z dobrą praktyką zawodową.

Komornicy – w toku świadczenia usług – nie mogą wykonywać tych praw, które zostały im przyznane na podstawie przepisów prawa na potrzeby wykonywania ich obowiązków urzędowych lub które wynikają z pełnienia urzędu komornika.

Informacje o usługach świadczonych przez komorników można znaleźć na [stronie internetowej](#) Izby. Wykonanie danej czynności komorniczej jest uzgadniane na piśmie z usługobiorcą przed wykonaniem czynności komorniczej.

Państwowy nadzór nad urzędową działalnością komorników sprawuje Ministerstwo Sprawiedliwości.

Komornicy ponoszą odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu czynności komorniczych, w tym jeżeli szkoda została wyrządzona przez pracownika kancelarii komorniczej. Jeżeli roszczenie odszkodowawcze z tytułu szkody poniesionej w wyniku czynności komorniczej nie może zostać zaspokojone ze środków komornika lub innej osoby odpowiedzialnej za szkodę, lub jeżeli roszczenie to nie może zostać w pełni zaspokojone, za wyrządzoną szkodę odpowiedzialność ponosi Izba. Za szkodę poniesioną w następstwie czynności komorniczej ostateczną odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa. Zarówno Izba, jak i Skarb Państwa, mają roszczenie regresowe (zwrotne) w stosunku do osoby odpowiedzialnej za wyrządzenie szkody; prawo regresu przysługuje również Skarbowi Państwa względem Izby.

##### **Syndycy masy upadłości**

Syndyk masy upadłości jest wyznaczonym przez sąd urzędnikiem, przeprowadzającym w ramach przysługujących mu uprawnień transakcje i inne czynności związane z masą upadłości i reprezentującym dłużnika przed sądem w sporach dotyczących masy upadłości. Główną powinnością syndyka masy upadłości jest ochrona praw i interesów wszystkich wierzycieli i dłużnika oraz zapewnienie zgodnego z prawem, niezwłocznego i racjonalnego finansowo postępowania upadłościowego. Syndyk masy upadłości wykonuje swoje czynności osobiście. Funkcję syndyka masy upadłości mogą sprawować adwokaci, niezależni

biegli rewidenci, komornicy i osoby fizyczne wyznaczone na syndyków przez Izbę. Listę syndyków masy upadłości prowadzi Izba Komorników i Syndyków Masy Upadłości. Lista zawiera dane wszystkich osób uprawnionych do sprawowania funkcji syndyka masy upadłości i jest ogólnie dostępna na stronie Izby. Syndyk wpisany na listę jest zobowiązany zadbać o to, by dane te były prawidłowe.

Do głównych obowiązków syndyka masy upadłości należy:

- 1) ustalenie wiarytelności, zarządzanie masą upadłości oraz uporządkowanie i zorganizowanie sprzedaży majątku, a także zaspokojenie roszczeń wierzycieli z majątku dłużnika;
- 2) ustalenie przyczyn oraz daty powstania niewypłacalności dłużnika;
- 3) w razie konieczności zawarcie układu dotyczącego kontynuacji działalności gospodarczej dłużnika;
- 4) w razie konieczności przeprowadzenie likwidacji majątku dłużnika, o ile dłużnik jest osobą prawną;
- 5) informowanie wierzycieli i dłużnika w przypadkach przewidzianych ustawą;
- 6) sporządzanie sprawozdań z działalności i przekazywanie informacji o postępowaniu upadłościowemu sądowi, urzędnikowi sprawującemu nadzór nad postępowaniem i komisji likwidacyjnej.

Nadzór administracyjny nad działalnością syndyków masy upadłości sprawuje Ministerstwo Sprawiedliwości w oparciu o otrzymane skargi lub inne dotyczące syndyków informacje uzasadniające podejrzenie, że syndyk mógł nie dopełnić swoich obowiązków. Nadzorując działalność syndyków, Ministerstwo Sprawiedliwości może weryfikować prawidłowość i legalność czynności zawodowych podejmowanych przez syndyka. Minister Sprawiedliwości może podejmować czynności dyscyplinarne wobec syndyka, który nie dopełnia obowiązków wynikających z przepisów określających czynności zawodowe syndyka masy upadłości. Minister Sprawiedliwości nie może podejmować czynności dyscyplinarnych wobec adwokatów działających w charakterze syndyka masy upadłości. Minister ma jednak prawo do wszczęcia postępowania przed sądem koleżeńskim Izby Adwokackiej.

Oprócz nadzoru administracyjnego, działalność syndyków masy upadłości podlega również nadzorowi komisji likwidacyjnej, walnego zgromadzenia wierzycieli, sądu i Izby Komorników i Syndyków Masy Upadłości w ramach ich zakresu kompetencji.

#### Powiązane strony

- [Ministerstwo Sprawiedliwości](#)
- [Estońskie Stowarzyszenie Prawników – organizacja non-profit](#)
- [Biuro Usług Prawnych – fundacja](#)
- [Estońska Izba Adwokacka](#)
- [Prokuratura](#)
- [Izba Notarialna](#)
- [Izba Komorników i Syndyków Masy Upadłości](#)

Ostatnia aktualizacja: 03/08/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

#### Zawody prawnicze - Irlandia

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych w Irlandii.

#### Zawody prawnicze – wstęp

Zgodnie z art. 34 konstytucji oraz odpowiednimi ustawami: przede wszystkim ustawą o utworzeniu i ustroju sądów (Courts Establishment and Constitution Act) z 1961 r. oraz ustawą o sądach zawierającą przepisy uzupełniające (Courts Supplemental Provisions Act) z 1961 r., z późniejszymi zmianami, wymiar sprawiedliwości w państwie sprawują sędziowie. Sędziowie są powoływani spośród kandydatów wykonujących zawody prawnicze. Podczas sprawowania urzędu sędziowie są całkowicie niezawisli. Niezawisłość sędziowska jest zagwarantowana w konstytucji. Przedstawiciele zawodów prawniczych dzielą się na *solicitors* (którzy skupiają się na bezpośredniej obsłudze klienta) oraz *barristers* (specjalizujących się w postępowaniu przed sądem).

#### 1. Sędziowie

Rada doradcza ds. powoływania na stanowiska sędziowskie (Judicial Appointments Advisory Board – JAAB) informuje rząd o tym, czy określone osoby wyznaczone na stanowiska sędziowskie nadają się do pełnienia swoich funkcji. Radę tę utworzono mocy ustawy o sądach i urzędnikach sądowych (Court and Court Officers Act) z 1995 r. W skład rady wchodzi pierwszy prezes Sądu Najwyższego (Chief Justice), prezesi Wysokiego Trybunału (High Court), sądu okręgowego (*Circuit Court*) i sądu rejonowego (*District Court*), Rzecznik Generalny (Attorney General), wyznaczeni przedstawiciele Rady Palestry (Bar Council) i Towarzystwa Prawniczego (Law Society) oraz trzy osoby powołane przez Ministra Sprawiedliwości i Reformy Prawa. Sędziowie są powoływani przez prezydenta po zasięgnięciu opinii rządu. Sędziowie są niezawisli i podlegają wyłącznie konstytucji i prawu. Zgodnie z konstytucją liczba sędziów jest okresowo ustalana w drodze ustaw.

W skład Sądu Najwyższego (Supreme Court) wchodzi pierwszy prezes (Chief Justice), który jest prezesem Sądu Najwyższego, i siedmiu sędziów zwanych „sędziami Sądu Najwyższego”. Prezes Wysokiego Trybunału jest także, z urzędu, członkiem składu Sądu Najwyższego. W skład Wysokiego Trybunału wchodzi prezes Wysokiego Trybunału, który odpowiada za ogólną organizację pracy tego sądu, i sędziowie zwani „sędziami Wysokiego Trybunału”. Prezes Sądu Najwyższego i prezes sądu okręgowego są także, z urzędu, członkami składu Wysokiego Trybunału. W skład Wysokiego Trybunału wchodzi prezes i 35 sędziów. W skład sądu okręgowego wchodzi prezes sądu okręgowego i sędziowie zwani „sędziami sądu okręgowego”. Prezes sądu rejonowego jest także, z urzędu, członkiem składu sądu okręgowego. W skład sądu rejonowego wchodzi prezes sądu rejonowego i inni sędziowie zwani „sędziami sądu rejonowego”. Pensje sędziów ustalane są w drodze okresowo uchwalanych ustaw.

Na stanowiska sędziów powoływani są przedstawiciele zawodów prawniczych, tj. wykwalifikowani *solicitors* lub *barristers* z wieloletnim doświadczeniem zawodowym (innym niż naukowe). W przypadku sądu okręgowego, art. 29 ust. 2 ustawy o sądach (przepisy uzupełniające) z 1961 r. przewiduje, że osoba, która jest praktykującym prawnikiem (*solicitor* lub *barrister*) ze stażem nie krótszym niż dziesięć lat, kwalifikuje się na stanowisko sędziego sądu rejonowego. Artykuł 30 ustawy o sądach i urzędnikach sądowych z 1995 r. stanowi, że prawnik (*solicitor* lub *barrister*) z dziesięcioletnim stażem kwalifikuje się na stanowisko sędziego sądu okręgowego. Ustawa o sądach i urzędnikach sądowych z 2002 r. stanowi, że osoba, która jest praktykującym prawnikiem (*solicitor* lub *barrister*) ze stażem nie krótszym niż 12 lat, kwalifikuje się na stanowisko w Wysokim Trybunale lub Sądzie Najwyższym. Jak stwierdzono wcześniej, sędziowie są niezawisli, tj. podlegają wyłącznie konstytucji i prawu. Obejmując urząd, składają następującą przysięgę, zgodnie z art. 34.5.1 konstytucji:

„W obliczu wszechmogącego Boga przysięgam uroczyście, że będę sprawować urząd prezesa Sądu Najwyższego (lub inny, w zależności od przypadku), rzetelnie i sprawiedliwie, najlepiej jak potrafię, nie żyjąc wobec nikogo obaw, nikogo nie faworyzując, nie okazując nikomu sympatii ani złej woli. Przysięgam stać na straży konstytucji i prawa. Tak mi dopomóż Bóg”.



Zgodnie z konstytucją sędziów Wysokiego Trybunału i Sądu Najwyższego można odwołać z urzędu wyłącznie, jeśli udowodni się im zachowanie niezgodne z powagą urzędu lub brak kompetencji, a obie izby irlandzkiego parlamentu Oireachtas przyjmą w tej sprawie odpowiednie uchwały. Ustawa o sądownictwie z 1924 r. (Courts of Justice Act 1924) oraz ustawa o sądownictwie (sąd rejonowy) z 1946 r. (Courts of Justice (District Court) Act 1946) zawierają podobne przepisy dotyczące sędziów sądów okręgowych i rejonowych.

## 2. Rzecznik Generalny (Attorney General) i Dyrektor ds. Oskarżenia Publicznego (Director of Public Prosecutions)

Jak przewiduje art. 30 konstytucji, Rzecznik Generalny jest „doradcą rządu w sprawach dotyczących prawa i opinii prawnej”. Rzecznik Generalny jest powoływany przez prezydenta na podstawie nominacji Taoiseach (irlandzkie określenie premiera) i jest zobowiązany złożyć dymisję, gdy uczyni to Taoiseach. Rzecznik Generalny zazwyczaj jest praktykującym prawnikiem (*barrister*) i starszym radcą prawnym (*Senior Counsel*). Nie istnieje przepis wymagający od Rzecznika Generalnego zaprzestania prywatnej praktyki, ale w ostatnich latach obserwuje się taką tendencję.

Jako doradca prawny rządu Rzecznik Generalny dokładnie analizuje wszelkie projekty ustaw, które rząd zamierza przedłożyć obu izbom Oireachtas, mając na względzie ich uchwalenie. Ponadto Rzecznik Generalny doradza rządowi w sprawach międzynarodowych takich jak ratyfikacja umów międzypaństwowych. Inną jego funkcją jest reprezentowanie społeczeństwa w sprawach dotyczących wykonywania praw publicznych. Funkcję tę Rzecznik Generalny pełni, wszczynając postępowania prawne lub wnosząc wobec nich sprzeciw. Mimo że Rzecznika Generalnego powołuje Taoiseach, jest on niezależny od rządu. W rozumieniu konstytucji Rzecznik Generalny jest zawsze podmiotem odpowiedzialnym, gdy kwestionuje się zgodność ustawodawstwa z konstytucją.

Przed 1976 r. oskarżenia o wszelkie ciężkie przestępstwa karne wnoszono w imieniu Rzecznika Generalnego. Zgodnie z konstytucją funkcję tę może pełnić inna osoba upoważniona z mocy prawa do działania w tym celu. W związku z tym stworzono stanowisko Dyrektora ds. Oskarżenia Publicznego na mocy art. 2 ustawy o ściganiu przestępstw z 1974 r. (Prosecution of Offences Act 1974), która weszła w życie w 1976 r. – chodziło o to, by powołać urzędnika, niezależnego od powiązań politycznych, który sprawowałby te funkcje. Dyrektor jest powoływany przez rząd, ale ma status urzędnika służby cywilnej, a więc w przeciwieństwie do Rzecznika Generalnego nie musi składać dymisji, gdy rząd upadnie. To zapewnia ciągłość w ściganiu przestępstw. Ustawa z 1974 r. stanowi także, że Dyrektor ds. Oskarżenia Publicznego ma być niezależny w pełnieniu swoich obowiązków. Rząd ma prawo odwołać Dyrektora ze stanowiska, ale tylko wtedy, gdy komisja złożona z pierwszego prezesa Sądu Najwyższego, sędziego Wysokiego Trybunału i Rzecznika Generalnego przeprowadzi dochodzenie dotyczące stanu zdrowia lub postępowania Dyrektora.

 **Dyrektor ds. Oskarżenia Publicznego (DPP)** wydaje decyzję o tym, czy osoba powinna zostać oskarżona o ciężkie przestępstwo i na jakich podstawach. Oskarżenia w przypadku wszystkich przestępstw są wnoszone w imieniu DPP, ale większość mniej poważnych przestępstw może ścigać  **policja irlandzka (Gardaí)** bez kierowania akt sprawy do DPP. W tego typu przypadkach DPP ma prawo doradzać Gardaí, jak należy postąpić w danej sprawie. Mimo iż DPP przejął rolę Rzecznika Generalnego w ściganiu przestępstw, Rzecznik Generalny zachowuje ją w przypadku spraw o charakterze międzynarodowym, na przykład ekstradycji.

## 3. Urzędnicy sądowi

Sekretarze sądowi (*Court Registrars*) i urzędnicy sądowi (*Court Clerks*) są zatrudniani przez Służbę Sądowniczą (Courts Service).

Urzędnicy sądu są odpowiedzialni za ogólne funkcjonowanie administracji sądów. Głównym zadaniem sekretarza sądowego jest wspomaganie sędziego w trakcie posiedzeń sądu oraz zapewnienie skutecznego zarządzania działalnością administracyjną niezbędną dla płynnego funkcjonowania sądów.

Służba Sądownicza jest niezależnym organem posiadającym osobowość prawną, powołanym do życia w listopadzie 1999 r. i ustanowionym przez rząd na mocy ustawy o Służbie Sądowniczej (Courts Service Act) z 1998 r. Służba Sądownicza odpowiada przed Ministrem Sprawiedliwości i Równości oraz, za pośrednictwem Ministra, przed rządem.

Służba Sądownicza pełni pięć funkcji:

zarządzanie sądami;

zapewnianie wsparcia sędziom;

udzielanie obywatelom informacji na temat systemu sądownictwa;


zapewnianie i utrzymywanie budynków sądowych oraz zarządzanie nimi;

zapewnianie udogodnień osobom korzystającym z usług sądów.

## 4. Urzędnik służby cywilnej (Sheriff)

W każdym hrabstwie w Irlandii działa urzędnik służby cywilnej uprawniony do wykonywania szczególnych zadań (*sheriff*). W ramach swoich obowiązków zajmuje się, między innymi, przejmowaniem i sprzedawaniem mienia w celu spłaty zadłużenia po wydaniu orzeczenia sądowego. Jest on mianowany na mocy ustawy o urzędnikach sądowych z 1945 r. (Court Officers Act 1945), zaś zgodnie z art. 12 ust. 5 tej ustawy urząd ten mogą pełnić tylko prawnicy (*barristers* lub *solicitors*), którzy praktykują przez pięć lat, lub ci, którzy przez okres nie krótszy niż pięć lat pełnili funkcję kierownika biura lub głównego asystenta tego urzędnika lub jego zastępcy. Art. 12 ust. 6 lit. g) ustawy stanowi, że warunki zatrudnienia, podlegające powyższym artykułom ustawy, określa regularnie Minister Finansów, po konsultacji z Ministrem Sprawiedliwości i Równości.

## 5. Prawnicy (Solicitors)

 **Towarzystwo Prawnicze Irlandii** (Law Society of Ireland) sprawuje nadzór nad kształceniem studentów, którzy chcą nabyć uprawnienia umożliwiające wykonywanie zawodu *solicitor* i ma władzę dyscyplinarną nad prawnikami mającymi odpowiednie uprawnienia. Aby nabyć te uprawnienia, kandydat musi odbyć trzyletnią aplikację i ukończyć kursy przygotowujące do zawodu, organizowane przez Towarzystwo Prawnicze Irlandii. Warunkiem przyjęcia na kursy jest posiadanie dyplomu ukończenia wyższych studiów lub równoważnego, co uprawnia do przystąpienia do egzaminu wstępnego. Po spełnieniu tych wymagań kandydat musi zdać egzamin końcowy organizowany przez Towarzystwo, który jest podzielony na części: FE-1, FE-2 i FE-3. Część FE-1 składa się z ośmiu przedmiotów podstawowych: prawo spółek, prawo konstytucyjne, prawo umów, prawo karne, zasady słuszności, prawo Wspólnoty Europejskiej, prawo nieruchomości i prawo deliktowe. Kolejne części to kursy o charakterze zawodowym. FE-2 to kurs przygotowujący do zawodu, składający się z 14 tygodni intensywnych wykładów zakończonych egzaminem oraz 18 miesięcy praktyki w miejscu pracy, którą student odbywa w ramach aplikacji. Kurs FE-3 lub kurs zaawansowany składa się z siedmiu tygodni intensywnych wykładów zakończonych egzaminem. Po ukończeniu tej części można zostać wpisanym na listę *solicitors*. Zgodnie z art. 51 ustawy o *solicitors* z 1994 r. (Solicitors (Amendment) Act 1994) prawnicy mający uprawnienia do wykonywania zawodu *barrister* mogą wykonywać zawód *solicitor* bez konieczności przejścia pełnego programu szkoleniowego wymaganego w przypadku aplikantów tej specjalizacji.

Każdy prawnik (*solicitor*) podlega władzy dyscyplinarnej Towarzystwa Prawniczego. Zgodnie z ustawami o *solicitors* (Solicitors Acts) z lat 1954–1994 sąd dyscyplinarny Towarzystwa Prawniczego jest upoważniony do badania zasadności zarzutów dotyczących niewłaściwego postępowania *solicitors*, jak np.




sprzeniewierzenie pieniędzy, a następnie może skierować sprawę do prezesa Wysokiego Trybunału. Prezes jest uprawniony do zawieszenia prawa prawnika (*solicitor*) do wykonywania zawodu, a następnie do jego przywrócenia. W przypadku gdy *solicitor* zażądał nadmiernego honorarium za swoje usługi, sąd dyscyplinarny ma prawo żądać zwrotu pieniędzy nienależnie pobranych od klienta.

Akt o charakterze ustawy 732 z 2003 r., rozporządzenia Wspólnot Europejskich z 2003 r. (ustanawianie prawników) stanowi, że prawnicy z państwa członkowskiego, którzy chcą wykonywać zawód prawniczy (*barrister* lub *solicitor*), muszą złożyć wniosek do Rady Palestry lub Towarzystwa Prawniczego o zarejestrowanie. Po rozpatrzeniu i zaakceptowaniu wniosku wydawane jest zaświadczenie o rejestracji. Odwołania od decyzji odmownej podjętej przez Radę Palestry lub Towarzystwo Prawnicze rozpatruje Wysoki Trybunał.

## 6. Prawnicy (*Barristers*)

Honorowe Stowarzyszenie Korporacji Zawodowych (Honorable Society of King's Inns) organizuje podyplomowe szkolenia prawnicze, prowadzące do przyznania tytułu *barrister-at-law* osobom, które chcą stać się członkiem palestry, jak się powszechnie przyjęło mówić. King's Inns to samorząd zawodowy działający pod nadzorem tzw. seniorów (*benchers*) Honorowego Stowarzyszenia Korporacji Zawodowych, będących członkami wymiaru sprawiedliwości i członkami palestry o długim stażu. Aby zapisać się na kurs prowadzący do uzyskania tytułu *barrister-at-law*, należy legitymować się dyplomem ukończenia studiów prawniczych prowadzonych przez King's Inns (Diploma in Legal Studies) lub być absolwentem wydziału prawa, a następnie zdać egzamin wstępny. Studia prowadzące do uzyskania Diploma in Legal Studies trwają dwa lata (w niepełnym wymiarze), natomiast kurs prowadzący do uzyskania tytułu *barrister-at-law* jest organizowany jako kurs trwający rok (w pełnym wymiarze) lub kurs modułowy trwający dwa lata. Po pomyślnym ukończeniu kursu studenci powoływani są do palestry Sądu Najwyższego przez pierwszego prezesa Sądu Najwyższego. Po uroczystości wpisują się oni na listę członków palestry. Niemniej jednak zanim będą mogli podjąć płatną pracę w swoim zawodzie, muszą spełnić inne wymagania.

Aby móc prowadzić praktykę, prawnicy (*barristers*) muszą być członkami Biblioteki Prawniczej (Law Library). Biblioteka Prawnicza jest to miejsce, w którym można pracować, zapewnia ona także dostęp do tekstów prawnych i materiałów za roczną opłatą. Zanim *barrister* zapisze się do Biblioteki Prawniczej, musi wybrać sobie patrona – renomowanego prawnika (*barrister*) z co najmniej pięcioletnim doświadczeniem. Świeżo wykwalifikowany *barrister* pracuje pod kierunkiem patrona zwykle przez okres jednego roku i w tym czasie zwany jest aplikantem (*devil*). Patron wprowadza aplikanta w tajniki praktyki zawodowej, zazwyczaj też prosi go o pomoc w sporządzaniu pism procesowych i badaniu spraw oraz o stawianie się w sądzie w jego imieniu.

Nadzór nad wykonywaniem zawodu przez członków palestry sprawuje  [Naczelna Rada Palestry Irlandii](#) (General Council of the Bar of Ireland), która jest organem pozaustawowym. Rada, wybierana corocznie przez członków palestry, wydaje kodeks postępowania zawodowego palestry, zmieniany w miarę potrzeby przez jej członków. Kodeks określa wymagania w stosunku do prawników wykonujących ten zawód.


Dochodzenia w sprawie zarzutów o naruszenie kodeksu postępowania prowadzi Komisja ds. Praktyki Zawodowej (Professional Practices Committee) Rady Palestry, w skład której wchodzi także osoby niebędące jej członkami. Komisja ma prawo nakładać grzywny i wystosowywać upomnienia, a także zawieszac w prawach lub skreślać z listy członków Biblioteki Prawniczej. Odwołania od decyzji Komisji można składać do Rady Odwoławczej (Appeals Board), w skład której wchodzi sędzia sądu rejonowego i ławnik.

Do niedawna panowała tradycja, że członek palestry musiał otrzymać instrukcje od prawnika (*solicitor*), a bezpośrednie kontakty z członkami palestry były zakazane. Praktyka ta została przeanalizowana przez Komisję Sprawiedliwego Handlu (Fair Trade Commission), która w swoim sprawozdaniu z 1990 r. stwierdziła, że generalny zakaz bezpośredniego kontaktu z członkami palestry ma charakter restrykcyjny i zaleciła jego wykreślenie z kodeksu postępowania. Komisja przyznała, że w niektórych sprawach stałe zaangażowanie prawnika (*solicitor*) jest pożądane. Zgodnie z zaleceniem Komisji nie powinny istnieć żadne przepisy ustawowe lub inne wymagające fizycznego stawiennictwa prawnika (*solicitor*) w sądzie celem poinstruowania członka palestry. Zaleceń tych nie wdrożono w całości, lecz wprowadzono szereg zmian do kodeksu postępowania w celu umożliwienia bezpośredniego kontaktu z członkiem palestry za pośrednictwem niektórych uznanych organizacji zawodowych.

Członkowie palestry dzielą się na młodszych obrońców (*junior counsel*) i starszych obrońców (*senior counsel*). Tradycyjnie członkowie palestry praktykują jako młodszy obrońcy przez szereg lat, zanim podejmą decyzję, czy chcą zostać starszymi obrońcami. Awans nie następuje automatycznie, niektórzy młodszy obrońcy w ogóle nie chcą być starszymi obrońcami. Zasadniczo większość z nich rozpatruje kwestię uzyskania statusu starszego obrońcy po 15 latach praktyki. Ci, którzy chcą zostać starszymi obrońcami, składają do Rzecznika Generalnego wniosek w tej sprawie, ale ostatecznie starszych obrońców mianuje rząd po zasięgnięciu opinii Rzecznika Generalnego, który porozumiewa się w tej sprawie także z pierwszym prezesem Sądu Najwyższego, prezesem Wysokiego Trybunału i Przewodniczącym Rady Palestry.

Ogólnie rzecz biorąc, młodszy obrońcy sporządzają projekty pism procesowych i prowadzą niektóre sprawy sądowe zwykle, lecz nie wyłącznie, w sądach niższej instancji. Do zadań starszego obrońcy należy dokładna analiza projektów pism procesowych przygotowanych przez młodszego obrońcę i prowadzenie trudniejszych spraw w Wysokim Trybunale i Sądzie Najwyższym.

## 7. Sekretarze sądowi

 [Sekretarze sądowych](#) (*County registrars*) powołuje rząd spośród wykwalifikowanych prawników (*solicitors*). Wykonują oni funkcje quasi-sądowe w sądzie okręgowym oraz odpowiadają za zarządzanie biurami sądu okręgowego.

Sprawują również funkcje **County Sheriffs** (z wyjątkiem Dublina i Cork).

## 8. Notariusze

Notariusze są powoływani przez pierwszego prezesa Sądu Najwyższego w trakcie jawnego posiedzenia sądu. Do podstawowych funkcji notariusza należą: uwierzytelnianie dokumentów;

poświadczanie i weryfikacja prawdziwości podpisów na dokumentach;

sporządzanie protestów notarialnych dotyczących dokumentów handlowych takich jak weksle i skrypty dłużne oraz dokumentów w obrocie morskim; odbieranie przyrzeczeń, oświadczeń oraz oświadczeń pod przysięgą (nie dotyczy postępowania przed sądem irlandzkim).

Kandydat na notariusza musi złożyć podanie, w którym podaje miejsce zamieszkania i zawód wnioskodawcy, liczbę notariuszy w okręgu, liczbę mieszkańców okręgu oraz powody, dla których należy powołać notariusza lub w jaki sposób powstało to wolne stanowisko. Na potwierdzenie swojego podania wnioskodawca składa oświadczenie pod przysięgą, podczas którego okazuje zaświadczenie o przydatności do wykonywania zawodu notariusza, podpisane przez sześciu miejscowych prawników (*solicitors*) i sześciu liderów lokalnej społeczności przedsiębiorców. Podanie zostaje wniesione do pierwszego prezesa Sądu Najwyższego w formie formalnego wniosku (*Notice of Motion*), który należy doręczyć, za pośrednictwem Biura Sądu Najwyższego, sekretarzowi Rady Notarialnej Irlandii (Registrar of the Faculty of Notaries Public in Ireland), sekretarzowi Towarzystwa Prawniczego oraz wszystkim notariuszom praktykującym w hrabstwie wnioskodawcy i sąsiednich hrabstwach.

Powszechnie stosowaną praktyką jest powoływanie na notariuszy wyłącznie prawników (*solicitors*). Jeżeli wniosek o ustanowienie notariuszem złoży osoba niebędąca prawnikiem (*solicitor*), Towarzystwo Prawnicze wnosi o to, aby wnioskodawca złożył zobowiązanie wobec pierwszego prezesa Sądu Najwyższego, że nie będzie angażował się w sprawy związane z przeniesieniem tytułu własności lub w prace zwykle wykonywane przez prawnika (*solicitor*). Wszyscy kandydaci na notariusza muszą najpierw zdać egzamin, którego zakres ustala Rada Notarialna Irlandii.

**Uwaga:**

Zapytania dotyczące aktualnych stawek wynagrodzenia Rzecznika Generalnego, Dyrektora ds. Oskarżenia Publicznego, urzędników sądu i urzędników służby cywilnej (*sheriffs*) można kierować:

 pocztą elektroniczną lub

pocztą na adres:

Human Resources,  
Department of Finance,  
Merrion Street,  
Dublin 2.

Prawnicy (*barristers*) pracują na własny rachunek, w związku z tym ich dochody znacznie się między sobą różnią.

Prawnicy (*solicitors*) mogą pracować na własny rachunek, jeśli mają własną praktykę lub własnych pracowników. Ich dochody także znacznie się różnią. Notariusze pobierają opłaty za dokumenty poświadczane notarialnie. Nie ma żadnych ustaw, które regulowałyby wysokość tych opłat. Zwykle notariusze ustalają je na podstawie czasu pracy, kosztów podróży oraz kwoty, jaką zwykle pobierają profesjonalni notariusze za swoje usługi.

Ostatnia aktualizacja: 20/11/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

## Zawody prawnicze - Grecja

Strona ta przedstawia w ogólnym zarysie zawody prawnicze w Grecji.

[Prokuratorzy](#)

[Sędziowie](#)

[Prawnicy](#)

[Radcy prawni](#)

[Notariusze](#)

[Komornicy](#)

[Urzędnicy sądowi](#)

### Prokuratorzy

#### Organizacja

Podobnie jak organy sądowe, prokuratury (εισαγγελίες) zaliczają się do władzy sędziowskiej i uczestniczą w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości.

Prokuratorzy (εισαγγελείς) są niezależni służbowo i osobiście.

Przy każdym sądzie, z wyjątkiem sądów rejonowych ds. karnych (πρωτοδικεία), działa biuro prokuratury, która ma charakter niezależnego organu wymiaru sprawiedliwości. Jej zadania obejmują przede wszystkim przygotowanie postępowania karnego. Do podstawowych zadań prokuratora należy wszczynanie postępowania karnego, nadzorowanie czynności w zakresie ścigania przestępstw i wnoszenie środków zaskarżenia.

W Grecji prokuratorzy nie specjalizują się w konkretnych dziedzinach prawa.

Ogólne warunki sprawowania urzędu prokuratora określa Ministerstwo Sprawiedliwości, Przejrzystości i Praw Człowieka.

Nie istnieje odrębna strona internetowa poświęcona prokuraturze. Informacje na temat zasad sprawowania urzędu prokuratora można uzyskać w Ministerstwie Sprawiedliwości, Przejrzystości i Praw Człowieka.

#### Rola i najważniejsze obowiązki

Do zadań prokuratora należy:

- prowadzenie postępowania przygotowawczego;
- wszczynanie postępowania sądowego;
- przesłuchiwanie osób uczestniczących w sprawie;
- nadzorowanie czynności organów ścigania w zakresie zapobiegania przestępstwom i ich ścigania;
- składanie wniosków do rad sądowych i sądów;
- wnoszenie środków odwoławczych;
- wykonywanie wyroków karnych oraz wspieranie czynności związanych z wykonywaniem tytułów egzekucyjnych;
- nadzór nad zakładami karnymi.

oraz podejmowanie innych czynności określonych w przepisach prawa.

Przepisy prawa powierzają nadzór nad czynnościami prokuratorów sędziom Sądu Najwyższego oraz prokuratorom wyższym rangą.

### Sędziowie

#### Organizacja

Wymiar sprawiedliwości sprawują sądy, w których zasiadają sędziowie zwyczajni (τακτικοί δικαστές). Sędziowie są niezawisli służbowo i osobiście.

Sędziowie (δικαστές) wykonują swoje obowiązki wyłącznie na podstawie konstytucji i przepisów prawa, nie są też zobowiązani do przestrzegania jakichkolwiek przepisów, które są niezgodne z konstytucją.

Przepisy prawa powierzają nadzór nad czynnościami sędziów zwyczajnych sędziom wyższym rangą oraz Prokuratorowi Generalnemu oraz jego zastępcy (Αντιεισαγγελλείς) przy Sądzie Najwyższym (Αρειος Πάγος).

Ogólne warunki sprawowania urzędu sędziego określa Ministerstwo Sprawiedliwości, Przejrzystości i Praw Człowieka.

Nie istnieje odrębna strona internetowa poświęcona sędziom. Informacje na temat zasad sprawowania urzędu prokuratora można uzyskać w Ministerstwie Sprawiedliwości, Przejrzystości i Praw Człowieka.

#### Organizacja zawodów prawniczych: Prawnicy

##### Adwokaci

W Grecji adwokaci (δικηγόροι) zaliczają się do urzędników służby cywilnej, ale nie pobierają z tego tytułu wynagrodzenia.

Adwokaci nie muszą specjalizować się w konkretnych dziedzinach prawa. Ogólne warunki wykonywania zawodu określa Ministerstwo Sprawiedliwości, Przejrzystości i Praw Człowieka.

W Grecji istnieją 63 izby adwokackie (δικηγορικοί σύλλογοι) – po jednej przy każdym z sądów pierwszej instancji (πρωτοδικείο).

Nadzór nad izbami adwokackimi w całym kraju sprawuje Ministerstwo Sprawiedliwości, Przejrzystości i Praw Człowieka.

#### Prawnicy bazy danych

Informacje na ten temat znajdują się na stronie internetowej [Izby Adwokackiej w Atenach](#), ale dostęp do tej strony jest zastrzeżony dla członków poszczególnych organizacji samorządu zawodowego.

#### Radcy prawni

Prawnicy w Grecji wykonują również zawód radcy prawnego (νομικοί σύμβουλοι).

#### Prawnicze bazy danych

Informacje na ten temat znajdują się na stronie internetowej [Izby Adwokackiej w Atenach](#), ale dostęp do tej strony jest zastrzeżony dla członków poszczególnych organizacji samorządu zawodowego.

#### Notariusze

Notariusze (συμβολαιογράφοι) zaliczają się do urzędników służby cywilnej, ale nie pobierają z tego tytułu wynagrodzenia. Do ich głównych zadań należy przygotowywanie i przechowywanie sporządzonych na piśmie opinii prawnych, materiałów dowodowych oraz oświadczeń składanych przez zainteresowane strony w przypadkach, w których jest to wymagane przepisami prawa lub na żądanie stron, które chcą takie dokumenty uwierzytelnić.

W Grecji notariusze nie specjalizują się w konkretnych dziedzinach prawa.

Dekretem prezydenckim przy każdym sądzie rejonowym ds. cywilnych (ειρηνοδικείο) powołana została przynajmniej jedna kancelaria notarialna.

Warunki wykonywania zawodu notariusza ustala Ministerstwo Sprawiedliwości, Przejrzystości i Praw Człowieka.

W Grecji istnieje dziewięć izb notarialnych (συμβολαιογραφικοί σύλλογοι), prowadzących działalność w miejscowościach, w których znajdują się siedziby sądów apelacyjnych (εφετεία).

Nadzór nad izbami notarialnymi sprawuje Ministerstwo Sprawiedliwości, Przejrzystości i Praw Człowieka.

Informacje dotyczące notariuszy można znaleźć na stronie internetowej [Greckiej Izby Notarialnej](#) (Συντονιστική Επιτροπή Συμβολαιογραφικών Συλλόγων Ελλάδας) oraz na stronie internetowej poświęconej Europejskiemu Spisowi Notariuszy, prowadzonej przez [Radę Notariatów Unii Europejskiej](#) (CNUE).

#### Inne zawody prawnicze

##### Komornicy

Komornicy (δικαστικοί επιμελητές) zaliczają się do urzędników służby cywilnej, ale nie pobierają z tego tytułu wynagrodzenia.

Do zadań komorników należy:

a) doręczanie pism sądowych i pozasądowych;

b) wykonywanie tytułów egzekucyjnych, o których mowa w art. 904 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego, tj. (a) prawomocnych orzeczeń oraz orzeczeń wydanych i opatrzonych przez grecki sąd tymczasową klauzulą wykonalności, (b) wyroków sądów polubownych, (c) postanowień greckich sądów zawierających ugodę lub ustalających wysokość kosztów sądowych, (d) dokumentów urzędowo poświadczonych, (e) nakazów zapłaty wydanych przez greckie sądy oraz nakazów eksmisji, (f) orzeczeń wydanych za granicą i opatrzonych klauzulą wykonalności oraz (g) nakazów oraz innych orzeczeń, których zostały zgodnie z prawem uznane za wykonalne; oraz

c) podejmowanie innych czynności określonych w przepisach prawa.

Ogólne warunki wykonywania zawodu notariusza określa Ministerstwo Sprawiedliwości, Przejrzystości i Praw Człowieka.

W Grecji istnieje osiem izb komorniczych (σύλλογοι δικαστικών επιμελητών).

##### Urzędnicy sądowi

Ogólne warunki zatrudnienia pracowników greckich sądów określa Ministerstwo Sprawiedliwości, Przejrzystości i Praw Człowieka.

Komornicy (378 Kb) [en](#)

Urzędnicy (379 Kb) [en](#)

#### Powiązane strony

[Izba Adwokacka w Atenach](#)

[Izba Adwokacka w Pireusie](#)

[Ministerstwo Sprawiedliwości, Przejrzystości i Praw Człowieka](#)

[Grecka Izba Notarialna](#)

[Izba Notarialna w Salonikach](#)

Ostatnia aktualizacja: 02/07/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się

w informacji prawnej.

#### Zawody prawnicze - Hiszpania

W Hiszpanii zawody prawnicze to takie zawody, które może wykonywać jedynie osoba posiadająca specjalne przygotowanie prawnicze, ponieważ dotyczą one obszaru stosowania prawa.

##### Sędziowie i sędziowie wyższych trybunałów

##### Prokuratorzy

##### Urzędnicy sądowi

##### Adwokaci

##### Doradcy prawni

##### Notariusze

##### Urzędnicy rejestrowi

##### Pełnomocnicy

##### Doradcy ds. prawa pracy i zabezpieczenia społecznego

#### Zawody prawnicze – wstęp

W Hiszpanii zawody prawnicze to takie zawody, które może wykonywać jedynie osoba posiadająca specjalne przygotowanie prawnicze, ponieważ dotyczą one obszaru stosowania prawa.

Podstawowymi przedstawicielami zawodów prawniczych w Hiszpanii są prokuratorzy (*fiscales*), sędziowie (*jueces*) i sędziowie wyższych trybunałów (*magistrados*), adwokaci (*abogados*), notariusze (*notarios*), urzędnicy sądowi (*letrados de la administración de justicia*), urzędnicy rejestrowi ds. rejestrów nieruchomości i rejestrów gospodarczych oraz pełnomocnicy (*procuradores*).

##### Sędziowie i sędziowie wyższych trybunałów

##### Organizacja

Sprawiedliwość pochodzi od narodu, a wymiar sprawiedliwości w imieniu króla sprawują sędziowie i sędziowie wyższych trybunałów, którzy tworzą władzę sądowniczą. Sprawiedliwość mogą wymierzać jedynie sędziowie, co oznacza, że tylko oni mogą wydawać orzeczenia oraz zapewniać ich wykonanie. Sędziowie są niezależni od pozostałych wymiarów władzy w państwie, obowiązuje ich jedynie konstytucja i prawo.

Dostęp do zawodu sędziego uzyskuje się **wedle osiągnięć i zdolności**. Proces selekcji jest obiektywny i przejrzysty, przez co gwarantuje równe szanse dla wszystkich obywateli, którzy spełnią kryteria i mają odpowiednie umiejętności, kompetencje i kwalifikacje zawodowe niezbędne do wykonywania zawodu sędziego.

W ustawie organicznej o władzy sądowniczej wyróżnia się trzy kategorie sędziów:

sędzia Sądu Najwyższego (*magistrado del Tribunal Supremo*),

sędzia wyższego trybunału (*magistrado*),

sędzia (*juez*).

Największa liczba kandydatów ubiega się o stanowisko sędziego. Zgodnie z ustawą organiczną o władzy sądowniczej, aby zostać sędzią należy zdać egzamin konkursowy dla absolwentów prawa oraz ukończyć kurs w szkole prawniczej (*Escuela Judicial*).

Mniejsza liczba kandydatów rozpoczyna karierę w wymiarze sprawiedliwości, stając się sędzią wyższego trybunału i sędzią Sądu Najwyższego.

Natomiast sędziów Sądu Najwyższego powołuje Rada Generalna Sądownictwa (*Consejo General del Poder Judicial*) spośród sędziów wyższych trybunałów o co najmniej piętnastoletnim stażu, obejmującym 10 lat pracy jako sędzia wyższego trybunału. Jedną piątą sędziów Sądu Najwyższego powołuje się spośród prawników mających uznane kompetencje i co najmniej piętnastoletnie doświadczenie.

#### **Funkcje i zadania**

Sądy i trybunały rozpatrują sprawy jedynie w przypadkach, w których na podstawie ustawy organicznej lub innej ustawy przyznano im właściwość.

Więcej informacji na temat poszczególnych pionów sądownictwa można znaleźć w części „Sądy w Hiszpanii”.

Sędziowie i sędziowie wyższych trybunałów sprawują władzę sądowniczą w sposób niezależny od innych organów wymiaru sprawiedliwości wykonujących funkcje sądownicze lub zarządcze.

Sędziowie i sędziowie wyższych trybunałów ponoszą zarówno odpowiedzialność karną, jak i cywilną, w sposób określony w przepisach prawa, a także odpowiedzialność dyscyplinarną zgodnie z ustawą organiczną o władzy sądowniczej.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [Rady Generalnej Sądownictwa](#).

#### **Prokuratorzy**

##### **Organizacja**

Prokuratura (*Ministerio Fiscal*) jest organem o znaczeniu konstytucyjnym, posiadającym osobowość prawną, korzystającym z autonomii funkcjonalnej w wymiarze sprawiedliwości. Prokuratura wypełnia swoje zadania poprzez własną strukturę, zgodnie z zasadami jedności działania i hierarchii, w każdym wypadku przestrzegając zasad legalności i bezstronności.

Prokurator Generalny (*Fiscal General del Estado*) kieruje prokuraturą i reprezentuje ją na całym terytorium Hiszpanii. Wydaje niezbędne polecenia i instrukcje dotyczące prac prokuratury i jej wewnętrznego funkcjonowania, a także odpowiada za jej ogólne zarządzanie i nadzór.

Prokuratorzy są urzędnikami służby cywilnej wybranymi w drodze egzaminu konkursowego, do którego mogą przystąpić osoby posiadające dyplom ukończenia studiów prawnych lub stopień doktora prawa. Pod względem organizacyjnym podlegają oni Krajowej Prokuraturze Generalnej (*Fiscalía General del Estado*) i odpowiednim prokuraturom wspólnot autonomicznych.

##### **Funkcje i zadania**

Artykuł 124 hiszpańskiej konstytucji z 1978 r. stanowi, że „zadaniem prokuratury, bez uszczerbku dla funkcji powierzonych innym organom, jest wspieranie działania wymiaru sprawiedliwości w obronie praworządności, praw obywateli i interesu publicznego chronionego prawem, z urzędu lub na wniosek zainteresowanych stron, jak również czuwanie nad niezawisłością sądów oraz zabieganie w sądach o zadośćuczynienie interesowi publicznemu”.

Do jej zadań należą:

czuwanie nad tym, by funkcje sądownicze wykonywane były sprawnie, zgodnie z prawem, w przewidzianych przez prawo terminach, poprzez podejmowanie niezbędnych działań, udział w postępowaniach odwoławczych oraz stosowanie innych środków;

uczestnictwo w postępowaniu karnym poprzez dbanie o to, aby organy sądowe stosowały odpowiednie środki zabezpieczające i przeprowadzały czynności wyjaśniające mające na celu ustalenie faktów;

uczestnictwo w określonych w przepisach prawa postępowaniach cywilnych, które dotyczą interesu publicznego lub interesu małoletnich, osób niepełnosprawnych lub osób znajdujących się w trudnej sytuacji, do momentu zapewnienia im zastępstwa procesowego na normalnych zasadach;

wykonywanie przewidzianych w przepisach prawa zadań z zakresu odpowiedzialności karnej nieletnich, w najlepszym interesie nieletniego.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [Prokuratury](#).

#### **Urzędnicy sądowi**

##### **Organizacja**

Urzędnicy sądowi są członkami wyższego korpusu urzędników systemu wymiaru sprawiedliwości. Są oni urzędnikami służby cywilnej podlegającymi Ministerstwu Sprawiedliwości, pełniącymi swoją funkcję w sposób niezależny.

Urzędnicy sądowi muszą posiadać dyplom ukończenia studiów prawnych, a po zdaniu egzaminu konkursowego odbyć aplikację w Centrum Studiów Prawniczych (*Centro de Estudios Judiciales*). Przyjęcie na aplikację również wymaga zdania egzaminu konkursowego.

Urzędnicy sądowi tworzą strukturę hierarchiczną podlegającą Ministerstwu Sprawiedliwości i sekretarzom sądowym (*Secretarios de Gobierno*) każdego z wyższych trybunałów. Są oni zobowiązani do przestrzegania tych samych zasad dotyczących rozłączności stanowisk i zakazów, co sędziowie.

##### **Funkcje i zadania**

Do funkcji urzędników sądowych należy zapewnienie wykonania wszystkich wchodzących w zakres ich uprawnień postanowień sędziów i sądów. Muszą bezwzględnie przestrzegać zasad legalności i bezstronności, autonomii oraz niezależności w wykonywaniu zadań z zakresu poświadczania dokumentów sądowych, a także spójności działań i hierarchii w sprawowaniu wszystkich innych funkcji.

Urzędnicy sądowi odpowiadają za prowadzenie dokumentacji i archiwizację. Prowadzą dokumentację wyroków i postanowień sądu i odpowiadają za wszczęcie i prawidłowy przebieg postępowania sądowego, a także nadzorują pracowników sądu. Do ich zadań należy również współpraca z innymi organami, w tym organami administracji publicznej, oraz sporządzanie sądowych danych statystycznych.

Więcej informacji o pracownikach sądowych w Hiszpanii znajdują się pod poniższymi linkami:

[Urzędnicy sądowi \(\*letrados de administración de justicia\*\)](#) (381 Kb) [es](#)

[Urzędnicy procesowi](#) (371 Kb) [en](#)

[Archiwiści sądowi \(\*tramitadores procesales\*\)](#) (371 Kb) [en](#)

[Asystenci sądowi \(\*auxilio judicial\*\)](#) (375 Kb) [es](#)

## Organizacja zawodów prawniczych

### Adwokaci

Adwokaci są niezależnymi przedstawicielami wolnego zawodu, świadczącymi usługi na rzecz społeczeństwa. Nie są urzędnikami służby cywilnej i prowadzą praktykę na zasadach wolnej i uczciwej konkurencji (art. 1 statutu ogólnego hiszpańskiej adwokatury — Estatuto General de la Abogacía Española).

Rolą adwokatów jest przede wszystkim kierowanie postępowaniem stron i ich obrona we wszelkiego rodzaju postępowaniach sądowych, udzielanie porad prawnych oraz reprezentowanie swoich klientów, jeżeli zadanie to nie zostało prawnie zastrzeżone dla przedstawicieli innego zawodu.

#### Osoba chcąca prowadzić praktykę adwokacką musi:

posiadać obywatelstwo Hiszpanii bądź jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej lub jednego z państw sygnatariuszy Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym z 2 maja 1992 r.;

być osobą pełnoletnią, wobec której nie został orzeczony zakaz wykonywania zawodu adwokata z jakiegokolwiek powodu;

posiadać kwalifikacje adwokackie lub hiszpański dyplom ukończenia studiów prawniczych (w przypadkach nieuregulowanych ustawą 30/2006 z dnia 30 października 2006 r. w sprawie dopuszczenia do wykonywania zawodu adwokata lub pełnomocnika oraz powiązanych z nią przepisami wykonawczymi) bądź równoważny dyplom uzyskany za granicą, który został oficjalnie uznany zgodnie z obowiązującymi przepisami;

być członkiem izby adwokackiej (*Colegio de Abogados*) w okręgu, w którym znajduje się jedyne lub główne miejsce wykonywania działalności, co umożliwia prowadzenie praktyki w dowolnym miejscu w Hiszpanii.

Za świadczone usługi adwokaci pobierają **honoraria** w postaci ustalonej opłaty, stawek godzinowych lub płatności okresowych. Kwota honorarium może być uzgodniona w dowolny sposób pomiędzy klientem i adwokatem, o ile nie narusza to kodeksu etyki zawodowej bądź zasad uczciwej konkurencji.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [Rady Generalnej Adwokatury w Hiszpanii](#).

### Prawne bazy danych

Ustawodawstwo: [hiszpański dziennik urzędowy](#).

Orzecznictwo: [Centrum Dokumentacji Prawnej](#)

#### Czy dostęp do prawnych baz danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do prawnych baz danych jest bezpłatny.

### Doradcy prawni

Zob. sekcja poświęcona adwokatom.

### Notariusze

#### Organizacja, rola i zadania

Notariusze odgrywają dwie nierozdzielne role: są urzędnikami publicznymi oraz prawnikami praktykami, których główna funkcja publiczna polega na poświadczaniu prywatnych instrumentów prawnych i innych dokumentów pozasądowych; sporządzają oni takie dokumenty zgodnie z wolą stron i przepisami prawa, które muszą sprawdzać i interpretować, informując jednocześnie strony o ich skutkach.

Rola notariusza jako urzędnika publicznego oznacza, że autoryzowane lub poświadczone przez niego dokumenty (akty notarialne – *escrituras publicas*; umowy handlowe – *pólizas mercantiles*; lub poświadczone kopie – *testimonios*) mają konkretne sądowe lub pozasądowe skutki w zależności od rodzaju dokumentu.

Wszystkie aspekty funkcji notariuszy w Hiszpanii są ściśle regulowane (powołanie przez Ministra Sprawiedliwości; dopuszczenie w drodze egzaminów konkursowych; ograniczona liczba miejsc; wynagrodzenie w formie honorariów ustalonych przez rząd; emerytury; środki dyscyplinarne). Podstawą awansów są staż i konkursy dla notariuszy organizowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Jedynie absolwenci i doktoranci wydziałów prawa mogą brać udział w konkursach na dopuszczenie do zawodu notariusza.

Notariusze zrzeszają się w izbach notarialnych (*Colegios Notariales*), przy czym w każdej wspólnocie autonomicznej jest jedna izba; działalność izb notarialnych jest natomiast koordynowana przez Radę Generalną Notariuszy (*Consejo General del Notariado*), której państwo nadało określone uprawnienia nadzorcze.

Notariusze podlegają bezpośrednio zwierzchnictwu Ministerstwa Sprawiedliwości poprzez Dyрекcję Generalną ds. Rejestrów i Notariuszy (*Dirección General de los Registros y del Notariado*), która odpowiada za kontrolowanie i monitorowanie działalności notariuszy.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej Rady Generalnej Notariuszy ([www.notariado.org](http://www.notariado.org)).

### Inne zawody prawnicze

#### Urzędnicy rejestrów

Rejestry nieruchomości, rejestry gospodarcze i rejestry ruchomości są publicznymi spisami określonych praw, instrumentów i aktów prawnych o skutkach materialnych *erga omnes*, w przypadku których dopuszcza się domniemanie legalności, prawidłowości, kompletności i dokładności. Oznacza to, że nie są konieczne żadne inne gwarancje (akty własności, gwarancje itp.), aby udowodnić posiadanie określonych praw; jest to zatem bezpieczny i oszczędny system, w ramach którego wnoszona jest tylko jednorazowa opłata rejestracyjna i powstaje natychmiastowy i trwały skutek.

Urzędnicy rejestrów ds. rejestrów nieruchomości, rejestrów gospodarczych i rejestrów ruchomości są urzędnikami państwowymi odpowiadającymi za prowadzenie powyższych rejestrów w Hiszpanii. Są oni zarówno urzędnikami publicznymi, jak również prawnikami praktykami: działając na własną odpowiedzialność, pełnią określone funkcje publiczne przypisane prawem, w szczególności przepisami w zakresie hipotek, działalności gospodarczej i administracji; w ramach swoich kompetencji urzędników publicznych wynikających z ustawy o hipotekach (*Ley Hipotecaria*) realizują swoje uprawnienia nadane im na mocy prawa administracyjnego.

Rząd reguluje wszystkie kwestie związane z dopuszczeniem do tego zawodu, liczbą miejsc, wynagrodzeniem, środkami dyscyplinarnymi i emeryturami. Aby zostać urzędnikiem rejestrów, absolwent lub doktorant wydziału prawa musi wziąć udział w konkursie państwowym.

Wynagrodzenie tych urzędników ma formę honorariów, które ustala państwo.

Urzędnicy rejestrów ds. rejestrów nieruchomości, rejestrów gospodarczych i rejestrów ruchomości są zrzeszeni w Krajowej Izbie Urzędników Rejestrów w Hiszpanii (*Colegio Nacional de Registradores de España*), której państwo nadało określone uprawnienia nadzorcze.

Podlegają bezpośrednio zwierzchnictwu Ministerstwa Sprawiedliwości poprzez Dyрекcję Generalną ds. Rejestrów i Notariuszy (*Dirección General de los Registros y del Notariado*), która odpowiada za kontrolowanie i monitorowanie odpowiednich rejestrów.

Do ich zadań należą: klasyfikowanie dokumentów przedłożonych na potrzeby dokonania wpisów w podlegających im rejestrach; udzielanie obywatelom porad w sprawach związanych z rejestrami oraz publiczne udostępnianie informacji w nich zawartych; w razie potrzeby sprawdzanie, czy osoby wnioskujące o dostęp do informacji posiadają interes prawny, oraz zapewnianie odpowiedniej ochrony danych wrażliwych.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [Krajowej Izby Urzędników Rejestrów w Hiszpanii](#).

### Pełnomocnicy

Pełnomocnicy (*procuradores*) bronią praw i interesów stron przed sądem na podstawie udzielonego im w tym celu pełnomocnictwa, dbają o odpowiednie uwierzytelnienie informacji przekazywanych sobie wzajemnie przez sąd i strony oraz realizują wszelkie inne przewidziane prawem obowiązki.

Aby wykonywać zawód pełnomocnika, należy mieć kwalifikacje pełnomocnika lub pełnomocnika sądowego (w tym drugim przypadku zgodnie z ustawą 34 /2006 z dnia 30 października 2006 r. w sprawie dopuszczenia do wykonywania zawodu adwokata lub pełnomocnika), zarejestrować się w Izbie Pełnomocników (Colegio de Procuradores), zapewnić odpowiednie zabezpieczenie i złożyć przysięgę lub przyrzeczenie.

Nadzór nad pełnomocnikami sprawuje Izba Pełnomocników, a jej zarząd dba o to, aby członkowie izby należycie wypełniali swoje obowiązki.

Wynagrodzenie pełnomocników ma formę honorariów ustalonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [Rady Generalnej Pełnomocników w Hiszpanii](#).

#### **Doradcy ds. prawa pracy i zabezpieczenia społecznego**

Doradcy ds. prawa pracy i zabezpieczenia społecznego (*graduados sociales*) są specjalistami mogącymi występować w postępowaniach sądowych dotyczących stosunków pracy i zabezpieczenia społecznego.

Mogą uczestniczyć w postępowaniach przed sądami niższego i wyższego szczebla oraz mogą wnosić środki zaskarżenia. W przypadku wnoszenia środków zaskarżenia do Sądu Najwyższego konieczny jest jednak udział adwokata.

W Hiszpanii działalność w tej dziedzinie prowadzi ponad 25 000 doradców, którzy udzielają wsparcia zarówno podmiotom gospodarczym, jak i pracownikom.

#### **Powiązane strony**

[MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI W HISZPANII](#)

[RADA GENERALNA SĄDOWNICTWA W HISZPANII](#)

[PROKURATURA W HISZPANII](#)

[KRAJOWA IZBA URZĘDNIKÓW SĄDOWYCH W HISZPANII](#)

[RADA GENERALNA ADWOKATURY W HISZPANII](#)

[RADA GENERALNA PEŁNOMOCNIKÓW W HISZPANII](#)

[RADA GENERALNA NOTARIUSZY W HISZPANII](#)

[KRAJOWA IZBA URZĘDNIKÓW REJESTROWYCH W HISZPANII](#)

[RADA GENERALNA IZB DORADCÓW W HISZPANII](#)

Ostatnia aktualizacja: 12/03/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

**Zawody prawnicze - Francja**

W niniejszej sekcji przedstawiono przegląd różnych zawodów prawniczych.

#### **Zawody prawnicze – wprowadzenie**

##### **Urzednicy sądowi (*magistrats*)**

##### **Organizacja**

Wśród zawodowych urzędników sądowych (*magistrats professionnels*), można wyróżnić *magistrats du siège* oraz *du parquet*. Sędziowie są często określane jako *magistrats du siège*, podczas gdy prokuratura (*ministère public*) jest reprezentowana przez prokuratorów (*magistrats du parquet*).

**Pierwsi rozstrzygają spory**, podczas gdy **drudzy reprezentują społeczeństwo i egzekwują stosowanie prawa**. Status urzędników sądowych (*magistrats*) jest regulowany ordonanssem nr 58-1270 z dnia 22 grudnia 1958 r. zmieniającym ustawę organiczną o statusie urzędników sądowych. Każdy urzędnik sądowy może w trakcie swojej kariery piastować stanowisko sędziego lub prokuratora: jest to zgodne z zasadą jednolitości korpusu sądowego (*corps judiciaire*),

wpisaną do art. 1, która została potwierdzona przez Radę Konstytucyjną, w szczególności w jej orzeczeniu z dnia 11 sierpnia 1993 r. Urzednicy sądowi są członkami wymiaru sprawiedliwości (*autorité judiciaire*), który stoi na straży wolności indywidualnych na podstawie art. 66 konstytucji. Istnieją jednak pewne różnice w ich statusie: sędziowie (*magistrats du siège*) nie podlegają władzy zwierzchniej wyższego organu i jest im przyznana gwarancja nieusuwalności,

tzn. nie mogą zostać skierowani na nowe stanowisko bez ich zgody.

Większość urzędników sądowych jest **zatrudniana w drodze konkursu**. Aby przystąpić do „pierwszego konkursu”, otwartego dla studentów, kandydaci muszą posiadać dyplom potwierdzający odbycie czteroletniego toku studiów po maturze (= poziom *master*). Kandydaci, którzy pomyślnie przeszli konkurs, zostają słuchaczami aplikacji na urzędników sądowych (*auditeurs de justice*) i są jako tacy kształceni przez krajową szkołę urzędników sądowych (*école nationale de la magistrature* - ENM). Istnieją również przypadki bezpośredniego przyjmowania do korpusu urzędników sądowych. Po zakończeniu edukacji w ENM słuchacze na mocy dekretu uzyskują nominację do wykonywania zawodu urzędnika sądowego w sądzie, do którego zostają skierowani.

**Osoby stojące na czele sądów pierwszej instancji** (prezes i prokurator) oraz **osoby pełniące równoważne funkcje w sądach drugiej instancji** (pierwszy prezes i prokurator generalny) oprócz swoich zadań związanych z wymiarem sprawiedliwości pełnią również funkcje administracyjne (np. przydzielają sprawy).

Na dzień 1 stycznia 2013 r. zatrudnionych było **8 090 urzędników sądowych**, z czego 7 769 w sądach.

##### **Najwyższa rada korpusu urzędników sądowych (*Conseil supérieur de la magistrature*)**

Przepisy odnoszące się do najwyższej rady korpusu urzędników sądowych (CSM) znajdują się w **art. 65 konstytucji**. Ustawą konstytucyjną z dnia 23 lipca 2008 r. zmieniono skład rady i jej zadania (dotyczące nominacji) oraz przewidziano możliwość zwrócenia się do Rady w razie zajścia takiej potrzeby przez osoby, które dochodzą swoich praw przed sądem. Prezydent Republiki Francuskiej nie jest już członkiem CSM.

**Składowi właściwemu dla sędziów** (*magistrats du siège*) przewodniczy zatem pierwszy prezes Sądu Kasacyjnego. Skład obejmuje ponadto pięciu sędziów i jednego prokuratora, członka Rady Stanu wyznaczonego przez tę ostatnią, jednego adwokata oraz sześć wykwalifikowanych osób, które nie reprezentują ani parlamentu, ani sądownictwa powszechnego, ani sądownictwa administracyjnego. Prezydent Republiki Francuskiej, przewodniczący Zgromadzenia Narodowego i przewodniczący Senatu wyznaczają po dwie wykwalifikowane osoby.

Składowi **właściwemu w odniesieniu do prokuratorów** przewodniczy prokurator generalny przy Sądzie Kasacyjnym. Skład ten obejmuje ponadto pięciu prokuratorów i jednego sędziego, a także członka Rady Stanu, jednego adwokata oraz sześć wykwalifikowanych osób, o których mowa powyżej.

Skład najwyższej rady korpusu urzędników sądowych właściwy dla sędziów przedstawia propozycje nominacji na sędziów Sądu Kasacyjnego, na pierwszych prezesów sądów apelacyjnych i prezesów sądów wielkiej instancji (I. poj. *tribunal de grande instance*). Pozostali sędziowie są powoływani za **zgodą tego składu rady**.

Ten skład najwyższej rady korpusu urzędników sądowych orzeka jako **sąd dyscyplinarny** dla sędziów. W takim przypadku w radzie zasiada też sędzia należący do składu właściwego dla prokuratorów.

Skład najwyższej rady korpusu urzędników sądowych właściwy dla prokuratorów wydaje opinie na temat nominacji prokuratorskich. Ten skład najwyższej rady korpusu urzędników sądowych opiniuje również kary dyscyplinarne wobec prokuratorów. W takim przypadku w radzie zasiada, poza członkami określonymi w art. 65, zdanie trzecie, prokurator należący do składu właściwego dla sędziów.

## Prokuratura

### Organizacja

**Prokuratura** (*ministère public*) jest reprezentowana przez **prokuratorów** (*magistrats du parquet*), którzy są odpowiedzialni za czuwanie nad interesami społeczeństwa, które reprezentują, egzekwując stosowanie prawa.

Z wyjątkiem prokuratury generalnej przy Sądzie Kasacyjnym, która zajmuje odrębną pozycję, prokuratura stanowi we Francji hierarchiczną piramidę „pod zwierzchnictwem ministra sprawiedliwości noszącego miano strażnika pieczęci (Garde des Sceaux)”. Zgodnie z art. 30 kodeksu postępowania karnego minister sprawiedliwości działa zgodnie z zasadą ścigania z urzędu określaną przez rząd. Czuwa on nad jej spójnym stosowaniem na terytorium Republiki Francuskiej. W tym celu przekazuje on prokuratorom ogólne instrukcje dotyczące ścigania z urzędu.

Przy każdym **sądzie wielkiej instancji** (*tribunal de grande instance*) **prokurator Republiki** kieruje prokuraturą składającą się z jednego lub kilku prokuratorów, którzy są mu hierarchicznie podlegli. Organizuje on pracę prokuratury, rozdzielając zadania i stanowiska między prokuratorów pomocniczych (*procureurs adjoints*), wiceprokuratorów (*vice-procureurs*) i zastępców (*substituts*). Sam prokurator Republiki działa pod kontrolą i zwierzchnictwem prokuratora generalnego.

Poza tą **hierarchizacją** prokuratura jest **niepodzielna**: zastępca nie musi być upoważniony przez swojego zwierzchnika, by podjąć działania, i każda z jego czynności jest wiążąca dla całej prokuratury.

### Rola i zadania

Prokuratura jest właściwa głównie **w sprawach karnych**. Kieruje **dochodzeniami** i dokonuje wszystkich czynności niezbędnych w trakcie ścigania przestępstw lub zleca takie czynności. Decyduje ona również o dalszym biegu spraw karnych zgodnie z zasadą celowości ścigania (np. wszczęcie postępowania przygotowawczego, skierowanie sprawy do sądu lub umorzenie). Prokurator zabiera obowiązkowo głos w trakcie rozprawy, prezentując dowolne uwagi ustne (dotyczące okoliczności faktycznych, osoby oskarżonego i kary), które uznaje za odpowiednie z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Jest ponadto odpowiedzialny za wykonanie kar.

Jest on również odpowiedzialny za **ochronę nieletnich** znajdujących się w niebezpieczeństwie i przysługuje mu pewien zakres właściwości rzeczowej w sprawach cywilnych dotyczących na przykład stanu cywilnego osób (m.in.: zmiana stanu cywilnego osoby), spraw administracyjnych (np: w zakresie punktów sprzedaży alkoholu, czasopism, akwizycji...) i handlowych (na przykład: w zakresie pozwów zbiorowych).

Rola i zadania sędziów zostały szczegółowo opisane na stronie dotyczącej sądów powszechnych.

### Sędziowie niezawodowi

#### Sędziowie sądów grodzkich (*juges de proximité*)

Ustanowieni na mocy ustawy w sprawie rozwoju i organizacji wymiaru sprawiedliwości z dnia 9 września 2002 r., uzupełnionej ustawą nr 2005-47 z dnia 26 stycznia 2005 r., sędziowie ci są powoływani dekretem, za zgodą najwyższej rady korpusu urzędników sądowych, na siedmioletnią, nieodnawialną kadencję. Ich status reguluje, z kilkoma zastrzeżeniami, wymieniony powyżej ordonans nr 58-1270 z dnia 2 grudnia 1958 r.

Pełnią oni **niektóre funkcje sędziów sądów powszechnych**. **W sprawach cywilnych** są właściwi do rozpoznawania powództw z tytułu praw majątkowych lub powództw z tytułu prawa do ruchomości o maksymalnej wartości 4 000 EUR, z wyjątkiem spraw objętych właściwością rzeczową sądu pierwszej instancji. **W sprawach karnych** są ponadto właściwi do rozpoznawania wykroczeń czterech pierwszych klas, do zasiadania w sądzie poprawczym w charakterze ławnika i zatwierdzania ugód zawieranych przez prokuratora (l. poj. *composition pénale*).

W dniu 1 stycznia 2013 r. zatrudnionych było 452 sędziów tego rodzaju (*juge de proximité*).

#### Sędziowie sądów pracy (*conseillers prud'hommes*)

Sędziowie sądów pracy (*conseillers prud'homme*) są wybierani **co 5 lat**. Wyboru sędziów dokonują **kolegia** (pracodawców i pracowników) i **wydziały** (rolnictwa, przemysłu, handlu, kadry kierowniczej i różnych dziedzin działalności) zgodnie z zasadą proporcjonalności, bez wyboru kandydatów z list wyborczych ani głosowania preferencyjnego. Kandydaci muszą mieć obywatelstwo francuskie, co najmniej 21 lat, korzystać z pełni praw publicznych (tj. nie orzeczono wobec nich żadnego zakazu, nie pozbawiono praw lub nie orzeczono niezdolności w zakresie ich praw obywatelskich).

Wyborcami są wszyscy pracownicy i pracodawcy w wieku co najmniej 16 lat, prowadzący działalność zawodową lub objęci umową o naukę zawodu, lub którzy nie z własnej winy nie posiadają pracy.

#### Sędziowie sądów ds. zabezpieczenia społecznego (*tribunaux des affaires de la sécurité sociale*)

Są wyznaczani na **trzy lata** przez pierwszego prezesa sądu apelacyjnego w drodze wpisu na listę prowadzoną, według właściwości miejscowej każdego sądu, przez dyrektora regionalnego ds. młodzieży, sportu i spójności społecznej, na wniosek najbardziej reprezentatywnych organizacji zawodowych.

#### Sędziowie sądów ds. sporów o niezdolność do pracy (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*)

Są wyznaczani na okres **trzech lat** przez pierwszego prezesa sądu apelacyjnego, w okręgu sądowym, w którym przedmiotowy sąd ma swoją siedzibę, w drodze wpisu na listę prowadzoną przez dyrektora regionalnego ds. młodzieży, sportu i spójności społecznej, na wniosek najbardziej reprezentatywnych organizacji zawodowych.

#### Sędziowie (*assesseurs*) sądów ds. małoletnich

Są powoływani na cztery lata przez ministra sprawiedliwości. Ze względu na znajomość zagadnień dotyczących małoletnich sędziowie są wybierani do każdego sądu dla małoletnich z listy kandydatów przedstawionych przez pierwszego prezesa sądu apelacyjnego.

#### Sędziowie (*assesseurs*) sądów parytetowych ds. dzierżaw rolnych (*tribunaux paritaires des baux ruraux*)

Są wybierani spośród wydzierżawiających i dzierżawców na sześć lat z list wyborczych prowadzonych przez prefekta na wniosek komisji przygotowującej listy wyborcze.

#### Sędziowie sądu gospodarczego (= sędziowie-doradcy, *juges consulaires*)

Chodzi o **osoby fizyczne lub prawne prowadzące działalność gospodarczą** wybrane przez inne osoby fizyczne lub prawne prowadzące działalność gospodarczą.

Sędziowie sądu gospodarczego są wybierani w wyborach dwustopniowych przewidzianych w artykułach od L. 723-1 do L. 723-14 i od R. 723-1 do R. 723-31 francuskiego kodeksu handlowego.

Wyboru dokonują sędziowie, dawni sędziowie oraz delegaci-doradcy (*délégués consulaires*). Wspomniani delegaci-doradcy, wybierani na pięć lat, również są przedsiębiorcami, a ich jedynym zadaniem jest wybór sędziów sądu gospodarczego.

Pierwsza kadencja sędziów sądu gospodarczego trwa dwa lata, a następnie są oni wybierani na czteroletnie kadencje. Liczba kolejnych kadencji jest ograniczona do czterech. Po upływie czterech kadencji delegatów-doradców nie można wybierać przez rok.

Wybór sędziów sądu gospodarczego odbywa się każdego roku, w ciągu pierwszych dwóch tygodni października we wszystkich okręgach sądowych, w których można składać środki zaskarżenia.

## Sekretarze (*greffiers*)

Sekretarz zajmuje się postępowaniem **od strony technicznej**. Wspomaga sędziego w działaniach jego sądu i jest odpowiedzialny za uwierzytelnianie i poświadczanie, pod groźbą nieważności, czynności sędziowskich w przypadkach przewidzianych przez prawo.

Jako naturalny współpracownik sędziego (*magistra*) pomaga mu w porządkowaniu akt i wyszukiwaniu dokumentów. Może również przyjmować interesantów i informować opinię publiczną oraz prowadzić zajęcia z zakresu kształcenia zawodowego w krajowej szkole sekretarzy (Ecole nationale des greffes).

Sekretarz wykonuje swoje zadania głównie w **różnych wydziałach sądów**. W zależności od znaczenia sądu i jego organizacji sekretarz może pełnić obowiązki kierownik sekretariatu, zastępcy lub kierownika wydziału.

## Adwokaci

Adwokaci są przedstawicielami tzw. sądowego personelu pomocniczego wymiaru sprawiedliwości (*auxiliaires de justice*), a zawód adwokata zalicza się do zawodów wolnych i niezależnych. Status adwokatów jest określony głównie w ustawie nr 71-1130 z 31 grudnia 1971 r. wprowadzającej reformę pewnych zawodów sędziowskich i sądowych i dekretem nr 91-1197 z 27 listopada 1991 r. o organizacji zawodu adwokata. Ustawa nr 90-1259 z dnia 31 grudnia 1990 r. zmieniająca ustawę z 1971 r. i jej przepisy wprowadzające stworzyły nowy zawód adwokata w drodze połączenia zawodu adwokata i radcy prawnego (*conseils juridiques*).

W codziennej działalności adwokat pełni dwie role: udziela porad i występuje w charakterze obrońcy w sądzie.

Zgodnie z przepisami art. 4, zdanie pierwsze, ustawy z dnia 31 grudnia 1971 r. adwokaci uzyskali niemal całkowitą wyłączność w zakresie świadczenia pomocy stronom i reprezentowania stron, zastępstwa procesowego i obrony w sądach i instytucjach sądowych lub dyscyplinarnych, bez względu na ich charakter.

Zawód ten charakteryzuje się brakiem samorządu adwokackiego na szczeblu ogólnokrajowym, ponieważ adwokaci chcą zachować właściwą reprezentację wszystkich izb adwokackich. Adwokaci należą do 161 izb adwokackich, metropolitalnych i zamorskich, ustanowionych przy sądach wielkiej instancji. Każdej izbie „przewodniczy” dziekan, a zarządza nią rada adwokacka. Zadaniem tej ostatniej jest rozwiązywanie wszelkich kwestii odnoszących się do wykonywania zawodu adwokata, nadzór nad wykonywaniem obowiązków przez adwokatów oraz ochrona ich praw.

Krajowa Rada Adwokacka (Conseil National des Barreaux - CNB) ustanowiona ustawą z dnia 31 grudnia 1990 r. (art. 15) jest instytucją użyteczności publicznej posiadającą osobowość prawną. Rada reprezentuje przedstawicieli zawodu adwokata przed organami publicznymi oraz czuwa nad harmonizacją i ujednolicaniem zasad i praktyk zawodu.

Krajowa Rada Adwokacka posiada stronę internetową, która bezpłatnie udostępnia informacje na temat organizacji zawodu, aktualne kwestie, którego go dotyczą oraz doroczny wykaz wszystkich adwokatów należących do francuskich izb adwokackich. Większość większych izb adwokackich posiada własne strony internetowe z wolnym i bezpłatnym dostępem. Ich adresy znajdują się w wykazie izb adwokackich dostępnym na stronie rady.

Adwokaci ustanowieni przy Radzie Stanu i Sądzie Kasacyjnym stanowią odrębny zawód: są to urzędnicy ministerialni (*officiers ministériels*) powoływani na stanowiska zarządzeniem ministra sprawiedliwości, którzy jako jedyni mogą być zastępcami procesowymi w sądach najwyższych, gdy zastępstwo to jest obowiązkowe. Ich status wynika głównie z rozporządzenia z dnia 10 września 1817 r., które ustanawia samorząd adwokacki przy Radzie Stanu i Sądzie Kasacyjnym, z dekretem nr 91-1125 z dnia 28 października 1991 r. w sprawie warunków dostępu do tego zawodu, jak również z dekretem nr 2002-76 z dnia 11 stycznia 2002 r. dotyczącego dyscypliny zawodowej.

Od momentu wejścia w życie rozporządzenia z mocą ustawy z dnia 10 lipca 1814 r. przy Radzie Stanu i Sądzie Kasacyjnym funkcjonuje sześćdziesiąt biur adwokackich. Dekret z 22 kwietnia 2009 r. pozwala jednak ministrowi sprawiedliwości utworzyć w drodze rozporządzenia nowe biura adwokackie przy Radzie Stanu i Sądzie Kasacyjnym ze względu na potrzeby dobrej administracji wymiaru sprawiedliwości, mając na względzie rosnącą liczbę spraw wnoszonych do tych sądów.

Adwokaci przy Radzie Stanu i Sądzie Kasacyjnym tworzą odrębny samorząd zawodowy, na którego czele stoi prezes wspomagany przez radę złożoną z 11 członków. Rada pełni funkcję sądu dyscyplinarnego i zapewnia reprezentację zawodu.

Powyższe informacje znajdują się na stronie internetowej [Krajowej Rady Adwokackiej](#) samorządu adwokatów przy Radzie Stanu i Sądzie Kasacyjnym.

### Czy istnieje powiązana baza danych?

Istnieje baza danych prowadzona przez Krajową Radę Adwokacką w oparciu o **wykaz adwokatów wpisanych na listy każdego samorządu adwokatów ustanowionego we Francji**.

### Czy dostęp do tych informacji jest bezpłatny?

Dostęp do bazy danych znajdującej się na stronie internetowej [Krajowej Rady Adwokackiej](#) jest bezpłatny.

## Notariusze

### Organizacja

Notariusze są **urzędnikami publicznymi i ministerialnymi**, mianowanymi zarządzeniem ministra sprawiedliwości. Zawód notariusza zalicza się jednak do wolnych zawodów. Ich status wynika głównie z ustawy z dnia 25 ventôse (czerwca) roku XI, rozporządzenia nr 45-2590 z dnia 2 listopada 1945 r. i dekretem nr 45-0117 z dnia 19 grudnia 1945 r. w sprawie organizacji notariatu, z dekretem nr 73-609 z dnia 5 lipca 1973 r. w sprawie kształcenia zawodowego na notariuszy i warunków dostępu do notariatu oraz z dekretem nr 78-262 z dnia 8 marca 1978 r. w sprawie ustalenia stawek notariuszy.

Notariusze są zrzeszeni w **izbach notarialnych** na poziomie departamentów i w radach regionalnych (l. poj. *conseil régional*), które odpowiadają za kontrolę i zachowanie dyscypliny wśród notariuszy w ich okręgu. Organem reprezentującym przedstawicieli zawodu na poziomie krajowym, przed organami publicznymi, jest **Najwyższa Rada Notarialna** (Conseil supérieur du notariat).

Poza zadaniem reprezentowania zawodu przed organami publicznymi, Najwyższa Rada Notarialna jest odpowiedzialna za zapobieganie konfliktom zawodowym między notariuszami niepodlegającymi tej samej radzie regionalnej oraz ich łagodzenie. [Najwyższa Rada Notarialna](#) prowadzi bezpłatną stronę internetową, na której znajduje się charakterystyka zawodu, oraz **wykaz notariuszy i izb departamentalnych oraz regionalnych**.

### Rola i zadania

Notariusze są **uprawnieni do sporządzania aktów notarialnych**, obdarzonych przymiotem wykonalności bez konieczności występowania o wydanie orzeczenia sądowego.

Prowadzą oni również **działalność doradczą** na rzecz osób prywatnych i przedsiębiorstw, wiążącą się lub nie ze sporządzaniem aktów notarialnych, a także mogą brać dodatkowo udział w **zarządzaniu masą majątkową i negocjacjach dotyczących nieruchomości**.

### Inne zawody prawnicze

#### Komornicy sądowi (*huissiers de justice*)

Komornicy sądowi są urzędnikami publicznymi i ministerialnymi, powołanymi do pełnienia swoich zadań zarządzeniem ministra sprawiedliwości. Zawód komornika sądowego zalicza się jednak do wolnych zawodów. Ich status wynika w szczególności z ustawy z dnia 27 grudnia 1923 r., rozporządzenia nr 45-2592 z dnia 2 listopada 1945 r., dekretem nr 56-222 z dnia 29 lutego 1956 r. i dekretem nr 75-770 z dnia 14 sierpnia 1975 r.

Jedynie oni są uprawnieni do doręczania dokumentów procesowych i wykonywania orzeczeń sądowych, oraz innych aktów opatrzonych klauzulą wykonalności i tytułów egzekucyjnych. Komornicy sądowi mogą ponadto sporządzać protokoły na zlecenie sądów lub na wniosek osób fizycznych. Mają oni



również możliwość prowadzenia dodatkowej działalności w charakterze mediatora, zarządcy nieruchomości i agenta ubezpieczeniowego po poinformowaniu izby regionalnej, której podlegają, jak również prokuratora generalnego (*procureur général*) przy sądzie apelacyjnym w okręgu, w którym znajduje się ich kancelaria.

Za czynności w sprawach cywilnych i gospodarczych wykonywane w ramach ich urzędu komornicy sądowi pobierają opłaty objęte stawkami, o których mowa w dekrete nr 96-1080 z dnia 12 grudnia 1996 r.

Zawód ten jest reprezentowany przez izby departamentalne i regionalne w każdym okręgu sądu apelacyjnego. Ponadto izba krajowa reprezentuje wszystkich członków zawodu przed organami publicznymi i rozstrzyga spory między izbami oraz komornikami sądowymi niepodlegającymi tym samym izbom regionalnym. [Krajowa Izba Komorników Sądowych](#) prowadzi bezpłatną stronę internetową, na której znajduje się charakterystyka zawodu oraz wykaz **osób go wykonujących**.

#### **Inni przedstawiciele sądowego personelu pomocniczego wymiaru sprawiedliwości**

W sądzie gospodarczym zatrudnieni są **sekretarze sądu gospodarczego** (*greffiers de tribunaux de commerce*), którzy są urzędnikami publicznymi i ministerialnymi. Ich podstawowe zadania polegają na wspieraniu członków sądu gospodarczego w trakcie rozprawy oraz prezesa tego sądu we wszystkich właściwych im zadaniach administracyjnych. Kierują oni pracami sekretariatu i zapewniają prowadzenie rejestru działalności gospodarczej (RCS), repertoriów i dokumentów sądowych. Wydają kopie uwierzytelnione i odpisy, strzegą pieczęci i środków pieniężnych złożonych w sekretariacie, sporządzają pewne akty (*actes du greffe*) i dopełniają formalności w zakresie swoich kompetencji.

Zawód sekretarza sądu gospodarczego jest regulowany art. L.741-1 i nast., aż do R.741-1 kodeksu handlowego.

Reprezentację zawodu przed organami publicznymi zapewnia krajowa rada sekretarzy sądów gospodarczych (Conseil national des greffiers des tribunaux de commerce - CNGTC). Jest to instytucja użyteczności publicznej posiadająca osobowość prawną, odpowiedzialna za obronę zbiorowych interesów tego zawodu. Organizuje ona wstępne i ustawiczne kształcenie sekretarzy i personelu sekretariatu, egzaminy zawodowe, dba o organizację i monitorowanie staży. Strona internetowa [krajowej rady sekretarzy sądów gospodarczych](#) zawiera wszystkie informacje na ten temat.

#### **Radcy prawni/prawnicy w przedsiębiorstwach (*Conseillers juridiques / Juristes d'entreprise*)**

Zawód **radcy prawnego** został połączony z zawodem adwokata ustawą nr 90-1259 z dnia 31 grudnia 1990 r.

**Prawnicy pracujący w przedsiębiorstwach** nie podlegają szczególnym regulacjom zawodowym.

Ostatnia aktualizacja: 07/11/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

#### **Zawody prawnicze - Chorwacja**

##### **Zawody prawnicze w organach sądowych**

##### **Sędziowie (*sudci*; l. poj. *sudac*)**

Wymogi w zakresie wykształcenia: ukończenie wyższych studiów prawniczych z zakresu prawa lub otrzymanie tytułu magistra prawa oraz złożenie z powodzeniem państwowego egzaminu kończącego aplikację.

Na stanowisko sędziego może być powołany obywatel chorwacki.

Osoba, która ukończyła Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury (Državna škola za pravosudne dužnosnike), może zostać powołana na stanowisko sędziego w sądzie ds. wykroczeń (*prekršajni sud*), sądzie rejonowym (*općinski sud*), sądzie gospodarczym (*trgovački sud*) lub sądzie administracyjnym (*upravni sud*).

Osoba, która pracowała w charakterze urzędnika sądowego (*pravosudni dužnosnik*) przez co najmniej osiem lat, może zostać powołana na stanowisko sędziego sądu okręgowego (*županijski sud*), Apelacyjnego Sądu ds. Wykroczeń Republiki Chorwacji (*Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske*), Apelacyjnego Sądu Gospodarczego Republiki Chorwacji (*Visoki trgovački sud Republike Hrvatske*) oraz Apelacyjnego Sądu Administracyjnego Republiki Chorwacji (*Visoki upravni sud Republike Hrvatske*).

Aby zostać powołanym na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego Republiki Chorwacji (Vrhovni sud Republike Hrvatske), należy przez co najmniej 15 lat wykonywać obowiązki urzędnika sądowego, adwokata, notariusza lub profesora na wydziale prawa (stosowne doświadczenie zawodowe obejmuje okres po złożeniu państwowego egzaminu kończącego aplikację) lub być prawnikiem o dużej renomie, który złożył państwowy egzamin kończący aplikację, ma co najmniej 20-letni staż pracy i dowiódł swych umiejętności w danym obszarze prawa poprzez swoją działalność zawodową i akademicką.

[Ustawa o sądach \(\*Zakon o sudovima\*\)](#)

[Ustawa o Państwowej Radzie Sądownictwa \(\*Zakon o državnom sudbenom vijeću\*\)](#)

[Ustawa o uposażeniu sędziów i innych urzędników sądowych \(\*Zakon o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika\*\)](#)

##### **Personel sądu**

Minister Sprawiedliwości podejmuje decyzje dotyczące liczby urzędników sądowych oraz pracowników administracyjnych wykonujących specjalistyczne zadania administracyjne i techniczne.

Zatrudnienie urzędników sądowych i pracowników administracyjnych, ich uposażenie i inne prawa związane ze stosunkiem pracy, obowiązki i uprawnienia oraz ich odpowiedzialność za wykroczenia w związku z pełnieniem obowiązków służbowych są regulowane przepisami dotyczącymi urzędników sądowych i pracowników administracyjnych oraz przepisami ogólnymi z zakresu prawa pracy.

Powołanie danej osoby na wolne stanowisko w sądzie musi być zatwierdzone przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

W czasie procesu rekrutacyjnego urzędników sądowych i pracowników administracyjnych część stanowisk należy przeznaczyć dla przedstawicieli mniejszości narodowych.

Regulacje dotyczące wymogów w zakresie wykształcenia urzędników sądowych i pracowników administracyjnych, szkoleń, warunków złożenia państwowego egzaminu kończącego aplikację, programu i sposobu składania egzaminu oraz innych powiązanych zagadnień określa Minister Sprawiedliwości.

Urzędnicy sądowi mogą być przeniesieni do innego sądu decyzją Ministra Sprawiedliwości ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości. Sąd może zatrudniać doradców sądowych (*sudski savjetnici*; l. poj. *sudski savjetnik*) oraz starszych doradców sądowych (*viši sudski savjetnici*; l. poj. *viši sudski savjetnik*).

Na stanowisko doradcy sądowego może zostać powołana osoba, która ma wyższe wykształcenie prawnicze i która zdała państwowy egzamin kończący aplikację.

Na stanowisko doradcy sądowego w Sądzie Najwyższym Republiki Chorwacji może zostać powołana osoba z wyższym wykształceniem prawniczym, która złożyła państwowy egzamin kończący aplikację i pełniła funkcję doradcy sądowego, urzędnika sądowego, adwokata bądź notariusza, lub osoba, która wykonywała inny zawód prawniczy po zdaniu państwowego egzaminu kończącego aplikację.

Na stanowisko starszego doradcy sądowego w Sądzie Najwyższym Republiki Chorwacji może zostać powołana osoba, która pracowała przez co najmniej cztery lata w charakterze doradcy sądowego, urzędnika sądowego, adwokata lub notariusza bądź osoba, która wykonywała inny zawód prawniczy przez co najmniej 10 lat po zdaniu państwowego egzaminu kończącego aplikację.

#### **Uprawnienia doradców sądowych i starszych doradców sądowych**

Doradcy sądowi i starsi doradcy sądowi biorą udział w rozprawach i są uprawnieni do prowadzenia pewnych postępowań dowodowych w sądzie i na potrzeby ustalenia stanu faktycznego.

Po przeprowadzeniu takiego postępowania doradca sądowy bądź starszy doradca sądowy przedstawia sędziemu wskazanemu przez prezesa sądu projekt, na podstawie którego sędzia wydaje wyrok. Doradca sądowy lub starszy doradca sądowy ogłasza wyrok po uzyskaniu zgody sędziego.

Jeżeli sędzia nie przyjmuje projektu przedłożonego przez doradcę sądowego lub starszego doradcę sądowego, sam przeprowadza postępowanie sądowe.

Na podstawie obowiązującej ustawy o sądach doradcy sądowi i starsi doradcy sądowi są uprawnieni do przeprowadzania postępowania i przedstawiania projektów wyroków:

w postępowaniu cywilnym w sporach dotyczących roszczeń majątkowych lub odszkodowawczych, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 100 000,00 HRK i w sporach gospodarczych, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 500 000,00;

w sporach z zakresu prawa pracy wynikających z układów zbiorowych pracy;

w sporach administracyjnych, które dotyczą kwestii prawnej stanowiącej podstawę prawną wydania decyzji w oparciu o wyrok końcowy w postępowaniu zwykłym, bądź dotyczących czynności lub zaniechania organu publicznego i w sporach administracyjnych, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 100 000,00 HRK;

w postępowaniu egzekucyjnym;

w postępowaniu spadkowym;

w postępowaniu dotyczącym wpisu do rejestru nieruchomości;

w postępowaniu dotyczącym wykroczeń;

w postępowaniu nieprocesowym, z wyjątkiem postępowania dotyczącego pozbawienia zdolności operacyjnej, rozwiązania zrzeczenia współwłaścicieli,

wyznaczania granic i w postępowaniu na podstawie ustawy Prawo rodzinne (*Obiteljski zakon*);

w postępowaniu rejestrowym;

w uproszczonym postępowaniu upadłościowym;

w postępowaniu dotyczącym kosztów postępowania sądowego.

Doradcy sądowi i starsi doradcy sądowi są uprawnieni do dokonywania czynności i podejmowania decyzji w postępowaniu szczególnym, jeżeli tak stanowią przepisy szczególne.

W postępowaniu drugoinstancyjnym i postępowaniu wszczętym na podstawie nadzwyczajnych środków zaskarżenia doradcy sądowi i starsi doradcy sądowi przedstawiają przebieg kolejnych etapów postępowania i sporządzają projekty wyroków.

#### **Asesorzy (*sudački vježbenici*; l. poj. *sudački vježbenik*)**

Co roku Minister Sprawiedliwości – po uwzględnieniu dostępnych krajowych środków budżetowych – wyznacza liczbę stanowisk dla asesorów.

Warunki zatrudniania asesorów w sądach, sposób oraz okres ich zatrudnienia, rozwiązania dotyczące zatrudnienia oraz szkolenia są uregulowane odrębną ustawą.

#### **Biegli (*stručni suradnici*; l. poj. *stručni suradnik*)**

Sądy mogą również zatrudniać osoby, które ukończyły odpowiednie studia zawodowe (licencjackie lub magisterskie) i mają wymagane doświadczenie w zakresie pedagogiki rewalidacyjnej, socjologii, edukacji, ekonomii, księgowości i finansów lub w innej odpowiedniej dziedzinie.

Biegli i asystenci biegłych (*stručni pomoćnici*; l. poj. *stručni pomoćnik*) wspomagają biegłych w pracy, która wymaga wiedzy eksperckiej.

#### **Ławnicy (*suci porotnici*; l. poj. *sudac porotnik*)**

Aby zostać powołanym w charakterze ławnika, należy być pełnoletnim obywatelem chorwackim, który ze względu na swoje przymioty może objąć to stanowisko.

Ławnicy są powoływani na okres czteroletni i mogą zostać powołani ponownie przed końcem upływającej kadencji.

Jeżeli dana osoba została powołana jako ławnik przed upływem kadencji odchodzącego ławnika, ten ostatni pełni swoją funkcję do końca swojej kadencji.

Ławnicy w sądach rejonowych i okręgowych są powoływani przez radę okręgową (*županijska skupština*) lub – w przypadku Zagrzebia – przez Radę Miasta Zagrzebia (Gradska skupština Grada Zagreba) po przedstawieniu propozycji przez rady miejskie, związki zawodowe, stowarzyszenia pracodawców i Izbę Gospodarczą.

Ławnicy w Najwyższym Sądzie Republiki Chorwacji są powoływani przez parlament chorwacki, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, w taki sposób, aby były reprezentowane wszystkie okręgi.

Przed powołaniem ławników konieczne jest uzyskanie opinii prezesa danego sądu na temat zaproponowanych kandydatów.

#### **Dyrektor administracji sądowej (*ravnatelj sudske uprave*)**

W sądzie, w którym pracuje więcej niż 40 sędziów, można zatrudnić dyrektora administracji sądowej.

Kilka sądów różnej instancji i rodzaju, które mają siedzibę w okręgu sądu okręgowego i w których jest zatrudnionych ponad 40 sędziów łącznie, może podlegać wspólnemu dyrektorowi, który wykonuje zadania na rzecz wszystkich sądów. Sądy, które mają wspólnego dyrektora administracji sądowej, zawierają porozumienie dotyczące wspólnego wykonywania zadań, za które odpowiada dyrektor administracji sądowej.

Dyrektor administracji sądowej jest odpowiedzialny za właściwe i czasowe wykonanie pracy przez biegłych, zadań administracyjnych i technicznych oraz innego rodzaju prac w sądzie, poprzez:

utrzymanie budynku sądu, pomieszczeń i sprzętu w odpowiednim stanie oraz dokonywanie inwestycji;

organizowanie i koordynowanie sporządzania rocznego planu zamówień zgodnie z prawem i potrzebami sądu;

przeprowadzanie postępowania z zakresu zamówień publicznych;

monitorowanie operacji rzeczowych i finansowych oraz wykonywania zadań biurowych i dodatkowych zadań technicznych;

zarządzanie środkami budżetowymi i własnymi sądu oraz monitorowanie ich wykorzystania;

przygotowywanie i wdrażanie projektów administracji sądowej oraz nadzorowanie wdrażania takich projektów;

zapewnienie właściwego funkcjonowania systemu informatycznego sądu oraz ponoszenie odpowiedzialności za to zadanie;

zapewnienie przygotowania danych statystycznych sądu właściwie i na czas;

współpraca z organami lokalnymi i regionalnymi w zakresie zakupu sprzętu i zapewnienia środków na określone działania sądu;

wykonywanie zadań, które są przypisane dyrektorowi przez prezesa sądu.

Dyrektor administracji sądowej przy wykonywaniu obowiązków służbowych podlega prezesowi sądu.

Aby zostać powołanym na stanowisko dyrektora administracji sądowej, należy mieć wyższe wykształcenie prawnicze lub ekonomiczne oraz odpowiednie doświadczenie w pracy organizacyjnej i finansowej.

#### **Kierownik sekretariatu (*tajnik suda*)**

W sądzie, w którym pracuje więcej niż 15 sędziów, można zatrudnić kierownika sekretariatu. Kierownik sekretariatu wspomaga prezesa sądu w wykonywaniu zadań w zakresie administracji sądowej. Na stanowisko kierownika sekretariatu można powołać osobę, która ma wyższe wykształcenie prawnicze.

Aby zostać kierownikiem sekretariatu Sadu Najwyższego Republiki Chorwacji, Apelacyjnego Sądu Gospodarczego Republiki Chorwacji, Apelacyjnego Sądu Administracyjnego Republiki Chorwacji i Apelacyjnego Sądu ds. Wykroczeń Republiki Chorwacji, należy spełniać warunki powołania na stanowisko starszego doradcy w danym sądzie.

Kierownik sekretariatu jest odpowiedzialny za właściwe i czasowe wykonywanie pracy biurowej i innych prac technicznych. Odpowiada za:

organizowanie pracy urzędników sądowych i pracowników administracyjnych sądu oraz ponosi odpowiedzialność za te zadania;

monitorowanie i planowane szkoleń urzędników sądowych i pracowników administracyjnych sądu; nadzór nad jakością ich pracy;

po zatwierdzeniu przez prezesa sądu, określanie godzin pracy urzędników sądowych i pracowników administracyjnych;

na podstawie delegacji prezesa sądu, przygotowywanie odpowiedzi na skargi i zażalenia stron na temat pracy sądu;

wykonywanie innych zadań wchodzących w zakres kompetencji administracji sądowej, które zostały mu powierzone przez prezesa sądu;

wykonywanie innych zadań określonych przepisami szczególnymi.

Kierownik sekretariatu przy wykonywaniu obowiązków służbowych podlega prezesowi sądu.

#### **Rzecznik sądu (*glasnogovornik suda*)**

Sądy zatrudniają rzeczników.

Rzecznikiem sądu jest sędzia, doradca sądowy lub osoba wskazana przez prezesa sądu w rocznym planie pracy.

Prezes sądu okręgowego może powołać sędziego z tego sądu na stanowisko rzecznika na potrzeby tego sądu i sądów rejonowych mających siedzibę w tym okręgu sądowym. Można powołać zastępcę rzecznika.

Rzecznik sądowy publikuje informacje na temat pracy sądu zgodnie z ustawą o sądach, zasadami postępowania sądowego (*Sudski poslovnik*) oraz ustawą o prawie do informacji (*Zakon o pravu na pristup informacijama*).

#### **Prokuratorzy (*državni odvjetnici*; I. poj. *državni odvjetnik*)**

Wymogi w zakresie wykształcenia: wyższe studia prawnicze lub tytuł magistra prawa oraz złożenie z powodzeniem państwowego egzaminu kończącego aplikację.

Prokurator wykonuje zadania wchodzące w zakres kompetencji Biura Prokuratury (*državno odvjetništvo*), które reprezentuje i którym kieruje.

Biuro Prokuratury jest autonomicznym i niezależnym organem wymiaru sprawiedliwości uprawnionym i zobowiązanym do ścigania sprawców przestępstw i innych czynów zabronionych, wszczynania postępowania na potrzeby ochrony mienia Republiki Chorwacji i korzystania ze środków ochrony prawnej na potrzeby ochrony konstytucji i ustaw.

Biuro Prokuratora wykonuje swoje zadania na podstawie konstytucji, ustawodawstwa, umów międzynarodowych, które stanowią część porządku prawnego Republiki Chorwacji i innych regulacji przyjętych zgodnie z konstytucją, międzynarodowymi umowami lub ustawami Republiki Chorwacji.

Właściwość Biura Prokuratury Republiki Chorwacji obejmuje całe terytorium Republiki Chorwacji; biura prokuratury rejonowej (*općinska državna odvjetništva*; I. poj. *općinsko državno odvjetništvo*) są właściwe w okręgu jednego lub więcej sądów rejonowych, a biura prokuratury okręgowej (*županijska državna odvjetništva*; I. poj. *županijsko državno odvjetništvo*) – w okręgu sądu okręgowego, sądu gospodarczego oraz sądu administracyjnego.

### **BIURO PROKURATURY REPUBLIKI CHORWACJI**

#### **BIURO ZAPOBIEGANIA KORUPCJI I**

#### **PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ (URED ZA SUZBIJANJE KORUPCIJE I ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA) [USKOK]**

#### **BIURA PROKURATURY OKRĘGOWEJ (15)**

#### **BIURA PROKURATURY REJONOWEJ (33)**

Biuro Prokuratora Generalnego Republiki Chorwacji

Gajeve 30a, 10 000 Zagrzeb

 <http://www.dorh.hr/>

Prokurator Generalny (*glavni državni odvjetnik*)

tel.: +385 1 459 18 88

faks: +385 1 459 18 54

e-mail:  [tajnistvo.dorh@dorh.hr](mailto:tajnistvo.dorh@dorh.hr)

Wydział ds. Prawa Karnego (*kazneni odjel*)

tel.: +385 1 459 18 00

faks: +385 1 459 18 05

e-mail:  [tajnistvo.kazneni@dorh.hr](mailto:tajnistvo.kazneni@dorh.hr)

Wydział ds. Prawa Cywilnego i Administracyjnego (*građansko upravni odjel*)

tel.: +385 1 459 18 61

faks: +385 1 459 19 12

e-mail:  [tajnistvo.gradjanski@dorh.hr](mailto:tajnistvo.gradjanski@dorh.hr)

Biura prokuratury rejonowej (370 Kb) 

Biura prokuratury okręgowej (284 Kb) 

 [Ustawa o prokuraturze \(\*Zakon o državnom odvjetništvu\*\)](#)

 [Ustawa o właściwości miejscowej i siedzibie organów prokuratury \(\*Zakon o područjima i sjedištima državnih odvjetništava\*\)](#)

*Nova ustava o vlastiwości mjestovoj i sjedzibie organów prokuratury weszła w życie dnia 1 kwietnia 2015 r. Ma ona na celu zracjonalizowanie sieci prokuratury rejonowych.*

 [Ustawa o Biurze Zapobiegania Korupcji i Przystępczości Zorganizowanej \(\*Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta\*\)](#)

## **Adwokaci (odvjetnici; I. poj. odvjetnik)**

Wymogi w zakresie wykształcenia: wyższe studia prawnicze lub tytuł magistra prawa oraz złożenie z powodzeniem państwowego egzaminu kończącego aplikację.

Wykonywanie zawodu adwokata polega na niezależnym świadczeniu pomocy prawnej osobom fizycznym i prawnym, tak aby mogły one wykonywać swoje prawa i chronić swoje interesy prawne. Wykonywanie zawodów prawniczych jest uregulowane ustawą o zawodach prawniczych (*Zakon o odvjetništvu*). Autonomię i niezależność tego zawodu prawniczego zapewnia się poprzez umożliwienie adwokatom wykonywania tego zawodu autonomicznie i niezależnie. Adwokaci są zorganizowani w Chorwackiej Izbie Adwokackiej (*Hrvatska odvjetnička komora*), która jest autonomicznym i niezależnym zrzeszeniem adwokatów na terytorium Republiki Chorwacji.

Adwokaci mogą prowadzić kancelarie adwokackie (*odvjetnički ured*), kancelarie zrzeszające adwokatów (*zajednički odvjetnički ured*) lub kancelarie prawne (*odvjetničko društvo*), przy czym w tym ostatnim przypadku kancelarie te prowadzą działalność w formie spółki jawnej (*javno trgovačko društvo*) lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (*društvo s ograničenom odgovornošću*). Adwokaci świadczą usługi adwokackie i nie mogą wykonywać innych zadań.

Adwokaci muszą przystąpić do Chorwackiej Izby Adwokackiej, która jest autonomicznym i niezależnym podmiotem posiadającym osobowość prawną. Chorwacka Izba Adwokacka reprezentuje wszystkich przedstawicieli tego zawodu prawniczego w Republice Chorwackiej. Organami samorządu adwokackiego są: Zgromadzenie Ogólne (*Skupština*), Komisja Zarządzająca (*Upravni odbor*), Rada Wykonawcza (*Izvršni odbor*), Prezes (*Predsjednik*) oraz inne podmioty określone w statucie.

Adwokaci mogą świadczyć każdego rodzaju pomoc prawną, w szczególności:

udzielać porad prawnych;

sporządzać dokumenty (umowy, testamenty, oświadczenia itp.) oraz formułować pozwy, skargi, wnioski, nadzwyczajne środki zaskarżenia oraz inne pisma procesowe;

reprezentować swoich klientów;

Adwokat może prowadzić praktykę prawną samodzielnie lub w kancelarii adwokatów bądź kancelarii prawnej.

Jedynie adwokaci mogą świadczyć zawodowo pomoc prawną, o ile prawo nie stanowi inaczej. Profesorowie i docenci (*docenti*) prawa wykładający na chorwackich uniwersytetach mogą udzielać za wynagrodzeniem porad prawnych i sporządzać opinie. Nie obejmuje to sporządzania dokumentów (umów, testamentów, oświadczeń itp.) oraz formułowania pozwów, skarg, wniosków, nadzwyczajnych środków zaskarżenia oraz innych pism procesowych. Takie osoby nie są uprawnione do świadczenia innych form pomocy prawnej i są zobowiązane do poinformowania Chorwackiej Izby Adwokackiej o zamiarze świadczenia pomocy prawnej, tak aby zostało to odpowiednio odnotowane.

Prawo do wykonywania zawodu adwokata na terytorium Republiki Chorwacji można uzyskać w drodze wpisu na listę adwokatów i po złożeniu przysięgi.

Decyzję o dokonaniu wpisu na listę adwokatów podejmuje Chorwacka Izba Adwokacka.

Chorwacka Izba Adwokacka

Koturaška 53/II, 10 000 Zagrzeb

tel.: +385 1 6165 200

faks: +385 1 6170 686

✉ [hok-cba@hok-cba.hr](mailto:hok-cba@hok-cba.hr)

✉ <http://www.hok-cba.hr/>

✉ [Ustawa o zawodach prawniczych](#)

## **Notariusze (javni bilježnici; I. poj. javni bilježnik)**

Wymogi w zakresie wykształcenia: wyższe studia prawnicze lub tytuł magistra prawa oraz złożenie z powodzeniem państwowego egzaminu notarialnego.

Notariusze nie reprezentują klientów. Są oni doświadczonymi specjalistami zatrudnianymi przez klientów. Notariusze pomagają klientom w zarządzaniu sprawami majątkowymi, tak aby, na ile jest to możliwe, uniknąć długich i kosztownych sporów. Ponadto są bezstronni, ponieważ ich działalność ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa prawnego, a nie działanie na rzeź określonego klienta; notariusze nie mogą odmówić wykonania obowiązku urzędowego, chyba że uzasadnią odpowiednio swoją odmowę. Są oni zobowiązani do zachowania poufności w odniesieniu do informacji, które otrzymują w czasie wykonywania swoich obowiązków.

Usługi notarialne obejmują sporządzanie i wydawanie dokumentów urzędowych dotyczących transakcji prawnych, oświadczeń i dokumentów dotyczących okoliczności faktycznych, na których opierają się prawa, urzędowej certyfikacji dokumentów prywatnych, przyjmowanie na przechowanie dokumentów, pieniędzy i innych cennych przedmiotów na potrzeby przekazania ich innym osobom i właściwym organom oraz prowadzenie postępowań określonych w przepisach, na podstawie instrukcji z sądu lub innego organu publicznego. Organizacja i funkcjonowanie notariuszy jest uregulowane w ustawie o notariacie (*Zakon o javnom bilježništvu*).

Usługi notarialne są świadczone przez notariuszy, którzy są przedstawicielami zawodu zaufania publicznego, w sposób autonomiczny i niezależny.

Notariusze są powoływani przez Ministra Sprawiedliwości. Notariusza powołuje i siedzibę jego kancelarii wyznacza Ministerstwo Sprawiedliwości, a okręg, w którym pełni on swoje obowiązki, odpowiada okręgowi sądu rejonowego określonego przez przepisy prawa. Notariusz jest uprawniony do reprezentowania klienta przed sądami i innymi organami publicznymi w postępowaniu nieprocesowym, jeżeli sprawa jest bezpośrednio powiązana z jakkolwiek jego czynnością; w tym przypadku przysługują mu prawa adwokata oraz ciężar na nim jego obowiązki.

Osoby wykonujące zawód notariusza w Republice Chorwacji muszą być członkami Chorwackiej Izby Notarialnej (*Hrvatska javnobilježnička komora*).

Siedzibą Izby jest Zagrzeb. Izba dąży do ochrony reputacji i honoru notariuszy oraz broni ich praw i interesów, a także określa ich prawa, obowiązki i odpowiedzialność. Organami Izby są Zgromadzenie (*Skupština*), Rada Wykonawcza (*Upravni odbor*) i Prezes (*Predsjednik*).

Działalność notariuszy nadzoruje Ministerstwo Sprawiedliwości i Izba.

Chorwacka Izba Notarialna

Radnička cesta 34/II, 10 000 Zagrzeb

tel.: +385 1 4556 566

faks: +385 1 4551 544

e-mail: ✉ [hjk@hjk.hr](mailto:hjk@hjk.hr)

✉ <http://www.hjk.hr/Uredi>

✉ [Ustawa o notariacie \(Zakon o javnom bilježništvu\)](#)

✉ [Ustawa o opłatach notarialnych \(Zakon o javnobilježničkim pristojbama\)](#)

## **Prawnicy w organach krajowych, lokalnych i regionalnych**

Wymogi w zakresie wykształcenia: wyższe studia prawnicze lub tytuł magistra prawa oraz złożenie z powodzeniem państwowego egzaminu kończącego aplikację (na potrzeby reprezentacji pracodawcy).

Status urzędników cywilnych (w tym prawników) w organach publicznych na szczeblu krajowym jest uregulowany ustawą o służbie cywilnej (*Zakon o državnim službenicima*), a status urzędników cywilnych (w tym prawników) w organach lokalnych i regionalnych jest uregulowany ustawą o samorządzie lokalnym i regionalnym (*Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi*).

#### **Prawnicy w spółkach**

Wymogi w zakresie wykształcenia: wyższe studia prawnicze lub tytuł magistra prawa oraz złożenie z powodzeniem państwowego egzaminu kończącego aplikację (na potrzeby reprezentacji pracodawcy).

Prawnicy w spółkach handlowych są uprawnieni do reprezentowania danej spółki jako pełnomocnicy, w ramach stosunku pracy, przed wszystkimi organami i we wszystkich stosunkach prawnych, takich jak postępowanie cywilne, zawieranie umów, w sprawach dotyczących prawa pracy, mienia i statutu, wykroczeń i postępowania karnego itp. Prawnicy, którzy pracują w spółkach, są uprawnieni do złożenia państwowego egzaminu kończącego aplikację zgodnie z warunkami określonymi przepisami prawa.

W Republice Chorwacji nie ma izby zrzeszającej prawników, którzy pracują w spółkach handlowych. Z tego powodu pewna liczba prawników, którzy pracują w spółkach handlowych, należy do organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które zostały utworzone po to, aby reprezentować ich interesy oraz organizować dla nich specjalistyczne szkolenia zawodowe.

Sytuacja prawników w spółkach handlowych nie została uregulowana w Republice Chorwacji odrębnymi przepisami.

#### **Prawnicy w instytucjach i na uniwersytecie**

Wymogi w zakresie wykształcenia: wyższe studia prawnicze lub tytuł magistra prawa oraz złożenie z powodzeniem państwowego egzaminu kończącego aplikację (na potrzeby reprezentacji pracodawcy).

Wymagania w zakresie wykształcenia na potrzeby pracy na uniwersytecie lub na potrzeby wykonywania zawodów związanych z badaniami naukowymi lub nauczaniem: dana osoba musi legitymować się wyższym wykształceniem prawniczym, tytułem magistra prawa lub uzyskać stopień doktora, występować na konferencjach naukowych lub uniwersyteckich w określonej dziedzinie i publikować prace naukowe i akademickie.

#### **Państwowa Rada Sądownictwa (Državno sudbeno vijeće)**

**Państwowa Rada Sądownictwa** jest autonomicznym i niezależnym podmiotem, który zapewnia autonomię i niezależność wymiaru sprawiedliwości w Republice Chorwacji. Podejmuje ona samodzielnie, zgodnie z konstytucją i przepisami prawa, decyzje dotyczące powołania, awansu, przeniesienia, odwołania ze stanowiska i odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów i prezesów sądów, z wyjątkiem prezesa Sądu Najwyższego Republiki Chorwacji. Prezes Sądu Najwyższego Republiki Chorwacji jest wybierany i odwoływany przez chorwacki parlament na wniosek prezydenta Chorwacji, po wydaniu opinii przez Zgromadzenie Ogólne (*Opća sjednica*) Sądu Najwyższego Republiki Chorwacji i właściwą komisję chorwackiego parlamentu. Prezes Sądu Najwyższego Republiki Chorwacji jest wybierany na czteroletnią kadencję.

Państwowa Rada Sądownictwa liczy 11 członków, z których siedmiu jest sędziami, dwóch jest profesorami prawa na uniwersytecie, a dwóch – członkami parlamentu, przy czym jeden z nich musi być przedstawicielem opozycji.

 [Ustawa o Państwowej Radzie Sądownictwa \(Zakon o državnom sudbenom vijeću\)](#)

#### **Rada Prokuratorów (Državnoodvjetničko vijeće)**

Rada Prokuratorów powołuje i odwołuje oraz podejmuje decyzje na temat odpowiedzialności prokuratorów, z wyjątkiem Prokuratora Generalnego Republiki Chorwacji i jego zastępców. Prokurator Generalny Republiki Chorwacji jest powoływany na czteroletnią kadencję przez chorwacki parlament, na wniosek rządu Republiki Chorwacji, po wydaniu opinii przez właściwą komisję chorwackiego parlamentu.

Państwowa Rada Prokuratorów liczy 11 członków, z których siedmiu jest prokuratorami, dwóch jest profesorami prawa na uniwersytecie, a dwóch – członkami parlamentu, przy czym jeden z nich musi być przedstawicielem opozycji.

Ostatnia aktualizacja: 12/09/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

#### **Zawody prawnicze - Włochy**

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych we Włoszech.

#### **Zawody prawnicze – wstęp**

Do przedstawicieli zawodów prawniczych we Włoszech zaliczamy funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości (*magistrato*), które to pojęcie obejmuje zarówno sędziów (*giudice*) jak i prokuratorów (*ministero pubblico*), adwokatów i notariuszy.

#### **Sędziowie i prokuratorzy**

Konstytucja określa sposób sprawowania **władzy sądowniczej** przez sędziów i prokuratorów.

#### **Sędziowie**

Sędziowie sprawują wymiar sprawiedliwości w imieniu narodu. Sędziowie podlegają wyłącznie przepisom prawa (art. 101 konstytucji).

System sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sędziów został określony w przepisach regulujących funkcjonowanie systemu sądownictwa.

Zakazuje się powoływania sądów „nadzwyczajnych” lub „szczególnych”, dopuszcza się jednak możliwość tworzenia wydziałów sądów wyspecjalizowanych w określonych dziedzinach. Przepisy prawa określają, w jaki sposób i w jakim momencie obywatele mogą bezpośrednio uczestniczyć w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości.

Dostęp do zawodu sędziego można uzyskać w drodze konkursu publicznego. Istnieje też jednak możliwość mianowania sędziów honorowych, którzy mogą wykonywać czynności wchodzące w zakres kompetencji sędziów zwyczajnych.

#### **Autonomia i niezawisłość**

Władza sądownicza **ma charakter autonomiczny** i jest niezawisła od władzy ustawodawczej i wykonawczej (art. 104 konstytucji).

Niezawisłości tej strzeże Najwyższa Rada Sądownictwa (Consiglio Superiore della Magistratura), będąca organem samorządu zawodowego. Do jej zadań należy podejmowanie decyzji w sprawie mianowania sędziów, przydziału zadań, przenoszenia na inne stanowisko, awansów oraz stosowania środków dyscyplinarnych (art. 105 konstytucji).

Jedynie różnice występujące pomiędzy sędziami dotyczą charakteru wykonywanych przez nich czynności.

Sędziowie są mianowani dożywotnio. O usunięciu sędziego ze stanowiska lub jego zawieszeniu decyduje wyłącznie Najwyższa Rada Sądownictwa, na podstawie przepisów regulujących funkcjonowanie sądownictwa, z zachowaniem przewidzianych w nich gwarancji, lub za zgodą sędziego, którego sprawa dotyczy.

## Prokuratorzy

### Organizacja

Konstytucja przewiduje również zasadę **niezależności i autonomii** prokuratury (**art. 107**).

Art. 112 ustanawia zasadę ścigania przestępstw z urzędu. Oznacza to, że po otrzymaniu przez właściwego prokuratora zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, musi on przeprowadzić czynności dochodzeniowo-śledcze i przedstawić ich wynik sędziemu do rozpatrzenia, wraz z odpowiednimi wnioskami. Obowiązek wszczęcia postępowania karnego sprzyja zagwarantowaniu niezależności prokuratury w ramach realizowanych przez nią zadań, a także zapewnia realizację zasady równości wobec prawa.

Biura prokuratury działają przy Sądzie Kasacyjnym, sądach apelacyjnych, sądach zwyczajnych oraz sądach ds. nieletnich.

### Rola i obowiązki

Prokurator uczestniczy we wszystkich **postępowaniach karnych**, w których występuje w imieniu **państwa**. Prokuratorzy uczestniczą w sprawach cywilnych, ilekroć jest to wymagane przez przepisy prawa (m.in. w niektórych sprawach z zakresu prawa rodzinnego, w sprawach z udziałem osób pozbawionych zdolności do czynności prawnych, itp.).

### Organizacja zawodów prawniczych: adwokaci i notariusze

#### Adwokaci

Adwokat to przedstawiciel wolnego zawodu, którego zadaniem jest reprezentowanie klientów i świadczenie im pomocy. Do których zaliczać się mogą osoby fizyczne, przedsiębiorstwa lub organy administracji publicznej, w związku z postępowaniem przed sądem cywilnym, karnym lub administracyjnym.



Adwokat podejmuje się obrony klienta na podstawie umowy o zastępstwo procesowe oraz w zamian za wypłatę wynagrodzenia.

Przy każdym sądzie istnieje rada, złożona z lokalnych adwokatów (*Consiglio dell'ordine*).

Na szczeblu krajowym działa Krajowa Rada Adwokacka (*Consiglio Nazionale Forense*).

Ustawa nr 247 z dnia 31 grudnia 2012 r. wprowadziła nowe przepisy dotyczące praktyki adwokackiej.

#### Notariusze

Notariusz to  **przedstawiciel wolnego zawodu**, wykonujący  **zawód zaufania publicznego**: zadaniem notariusza jest uwierzytelnianie dokumentów sporządzanych w jego obecności.

Zawód notariusza został uregulowany ustawą nr 89 z dnia 16 lutego 1913 r. w sprawie zasad wykonywania zawodu notariusza oraz prowadzenia ksiąg notarialnych.

Krajowym organem zrzeszającym notariuszy jest Krajowa Rada Notarialna (*Consiglio Nazionale del Notariato*).

Ostatnia aktualizacja: 02/10/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona

przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

### Zawody prawnicze - Cypr

#### Zawody prawnicze – wstęp

##### Zawód adwokata – wstęp

W Republice Cypryjskiej zawód adwokata (Κυπριακή Δημοκρατία) regulują przepisy rozdziału 2 ustawy o adwokaturze (Ο περί Δικηγόρων Νόμος) z późniejszymi zmianami.

Zgodnie z przepisami ustawy o adwokaturze ten, kto chce wykonywać zawód adwokata, musi:

posiadać dyplom ukończenia wyższych studiów prawniczych uznany przez Radę Prawną (Νομικό Συμβούλιο);

odbyć roczną aplikację w kancelarii prawnej, w której w tym czasie pracował co najmniej jeden adwokat praktykujący od co najmniej pięciu lat;

złożyć egzamin przeprowadzony przez Radę Prawną lub pod jej nadzorem.

##### Inne zawody powiązane

Na Cyprze nie występują zawody powiązane, jak na przykład zawód notariusza. Całość zagadnień związanych z czynnościami prawnymi stanowi materię prawa, w związku z czym do praktykowania zawodu są dopuszczani, na mocy odnośnych przepisów, wyłącznie członkowie Cypryjskiej Izby Adwokackiej (Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος). Emerytowani adwokaci mogą nadal pracować w charakterze wewnętrznych konsultantów prawnych w kancelariach prawnych i innych organizacjach.

Jedynym zawodem, który można uznać za powiązany, jest zawód asystenta prawnego (δικηγορικοί υπάλληλοι), uregulowany odrębnymi przepisami. Osoba pragnąca wykonywać zawód asystenta prawnego musi posiadać średnie wykształcenie, przepracować co najmniej 6 kolejnych miesięcy w kancelarii prawnej, mieć nieskazitelną charakter oraz złożyć odpowiednie podanie do sekretarza sądu rejonowego, w którego obszarze właściwości położona jest kancelaria prawna zatrudniająca kandydata.

### Prokuratorzy (Δημόσιοι Κατήγοροι)

#### Organizacja

##### Uwagi ogólne

Prokurator Generalny Republiki Cypryjskiej (Γενικός Εισαγγελέας) pełni funkcję radcy prawnego państwa, a ponadto jest zwierzchnikiem Biura Prawnego (Νομική Υπηρεσία) i przełożonym prokuratury (Υπευθύνου της Υπηρεσίας Διαχείρισης Ποινικών Υποθέσεων).

Pracownikami Biura Prawnego kierowanego przez Prokuratora Generalnego są adwokaci, m.in. specjalizujący się w prawie karnym i zajmujący się sprawami zawiślymi przed sądami assize. Prokurator generalny jest powiadamiany o wszystkich sprawach i wydaje do nich odpowiednie wytyczne.

Oprócz członków Biura Prawnego w charakterze prokuratorów działają również funkcjonariusze cypryjskiej policji (Αστυνομική Δύναμη Κύπρου) posiadający tytuły naukowe w zakresie nauk prawnych oraz kwalifikacje do wykonywania zawodu adwokata. Choć są oni funkcjonariuszami policji, to w zakresie czynności prokuratorskich odpowiadają przed Prokuratorem Generalnym. W związku z pracą tych osób Prokurator Generalny ma takie same uprawnienia, jakie przysługują mu wobec urzędników Biura Prawnego.

W nadzwyczajnych przypadkach Prokurator Generalny może wydać polecenie zajęcia się konkretną sprawą wybitnym praktykującym adwokatom.

##### Rola i obowiązki prokuratora

Funkcję oskarżyciela publicznego (Κατηγορούσα Αρχή) w sprawach karnych rozpatrywanych przed sądami rejonowymi sprawują adwokaci (prawnicy) zatrudnieni w policyjnych wydziałach śledczych. Nie wyklucza to jednak możliwości powierzenia tej funkcji w konkretnej sprawie urzędnikowi Biura

Prawnego. Oskarżeniem publicznym przed sądami assize kierują adwokaci Biura Prawnego. Bez względu na to, kto kieruje oskarżeniem publicznym, podlega on zwierzchnictwu Prokuratora Generalnego, który może interweniować w dowolnej chwili, a nawet umorzyć postępowanie.

Biurem Prawnym kieruje Prokurator Generalny wspomagany przez Zastępcę Prokuratora Generalnego (Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας), adwokatów Republiki (Εισαγγελείς της Δημοκρατίας), starszych radców Republiki (Ανώτεροι Δικηγόροι της Δημοκρατίας) i radców Republiki (Δικηγόροι της Δημοκρατίας). Jeden z adwokatów Republiki kieruje Wydziałem Karnym (Τμήμα Ποινικού Δικαίου), za co odpowiada przed Prokuratorem Generalnym.

Rozprawy mają formę ustną. Na początku oskarżenie przedstawia zgromadzone przez siebie dowody. Następnie odbywają się przesłuchania świadków wezwanych przez oskarżenie. Świadków przesłuchują obie strony; dopuszcza się ponowne przesłuchanie świadka. Po przesłuchaniu wszystkich świadków wezwanych przez oskarżyciela publicznego sąd orzeka w kwestii przesłanki *fumus boni iuris* po stronie oskarżenia. Jeśli taka przesłanka występuje, oskarżony zwany jest do przeprowadzenia obrony. Sąd poucza go o prawie do powołania własnych świadków oraz złożenia zeznań pod przysięgą. Jeżeli oskarżony skorzysta z tego prawa, jego świadkowie oraz on sam są przesłuchiwani przez oskarżyciela publicznego. W innym przypadku oskarżony może złożyć wyjaśnienia bez przesłuchania przez oskarżenie.

Na zakończenie rozprawy sąd ogłasza wyrok z rozstrzygnięciem co do winy. Jeśli zapada wyrok uniewinniający, to uniewinniony oskarżony zostaje zwolniony. Jeśli zaś zapadnie wyrok skazujący, obrona może wnosić o złagodzenie kary. Po zakończeniu postępowania sąd ogłasza rozstrzygnięcie co do kary.

## **Sędziowie**

### **Organizacja**

Struktura sądów na Cyprze jest nieskomplikowana.

### **Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)**

Sąd Najwyższy został utworzony na mocy ustawy o wymiarze sprawiedliwości (przepisy różne) z 1964 r. (Ο περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλοι Διατάξεις) Νόμος του 1964) [ustawa nr 33/1964], po ustąpieniu z urzędu prezesów Sądu Najwyższego i Najwyższego Trybunału Konstytucyjnego (Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο), co w istocie doprowadziło do rozwiązania obu tych sądów, jako że przedstawiciele społeczności tureckiej w różnych organach władz państwowych odmówili objęcia swoich urzędów oraz wyrażenia zgody na konieczne decyzje.

Sędziowie Sądu Najwyższego są powoływani przez Prezydenta Republiki Cypryjskiej. W skład Sądu Najwyższego wchodzi obecnie 13 sędziów, spośród których jeden jest prezesem. Na sędziego Sądu Najwyższego może zostać powołana osoba o nieskazitelnym charakterze, która w godny uznania sposób wykonywała zawód prawniczy przez co najmniej 12 lat.

### **Sądy assize (Κακουργιοδικεία)**

Sąd assize jest sądem najwyższej instancji w sprawach karnych w Republice Cypryjskiej. W jego skład wchodzi trzech sędziów (przewodniczący, naczelny sędzia sądu rejonowego i sędzia sądu rejonowego). Sędziów sądu assize powołuje Sąd Najwyższy na dwuletnią kadencję, odpowiednio, spośród przewodniczących sądów rejonowych, naczelnich sędziów sądów rejonowych i sędziów sądów rejonowych.

### **Sądy rejonowe (Επαρχιακά Δικαστήρια)**

W każdej prowincji funkcjonuje sąd rejonowy o właściwości powszechnej, z której wyłączone są sprawy podlegające właściwości Sądu Najwyższego oraz sądów szczególnych, o których mowa poniżej. Sędziowie sądów rejonowych dzielą się na przewodniczących sądów rejonowych, naczelnich sędziów sądów rejonowych i sędziów sądów rejonowych. Sędziów sądów rejonowych powołuje, przenosi i awansuje Sąd Najwyższy.

### **Sądy rodzinne (Οικογενειακά Δικαστήρια)**

W skład sądów rodzinnych utworzonych na mocy ustawy o sądach rodzinnych (Ο περί Οικογενειακών Δικαστηρίων Νόμος) (ustawa nr 23/90) wchodzi trzech sędziów (przewodniczący i dwóch ławników). Wszyscy oni posiadają wykształcenie prawnicze, a przed powołaniem na ten urząd z powodzeniem uprawiali zawody prawnicze.

### **Trybunał ds. kontroli najmu (Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων)**

W tym sądzie szczególnym zasiada trzech sędziów: przewodniczący i dwóch ławników. Przewodniczący tego sądu musi być prawnikiem, który z powodzeniem praktykował prawo przez co najmniej tyle lat, ile jest wymaganych do zasiadania w składzie orzekającym sądu rejonowego.

### **Trybunał ds. sporów pracowniczych (Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών)**

Tak samo jak w przypadku trybunału ds. kontroli najmu, w trybunale ds. sporów pracowniczych zasiada trzech członków, przewodniczący i dwóch ławników. Przewodniczący tego sądu musi być prawnikiem, który z powodzeniem praktykował prawo przez co najmniej 5 lat przed powołaniem do składu orzekającego tego sądu.

### **Sąd wojskowy (Στρατιωτικό Ποινικό Δικαστήριο)**

Ostatnim sądem szczególnym jest sąd wojskowy, któremu przewodniczy szanowany prawnik posiadający w chwili powołania kwalifikacje wymagane do zasiadania w składzie orzekającym sądu rejonowego. Przewodniczącym sądu wojskowego musi być oddelegowany oficer wojska co najmniej w stopniu pułkownika. Ławnicy sądu wojskowego muszą być zawodowymi żołnierzami.

### **Katalog (Ευρετήριο)**

Na stronie internetowej Sądu Najwyższego znajduje się katalog zawierający wybrane podstawowe informacje o sądach na Cyprze.

### **Rola i obowiązki**

#### **Sąd Najwyższy**

Sąd Najwyższy jest sądem wyższej instancji rozpoznającym środki odwoławcze od wyroków wszystkich sądów niższej instancji w Republice Cypryjskiej, a także sądem pierwszej instancji w różnych sprawach m.in. z dziedziny prawa administracyjnego i prawa morskiego. Wydaje również polecenia rewizji sprawy, nakazy sądowe i inne zarządzenia oraz nadzoruje pracę sądów niższej instancji w Republice Cypryjskiej, dbając o ich sprawne działanie, a także sprawuje kontrolę dyscyplinarną nad sędziami.

#### **Sądy assize**

Z wyjątkiem niektórych bardzo poważnych przestępstw, sąd assize jest właściwy do orzekania w pierwszej instancji w sprawach o przestępstwa karane na podstawie kodeksu karnego (Ποινικός Κώδικας) i innych ustaw, popełnione na terytorium Republiki Cypryjskiej lub na terenie cypryjskich części baz wojskowych, z udziałem Cypryjków jako sprawców albo pokrzywdzonych, lub o przestępstwa popełnione w dowolnym innym państwie w trakcie pełnienia przez oskarżonego służby na rzecz Republiki Cypryjskiej, lub na statku wodnym albo powietrznym w Republice Cypryjskiej, bądź w innych miejscach albo okolicznościach przewidzianych przez prawo.

#### **Sądy rejonowe**

Jednosobowy skład orzekający sądu rejonowego w osobie przewodniczącego rozpoznaje w pierwszej instancji wszystkie skargi należące do jego właściwości miejscowej.

Każdy naczelny sędzia sądu rejonowego jest właściwy do rozpoznawania skarg (z kilkoma wyjątkami), w których kwota roszczenia lub wartość przedmiotu sporu nie przekracza 500 000 EUR, natomiast sędzia sądu rejonowego jest właściwy do rozpoznawania skarg (z kilkoma wyjątkami), w których kwota roszczenia lub wartość przedmiotu sporu nie przekracza 100 000 EUR.

Właściwość sądu rejonowego w sprawach karnych rozciąga się na wszystkie przestępstwa popełnione w danym okręgu sądowym, zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 5 lat albo karą grzywny w wysokości 50 000 EUR albo obiema tymi karami łącznie, oraz w których sąd może orzec wypłatę odszkodowania w wysokości do 6 000 EUR na rzecz pokrzywdzonego.

Od wszystkich wyroków wydanych przez sądy rejonowe, zarówno w sprawach cywilnych, jak i karnych, można się odwołać do Sądu Najwyższego.

#### Sądy szczególne

Właściwość sądów rodzinnych obejmuje niemal wszystkie rodzaje sporów małżeńskich. Właściwość trybunału ds. kontroli najmu ogranicza się do sporów dotyczących budynków podlegających kontroli najmu. Właściwość trybunału ds. sporów pracowniczych obejmuje wyłącznie stosunki między pracodawcą a pracownikiem, zwłaszcza w sprawach o bezpodstawne zwolnienie. Sąd wojskowy jest właściwy do rozpoznawania spraw karnych z udziałem funkcjonariuszy Gwardii Narodowej (Εθνική Φρουρά) lub spraw o naruszenie regulaminu Gwardii Narodowej.

Od wszystkich wyroków wydanych przez powyższe sądy przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego.

#### Organizacja zawodów prawniczych: Adwokaci (Δικηγόροι)

W Republice Cypryjskiej funkcjonuje ustandaryzowany system świadczenia usług prawnych. Każdy, kto świadczy takie usługi, jest określany mianem adwokata, bez względu na kraj, w którym studiował i uzyskał wyższe wykształcenie prawnicze.

W Internecie istnieje katalog prawników, do którego nieodpłatny dostęp mają adwokaci i sędziowie, natomiast dostęp dla ogółu społeczeństwa podlega opłacie abonenckiej.

#### Prawnicze bazy danych

Serwis internetowy [leginetycy](#) zawiera bazę ustawodawstwa, orzecznictwa i aktów wykonawczych. Nieodpłatny dostęp do serwisu mają adwokaci, sędziowie i pracownicy resortów rządowych. Wszystkie pozostałe osoby muszą uiścić opłatę abonencką. Strona internetowa [cylaw](#) zawiera wyroki sądów. Dostęp do niej jest nieodpłatny.

#### Adwokaci/Radcy prawni (Νομικοί Σύμβουλοι)

Istnieje ustandaryzowany system praktykowania zawodu przez adwokatów/radców prawnych.

#### Notariusze (Συμβολαιογράφοι)

Na Cyprze nie występuje zawód notariusza. Czynności zwykle powierzane notariuszom na Cyprze wykonują adwokaci.

#### Inne zawody prawnicze

W Republice Cypryjskiej powiązane z zawodami prawniczymi są następujące zawody:

#### Sekretarze (Πρωτοκολλητές)

Sekretarzy powołuje Sąd Najwyższy. Są to urzędnicy sądowi – zwykle adwokaci lub osoby z przygotowaniem prawniczym. Obowiązki sekretarzy określa ustawa. Najwyższym rangą sekretarzem jest powołany przez Sąd Najwyższy sekretarz będący zwierzchnikiem służb sądowych, sprawujący nad nimi ogólny nadzór.

#### Komornicy

Wyróżnia się dwa rodzaje komorników: komornicy prywatni, których kompetencje ograniczają się do doręczeń różnych dokumentów sądowych oraz komornicy sądowi zatrudnieni na etacie przez sąd, którzy zajmują się głównie egzekucją wyroków sądu.

#### Asystenci prawni (Δικηγορικοί Υπάλληλοι)

Tytuł asystenta prawnego uzyskuje się po przepracowaniu sześciu miesięcy w kancelarii prawnej i złożeniu podania do sekretarza sądu rejonowego, na którego obszarze właściwości znajduje się kancelaria prawna zatrudniająca kandydata.

#### Ciekawe strony

[Biuro Prokuratora Generalnego](#)

[Sąd Najwyższy](#)

Ostatnia aktualizacja: 25/06/2013

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

#### Zawody prawnicze - Łotwa

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych na Łotwie.

#### Prokuratorzy

##### Organizacja

[Prokuratura \(Prokuratūra\)](#) to jednolity, scentralizowany **organ wymiaru sprawiedliwości**, zorganizowany na trzech szczeblach. Na jej czele stoi **Prokurator Generalny (ģenerālprokurors)**. Zadaniem prokuratury jest **reagowanie na naruszenia prawa i zagwarantowanie, że sprawy dotyczące tych naruszeń będą rozpoznane** zgodnie z prawem. Hierarchiczna struktura prokuratury przedstawia się następująco:

Urząd Prokuratora Generalnego (*ģenerālprokuratūra*);

urzędy prokuratury okręgowej (*tiesu apgabalu prokuratūras*);

urzędy prokuratury rejonowej/miejskiej (*rajona vai republikas pilsētu prokuratūras*);

wyspecjalizowane jednostki prokuratury (*specializētas prokuratūras*).

Jeżeli zajdzie taka potrzeba, Prokurator Generalny może utworzyć jednostkę prokuratury wyspecjalizowaną w określonej dziedzinie – mającą status podobny do statusu prokuratury rejonowej lub okręgowej. Obecnie na Łotwie funkcjonuje **pięć wyspecjalizowanych jednostek prokuratury**:

jednostka ds. przestępczości zorganizowanej i podobnych rodzajów przestępczości (*Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētā prokuratūra*);

jednostka ds. zagadnień wielosektorowych (*Specializētā vairāku nozaru prokuratūra*);

jednostka ds. transportu drogowego w Rydze (*Rīgas autotransporta prokuratūra*);

jednostka ds. ścigania przestępstw finansowych i gospodarczych (*Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra*); oraz

jednostka ds. ścigania przestępstw z zakresu nielegalnego obrotu narkotykami (*Narkotiku nelegālas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūra*).



Urząd Prokuratora Generalnego może również nadzorować pracę organów publicznych, które nie działając w charakterze prokuratora, pomagają w wykonywaniu pewnych czynności w postępowaniu karnym, które są zastrzeżone do ich właściwości. Organy te tworzy, reorganizuje i znosi Prokurator Generalny. Prokurator Generalny określa również ich organizację i obsadę kadrową w ramach przyznaných środków budżetowych. Dotychczas utworzono jeden taki organ, czyli: [Służbę ds. Zwalczenia Prania Pieniędzy](#) (*Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests*).

Jednostki prokuratury stanowią część wymiaru sprawiedliwości. Oznacza to, że działają niezależnie od władzy ustawodawczej i wykonawczej. Chociaż Saeima (łotewski parlament), Rada Ministrów i Prezydent mogą wydać prokuraturze polecenie zbadania okoliczności faktycznych dotyczących naruszenia prawa, otrzymywać wyjaśnienia z Urzędu Prokuratury Generalnego, nie mogą jednak ingerować w czynności prokuratury służące wyjaśnieniu istotnego naruszenia prawa mającego znaczenie dla interesu państwa.

Prokuratorzy mogą zgłaszać zastrzeżenia do aktów prawnych przyjętych przez Radę Ministrów lub organy administracji publicznej, jeżeli naruszają one prawo. Prokurator Generalny oraz kierownicy wydziałów Urzędu Prokuratora Generalnego mogą uczestniczyć w posiedzeniach Rady Ministrów w celu przedstawienia swojego zdania na temat zagadnień przewidzianych w porządku obrad.

#### **Rola i obowiązki**

Zadania prokuratury w postępowaniu przygotowawczym zostały określone w art. 2 [ustawy o prokuraturze](#).

Prokuratura:

nadzoruje czynności śledcze organów ścigania i innych podmiotów;

organizuje i prowadzi postępowanie przygotowawcze, oraz udziela organom ścigania instrukcji na temat sposobu prowadzenia postępowania karnego oraz procedur, które należy zastosować;

wszczytna i prowadzi postępowanie karne;

chroni prawa i interesy prawne jednostek oraz państwa;

w przypadkach określonych przez prawo, wnosi do sądu pismo wszczynające postępowanie.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 [kodeksu postępowania karnego](#) do zadań prokuratora należy nadzorowanie oraz prowadzenie śledztw, prowadzenie postępowań karnych, wnoszenie aktu oskarżenia i występowanie w imieniu państwa, jak również inne czynności w toku postępowania karnego.

#### **Prokuratorzy nadzorujący (*uzraugošais prokurors*)**

Prokuratorzy tego rodzaju nadzorują przebieg śledztwa w pewnych sprawach karnych i mogą:

uchylać postanowienia kierującego postępowaniem (*procesa virzītāji*) lub członków grupy dochodzeniowo-śledczej;

zwrócić się do bezpośredniego zwierzchnika kierującego postępowaniem o jego zmianę lub zmianę obsady grupy dochodzeniowo-śledczej, jeżeli osoby te nie wykonują poleceń lub dopuszczają się naruszeń proceduralnych zagrażających przebiegowi postępowania;

badać skargi na kierującego postępowaniem, bądź na czynności lub decyzje członka grupy dochodzeniowo-śledczej, na bezpośredniego przełożonego śledczego lub na osoby dokonujące czynności proceduralnych;

podejmować decyzje o wszczęciu postępowania karnego lub przekazaniu ścigania innemu organowi uprawnionemu do prowadzenia śledztwa;

dokonać czynności proceduralnych osobiście, uprzednio powiadamiając kierującego postępowaniem.

#### **Kierujący postępowaniem (*procesa virzītājs*)**

Prokurator nadzorujący (lub inny prokurator, na polecenie prokuratora przełożonego) może zostać kierującym postępowaniem (*procesa virzītājs*). Oznacza to przejęcie prowadzenia postępowania karnego oraz podejmowanie decyzji o wszczęciu ścigania. W nadzwyczajnych okolicznościach Prokurator Generalny, Wydział Prawa Karnego Urzędu Prokuratora Generalnego lub naczelny prokurator przy sądzie okręgowym może wyznaczyć prokuratora do kierowania postępowaniem na etapie śledztwa.

Prokurator – działający w charakterze kierującego postępowaniem – może:

zawrzeć układ z oskarżonym dotyczący przyznania się do winy;

zadecydować o przekazaniu sprawy do sądu;

przekazać sprawę do sądu do rozpoznania w postępowaniu szczególnym;

umorzyć postępowanie karne, jeżeli przemawiają za tym istotne przesłanki prawne.

Kierujący postępowaniem może podjąć dowolną decyzję proceduralną i przeprowadzić dowolną czynność procesową lub powierzyć przeprowadzenie danych czynności członkowi grupy dochodzeniowo-śledczej lub osobie wykonującej inne czynności związane z postępowaniem.

#### **Prokuratorzy przełożeni (*amatā augstāks prokurors*)**

Zgodnie z przepisami prawa prokurator przełożony kontroluje wykonywanie obowiązków przez prokuratorów; podejmuje on także decyzje w sprawach skarg oraz zażaleń dotyczących postanowień i czynności prokuratora nadzorującego, prokuratora oraz kierującego postępowaniem. Może to na przykład dotyczyć propozycji prokuratora nadrzędnego, by zmienić bezpośredniego przełożonego śledczego lub organ uprawniony do prowadzenia śledztwa, a także zbadania, czy postanowienie o umorzeniu jest zasadne i zgodne z prawem.

Prokurator przełożony może:

uchylać postanowienia śledczego, członka grupy dochodzeniowo-śledczej lub prokuratora niższego rangą;

powoływać lub zastępować prokuratora nadzorującego, prokuratora lub kierującego postępowaniem, jeżeli nie został zagwarantowany prawidłowy przebieg czynności z zakresu nadzoru lub ścigania, bądź przejąć osobistą odpowiedzialność za te zadania;

powołać grupę dochodzeniowo-śledczą, jeśli z uwagi na nakład pracy zagrożone jest zakończenie postępowania karnego w rozsądnym czasie;

zwrócić się w wnioskiem o powołanie innego bezpośredniego przełożonego jako śledczego lub przekazać ściganie innemu organowi uprawnionemu do prowadzenia śledztwa.

Prokurator może zostać włączony w skład **grupy dochodzeniowo-śledczej** na polecenie prokuratora przełożonego lub wykonać jedną lub szereg czynności na wniosek kierującego postępowaniem (*procesa virzītājs*).

### **Sędziowie**

#### **Organizacja**

Konstytucyjną podstawą regulującą ustrój sądownictwa są art. 82–86 [konstytucji](#), zgodnie z którymi wymiar sprawiedliwości sprawują wyłącznie sądy.

Sędziowie są niezawisli i podlegają jedynie ustawie. Ustrój sądownictwa reguluje [ustawa o władzy sądowniczej](#). Na podstawie łotewskich ustaw i rozporządzeń sędziowie są urzędnikami służby cywilnej.

Organy administracji publicznej, organizacje społeczne i polityczne oraz inne osoby prawne i fizyczne mają obowiązek poszanowania i przestrzegania niezawisłości sądów oraz immunitetu sędziowskiego. Nie istnieją powody, które uzasadniają zwrócenie się do sędziego o przedstawienie informacji lub wyjaśnień dotyczących rozstrzygnięć zapadłych w konkretnej sprawie bądź ingerencję w wymiar sprawiedliwości. Podczas sprawowania wymiaru sprawiedliwości sędziemu przysługuje immunitet. Urzędu sędziego nie można łączyć z przynależnością do partii politycznej ani innej organizacji politycznej.

#### **Rola i obowiązki**

Rola sędziego polega na sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych, administracyjnych i karnych zgodnie z ustawą.

**W sprawach cywilnych** sędzia rozstrzyga spory z zakresu prawa cywilnego, prawa pracy, prawa rodzinnego oraz dotyczące innych praw i interesów prawnych osób fizycznych i prawnych.

**W sprawach karnych** sędzia orzeka na temat zasadności zarzutów postawionych oskarżonym. Może on uniewinnić oskarżonych lub skazać osoby uznane za winne popełnienia przestępstwa na określoną karę.

**W sprawach administracyjnych** sędzia sprawuje sądową kontrolę legalności aktów organów władzy wykonawczej (aktów administracyjnych lub czynności faktycznych organów) oraz rozstrzyga spory wynikające ze stosunków uregulowanych w prawie publicznym. Sędzia przedstawia również wyjaśnienia co do praw i obowiązków prawnych osób fizycznych wynikających z prawa publicznego. W sprawach dotyczących wykroczeń administracyjnych sędziowie orzekają, gdy doszło do naruszenia prawa administracyjnego przez osobę fizyczną.

Do powinności sędziego należy wykonywanie ogółu obowiązków sędziego i obowiązków przypisanych sądom – przewidzianych w prawie procesowym.

#### **Prawnicze bazy danych**

Obecnie funkcjonuje specjalny portal dotyczący systemu sądownictwa, tj. [portal sądów krajowych](#), aktualnie dostępny tylko w języku łotewskim. Zawiera on informacje o systemie sądownictwa na Łotwie, wykaz sądów i sędziów, statystyki sądowe, zarys procedur stosowanych w poszczególnych rodzajach postępowań sądowych, opis ich podstawowych cech i różnic między nimi oraz informacje o sposobie wszczęcia postępowania przed organami sądowymi. Umożliwia dostęp do wybranych orzeczeń sądowych, harmonogramu rozpraw oraz innych informacji.

Wprowadzając w części dotyczącej usług elektronicznych (*epakalpojumi*) nazwę sprawy lub oznaczenie wezwania do stawiennictwa, można uzyskać informacje o etapie postępowania, jak również o sędzię instancji, w których sprawa jest rozpatrywana, o kolejnych terminach rozpraw, zapadłych orzeczeniach, złożonych środkach zaskarżenia i wynikach postępowania.

**Sprawozdania z pracy sądów** są również publikowane na stronie internetowej [Biura ds. Organizacji Sądów](#) (Tiesu administrācija).

Ponadto na stronie internetowej [Ministerstwa Sprawiedliwości](#) publikowane są informacje na temat bieżących **zagadnień dotyczących systemu sądowego**.

**Informacje w formie elektronicznej o Sądzie Najwyższym i jego działalności** znajdują się na stronie internetowej [Sądu Najwyższego](#) (Augstākā tiesa).

Wszystkie wymienione strony są dostępne także w języku angielskim.

#### **Organizacja zawodów prawniczych:**

##### **Adwokaci**

Adwokaci są osobami wykonującymi niezależnie zawód prawniczy, które jednak działają w ramach wymiaru sprawiedliwości. Adwokaci:

są wybierani przez strony postępowania, oskarżonych, lub inne zainteresowane strony (klientów kancelarii), by ich reprezentować na każdym etapie postępowania sądowego i przygotowawczego; przy czym w niektórych sprawach przewidzianych [w ustawie](#), może im zostać powierzony pełnienie pewnych zadań z urzędu przez prezesa sądu, kierującego organem prowadzącym postępowanie przygotowawcze lub Łotewską Radę Adwokatów Przysięgłych (*Latvijas zvērīnātu advokātu padome*);

udzielają porad prawnych swoim klientom;

sporządzają dokumenty prawne;

udzielają innej pomocy prawnej.

Zawód adwokata na Łotwie mogą wykonywać następujące osoby, po spełnieniu określonych warunków:

adwokaci przysięgli (*zvērīnāti advokāti*);

aplikanci adwokaccy (*zvērīnātu advokātu palīgi*);

obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, którzy uzyskali uprawnienia adwokackie w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej;

adwokaci zagraniczni (inni niż adwokaci z państw członkowskich UE), którzy mogą wykonywać zawód adwokata na Łotwie zgodnie z wiążącymi Łotwę umowami międzynarodowymi w sprawie pomocy prawnej.

Adwokaci przysięgli praktykujący na Łotwie wykonują wolny zawód, przy czym wszyscy są członkami Łotewskiej Izby Adwokackiej (*Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģija*) – niezależnego zrzeszenia zawodowego. Organami Łotewskiej Izby Adwokackiej są: **Zgromadzenie Ogólne Adwokatów Przysięgłych (advokātu kopsapulce)**, **Łotewska Rada Adwokatów Przysięgłych (Latvijas Zvērinātu advokātu padome)**, **Komisja Rewizyjna (revīzijas komisija)** i **Komisja Dyscyplinarna (disciplinārlietu komisija)**.

##### **Prawnicze bazy danych**

Informacje o **działalności Łotewskiej Izby Adwokackiej** oraz **Łotewskiej Rady Adwokatów Przysięgłych**, ustawach i rozporządzeniach dotyczących adwokatów oraz sądach, w których praktykują (w tym informacje kontaktowe) oraz inne informacje dotyczące **zawodu adwokata na Łotwie** znajdują się na stronie internetowej [Łotewskiej Rady Adwokatów Przysięgłych](#).

##### **Notariusze**

###### **Organizacja**

Sprawy notarialne zostały powierzone notariuszom przysięgłym (*zvērīnāti notāri*); są one wykonywane pod nadzorem sądów, zgodnie z przepisami określonymi przez [ustawę](#). Łotewscy notariusze przysięgli działają w ramach wymiaru sprawiedliwości i pełnią obowiązki określone przez prawo.

Obowiązki te są związane z wykonywaniem władzy publicznej.

Zgodnie z [ustawą o notariuszach](#) są oni uprawnieni do:

sporządzania aktów notarialnych;

sporządzania poświadczeń notarialnych;

przyjmowania na przechowanie pieniędzy, papierów wartościowych i dokumentów;

przyjmowania rzeczy, które są przedmiotem zobowiązania dotyczącego przechowywania;

prowadzenia spraw spadkowych;

sporządzania projektów podziału majątku w przypadkach określonych ustawą;

prowadzenia postępowania rozwodowego (jeżeli oboje małżonkowie wyrazili co do tego zgodę w formie pisemnej, przy czym nie zgłosili żadnych innych zastrzeżeń);

wykonywania innych czynności przewidzianych w innych aktach prawnych.

Wszyscy notariusze przysięgli wykonują wolny zawód. Jednakże w toku wykonywania obowiązków zawodowych notariusze przysięgli są uznawani za urzędników służby cywilnej. Notariusze przysięgli są uznawani za funkcjonariuszy systemu sądowego i działają przy sądach rejonowych. Wykonują obowiązki przewidziane ustawą. Wykonując czynności zawodowe, notariusze przysięgli są finansowo niezależni; stawki ich wynagrodzenia określa Rada Ministrów.

Wszyscy łotewscy notariusze przysięgli są członkami **Łotewskiej Izby Notarialnej (Latvijas Zvērinātu notāru kolēģija)** – niezależnego zrzeszenia zawodowego notariuszy przysięgłych. **Łotewska Rada Notariuszy Przysięgłych (Latvijas Zvērinātu notāru padome)** jest organem, który reprezentuje i nadzoruje notariuszy przysięgłych, oraz organem zarządczym i wykonawczym Łotewskiej Izby Notarialnej. Wykonuje ona zadania określone w art. 230 ustawy o notariacie

##### **Prawnicze bazy danych**

Informacje o działalności notariuszy przysięgłych, liczbie notariuszy, lokalizacji ich kancelarii oraz inne informacje o łotewskim notariacie znajdują się na oficjalnej stronie internetowej [Łotewskiego Notariatu](#).

## Inne zawody prawnicze

### Przysięgli komornicy sądowi

**Przysięgli komornicy sądowi** (*Zvērināti tiesu izpildītāji*) są uznawani za funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości. Działają przy sądach rejonowych. Wykonują orzeczenia sądu i decyzje innych organów oraz dokonują czynności przewidzianych ustawą.

Przysięgli komornicy sądowi wykonują wolny zawód, ale w toku wykonywania obowiązków zawodowych są oni uznawani za urzędników służby cywilnej.

Przysięgli komornicy sądowi działają w sposób niezależny i podlegają jedynie ustawie. Zarządzenia lub postanowienia komorników wydane w toku czynności zawodowych są wykonalne na terytorium całego kraju.

Sądowi komornicy przysięgli wykonują swoje czynności w okręgu sądowym sądu rejonowego, do którego są przypisani. Liczbę sądowych komorników przysięgłych, ich okręgi oraz granice tych okręgów ustala Rada Ministrów.

Wykonując swoje zadania, przysięgli komornicy sądowi stosują [kodeks postępowania cywilnego](#) i inne ustawy oraz rozporządzenia, a także wykorzystują metodologię zatwierdzoną przez Łotewską Radę Przysięgłych Komorników Sądowych (*Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome* – organ reprezentacyjny oraz nadzorczy przysięgłych komorników sądowych na Łotwie) oraz zalecenia wynikające z orzecznictwa.

### Prawnicze bazy danych

Informacje o lokalizacji kancelarii komorniczych, ustawach i rozporządzeniach regulujących zawód komornika przysięgłego oraz o działalności Rady Łotewskich Komorników Przysięgłych znajdują się na [stronie internetowej Łotewskiej Rady Przysięgłych Komorników Sądowych](#). Aktualnie portal jest dostępny tylko w języku łotewskim.

### Organizacje świadczące nieodpłatne usługi prawne

Na Łotwie nie prowadzi się spisu takich organizacji.

### Łączy

[Prokuratura](#), [Służba ds. Zwalczania Prania Pieniędzy](#), [portal sądów krajowych](#), [administracja sądowa](#), [Łotewska Rada Adwokatów Przysięgłych](#), [łotewski notariat](#), [Łotewska Rada Przysięgłych Komorników Sądowych](#), [Ministerstwo Sprawiedliwości Republiki Łotewskiej](#)

Ostatnia aktualizacja: 07/01/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

## Zawody prawnicze - Litwa

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych na Litwie.

### Zawody prawnicze – wprowadzenie

Do zawodów prawniczych na Litwie należą:

- prokuratorzy (prokurorai);
- sędziowie (teisėjai);
- adwokaci (advokatai);
- notariusze (notarai);
- komornicy (antstoliai).

### Prokuratorzy

#### Organizacja

Na Litwie istnieje 56 terenowych jednostek prokuratury, w tym:

- 51 rejonowych;
- 5 okręgowych.

Jednostki terenowe prokuratury (teritorinės prokuratūros) podlegają [Prokuraturze Generalnej](#) (Generalinė prokuratūra). Prokurator generalny jest powoływany na siedmioletnią kadencję przez **Prezydenta Republiki Litewskiej** (Lietuvos Respublikos Prezidentas), za zgodą Sejmu (Seimas).

Prokurator generalny odpowiada przed Sejmem oraz prezydentem. Wyróżnia się następujące rodzaje stanowisk prokuratorskich:

- prokurator generalny (generalinis prokuroras);
- prokuratorzy przełożeni (okręgowi lub rejonowi) (vyriausieji (apylinkių arba apygardų) prokurorai);
- pozostali prokuratorzy.

Między prokuraturą a Ministerstwem Sprawiedliwości nie ma stosunku podległości, wspólnej właściwości czy jakiegokolwiek innego szczególnego związku.

#### Rola i obowiązki

Funkcje prokuratury są następujące:

- organizacja postępowania przygotowawczego i kierowanie nim;
- stawianie zarzutów w imieniu państwa w sprawach karnych;
- ochrona interesu publicznego;
- zagwarantowanie sprawiedliwości;
- wsparcie sądownictwa w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości.

Prokuratorzy uczestniczą we wszystkich sprawach karnych, jak również w sprawach cywilnych lub administracyjnych, jeśli podyktowane jest to treścią roszczenia.

### Sędziowie

#### Organizacja

Na Litwie nie ma rozróżnienia rodzajów stanowisk sędziowskich; wszyscy sędziowie są **sędziami zawodowymi** (profesionālūs teisėjai).

Ogólne zasady sądownictwa zostały zawarte w konstytucji oraz w ustawie Sejmu o ustroju sądów. Sądy są niezależne. Organami samorządowymi sądownictwa są:

- zgromadzenie ogólne sędziów (Visuotinis teisėjų susirinkimas);
- rada sądownictwa (Teisėjų taryba);
- sąd honorowy (Teisėjų garbės teismas).

Działalność sądów wspiera [krajowa administracja sądowa](#) (Nacionalinė teismų administracija).

## Organizacja zawodów prawniczych: prawnicy

### Adwokaci

Na Litwie występują adwokaci (advokatai) i aplikanci adwokaccy (advokatų padėjėjai). Aplikanci adwokaccy mogą reprezentować klientów w postępowaniu cywilnym oraz bronić ich w postępowaniu karnym, za zgodą adwokata patrona oraz w granicach dopuszczalnych prawem.

Nie ma rozróżnienia rodzajów adwokatów i aplikantów adwokackich. Adwokaci mogą swobodnie wybrać dziedzinę prawa, w której chcą się specjalizować (specjalizacja adwokacka).

### Prawnicze bazy danych

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [Litewskiej Izby Adwokackiej](#) (Lietuvos advokatūra).

### Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do bazy danych Litewskiej Izby Adwokackiej jest bezpłatny.

### Radcy prawni

Na Litwie nie istnieje zawód radcy prawnego.

## Notariusze

### Organizacja

Na Litwie występuje tylko jedna kategoria notariuszy (notarai). Liczbę notariuszy, kancelarii notarialnych oraz obszary ich działalności ustala **minister sprawiedliwości** (Teisingumo ministerija). Notariuszy powołuje i odwołuje minister.

Notariusze podlegają **Izbie Notarialnej** (Notarų rūmai). Każdego roku izba notarialna składa ministrowi sprawiedliwości szczegółowe **roczne sprawozdanie** ze swojej działalności, zawierające plany i wytyczne co do działań notariuszy w nadchodzącym roku.

Akty regulujące zawód notariusza zatwierdza minister sprawiedliwości, uwzględniając opinię prezydium Izby Notarialnej (Notarų rūmų prezidiumas).

Jeśli minister sprawiedliwości uzna, że uchwała lub decyzja Izby Notarialnej jest niezgodna z prawem Republiki Litewskiej, może zwrócić się do sądu okręgowego w Wilnie (Vilniaus apygardos teismas) o uchylenie takiej uchwały lub decyzji.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [litewskiej Izby Notarialnej](#).

### Rola i obowiązki

Podstawowe obowiązki Izby Notarialnej są następujące:

**Koordynowanie** działalności notariuszy.

Zajmowanie się sprawami **awansu zawodowego** notariuszy.

**Ochrona i reprezentowanie** interesów notariuszy w instytucjach rządowych i organach administracji.

**Przygotowywanie projektów aktów regulacyjnych** dotyczących notariatu oraz ich przedkładanie ministrowi sprawiedliwości.

Dbałość o **jednolitość** praktyki notarialnej.

**Nadzór** nad wykonywaniem powinności zawodowych przez notariuszy oraz zgodność z normami etyki zawodowej.

Dbałość o **zachowanie i stosowanie** instrumentów powstałych w trakcie praktyki zawodu notariusza;

Zapewnienie **aplikacji notarialnej**.

Wykonywanie innych zadań przewidzianych w **statucie Izby Notarialnej** (Notarų rūmų statutas).

## Inne zawody prawnicze

### Komornicy

Na Litwie występuje tylko jedna kategoria komorników (antstoliai).

Informacje o zawodzie komornika znajdują się na [stronie internetowej o zawodzie komornika](#) oraz na stronie [Izby Komorniczej](#) (Antstolių rūmai).

Ostatnia aktualizacja: 18/02/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona

przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

### Zawody prawnicze - Luksemburg

Na niniejszej stronie przedstawiono w skrócie informacje na temat różnych zawodów prawniczych.

### Zawody prawnicze – wprowadzenie

W tej części zamieszczono zarys informacji na temat zawodów prawniczych (opis, warunki dostępu do zawodu itp.).

### Zarys systemu sądownictwa

W Luksemburgu sądy dzielą się na dwa typy: **sądy powszechne** i **sądy administracyjne**. Organizacja ta opiera się na kryterium charakteru sprawy.

**Sądownictwo powszechne** obejmuje trzy sądy pokoju (Justices de Paix), dwa sądy okręgowe (Tribunaux d'arrondissement), Sąd Najwyższy obejmujący Sąd Apelacyjny (Cour d'appel) oraz Sąd Kasacyjny (Cour de cassation). Sądy te co do zasady są właściwe w sprawach cywilnych, gospodarczych, karnych oraz z zakresu prawa pracy. Korpus sądownictwa powszechnego stanowią zarówno sędziowie (*magistrats du siège*), jak i prokuratorzy (*magistrature debout*).

**Sądownictwo administracyjne** obejmuje jeden Sąd Administracyjny (Tribunal administratif) i jeden Trybunał Administracyjny (Cour administrative). Sądy te rozpoznają sprawy o charakterze administracyjnym i podatkowym (podatki bezpośrednie).

**Trybunał Konstytucyjny** (Cour constitutionnelle) składa się z sędziów i prokuratorów będących członkami korpusu sądownictwa powszechnego oraz administracyjnego. Przeprowadza on kontrolę zgodności ustaw z konstytucją, która jest najważniejszą normą prawną w państwie.

### Sędziowie i prokuratorzy

Istnieją dwie drogi umożliwiające dostęp do zawodu sędziego i prokuratora.

### Rekrutacja w drodze konkursu

Rekrutacja przyszłych sędziów i prokuratorów, czyli asesorów sądowych i asesorów prokuratorских (*attachés de justice*), odbywa się w drodze konkursu.

Aby przystąpić do konkursu należy spełnić następujące warunki:

posiadać obywatelstwo luksemburskie;

korzystać z pełni praw obywatelskich i politycznych oraz cieszyć się nieposzlakowaną opinią;

posiadać luksemburski dyplom ukończenia studiów prawniczych odpowiadający uznanemu dyplomowi studiów magisterskich lub dyplom ukończenia studiów prawniczych za granicą odpowiadający uznanemu dyplomowi studiów magisterskich nostryfikowany przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w zakresie jego kompetencji wynikających ze znowelizowanej ustawy z dnia 18 czerwca 1969 w sprawie szkolnictwa wyższego i nostryfikacji zagranicznych tytułów i stopni naukowych uzyskanych na uczelniach;

posiadać odpowiednią znajomość języka luksemburskiego, francuskiego i niemieckiego;

odbyć staż sądowy lub notarialny przez okres co najmniej dwunastu miesięcy;

być zdolnym do wykonywania zawodu pod względem fizycznym i psychicznym; warunki te podlegają weryfikacji na podstawie badania lekarskiego i badania przeprowadzanego przez psychologa.

Konkurs organizuje komisja odpowiedzialna za rekrutację i szkolenie asesorów sądowych i prokuratorskich, złożona wyłącznie z sędziów i prokuratorów, dalej zwana „komisją”. Konkurs składa się z trzech zadań pisemnych, które dotyczą prawa cywilnego i postępowania cywilnego, prawa karnego i postępowania karnego, a także prawa administracyjnego i postępowania administracyjnego. Zadania te polegają zasadniczo na sporządzeniu projektu wyroku lub postanowienia. Aby pomyślnie zdać konkurs, kandydat musi uzyskać co najmniej trzy piąte punktów za wszystkie zadania oraz co najmniej połowę możliwych punktów za każde zadanie. Na podstawie ostatecznych ocen komisja sporządza ranking kandydatów. Rekrutacja odbywa się według kolejności w rankingu.

#### **Rekrutacja na podstawie przedłożonych dokumentów**

W tym przypadku chodzi o dodatkowy sposób prowadzenia rekrutacji, z którego korzysta się w przypadku niewyłonienia w drodze konkursu odpowiedniej liczby asesorów sądowych i asesorów prokuratorskich określonej corocznie przez Ministra Sprawiedliwości.

Aby móc przedstawić swoją kandydaturę, należy:

spełnić określone wymogi przewidziane na potrzeby przystąpienia do konkursu, a także w szczególności wymogi, o których mowa w podpunktach od 1) do 4) oraz w podpunkcie 6);

posiadać dyplom ukończenia stażu sądowego;

wykonywać zawód adwokata przez całkowity okres co najmniej pięciu lat.

Komisja zaprasza kandydatów na indywidualne rozmowy. W rozmowach uczestniczy specjalista z zakresu psychologii, który wydaje opinię z uzasadnieniem dotyczącą każdego kandydata. Do kryteriów wyboru kandydata należą wyniki egzaminów końcowych uzyskane po zakończeniu dodatkowego kursu prawa luksemburskiego oraz egzaminu końcowego po odbyciu stażu sądowego, doświadczenie zawodowe, ewentualne dodatkowe kwalifikacje, a także ewentualny dorobek naukowy. Wyboru kandydatów dokonuje komisja.

Konstytucja gwarantuje sędziom niezawisłość i niezależność od władzy politycznej. Są oni zatem nieusuwalni. Sędzia może zostać usunięty lub zawieszony w wykonywaniu swoich czynności tylko na podstawie wyroku. Sędziego można przenieść wyłącznie w drodze nowej nominacji i za jego zgodą. Jednakże w przypadku poważnych problemów zdrowotnych lub nagannego zachowania może on zostać zawieszony, odwołany bądź przeniesiony na zasadach określonych w ustawie.

Funkcji sędziego i prokuratora nie można łączyć z funkcją członka rządu, mandatem posła, urzędem burmistrza, funkcją radnego, jakimkolwiek zatrudnieniem w instytucji publicznej lub prywatnej, funkcją notariusza, komornika, służbą wojskową i stanem duchownym, jak również z zawodem adwokata. Sędziowie i prokuratorzy są bezstronni i mają obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej. Ich wynagrodzenie jest określone w ustawie. Więcej informacji można znaleźć na [stronie internetowej poświęconej zawodom sędziego i prokuratora](#) w portalu Ministerstwa Sprawiedliwości.

#### **Adwokaci**

Wykonywanie zawodu adwokata określa **znowelizowana ustawa z dnia 10 sierpnia 1991 r. o zawodzie adwokata**.

Zawód adwokata jest **zawodem wolnym i niezależnym**. Zawód adwokata można wykonywać indywidualnie. Adwokaci mogą zrzeszać się w podmioty o osobowości prawnej. Tylko adwokaci są uprawnieni do świadczenia pomocy prawnej lub reprezentowania stron, wszczynania postępowania w ich imieniu oraz występowania przed wszelkimi sądami, otrzymywania w toku sprawy pism sądowych i dokumentów w celu przedłożenia ich sądowi, sporządzania i podpisywania pism niezbędnych do zapewnienia zgodności postępowania z wymogami formalnymi oraz prowadzenia sprawy aż do wydania wyroku.

Jedynie adwokaci mogą udzielać **porad prawnych** w sposób zorganizowany i za wynagrodzeniem, a także sporządzać dokumenty prywatne. Adwokaci reprezentują swoich klientów lub udzielają im porad prawnych również przed sądami międzynarodowymi, takimi jak Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejski Trybunał Praw Człowieka. Są oni zobowiązani do przestrzegania tajemnicy zawodowej – obowiązek ten ma charakter zasady porządku publicznego, a jego naruszenie podlega sankcji karnej.

Aby móc wykonywać zawód adwokata w Luksemburgu, należy **zostać wpisanym na listę adwokatów Wielkiego Księstwa Luksemburga**. Ta sama reguła dotyczy adwokatów europejskich zamierzających wykonywać w Luksemburgu swój zawód, do czego uprawnia ich tytuł zawodowy uzyskany w państwie pochodzenia.

**Lista adwokatów** jest podzielona na **sześć części**:

Lista I: adwokaci uprawnieni do występowania przed sądami wyższej instancji (*avocat à la Cour*);

lista II: adwokaci;

lista III: adwokaci honorowi;

Lista IV: adwokaci z Unii Europejskiej wykonujący zawód na podstawie tytułu zawodowego uzyskanego w państwie pochodzenia;

Lista V: osoby prawne zrzeszające adwokatów działające w charakterze adwokatów uprawnionych do występowania przed sądami wyższej instancji;

Lista VI: pozostałe osoby prawne zrzeszające adwokatów.

Aby zostać wpisanym na listę adwokatów w Luksemburgu, należy spełnić **następujące wymogi**:

cieszyć się nieopozłakowaną opinią;

wykazać, że zostały spełnione warunki przyjęcia na staż sądowy lub że złożony został odpowiedni egzamin przewidziany dla adwokatów z innych państw członkowskich Unii Europejskiej na mocy zmienionej ustawy z dnia 10 sierpnia 1991 r., która w odniesieniu do zawodu adwokata określa ogólny system uznawania dyplomów studiów wyższych kierunkowych trwających nie krócej niż trzy lata, lub wykazać, że zostały spełnione warunki wymagane do dokonania wpisu na listę adwokatów wykonujących zawód w Wielkim Księstwie Luksemburga na podstawie tytułu zawodowego uzyskanego w państwie pochodzenia, stosownie do przepisów zmienionej ustawy z dnia 13 listopada 2002 r., dokonującej transpozycji do prawa luksemburskiego dyrektywy 98/5 /WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. mającej na celu ułatwienie stałego wykonywania zawodu prawnika w państwie członkowskim innym niż państwo uzyskania kwalifikacji zawodowych, i że włada się językiem ustawodawstwa oraz językami administracyjnymi i sądowymi w rozumieniu ustawy z dnia 24 lutego 1984 r. o systemie języków;

posiadać obywatelstwo luksemburskie lub być obywatelem jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej;

władać językiem ustawodawstwa oraz językami administracyjnymi i sądowymi w rozumieniu ustawy z dnia 24 lutego 1984 r. o systemie języków, z zastrzeżeniem przepisów art. 31 ust. 1 znowelizowanej ustawy z dnia 10 sierpnia 1991 r. W przypadku języka luksemburskiego i niemieckiego należy osiągnąć poziom B2 europejskiego systemu opisu kształcenia językowego w zakresie słuchania i poziom B1 w zakresie mówienia, a w przypadku języka

niemieckiego poziom B2 w zakresie czytania. W przypadku języka francuskiego wymagany jest poziom B2 europejskiego systemu opisu zarówno w zakresie rozumienia, jak i pisanie oraz mówienia.

W drodze odstępstwa od poprzedniego akapitu adwokaci europejscy, o których mowa w art. 10 dyrektywy 98/5/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. mającej na celu ułatwienie stałego wykonywania zawodu prawnika w państwie członkowskim innym niż państwo uzyskania kwalifikacji zawodowych, w momencie wpisu na listę I muszą władać językiem ustawodawstwa w rozumieniu ustawy z dnia 24 lutego 1984 r. o systemie języków w zakresie, w jakim ich działalność zawodowa jest ograniczona do czynności, które nie wymagają znajomości pozostałych języków w rozumieniu ustawy z dnia 24 lutego 1984 r. Wymagany poziom znajomości języka odpowiada poziomowi wskazanemu w poprzednim akapicie.

#### **Kilka wyjaśnień dotyczących wymogów językowych:**

Adwokaci indywidualni wpisani na listę muszą władać językiem ustawodawstwa w rozumieniu ustawy z dnia 24 lutego 1984 r. o systemie języków, a także wszystkimi pozostałymi językami koniecznymi do wykonywania zawodu, bez uszczerbku dla informacji podanych powyżej.

Adwokaci wpisani na listę II muszą ponadto władać językami administracyjnymi i sądowymi Wielkiego Księstwa Luksemburga niezbędnymi do wypełniania obowiązków wynikających ze stażu sądowego.

Adwokat, który przyjmie sprawę, musi posiadać niezbędne kwalifikacje zawodowe i kompetencje językowe pod rygorem sankcji dyscyplinarnych.

Rada Adwokacka, po zasięgnięciu opinii ministra sprawiedliwości oraz po stwierdzeniu istnienia wzajemności w **państwie niebędącym członkiem Unii Europejskiej**, którego obywatelem jest **kandydat do zawodu adwokata**, może zwolnić go od wymogu posiadania obywatelstwa. Te same zasady odnoszą się do kandydatów o statusie uchodźcy politycznego mających prawo azylu w Wielkim Księstwie Luksemburga.

#### **Do posługiwania się tytułem *avocat à la Cour* uprawnieni są wyłącznie adwokaci wpisani na listę I. Aby zostać wpisanym na tę listę, należy:**

być wpisanym na listę II, odbyć dwuletni staż sądowy i zdać egzamin po jego ukończeniu; albo

zdać egzamin przewidziany dla adwokatów z innych państw członkowskich Unii Europejskiej na mocy znowelizowanej ustawy z dnia 10 sierpnia 1991 r., która w odniesieniu do zawodu adwokata określa ogólny system uznawania dyplomów studiów wyższych kierunkowych trwających nie krócej niż trzy lata; albo

wykazać, że kandydat jako adwokat europejski, który otrzymał prawo wykonywania zawodu na podstawie tytułu zawodowego uzyskanego w państwie pochodzenia, wykonywał zawód w sposób skuteczny i stały w Luksemburgu przez okres co najmniej trzech lat, zajmując się prawem luksemburskim, w tym prawem Unii Europejskiej, lub że jest on objęty art. 9 ust. 2 zmienionej ustawy dnia 13 listopada 2002 r. dokonującej transpozycji do prawa luksemburskiego dyrektywy 98/5/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. mającej na celu ułatwienie stałego wykonywania zawodu prawnika w państwie członkowskim innym niż państwo uzyskania kwalifikacji zawodowych.

Wyłącznie adwokaci uprawnieni do występowania przed sądami wyższej instancji mogą dokonywać czynności, dla których ustawa i rozporządzenia ustanawiają przymus adwokacki (to znaczy reprezentować strony przed Trybunałem Konstytucyjnym, sądami administracyjnymi, Sądem Najwyższym oraz sądami okręgowymi orzekającymi w sprawach cywilnych), podejmować w imieniu stron decyzje procesowe, otrzymywać przeznaczone dla stron pisma procesowe i dokumenty w celu przedłożenia ich sądowni, podpisywać pisma procesowe niezbędne do zapewnienia zgodności postępowania z wymogami formalnymi oraz prowadzić sprawę aż do uzyskania wyroku.

**Adwokaci wpisani na listę II** oraz adwokaci europejscy, którzy uzyskali prawo wykonywania zawodu na podstawie tytułu zawodowego uzyskanego w państwie pochodzenia **wpisani na listę IV** mogą dokonywać tych czynności tylko wówczas, gdy towarzyszy im adwokat uprawniony do występowania przed sądami wyższej instancji, wpisany na listę I. Ponieważ nie ma ograniczeń w reprezentowaniu stron przed sądami, przed którymi nie występuje przymus adwokacki, adwokaci wpisani na listę II i IV mogą tam reprezentować strony bez asysty adwokata uprawnionego do występowania przed sądami wyższej instancji.

**Dostęp do kształcenia adwokackiego**, o którym mowa w rozporządzeniu Wielkiego Księcia z dnia 10 czerwca 2009 r. w sprawie organizacji stażu sądowego i regulującego dostęp do zawodu notariusza, polega na odbyciu stażu zawodowego obejmującego cykl szkoleń dodatkowych z zakresu prawa luksemburskiego oraz, po jego zakończeniu, stażu praktycznego.

Po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkolenia dodatkowego z zakresu prawa luksemburskiego stażyści zostają wpisani na listę II jednej z izb adwokackich Luksemburga.

Staż sądowy rozpoczyna się nauką wykonywania zawodu adwokata. Studia uniwersyteckie umożliwiają stażystom zdobycie pogłębionej znajomości prawa, a cykl szkoleń dodatkowych z zakresu prawa luksemburskiego uzupełnia tę wiedzę poprzez naukę o specyficznych regulacjach prawa luksemburskiego. W okresie odbywania stażu sądowego szczególnie nacisk kładzie się na naukę wykonywania zawodu adwokata, zarówno poprzez wykonywanie czynności adwokata pod opieką patrona stażu, jak i w wyniku uczestniczenia w szkoleniach, których przedmiotem jest właśnie nauka wykonywania zawodu.

Staż praktyczny trwa co najmniej dwa lata i kończy się egzaminem. Po uzyskaniu pozytywnego wyniku kandydat uzyskuje tytuł *avocat à la Cour* i zostaje wpisany na listę I.

Na usprawiedliwiony okolicznościami i uzasadniony wniosek komisja pilotażowa (*Comité de pilotage*) może zezwolić stażystom na odbycie stażu w kancelarii adwokackiej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej; okres ten nie może być krótszy niż trzy miesiące i nie może przekraczać sześciu miesięcy.

Po uzyskaniu właściwego zezwolenia czas ten jest wliczany do okresu stażu sądowego.

Adwokaci są zrzeszeni w izbie, która jest korporacją niezależną od władz publicznych oraz sądownictwa i prokuratury. Istnieje **Izba Adwokacka w Luksemburgu** oraz **Izba Adwokacka w Diekirch**. Każda z nich ma osobowość prawną. W skład każdej izby adwokackiej wchodzi: zgromadzenie, rada, dziekan oraz, dla całego samorządu zawodowego, Rada Dyscyplinarna i Rada Administracyjna.

Więcej informacji można znaleźć na [stronie internetowej poświęconej zawodowi adwokata](#) w portalu Ministerstwa Sprawiedliwości.

#### **Notariusze**

**Liczba notariuszy jest określana rozporządzeniem wielkksiążęcym** na podstawie art. 13 znowelizowanej ustawy z dnia 9 grudnia 1976 r. w sprawie organizacji notariatu. Obecnie **liczba notariuszy** w całym kraju wynosi **36**.

Notariusze są funkcjonariuszami publicznymi powołanymi do sporządzania wszelkiego rodzaju aktów i umów, którym strony zamierzają nadać charakter dokumentu autentycznego, w związku z czynnościami władz publicznych, oraz opatrywania ich datą pewną, przechowywania w depozycie, a także wydawania odpisów i tytułów egzekucyjnych.

Notariusze nie mogą ani samodzielnie, ani poprzez podstawioną osobę, pośrednio lub bezpośrednio: prowadzić działalności gospodarczej; być członkiem zarządu, komplementariuszem, syndykiem lub likwidatorem spółki prawa handlowego bądź zakładu przemysłowego albo handlowego; zasiadać w zarządzie lub radzie nadzorczej spółek, przedsiębiorstw bądź agencji, których przedmiotem działalności jest kupno, sprzedaż, parcelacja lub budowa nieruchomości albo też być w jakikolwiek sposób powiązany z tymi podmiotami; mieć z wymienionymi wyżej spółkami, przedsiębiorstwami lub oddziałami stałe relacje, które mogłyby stanowić przeszkodę dla swobodnego wyboru notariusza przez strony; dokonywać w sposób regularny operacji bankowych, dyskontowania lub działalności maklerskiej albo grać na giełdzie, z wyjątkiem operacji dyskontowych prowadzonych w związku z dokonywaniem czynności urzędowych; przyjmować depozytów pieniężnych, z wyjątkiem depozytów, które byłyby ustanawiane w celu dokonania czynności urzędowych lub w związku z nimi bądź w związku z likwidacją spadku; wykonywać czynności urzędowych w jakiegokolwiek sprawie, w której mieliby interes; posługiwać się innymi osobami w celu

dokonania czynności, których nie mogą dokonać bezpośrednio; korzystać na jakiegokolwiek podstawie z usług agentów biznesowych lub agentów nieruchomości.

Zgodnie z postanowieniami kodeksu cywilnego akty notarialne mają moc dokumentu urzędowego; są one tytułami egzekucyjnymi, jeżeli zostanie im nadana klauzula wykonalności. Przy sporządzaniu aktów notarialnych notariusze są zobowiązani do posługiwania się językiem francuskim lub niemieckim w zależności od wyboru dokonanego przez strony.

Notariusze wykonują czynności na obszarze całego kraju. Poprzez wykonywanie swoich funkcji biorą oni udział w sprawowaniu władzy publicznej.

**Izba Notarialna** (Chambre des Notaires) składa się z siedmiu członków wybranych spośród notariuszy z całego kraju przez Zgromadzenie Ogólne Notariuszy (assemblée générale des notaires).

Poza prerogatywami przyznanymi Izbie Notarialnej na mocy ustaw i rozporządzeń ma ona w szczególności następujące **kompetencje**:

utrzymywanie dyscypliny wśród notariuszy i sprawowanie władzy dyscyplinarnej poprzez radę dyscyplinarną; zapobieganie sporom lub sprawowanie funkcji rozjemczej w przypadku wszelkich sporów między notariuszami, a w sytuacji, gdy nie uda się uzyskać zgody, wyrażanie swojego stanowiska w drodze opinii; sprawowanie funkcji rozjemczej w odniesieniu do wszelkich sporów między notariuszami a osobami trzecimi;

wyrażanie swojego stanowiska w przypadkach trudności związanych z honorariami, wynagrodzeniami, poborami, kosztami i wydatkami notariuszy, jak również we wszystkich sprawach z tego zakresu wytoczonych przed sąd cywilny;

przyjmowanie do depozytu oryginałów aktów notarialnych; kontrolowanie ksiąg rachunkowych prowadzonych przez notariuszy;

reprezentowanie notariuszy Wielkiego Księstwa w sprawach dotyczących obrony praw i interesów samorządu zawodowego.

W skład **Rady Dyscyplinarnej** wchodzi: prezes Sądu Okręgowego w Luksemburgu lub sędzia, który go zastępuje – jako przewodniczący, oraz czterech członków Izby Notarialnej wyznaczonych według kryterium stażu zawodowego notariusza.

Rada Dyscyplinarna sprawuje władzę dyscyplinarną nad ogółem notariuszy w przypadku: naruszenia przepisów ustaw i rozporządzeń dotyczących wykonywania zawodu; uchybień i zaniedbań zawodowych; działań nietaktownych i sprzecznych z godnością zawodu notariusza oraz z honorem i prawością.

Uprawnienie to jest niezależne od postępowania sądowego, które może zostać wszczęte z powodu tych samych czynów. Decyzje Rady Dyscyplinarnej podlegają zaskarżeniu w drodze apelacji złożonej zarówno przez notariusza uznanego za winnego, jak i przez prokuratora generalnego. Apelację wnosi się do Izby Cywilnej Sądu Najwyższego. Orzeczenie wydane przez ten sąd jest ostateczne.

Aby mieć prawo do wykonywania zawodu notariusza, należy:

posiadać obywatelstwo luksemburskie lub być obywatelem jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej;

korzystać z pełni praw obywatelskich i politycznych;

mieć ukończone 25 lat i uzyskać dyplom kandydata na notariusza stosownie do wymogów ustawodawstwa luksemburskiego (system aktualnie obowiązujący) albo [świadectwo ukończenia stażu](#) wymagane do wykonywania zawodu notariusza (system poprzednio obowiązujący).

władą językiem ustawodawstwa oraz językami administracyjnymi i sądowymi w rozumieniu ustawy z dnia 24 lutego 1984 r. o systemie języków.

Więcej informacji można znaleźć na [stronie internetowej poświęconej zawodowi notariusza](#) w portalu Ministerstwa Sprawiedliwości.

#### **Inne zawody prawnicze**

##### **Komornicy sądowi (huissiers de justice)**

Komornik sądowy jest urzędnikiem ministerialnym mającym wyłączną kompetencję do:

doręczania dokumentów i pism procesowych oraz zawiadomień przewidzianych w przepisach ustaw i rozporządzeń, jeżeli sposób zawiadamiania nie został określony w ustawie;

przewodzenia postępowania egzekucyjnego w celu wykonania orzeczeń sądowych oraz innych tytułów wykonawczych.

Komornik sądowy może prowadzić postępowanie zmierzające do:

uzyskania zapłaty wszelkich wierzytelności w drodze dobrowolnego uregulowania długu lub w wyniku postępowania sądowego. Prerogatywa ta obejmuje

uprawnienie do podpisywania w imieniu wierzycieli wniosków zmierzających do uzyskania nakazu zapłaty lub zajęcia świadczeń okresowych.

dokonywania szacunkowej wyceny i publicznej sprzedaży ruchomości, wartości majątkowych oraz zbiorów, przy zastosowaniu odpowiednich ustaw i rozporządzeń.

Może on zostać wyznaczony przez sąd do sporządzenia:

stwierżeń stanu faktycznego, jednak bez wyrażania w jakikolwiek sposób opinii co do skutków faktycznych lub prawnych, które mogą z tego stanu wynikać;

stwierżeń o takim samym charakterze na wniosek osób trzecich; zarówno w jednym, jak i w drugim przypadku powstaje domniemanie prawdziwości

stwierzonego stanu faktycznego, chyba że zostanie przeprowadzony dowód przeciwny.

Stawki **opłat za czynności komorników sądowych** ustalone są **rozporządzeniem wielkksiążęcym**.

**Izba Komornicza** (Chambre des huissiers de justice) reprezentuje przedstawicieli tego zawodu na szczeblu krajowym. Izbę zarządza Rada składająca się z trzech członków, tj. przewodniczącego, sekretarza i skarbnika. Przewodniczący reprezentuje Izbę Komorniczą w postępowaniach sądowych i pozasądowych.

Więcej informacji można znaleźć na [stronie internetowej poświęconej zawodowi komornika](#) w portalu Ministerstwa Sprawiedliwości.

##### **Sekretarze**

**Główny sekretarz** kieruje pracą sekretariatu i zarządza jego personelem. Do zadań administracyjnych głównego sekretarza należy w szczególności

doręczanie dokumentów adwokatom i osobom fizycznym (chodzi np. o zaświadczenie potwierdzające rozwód w celu ich wykorzystania za granicą),

wydawanie odpisów z akt sprawy, przyjmowanie składanych testamentów holograficznych, przyjmowanie przyrzeczenia od sekretarzy, przygotowywanie

zgrupowań ogólnych, prowadzenie statystyk i nadzór nad archiwami. Główny sekretarz przyjmuje również skargi dotyczące braku bezstronności sędziego.

Zadaniem **sekretarzy** jest wspieranie sędziego w wykonywaniu przez niego czynności, tzn. podczas rozpraw, wysłuchania stron, czynności wyjaśniających,

wizji lokalnych, autopsji, sporządzania spisów majątku w postępowaniu upadłościowym, redagowania orzeczeń oraz wysłuchania osób znajdujących się pod

opieką lub kuratelą. Sędzia nie może wykonywać czynności urzędowych bez udziału sekretarza.

Zadania sekretarzy zostały wskazane w art. 78 i następnym znowelizowanej ustawy o organizacji wymiaru sprawiedliwości.

[Zbiór ustaw specjalnych](#) s. 7 – 40.

Dostęp do zawodu reguluje znowelizowana ustawa z 16 kwietnia 1979 wprowadzająca ogólny statut funkcjonariuszy państwowych.

[http://www.fonction-publique.public.lu/fr/publications/Reformes/Recueils/1\\_Statut.pdf](http://www.fonction-publique.public.lu/fr/publications/Reformes/Recueils/1_Statut.pdf)

##### **Powiązane strony**

[Ministerstwo Sprawiedliwości](#)

Ostatnia aktualizacja: 15/02/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja

Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

## Zawody prawnicze - Węgry

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych na Węgrzech.

### Zawody prawnicze – wstęp

Prokuratorzy

Sędziowie

Prawnicy

Notariusze

### Inne zawody prawnicze

#### Zawody prawnicze – wstęp

W niniejszej części przedstawiono zestawienie informacji na temat zawodów prawniczych na Węgrzech: prokuratorów, sędziów, adwokatów, notariuszy i komorników.

Na Węgrzech przedstawiciele tych zawodów (adwokaci, notariusze, komornicy) działają niezależnie, ale w ramach samorządu zawodowego, w systemie zrzeszeń zawodowych (izb). Członkostwo w takim zrzeszeniu (izbie) jest warunkiem prowadzenia działalności; izby mają prawo sprawować kontrolę zawodową nad swoimi członkami, co ma na celu zagwarantowanie odpowiedniego poziomu usług.

#### Prokuratorzy (Ügyészek)

##### Organizacja

Przepisy węgierskiej konstytucji stanowią, że **prokuratura** (Ügyészség) wykonuje swoje ustawowe uprawnienia w zakresie prowadzenia śledztw i dochodzeń, wnosi oskarżenie do sądu oraz odpowiada za weryfikację legalności środków karnych.

Prokuratura w sposób przewidziany ustawą pomaga zapewniać przestrzeganie prawa oraz stoi na straży praworządności w przypadkach naruszania prawa w trybie nim przewidzianym.

Prokuratura (Ügyészség) to instytucja scentralizowana, na której czele stoi Prokurator Generalny (legfőbb ügyész). Odpowiada on przed parlamentem.

Prokurator Generalny powołuje i odwołuje prokuratorów.

Prokuratorzy są początkowo powoływani na trzy lata, następnie na czas nieokreślony.

Działalność prokuratury jest uregulowana ustawowo.

##### Rola i obowiązki

Funkcje, obowiązki i status prawny prokuratorów reguluje prawo. Prokuratura to organ o jednolitej strukturze, a wszyscy prokuratorzy mają taki sam status prawny.

Prokuratura (ügyészség):

prowadzi czynności dochodzeniowo-śledcze określone w kodeksie postępowania karnego;

sprawdza, czy czynności dochodzeniowo-śledcze są prowadzone zgodnie z właściwymi przepisami prawa;

wykonuje inne uprawnienia w zakresie czynności dochodzeniowo-śledczych;

przygotowuje, wnosi i popiera oskarżenie w procesie karnym, korzysta z prawa do wniesienia środka odwoławczego określonego w ustawie;

sprawdza, czy wykonanie kary przebiega zgodnie z właściwymi przepisami prawa;

uczestniczy w innych postępowaniach cywilnych, administracyjnych, w zakresie prawa pracy i prawa handlowego: prokurator uczestniczy również w postępowaniu uregulowanym w kodeksie postępowania cywilnego (polgári perrendtartás), jeśli posiadacz praw jest z jakiegokolwiek powodu niezdolny do ich obrony;

w ramach generalnej kontroli legalności (*általános törvényességi felügyelet*) pilnuje przestrzegania prawa;

podjmuje wymagane środki ochrony dzieci w przypadkach przestępstw przeciwko małoletnim;

wykonuje zadania wynikające ze zobowiązań międzynarodowych, zwłaszcza w sferze pomocy prawnej;

wykonuje zadania związane z Eurojustem;

przyczynia się do przestrzegania prawa przez wszystkie organizacje społeczne, organy administracji rządowej oraz obywateli; stoi na straży praworządności, gdy dochodzi do naruszenia prawa.

#### Prawnicze bazy danych

Więcej informacji znajduje się na stronie [węgierskiej prokuratury](#) (Magyar Köztársaság Ügyészsége).

#### Sędziowie

##### Organizacja

Zgodnie z konstytucją sędziowie są niezawisli; podejmują decyzje na podstawie przepisów prawa oraz zgodnie z własnym przekonaniem i nie mogą być poddawani wpływom ani naciskom przy wydawaniu wyroków.

**Sędziów na stanowisko** powołuje **Prezydent Republiki Węgierskiej**.

Każda osoba ubiegająca się o powołanie na stanowisko sędziowskie musi spełniać następujące kryteria:

posiadać obywatelstwo węgierskie;

nie figurować w rejestrze karnym;

posiadać czynne prawo wyborcze;

posiadać wyższe wykształcenie prawnicze;

złożyć odpowiedni egzamin zawodowy;

złożyć wymagane prawem oświadczenie o stanie majątkowym; oraz

posiadać przynajmniej roczne doświadczenie w charakterze urzędnika sądowego (*bírószági titkár*) lub prokuratorskiego (*ügyészségi titkár*), sędziego

Trybunału Konstytucyjnego, sędziego sądu wojskowego, prokuratora, notariusza, adwokata lub radcy prawnego bądź na stanowisku w organie administracji rządowej (*központi közigazgatási szerv*), które można pełnić jedynie po złożeniu egzaminu dla kandydatów do zawodów prawniczych.

#### Ławnicy

Zgodnie z konstytucją również **ławnicy** (*nem hivatásos bíró/ülnök*) mogą uczestniczyć w **postępowaniu sądowym**.

Kandydaci nie mogą figurować w rejestrze karnym, muszą posiadać czynne prawo wyborcze, obywatelstwo węgierskie oraz ukończone 30 lat. Oprócz powyższych wymogów ławnicy wojskowi (*katonai ülnök*) muszą zawodowo służyć w węgierskich siłach zbrojnych (Magyar Honvédség) lub organach ścigania.

Ławników wybiera się **na czteroletnią kadencję**.



W **postępowaniu karnym**, w sprawach o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej ośmiu lat sądy pierwszej instancji orzekają w składzie **jednego sędziego zawodowego** (*hivatásos bíró*) i **dwóch ławników**. Sąd rejonowy (*megyei bíróság*) rozpatrujący sprawę w pierwszej instancji może orzekać w składzie **jednego sędziego zawodowego** i **dwóch ławników**.

W **postępowaniu cywilnym**, w przypadkach określonych w ustawie sąd może orzekać w składzie **jednego sędziego zawodowego** i **dwóch ławników**.

#### Urzednicy sądowi, sekretarze sądowi

Absolwenci wydziałów prawa są zatrudniani w sądach w charakterze urzędników sądowych lub sekretarzy sądowych, aby zdobyć wiedzę i doświadczenie przydatne w **przyszłej pracy w charakterze sędziego**. Mogą oni wykonywać zadania sędziowskie wyłącznie w postępowaniach i na warunkach przewidzianych prawem.

Arkusze informacyjne dotyczące personelu sądu znajdują się pod następującymi linkami:

[urzednicy służby cywilnej\(287 KB\)](#)

[urzednicy sądowi\(289 KB\)](#)

[sekretarze sądowi\(286 KB\)](#)

[pracownicy fizyczni\(280 KB\)](#)

#### Adwokaci i rady prawni

##### Adwokaci (*ügyvéd*)

Wykonując swój zawód, **adwokaci** (*ügyvéd*) ułatwiają swoim klientom dochodzenie praw oraz wypełnianie obowiązków. Adwokaci (*ügyvéd*) mogą występować jako **pełnomocnicy prawni** swoich klientów we wszystkich sprawach i **przed wszystkimi organami**. W sprawowaniu swych funkcji adwokaci są niezależni, co oznacza, że nie mogą ulegać naciskom ani podejmować zobowiązań, które mogłyby zagrozić ich niezależności.

**Odpłatne czynności**, które mogą być wykonywane jedynie przez adwokatów obejmują:

reprezentowanie i obrona w sprawach karnych;

porady prawne;

sporządzanie i redagowanie dokumentów prawnych;

przechowywanie w depozycie pieniędzy oraz kosztowności w związku z powyższymi czynnościami.

Ze względu na wymogi współczesnego życia gospodarczego adwokaci mogą wykonywać także zadania związane z **doradztwem podatkowym**, **pośrednictwem na rynku nieruchomości** oraz **mediacją** pozasądową (*peren kívüli közvetítés*), przy czym zadania te mogą wykonywać również przedstawiciele innych zawodów.

Czynności adwokackie może wykonywać każda osoba, która została przyjęta do adwokatury (*kamara*) i złożyła ślubowanie adwokackie (*ügyvédi eskü*).

##### Kryteria wpisu na listę adwokatów to:

obywatelstwo państwa członkowskiego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Európai Gazdasági Térség);

niekaralność;

dypłom ukończenia studiów wyższych i złożenie wymaganego na Węgrzech egzaminu dla kandydatów do zawodów prawniczych (*jogi szakvizsga*);

posiadanie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej oraz dysponowanie odpowiednim pomieszczeniem na kancelarię.

**Adwokaci z państw członkowskich Unii Europejskiej** mogą wykonywać czynności adwokackie na Węgrzech w trzech podstawowych formach: jako **wykonawcy usług doraźnych**, jako **wykonawcy usług świadczonych na stałe** oraz jako **członkowie adwokatury**. Wykonawcy usług doraźnych są zobowiązani do zgłoszenia swoich usług w izbie adwokackiej (*ügyvédi kamara*) właściwej ze względu na miejsce wykonywania usług, a osoby pragnące świadczyć usługi adwokackie na stałe muszą zarejestrować się we właściwej izbie adwokackiej.

Zarejestrowani adwokaci z Unii Europejskiej (*európai közösségi ügyvéd*) mogą złożyć wniosek o przyjęcie w poczet adwokatury, jeżeli spełniają wymagania określone przepisami prawa. Są to: prowadzenie praktyki adwokackiej przez okres wymagany na podstawie przepisów prawa; potwierdzenie znajomości prawa węgierskiego (jak również prawa Unii Europejskiej) oraz potwierdzenie znajomości języka węgierskiego w stopniu wystarczającym do wykonywania czynności adwokackich itp.

Adwokat z Unii Europejskiej, który został przyjęty do adwokatury, ma prawo posługiwać się tytułem zawodowym adwokata (*ügyvédi cím*) i podlega tym samym przepisom, co adwokaci węgierscy.

Adwokaci mają **obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej** co do wszystkich faktów i danych, o których dowiedzieli się w związku z wykonywaniem zawodu.

Zgodnie z ogólną zasadą **wynagrodzenie** adwokata zależy od **swobodnie ukształtowanej umowy** między adwokatem a zlecającym czynności klientem.

Honoraria adwokatów są regulowane przepisami jedynie wówczas, gdy występują oni w postępowaniu sądowym jako obrońcy z urzędu (*kirendelt védő*).

##### Prawnicze bazy danych

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [Węgierskiej Izby Adwokackiej](#) (Magyar Ügyvédi Kamara).

##### Radcy prawni (*jogtanácsos*)

Podstawowe zadanie radców prawnych polega na ułatwianiu działania instytucji, w której są zatrudnieni. Radcy prawni **występują w charakterze pełnomocników zatrudniających ich instytucji**, udzielają porad prawnych oraz informacji, przygotowują wnioski, umowy i inne dokumenty oraz uczestniczą w organizowaniu pracy o charakterze prawnym. Zgodnie z ogólną zasadą, radcy prawni – w przeciwieństwie do adwokatów – wykonują swoje obowiązki, których zakres nie jest tak szeroki jak w przypadku adwokatów, **na podstawie umowy o pracę**. **Wynagrodzenie radców prawnych** podlega przepisom dotyczącym zatrudnienia.

Radcą prawnym może zostać każda osoba wpisana na **listę prowadzoną przez sąd okręgowy lub** w Budapeszcie – Fővárosi Bíróság. Kandydaci do zawodu muszą:

posiadać obywatelstwo jednego z państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego;

nie figurować w rejestrze karnym;

posiadać wyższe wykształcenie;

złożyć egzamin radcowski; oraz

zostać wpisani do rejestru.

W niektórych przypadkach **minister właściwy ds. sprawiedliwości może zwolnić osobę ubiegającą się o wpis z warunku dotyczącego obywatelstwa**.

##### Notariusze (*közjegyző*)

Działając w granicach określonych ustawą, **notariusz** (*közjegyző*) wykonuje urzędowe funkcje administracyjne w ramach państwowego systemu sądownictwa.

Celem **czynności notarialnych** jest niedopuszczanie do powstawania sporów prawnych. Notariusze mają prawo wykonywać czynności notarialne jedynie wówczas, gdy zostali przyjęci do **izby notarialnej** (Közjegyzői Kamara). Prawo przewiduje, że notariusze są **powoływani przez ministra właściwego ds.**

**sprawiedliwości na czas nieokreślony, z wyznaczoną siedzibą kancelarii**.

Notariusze mają obowiązek wykupić ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej oraz utrzymywać je przez okres wykonywania czynności zawodowych.

Zakres **czynności wykonywanych wyłącznie** przez notariuszy obejmuje rejestrowanie czynności prawnych, oświadczeń jednostronnych i faktów w formie aktów publicznych (*közokirat*). Jednym z tradycyjnych zadań notariuszy jest prowadzenie spraw spadkowych oraz innych postępowań nieprocesowych. Inne ważne zadanie wykonywane przez notariuszy to prowadzenie rejestru zastawów oraz przechowywanie w depozycie pieniędzy, kosztowności i papierów wartościowych na podstawie upoważnienia otrzymanego od stron, celem przekazania ich stronie uprawnionej.

Za wykonywane we własnej kancelarii czynności, które można uznać za czynności o przeciętnej długości i stopniu trudności merytorycznej i wiążące się z przeciętną odpowiedzialnością, notariusze mają prawo pobierać **ustawowo określone opłaty**. W wyjątkowych przypadkach (np. dotyczących spraw szczególnie trudnych merytorycznie) wynagrodzenie notariusza może odbiegać od zwykle pobieranej sumy. Jeżeli można określić wartość przedmiotu czynności notarialnej, taksę notarialną należy określić na podstawie tej wartości. Jeżeli wartości przedmiotu czynności notarialnej nie można określić, taksa notarialna winna zostać określona na podstawie czasu poświęconego na wykonanie czynności. Cena za poświadczony notarialnie kopie dokumentów jest z góry ustalona.

Jako że podstawowym wymogiem wobec sędziów, prokuratorów, urzędników sądowych, komorników i notariuszy jest **posiadanie obywatelstwa węgierskiego**, obywatele innych państw nie mogą być powoływani na te urzędy na Węgrzech.

#### **Prawnicze bazy danych**

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [Węgierskiej Izby Notarialnej](#) (Magyar Országos Közjegyzői Kamara).

#### **Inne zawody prawnicze**

##### **Komornicy**

Czynności egzekucyjne wykonują **komornicy – niezależni komornicy sądowi** – (*önálló bírósági végrehajtó*) i komornicy sądowi (*megyei bírósági végrehajtó*). Zgodnie z ogólną zasadą **roszczenia zasądzone w orzeczeniach sądowych** (bírósági határozat) wydawanych w sprawach cywilnych są egzekwowane przez niezależnych komorników sądowych. Niezależni komornicy sądowi są **powoływani przez ministra właściwego ds. sprawiedliwości do wykonywania zadań w wyznaczonym sądzie rejonowym (járásbíróság) w danym zakresie właściwości**.

Niezależni komornicy sądowi **nie są zatrudniani przez państwo; ich dochody są wypłacane przez klientów** w ramach wynagrodzenia za wykonaną pracę.

Zakres ich czynności jest następujący:

egzekucja odbywa się na podstawie tytułu egzekucyjnego (*végrehajtási lap*) wydanego przez sąd;

egzekucja odbywa się na podstawie dokumentu opatrzonego klauzulą wykonalności (*végrehajtási záradék*) nadaną przez sąd;

egzekucja odbywa się na podstawie postanowienia o zajęciu lub zabezpieczeniu, cesji (*végrehajtást elrendelő, letiltó, átutalási végzés*), a ponadto orzeczenia bezpośrednio uznawanego przez sąd (*közvetlen bírósági felhívás*).

**Komornicy sądów okręgowych** działają przy sądach okręgowych oraz w sądzie dla miasta stołecznego w Budapeszcie. Są powoływani przez prezesa sądu okręgowego na czas nieokreślony i do określonego sądu okręgowego. Prezes sądu okręgowego ogłasza konkurs na stanowisko komornika sądu okręgowego. Komornik sądu okręgowego należy do personelu sądu – jest zatrudniony przez sąd okręgowy – i otrzymującym świadczenia na podstawie stosunku pracy.

Komornicy sądów okręgowych odpowiadają za egzekucję „roszczeń sądowych” (jeśli roszczenie przysługuje państwu). Roszczenia sądowe to koszty postępowania cywilnego lub karnego pokryte przez państwo. Zadania komorników obejmują odzyskiwanie kosztów postępowania karnego, przepadek mienia oraz inne kary o charakterze pieniężnym. Świadczenia alimentacyjne zasądzone przez sąd są kwalifikowane jako roszczenia sądowe, a ich egzekucja również wchodzi w zakres obowiązków komorników sądowych. Ponadto komornicy sądów okręgowych odpowiadają za egzekucję roszczeń przysługujących sądowi, Krajowej Radzie Sądownictwa, biuro Krajowej Rady Sądownictwa, Ministerstwu Sprawiedliwości, instytutowi biegłych sądowych oraz państwu.

Zakres właściwości komorników zbiega się z zakresem właściwości sądów.

#### **Prawnicze bazy danych**

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [Węgierskiej Izby Komorniczej](#) (Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara).

#### **Organizacje świadczące nieodpłatne usługi prawne**

Na uniwersytetach działają **kliniki prawa**. Taką działalność prowadzi również szereg węgierskich i międzynarodowych organizacji pozarządowych.

#### **Powiązane linki**

[Strona internetowa Węgierskiej Izby Notarialnej](#) (A Magyar Országos Közjegyzői Kamara honlapja)

[Strona internetowa Węgierskiej Izby Komorniczej](#) (A Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara honlapja)

[Strona internetowa węgierskiej prokuratury](#) (A Magyar Köztársaság Ügyészségének honlapja)

[Strona internetowa Węgierskiej Izby Adwokackiej](#) (A Magyar Ügyvédi Kamara honlapja)

Ostatnia aktualizacja: 15/02/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

#### **Zawody prawnicze - Malta**

Strona ta przedstawia w ogólnym zarysie zawody prawnicze na Malcie.

##### **Zawody prawnicze – wstęp**

##### **Prokuratorzy**

##### **Sędziowie**

##### **Adwokaci**

##### **Notariusze**

##### **Inne zawody prawnicze**

##### **Sekretarz sądowy i personel sądu**

##### **Zawody prawnicze – wstęp**

Do zawodów prawniczych na Malcie należą zawody: adwokata, notariusza i reprezentanta prawnego (*legal procurator*).

**Adwokaci** są uprawnieni do występowania przed każdym sądem.

**Notariusze** są uznawani za urzędników państwowych. Sporządzają oni i wydają akty notarialne.

**Reprezentanci prawni** mogą występować przed sądami niższych instancji, a w praktyce większość ich pracy polega na wykonywaniu czynności prawnych w sekretariacie sądu. Czynności te są związane bądź ze sprawami sądowymi, bądź z innymi roszczeniami.

Zawody prawnicze na Malcie są zorganizowane w jednolity system, a oskarżycieli publicznych powołuje się spośród praktykujących adwokatów.

##### **Prokuratorzy**

## Organizacja

**Prokuratorowi Generalnemu (Attorney General)** nadano uprawnienia na mocy art. 91 konstytucji. Biuro Prokuratora Generalnego jest organem rządowym na mocy rozporządzenia o Prokuratorze Generalnym, rozdział 90 Zbioru Praw Malty.

Na mocy konstytucji Malty Prokuratorowi Generalnemu przysługuje taka sama ochrona stanowiska jak sędziom. Prokurator Generalny dokonuje niezależnego osądu zagadnień związanych ze ściganiem przestępstw oraz wykonuje funkcje związane z postępowaniem karnym przewidziane w kodeksie karnym.

Prokuratora Generalnego w sprawowaniu funkcji wspomaga zastępca (*Deputy Attorney General*), asystent (*Assistant Attorney General*) oraz inni prawnicy.

### Rola i obowiązki

Prokurator Generalny pełni **funkcję oskarżyciela publicznego** przed **Sądem Karnym (Criminal Court) oraz Sądem Apelacyjnym ds. Karnych (Court of Criminal Appeal)**. Niektóre czynności w zakresie dochodzenia podejmowane przez policję wymagają uprzedniej zgody Prokuratora Generalnego.

Niektóre czynności w zakresie dochodzenia podejmowane przez policję wymagają uprzedniej zgody Prokuratora Generalnego. Wykonując uprawnienia do wszczynania, podejmowania lub umarzania postępowania karnego nadane ustawą, Prokurator Generalny nie podlega kierownictwu ani kontroli innej osoby bądź organu.

Prokurator Generalny pełni również funkcję **doradcy prawnego** rządu, a prawnicy z jego biura **reprezentują rząd** przed sądami cywilnymi i konstytucyjnymi. Biuro Prokuratora Generalnego jest także organem właściwym w większości spraw dotyczących **współpracy prawnej** w obszarze prawa cywilnego, handlowego i karnego.

Biuro Prokuratora Generalnego **reprezentuje Republikę Malty** przed trybunałami międzynarodowymi oraz reprezentuje rząd na posiedzeniach międzynarodowych dotyczących współpracy prawnej i sądowej.

Przygotowuje ono również **projekty aktów prawnych** oraz wspomaga ich przyjmowanie w parlamencie.

## Sędziowie

### Organizacja

**Sędziów i sędziów pokoju** powołuje Prezydent po zasięgnięciu opinii premiera. Sędziowie są niezależni od organów władzy wykonawczej, a stanowisko sędziowskie podlega szczególnej ochronie. Osoby ubiegające się o stanowisko sędziowskie muszą prowadzić praktykę adwokacką co najmniej przez siedem lat, a ubiegający się o powołanie na stanowisko sędziowskie – co najmniej przez dwanaście lat. Sędzia może zostać złożony z urzędu przez Prezydenta po udowodnieniu mu niezdolności do jego sprawowania (z powodu niesprawności fizycznej lub umysłowej lub z innej przyczyny) bądź uchybienia godności stanowiska, na wniosek Izby Reprezentantów (House of Representatives), przyjęty kwalifikowaną większością dwóch trzecich głosów wszystkich posłów.

### Organizacja zawodów prawniczych: Prawnicy

#### Adwokaci

##### Rola i obowiązki

Adwokaci to przedstawiciele zawodów prawniczych uprawnieni do **udzielania porad i konsultacji prawnych** oraz **reprezentowania** klientów przed sądami, trybunałami lub innymi organami prawnymi.

Aby zostać adwokatem na Malcie, należy uzyskać nominację (*warrant*) wydaną przez Prezydenta oraz opatrzoną maltańską pieczęcią urzędową. Osoby, które otrzymały taką nominację, składają przed rozpoczęciem wykonywania czynności zawodowych przysięgę lojalności oraz ślubowanie. Ceremonia zaprzysiężenia odbywa się podczas otwartego posiedzenia Sądu Apelacyjnego.

### Organizacja

**Maltańska Izba Adwokacka** (Malta Chamber of Advocates) reprezentuje adwokatów będących członkami maltańskiej palestry. Jest to organizacja dobrowolna, apolityczna i pozarządowa, finansowana ze składek członków oraz środków uzyskiwanych z organizowanych przez nią działań. Stanowi ona prawnie uznany organ doradczy i przedstawicielski dla adwokatów w sprawach związanych z organizacją i zarządzaniem wymiarem sprawiedliwości.

Na Malcie istnieje tylko jeden rodzaj adwokatów, a **terminy „lawyer” i „advocate” są używane zamiennie**. Warunki wykonywania zawodu ustala **Komisja ds.**

**Wymiaru Sprawiedliwości** (Commission for the Administration of Justice) złożona z Prezydenta Malty, prezesa Trybunału Konstytucyjnego (Chief Justice), prezesa Izby Adwokackiej oraz członków kadry sędziowskiej, jak również przedstawicieli innych zawodów prawniczych. Wszystkie skargi dotyczące działalności adwokatów rozpatruje komisja złożona z pięciu adwokatów, która następnie formułuje zalecenia dla Komisji ds. Wymiaru Sprawiedliwości dotyczące podjęcia czynności dyscyplinarnych. Trzech z pięciu adwokatów powołuje Izba Adwokacka, co daje Izbie skuteczne uprawnienia regulacyjne w odniesieniu do wykonywania zawodu.

Izba Adwokacka prowadzi informacyjną stronę internetową poświęconą zawodowi adwokata, która zwiera również **bazę adresową**. Baza jest podzielona na dwie części: część ogólnodostępna zawiera dane wszystkich adwokatów będących członkami Izby Adwokackiej, natomiast część dostępna tylko dla członków zawiera dane wszystkich adwokatów znanych Izbie Adwokackiej.

W ostatnich latach Izba zorganizowała wiele konferencji i seminariów akademickich, jak również cykl comiesięcznych wykładów promujących kulturę ustawicznego rozwoju zawodowego wszystkich adwokatów.

### Prawnicze bazy danych

Na stronie internetowej [Izby Adwokackiej](#) znajdują się informacje dotyczące ogółu adwokatów, w tym aktualności, kalendarz wydarzeń oraz **baza danych adwokatów**. Istnieje również sekcja dostępna tylko dla członków, która zawiera dodatkowe usługi dla adwokatów.

#### Czy dostęp do bazy danych jest nieodpłatny?

Tak, dostęp do bazy danych jest nieodpłatny.

## Notariusze

### Rola i obowiązki

**Notariusze to funkcjonariusze publiczni, upoważnieni do przyjmowania oświadczeń woli składanych w stosunkach między żyjącymi oraz na wypadek śmierci oraz do ich uwierzytelniania. W związku z powierzonym im zakresem obowiązków i zadań są oni również upoważnieni do przechowywania takich dokumentów i wydawania ich odpisów. Dział 55 Zbioru Praw Malty, ustawa o zawodzie notariusza i archiwach notarialnych (Notarial Profession oraz Notarial Archives Act) określa pozostałe uprawnienia i funkcje pełnione przez notariusza.**

Przed rozpoczęciem praktyki **notariusze składają** przed Sądem Apelacyjnym **przysięgę lojalności** oraz ślubowanie.

Nadzór nad wszystkimi notariuszami, prowadzonymi przez nich archiwami oraz rejestrem publicznym sprawuje sąd szczególny zwany **Sądem ds. Kontroli Aktów Notarialnych** (Court of Revision of Notarial Acts). Sąd ten składa się z członków powołanych przez ministra właściwego do spraw notariatu spośród sędziów zwyczajnych i sędziów pokoju w stanie spoczynku oraz spośród adwokatów i notariuszy.


Sąd ten może, o ile uzna to za stosowne, przeprowadzić niezapowiedzianą kontrolę archiwów, rejestru publicznego lub kancelarii każdego notariusza.

W styczniu każdego roku w **maltańskim dzienniku urzędowym** (Malta Government Gazette) publikowana jest lista wszystkich praktykujących notariuszy na Malcie.

## Organizacja

**Rada Notarialna** to ogólny organ nadzorujący działalność notariatu. Rada jest uprawniona do prowadzenia, z własnej inicjatywy lub na podstawie otrzymanej skargi, postępowania wyjaśniającego dotyczącego działalności notariusza, któremu zarzuca się obrazę godności zawodu notariusza. Rada może również rozpatrywać stawiane notariuszom zarzuty o zaniedbanie lub nadużycie uprawnień w toku wykonywania czynności zawodowych lub w związku z działalnością zawodową, chyba że takie uprawnienie zostało ustawowo powierzone innemu organowi zgodnie z art. 85 i 94 rozdziału 55 ustawy o zawodzie notariusza i archiwach notarialnych opublikowanej w Zbiorze Praw Malty lub zgodnie z innymi przepisami prawa.

## Prawnicze bazy danych


 [Oficjalna strona internetowa Rady Notarialnej](#) na Malcie zawiera informacje na temat **Rady Notarialnej**, ogólne informacje przeznaczone dla szerokiego kręgu odbiorców oraz dla notariuszy, jak również bazę adresową notariuszy, którzy prowadzą swoją praktykę na Malcie. Baza danych jest publicznie dostępna, a korzystanie z niej jest bezpłatne.

## Inne zawody prawnicze

### Reprezentanci prawni

Osoba fizyczna, która zamierza wykonywać zawód reprezentanta prawnego na Malcie, musi uzyskać nominację (*warrant*) wydaną przez Prezydenta oraz opatrzoną pieczęcią urzędową. Osoby, które otrzymały taką nominację, składają przed rozpoczęciem wykonywania czynności zawodowych przysięgę lojalności oraz ślubowanie. Ceremonia zaprzysiężenia odbywa się podczas otwartego posiedzenia Sądu Apelacyjnego.

Podstawowym zadaniem reprezentantów prawnych jest pomoc w postępowaniu sądowym adwokatów, którzy ich zatrudniają. Reprezentanci prawni składają pisma procesowe w sekretariacie sądu w imieniu klientów oraz wykonują inne czynności związane z przygotowaniem pozwów przez adwokatów. Reprezentanci prawni są uprawnieni do występowania w sądach pokoju oraz szczególnych trybunałach i radach oraz do udzielania porad prawnych.

**Komisja ds. Wymiaru Sprawiedliwości** (Commission for the Administration of Justice) to organ odpowiedzialny za regulację tego zawodu na Malcie.  [Sekcja](#) poświęcona reprezentantom prawnym znajdująca się na stronie internetowej maltańskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Bezpieczeństwa Narodowego (Ministry for Home Affairs and National Security) jest ogólnodostępna.

### Sekretarz sądowy i personel sądu

**Sekretarz sądowy** (*Registrar of the Courts*) odpowiada za rejestry oraz urzędników je prowadzących, sporządzanie i doręczanie dokumentów sądowych, wykonywanie tytułów egzekucyjnych, m.in. wyroków i nakazów sądowych przez urzędników sądowych, licytacje sądowe, rozprawy z udziałem ławy przysięgłych i inne sądowe postępowania karne.

Zastępca sekretarza sądowego (377 Kb) 

Asystent sędziego (374 Kb) 

Urzędnik sekretariatu sądu (378 Kb) 

### Powiązane strony

 [Izba Adwokacka \(Malta\)](#)

 [Oficjalna strona internetowa Rady Notarialnej Malty](#)

Ostatnia aktualizacja: 03/10/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

## Zawody prawnicze - Niderlandy

W niniejszej części przedstawiono przegląd zawodów prawniczych w Niderlandach.

[Prokuratorzy](#)

[Sędziowie](#)

[Adwokaci](#)

[Notariusze](#)

[Inne zawody prawnicze](#)

## Prokuratorzy

### Organizacja

Służby prokuratorskie (Openbaar Ministerie, OM) to jednostka na szczeblu krajowym, której biura mieszczą się we wszystkich regionach. Istnieje również krajowe biuro prokuratury (Het Landelijk Parket), które koncentruje się na zwalczaniu (międzynarodowej) przestępczości zorganizowanej oraz wyspecjalizowane biuro prokuratury (Functioneel Parket) zajmujące się zwalczaniem przestępczości i oszustw finansowych oraz przestępczości w dziedzinie ochrony środowiska.

Obecnie funkcjonuje 10 rejonowych biur prokuratury, w ramach których prokuratorzy, wspomagani przez ekspertów administracyjnych i prawnych, prowadzą kilkaset tysięcy spraw rocznie. Jeżeli złożono odwołanie, sprawa zostanie przekazana do jednego z czterech biur prokuratury okręgowej (*ressortsparketten*). Przedstawiciel Openbaar Ministerie w biurach prokuratury okręgowej nazywany jest *Advocaat-Generaal*. Biurami zarządzają najwyżsi rangą prokuratorzy i rzecznicy generalni (*advocates-generaal*). Na poziomie krajowym służbami prokuratorskimi zarządza Rada Prokuratorów Generalnych (College van Procureurs-generaal) w Hadze. Odpowiedzialność polityczną za służby prokuratorskie ponosi Minister Sprawiedliwości. Wraz z radą prokuratorów generalnych podejmuje on decyzje dotyczące priorytetów dotyczących dochodzenia i ścigania.

### Rola i obowiązki

Każda osoba podejrzewana o popełnienie przestępstwa będzie miała do czynienia ze służbami prokuratorskimi. Są one jedynym podmiotem w Niderlandach, który może postawić podejrzanego przed sądem. W przypadku gdy doszło do popełnienia przestępstwa, służby prokuratorskie mają za zadanie zadbać o wszczęcie dochodzenia i postawienie zarzutów.

Służby prokuratorskie współpracują z policją i innymi służbami dochodzeniowymi. Dochodzenia nadzoruje prokurator. Openbaar Ministerie nadzoruje również właściwe wykonywanie orzeczeń sądowych; grzywny muszą być bowiem zapłacone, kara pozbawienia wolności – odbyta, a prace społeczne – wykonane. Służby prokuratorskie i sędziowie stanowią część systemu sądownictwa. Openbaar Ministerie nie jest zatem ministerstwem w zwykłym tego słowa znaczeniu.

## Sędziowie

### Organizacja

Każda osoba pragnąca wykonywać zawód sędziego musi posiadać co najmniej siedem lat doświadczenia zawodowego. Stosowne doświadczenie można uzyskać odbywając wewnętrzne kursy szkoleniowe organizowane przez aparat sądownictwa lub zdobyć je w innych obszarach wymiaru sprawiedliwości. Potrzebne szkolenia organizowane są przez wymiar sprawiedliwości.

Sędziów powołuje **monarcha**, na wniosek **Ministra Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości**. Na urząd sędziego mogą być powołani jedynie obywatele niderlandzcy. Ponadto kandydaci muszą mieć ukończone wyższe studia prawnicze na niderlandzkim uniwersytecie.

Poszczególne osoby wyznacza się do sprawowania stanowisk w wymiarze sprawiedliwości na podstawie rekomendacji krajowej komisji selekcyjnej (*nationale selectiecommissie*), złożonej z członków różnych sądów, prokuratury i osób fizycznych aktywnie działających na forum społecznym.

Sędziego powołuje się do pełnienia funkcji w konkretnym sądzie. Jest to możliwe pod warunkiem, że dany sąd sam wyznaczył przyszłego sędziego. Dzięki tym warunkom system powoływania sędziów zachowuje najwyższy możliwy poziom obiektywizmu.

Sędzia jest urzędnikiem państwowym, któremu przysługuje specjalny status. Sędzia powołany do pełnienia funkcji w sądzie nie może przyjąć innego stanowiska.

Sędziowie mogą pełnić urząd do ukończenia 70. roku życia. Do tego czasu wbrew ich woli może ich odwołać z urzędu tylko sąd najwyższej instancji w Niderlandach, czyli **niderlandzki Sąd Najwyższy** (Hoge Raad der Nederlanden), na wniosek prokuratora generalnego (*procureur-generaal*) tego sądu. System ten zapewnia właściwą ochronę przed wpływem polityki na powoływanie sędziów i odwoływanie ich z urzędu.

### **Rola i obowiązki**

Zadaniem sędziego jest wydawanie bezstronnych orzeczeń w **sporach prawnych** — także w sprawach, których stroną jest administracja rządowa. W celu zagwarantowania bezstronności wobec organów państwowych opracowano specjalny system wyboru i powoływania sędziów, a status prawny sędziego różni się od statusu innych urzędników państwowych.

Konstytucja Niderlandów nakazuje sędziom wydawanie orzeczeń w sporach i zawiera postanowienia dotyczące statusu prawnego członków wymiaru sprawiedliwości.

Sędziowie mogą rozstrzygać sprawy według własnego uznania na podstawie obowiązującego prawa. W szerokim zakresie regulują oni również praktyczny przebieg postępowania, na przykład czas trwania jego poszczególnych etapów.

Jeśli strona postępowania ma wątpliwości co do bezstronności sędziego w prowadzonym postępowaniu, przepisy prawa umożliwiają wystąpienie o wyłączenie sędziego rozpatrującego daną sprawę. Zdarza się, iż jedna ze stron postępowania sądowego nie jest zadowolona ze sposobu wypełniania obowiązków przez sędziego. W takim przypadku oddziela się kwestię orzeczenia wydanego przez sąd od kwestii zachowania konkretnego sędziego. Jeśli problem dotyczy samego orzeczenia, strona skarżąca ma zazwyczaj możliwość wniesienia odwołania.

Skargę na zachowanie sędziego można złożyć do prezesa sądu, w którym dany sędzia sprawuje urząd. W każdym sądzie istnieje procedura składania skarg, która określa zasady ich rozpatrywania.

Postępowanie sędziów regulują także przepisy ustawowe. Celem tych przepisów jest zapewnienie bezstronnego wykonywania obowiązków przez sędziów. Sędziowie powinni mieć doświadczenie w co najmniej dwóch dziedzinach. Zazwyczaj rozpatrują oni sprawy z tych dziedzin na zmianę. Zasada ta ma na celu uniknięcie nadmiernego koncentrowania się sędziów przez długi czas na jednym obszarze specjalizacji.

Sędziowie pracują w sądach okręgowych (*rechtbanken*). Sądy okręgowe dzielą się co najmniej na cztery wydziały: wydział cywilny, wydział karny, wydział administracyjny i wydział rejonowy. Sędziów pracujących w tym ostatnim nazywa się *kantonrechter*, pozostałych natomiast *rechter*. Sędziów pracujących w **sądach apelacyjnych** oraz w Sądzie Najwyższym nazywa się **raadshoer**.

Składy orzekające przedstawiają się następująco:

*kantonrechters* rozpatrują sprawy w składzie jednoosobowym.

Sędziowie sądów okręgowych zazwyczaj rozpatrują sprawy w składzie jednoosobowym, lecz w niektórych przypadkach w sprawach orzeka sąd w składzie trzech sędziów.

Sędziowie w sądach apelacyjnych rozpatrują sprawy w składzie trzech sędziów, chyba że sprawa może zostać rozpatrzona przez sąd w składzie jednego sędziego. Kwestie te regulują przepisy prawa.

Sąd Najwyższy rozpatruje wszystkie sprawy w składzie pięciu sędziów.


Organem rządowym odpowiedzialnym za regulację zawodu sędziego jest Niderlandzka Rada Sądownictwa (*rechtspraak*).

### **Prawnicza baza danych**

Więcej informacji znajduje się na ogólnodostępnej stronie internetowej poświęconej  **systemowi sądownictwa** w Niderlandach.

### **Organizacja zawodów prawniczych: Adwokaci**

#### **Adwokaci**

Organizacją zawodową prawa publicznego dla wszystkich adwokatów w Niderlandach jest  **Niderlandzka Izba Adwokacka** (*de Orde*). Określona ustawowo podstawowa działalność Izby polega na zapewnieniu wysokiej jakości usług świadczonych przez adwokatów. Jakość tę zapewnia się między innymi poprzez: Szeroki program szkoleń zawodowych

Przygotowanie regulaminów i innych przepisów wiążących adwokatów

Postępowanie dyscyplinarne

Informacje i usługi na rzecz jej członków

Zalecenia dla instytucji państwowych dotyczące projektów z różnych dziedzin polityki i ich realizacji.

Prawo przewiduje, że adwokat musi być członkiem izby. W 2014 r. liczba zarejestrowanych adwokatów wynosiła 17 000.

#### **Radcowie prawni**

Nie istnieje centralna instytucja regulująca ten zawód.

### **Notariusze**

#### **Organizacja**

Zob. strona internetowa  **królewskiej organizacji zawodowej notariuszy** (Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie).

#### **Rola i obowiązki**

Dla skuteczności niektórych umów i transakcji handlowych prawo wymaga formy **aktu notarialnego**. Do najważniejszych z nich należą:

przeniesienie własności nieruchomości w Niderlandach;

powstanie lub wygaśnięcie hipoteki;

utworzenie publicznej lub prywatnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (NV lub BV) lub zmiana umowy spółki;

utworzenie fundacji lub stowarzyszenia (w tym spółdzielni) lub zmiana ich statutu;

sporządzanie, zmiana i wykonanie testamentów;

zawieranie lub zmiana małżeńskich umów majątkowych (zwykle umów przedmałżeńskich) oraz umów krajowych spółek osobowych;


przeniesienie własności zarejestrowanych udziałów;

uwierzytelnienie podpisu;

dokonanie darowizny w formie aktu notarialnego.

Ze względów praktycznych notariusz często przeprowadza inne rodzaje transakcji prawnych i może sporządzać inne umowy. Należą do nich m.in. umowy spółek osobowych (handlowych, cywilnych, komandytowych), umowy między konkubentami oraz uzgodnienia chroniące prywatne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przed stronami trzecimi.

#### Inne zawody prawnicze

 **Królewska organizacja zawodowa urzędników sądowych** (Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders – KBvG) powołana została ustawą o urzędnikach sądowych, która weszła w życie 15 lipca 2001 r. Ustawa nakłada na KBvG, do której mają obowiązek należeć wszyscy urzędnicy sądowi, zadanie krzewienia dobrych praktyk zawodowych.

**Urzędnicy sądowi** w Niderlandach odpowiadają za przyjmowanie i przekazywanie dokumentów zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1348/2000 z 29 maja 2000 r., w sprawie doręczania w państwach członkowskich sądowych i pozasądowych dokumentów w sprawach cywilnych i handlowych. Dokumenty do doręczenia na terytorium Niderlandów należy przesyłać bezpośrednio do jednego z urzędników sądowych. Wnioski o doręczenie należy składać w języku niderlandzkim lub angielskim.

Nie przewiduje się przesyłania wniosków do organu centralnego, czyli **królewskiej organizacji zawodowej urzędników sądowych**. O pomoc ze strony tej organizacji można wnioskować wyłącznie w nadzwyczajnych wypadkach, o których mowa w art. 3 lit. c) wyżej wymienionego rozporządzenia.

#### Usługi prawne pro bono








O podstawową poradę prawną można zwrócić się do jednego z punktów pomocy prawnej (Het Juridisch Loket). Można tam uzyskać wyjaśnienia w sprawach natury prawnej, informacje i porady. Jest to miejsce pierwszego kontaktu w zakresie pomocy prawnej.

Jeżeli zajdzie potrzeba, interesant jest kierowany do prawnika świadczącego usługi odpłatnie lub mediatora, który udziela specjalistycznej porady prawnej.

Wszystkie usługi informacyjne w punktach pomocy prawnej są nieodpłatne. Są one udzielane na miejscu lub podczas konsultacji (która nie może trwać dłużej niż 60 minut). Punkty pomocy prawnej zajmują się problematyką z zakresu prawa cywilnego, administracyjnego, karnego oraz imigracyjnego.

Istnieje 30 punktów pomocy prawnej. Są one rozmieszczone na terenie całego kraju, zatem każdy obywatel niderlandzki ma łatwy dostęp do usług prawnych. Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej  **punktów pomocy prawnej**.


#### Powiązane strony

 **Krajowe biuro prokuratury (OM)**,  **Wymiar sprawiedliwości i Sąd Najwyższy Niderlandów (Nederlandse rechtspraak en de Hoge Raad der Nederlanden)**,  **Niderlandzka Izba Adwokacka (Nederlandse Orde van Advocaten)**,  **królewska organizacja zawodowa urzędników sądowych (Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie)**,  **królewska organizacja zawodowa urzędników sądowych (Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders)**,  **punkty pomocy prawnej (Het Juridisch Loket)**, **arkusz informacyjny na temat pracowników sądów** (389 Kb) 

Ostatnia aktualizacja: 11/10/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej . Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

#### Zawody prawnicze - Austria

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych w Austrii.

#### Zawody prawnicze – wstęp

Obecnie w Austrii pełni swoje obowiązki **1693 sędziów zawodowych**, podlegających Federalnemu Ministerstwu Sprawiedliwości Austrii (**dane na dzień 1 listopada 2012 r. dotyczące czynnych stanowisk sędziowskich w wymiarze równoważnym pełnemu wymiarowi czasu pracy, w tym w Sądzie Najwyższym**). Sędziowie są również powoływani na stanowiska sędziowskie poza sądami powszechnymi, m.in. w Trybunale Administracyjnym (j. niem. *Verwaltungsgerichtshof*, około 63 sędziów) oraz w Sądzie ds. Azylu (*Bundesasylericht*).

Ponadto w rozpoznawaniu spraw uczestniczą **niezawodowi członkowie składów orzekających**, pełniący swoje funkcje społecznie. Występują oni w roli ławników, członków ławy przysięgłych w sprawach karnych lub asesorów dysponujących specjalistyczną wiedzą w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

W Austrii jest **375 prokuratorów (dane na dzień 1 listopada 2012 r. dotyczące czynnych stanowisk prokuratorów w wymiarze równoważnym pełnemu wymiarowi czasu pracy, w tym w Prokuraturze Generalnej)** oraz **4864 urzędników i pracowników kontraktowych (dane na dzień 1 listopada 2012 r. dotyczące czynnych stanowisk w pełnym wymiarze godzin, w tym w Sądzie Najwyższym oraz w Prokuraturze Generalnej)**, którzy dbają o prawidłowe funkcjonowanie sądów oraz biur prokuratury.

W **systemie penitencjarnym** zatrudnionych jest łącznie **3631 osób (dane na dzień 1 listopada 2012 r. dotyczące czynnych stanowisk w wymiarze równoważnym pełnemu wymiarowi czasu pracy, włączając Dyrekcję ds. Więziennictwa)**; w tym 3098 strażników więziennych (127 z nich to nauczyciele więzienni).

#### 1. Sędziowie (*Richter*)

##### Wykształcenie i powołanie na stanowisko

Po ukończeniu studiów prawniczych i odbyciu praktyki w sądzie w ramach aplikacji sędziowskiej przyszli sędziowie odbywają szkolenie praktyczne. Co roku wyznacza się od 60 do 80 kandydatów na sędziów. Aplikacja sędziowska (w tym praktyka sądowa) trwa co do zasady cztery lata i jest prowadzona w sądach rejonowych (*Bezirksgericht*), sądach krajowych (*Landesgericht*), w biurach prokuratury (*Staatsanwaltschaft*), w zakładach karnych, ośrodkach ochrony lub pomocy dla ofiar przestępstw, kancelariach adwokackich, kancelariach notarialnych lub w biurze prokuratora reprezentującego Federalne Ministerstwo Finansów. Część aplikacji może również odbyć się w wyższym sądzie krajowym (*Oberlandesgericht*), w Sądzie Najwyższym, w Federalnym Ministerstwie Sprawiedliwości, w Dyrekcji ds. Więziennictwa (*Vollzugsdirektion*), w ośrodkach służby kuratorskiej, w stowarzyszeniach zarządców powierniczych lub agencjach ds. młodzieży, w biurze rzecznika praw obywatelskich, przy odpowiedniego rodzaju przedsięwzięciach lub w sektorze finansowym. Aplikacja sędziowska kończy się egzaminem sędziowskim.

Po zaliczeniu egzaminu sędziowskiego kandydaci na sędziów mogą ubiegać się o objęcie wolnych stanowisk sędziowskich.

Na urząd sędziego powołuje Prezydent Federacji, który w większości przypadków deleguje to zadanie Federalnemu Ministrowi Sprawiedliwości. Powołany na sędziego może zostać wyłącznie obywatel austriacki.

Od sędziów zawodowych należy odróżnić niezawodowych członków składów orzekających (*Laienrichter*). Nie wymaga się od nich przygotowania prawniczego i pracują oni społecznie. Mogą być ławnikami, członkami ławy przysięgłych w postępowaniu karnym lub asesorami (*Beisitzer*) dysponującymi specjalistyczną wiedzą w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

### Status sędziów

**Sędziowie zawodowi** są związani publicznoprawnym stosunkiem służbowym z państwem federalnym. Poza federalną konstytucją podstawowym źródłem prawa regulującym kwestie szkolenia i statusu zawodowego sędziów jest **ustawa o zawodzie sędziego**. (Pełna nazwa tego aktu prawnego brzmi: „Ustawa o zawodzie sędziego i prokuratora” – regulacje dla obu zawodów, w szczególności dotyczące kwestii dyscyplinarnych oraz opisy stosunku służbowego, są podobne.)

Sędziowie zawodowi są powoływani na czas nieoznaczony i przechodzą na emeryturę z końcem roku, w którym osiągną wiek 65 lat.

Zgodnie z art. 87 i 88 konstytucji federalnej sędziowie działają jako niezawisli przedstawiciele państwa w zakresie wykładni prawa i rozstrzygania spraw. Owa niezawisłość sędziowska wyraża się jako niepodleganie przez sędziów jakimkolwiek instrukcjom (niezawisłość w ujęciu przedmiotowym), jak również jako niemożność złożenia sędziego z urzędu lub przeniesienia na inne stanowisko (niezawisłość w ujęciu personalnym). Sędziowie są związani jedynie prawem i podejmują decyzje wyłącznie na podstawie własnych przekonań co do prawa. Nie są także związani wcześniejszymi orzeczeniami innych sądów zapadłymi w podobnych sprawach (precedensami).

Poza przejściem w stan spoczynku po osiągnięciu ustawowego wieku emerytalnego sędzia może zostać złożony z urzędu, przeniesiony na inne stanowisko lub przeniesiony w stan spoczynku wbrew jego woli – wyłącznie w okolicznościach oraz w trybie przewidzianym ustawą, na mocy prawomocnego orzeczenia sądu (art. 88 konstytucji federalnej).

Szczególny status sędziów przewidziany w konstytucji dotyczy jedynie sprawowania urzędu sędziego (rozpoznawania wszystkich spraw sądowych przydzielonych z mocy prawa lub w ramach systemu przydzielania spraw sądowych). Wyjątek dotyczy kwestii związanych z administracją systemu sądownictwa (środki służące utrzymaniu funkcjonowania systemu sądownictwa). W takich przypadkach sędziowie są niezawisli tylko wtedy, gdy zajmują się rozstrzygnięciem w panelach lub senatach administracyjnych kwestii, takich jak przydzielanie spraw sądowych, zalecenia co do obsady stanowisk w sądach. W innych sytuacjach sędziowie są związani instrukcjami przełożonych. Sposób przydzielania spraw sądowych służy zapewnieniu poszanowania prawa zagwarantowanego na mocy konstytucji do bycia wysłuchanym przez sędziego w ramach systemu prawnego.

### Rola i obowiązki

Zadaniem sędziów jest orzekanie w sprawach karnych i cywilnych. W sprawach z zakresu prawa administracyjnego i konstytucyjnego sprawują oni funkcję kontrolną wobec administracji oraz występują jako strażnicy konstytucji.

### Odpowiedzialność wobec prawa

Sąd dyscyplinarny: Sędzia, który dopuści się przewinienia służbowego, odpowiada przed sądem dyscyplinarnym utworzonym przy wyższym sądzie krajowym lub Sądzie Najwyższym. W składzie sądu dyscyplinarnego zasiadają wyłącznie sędziowie zawodowi (sąd dyscyplinarny jest również właściwy w sprawach o naruszenie obowiązków służbowych prokuratorów).

Sąd karny: Sędzia, który dopuści się przewinienia służbowego mającego znamiona przestępstwa, odpowiada przed sądem karnym (np. w przypadku nadużycia władzy urzędowej).

Sąd cywilny: Osoba, która poniosła szkodę na skutek bezprawnego i zawinionego działania sędziego (lub w stosownych przypadkach, prokuratora) może dochodzić odszkodowania wyłącznie od państwa. Państwu będzie przysługiwać roszczenie regresowe wobec sędziego (lub w stosownych przypadkach, prokuratora) w razie działania umyślnego lub rażącego niedbalstwa sędziego.

## 2. Prokuratorzy (*Staatsanwalt*)

### Organizacja

Zasadniczo struktura hierarchiczna prokuratury pokrywa się z organizacją sądów.

Przy każdym sądzie krajowym właściwym w sprawach karnych (tj. łącznie przy 17 sądach) działa biuro prokuratury. Ponadto istnieje Centralne Biuro Ścigania Przestępstw Gospodarczych (*Wirtschafts- und Korruptionsstaatsanwaltschaft – WKStA*), którego właściwość obejmuje całe terytorium Austrii. Przy każdym wyższym sądzie krajowym działa biuro prokuratury naczelnej, a przy Sądzie Najwyższym działa Prokuratura Generalna. Biura prokuratury naczelnej oraz Prokuratura Generalna podlegają bezpośrednio Federalnemu Ministrowi Sprawiedliwości.

### Wykształcenie i powołanie na stanowisko

Wykształcenie prokuratora pokrywa się z wykształceniem sędziego zawodowego.

Każda osoba spełniająca warunki powołania na stanowisko sędziowskie może również zostać powołana na stanowisko prokuratorskie.

Aby obsadzić wolne stanowisko prokuratorskie, podobnie jak stanowiska sędziowskie, wymagane jest publiczne ogłoszenie o wakacie. Do powoływania na stanowiska prokuratorskie uprawniony jest Prezydent Federacji, lecz podobnie jak w przypadku sędziów, prezydent deleguje uprawnienie do powoływania na większość stałych stanowisk prokuratorskich Federalnemu Ministrowi Sprawiedliwości.

### Status prokuratorów

Biura prokuratury są szczególnymi, odrębnymi od sądów organami wymiaru sprawiedliwości, **lecz nie są one niezależne**. Mają hierarchiczną strukturę i są związane instrukcjami biur prokuratury naczelnej, a ostatecznie Federalnego Ministra Sprawiedliwości.

**Kompetencje do wydawania instrukcji regulują precyzyjnie przepisy ustawowe.** Instrukcje biura prokuratury naczelnej lub Federalnego Ministra Sprawiedliwości wydawane są wyłącznie w formie pisemnej. Muszą być opatrzone uzasadnieniem. Ponadto w aktach sprawy karnej należy odnotować treść otrzymanych instrukcji. Federalny Minister Sprawiedliwości ponosi ministerialną odpowiedzialność, stąd też ma obowiązek sprawozdawczy wobec parlamentu, przed którym odpowiada.

Pracownicy poszczególnych biur prokuratury wykonują instrukcje wydane przez dyrektora biura. Jeżeli jednak dany pracownik prokuratury uzna otrzymaną instrukcję za sprzeczną z prawem, może żądać pisemnego polecenia dotyczącego treści instrukcji, a nawet zwrócić się o odsunięcie od danej sprawy karnej. Zatem biura prokuratury są zorganizowane w porządku hierarchicznym, ze szczeblami podległymi i nadrzędnymi. Jest to konieczne również ze względu na to, że – **odrotnie niż w przypadku orzeczeń sądów – ich decyzje nie podlegają zaskarżeniu w drodze środków prawnych.**

### Rola i obowiązki

wierzycieli oraz o naruszenia określone w ustawie o spółkach publicznych oraz w ustawie o Biura prokuratury to szczególne **odrębne od sądów organy**. Ich **rola polega na ochronie interesu publicznego przy wymiarze sprawiedliwości w sprawach karnych**. Sprowadza się to przede wszystkim do stawiania zarzutów osobom i wnoszenia oskarżenia w postępowaniu karnym. Stąd też prokuratorów nazywa się **oskarżycielami publicznymi** (*Anklagebehörde*). W postępowaniu karnym odpowiada ona również za **postępowanie przygotowawcze**.

Prokuratorzy odpowiadają za stawianie zarzutów i wnoszenie oskarżenia, zarówno przed sądem krajowym, jak i sądami rejonowymi w obszarze właściwości miejscowej sądu krajowego. Z reguły prokuratorzy rejonowi wnoszą oskarżenie przed sądami rejonowymi. Są to funkcjonariusze dysponujący specjalistyczną wiedzą, choć nie wymaga się od nich ukończenia studiów wyższych.

Szczególną pozycję zajmuje Centralne Biuro Ścigania Przestępstw Gospodarczych działające na obszarze całego kraju, właściwe w sprawach o nadużycia władzy przez urzędników służby cywilnej oraz o przestępstwa gospodarcze o wartości przedmiotu przekraczającej 5 000 000 EUR. Do właściwości Biura

należą również przestępstwa finansowe o wartości przedmiotu przekraczającej 5 000 000 EUR, niektóre sprawy o wyłudzenia świadczeń socjalnych, o działania dłużnika na szkodę spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, popełnione w odpowiednio dużych przedsiębiorstwach (o kapitale zakładowym co najmniej 5 000 000 EUR lub zatrudniających ponad 2000 pracowników).

**Biura prokuratury naczelnej** to jednostki nadrzędne nad biurami prokuratury. Działają przy wyższych sądach krajowych (*Oberlandesgericht*) w Wiedniu, Grazu, Linzu i Innsbrucku. Oprócz **występowania w charakterze oskarżyciela przed wyższymi sądami krajowymi prokuratorzy naczelni sprawują nadzór nad wszystkimi biurami prokuratury na swoim obszarze właściwości miejscowej** i podlegają bezpośrednio Federalnemu Ministrowi Sprawiedliwości.

**Prokuratura Generalna** działająca przy Sądzie Najwyższym zajmuje szczególną pozycję. Prokuratura Generalna **podlega bezpośrednio Federalnemu Ministrowi Sprawiedliwości** i nie posiada kompetencji do wydawania jakichkolwiek instrukcji biurom prokuratury i biurom prokuratury naczelnej. Nie zajmuje się stawianiem zarzutów ani wnoszeniem oskarżeń, lecz jej obowiązkiem jest **wspieranie działalności Sądu Najwyższego**. Aby podolać temu zadaniu, Prokuratura Generalna została wyposażona w szczególne uprawnienie do wnoszenia tzw. „skarg o stwierdzenie niezgodności orzeczeń z prawem” w sprawach karnych, w których strony nie mają (wyczerpały) możliwości zaskarżenia orzeczenia. Prokuratura Generalna pełni zatem ważną funkcję: służy zapewnieniu jednolitości prawa, jak również pewności prawa w sprawach karnych.

#### **Odpowiedzialność wobec prawa**

Odpowiedzialność dyscyplinarna, karna i cywilna prokuratorów jest uregulowana w taki sam sposób, jak odpowiedzialność sędziów.

### **3. Referendarze sądowi (*Diplomrechtspfleger*)**

#### **Organizacja**

W Austrii urząd referendarza sądowego to podstawowy filar systemu sądownictwa. Ponad 80% wszystkich orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych wydawanych jest przez 662 referendarzy sądowych (dane na dzień 1 listopada 2012 r. dotyczące stanowisk w wymiarze równoważnym pełnemu wymiarowi czasu pracy).

#### **Wykształcenie**

Aby zostać dopuszczonym do aplikacji referendarskiej, kandydat musi uzyskać świadectwo ukończenia szkoły średniej i złożyć egzaminy dyplomowe (*Reife- und Diplomprüfung*), uzyskać świadectwo ukończenia szkoły średniej (*Reifeprüfung*) bądź świadectwo ukończenia średniej szkoły zawodowej (*Berufsreifeprüfung*), czyli mieć „maturę”. Wymóg złożenia egzaminu może być również spełniony, jeżeli kandydat odbył staż (*Lehrabschluss*), a potem ukończy kształcenie zawodowe (*Fachakademie*) lub kształcenie uprawniające do podjęcia studiów wyższych (*Studienberechtigungsprüfung*).

Nim dana osoba zostanie dopuszczona do odbycia aplikacji referendarskiej, musi przepracować w sekretariacie sądu co najmniej dwa lata, a także zdać egzamin na urzędnika sądowego (*Gerichtskanzleiprüfung*) przeznaczony dla pracowników sekretariatu sądu oraz egzamin specjalizacyjny. Dopiero wówczas taki pracownik sądowy może zostać dopuszczony przez prezesa wyższego sądu krajowego do odbycia aplikacji referendarskiej.

Aplikacja referendarska trwa trzy lata, a do jej elementów należy:

zatrudnienie w jednym lub kilku sądach, przygotowanie do rozpoznawania spraw w danej dziedzinie specjalizacji;

odbycie kursu podstawowego oraz kursu specjalizacyjnego;

złożenie dwuczłściowego egzaminu referendarskiego.

Po zdaniu egzaminu referendarskiego kandydat na referendarza sądowego otrzymuje dyplom wydany przez Federalnego Ministra Sprawiedliwości.

Dyplomu tego nie należy mylić z certyfikatem referendarskim, wydawanym dopiero po odbyciu trzyletniego programu szkoleniowego i poświadczającym prawo do wykonywania zawodu referendarza sądowego. Certyfikatem referendarskim nadaje się danemu urzędnikowi sądowemu prawo do rozpoznawania spraw sądowych z jego dziedziny specjalizacji na całym obszarze federacji.

Następnie prezes wyższego sądu krajowego określa sąd, w którym dany urzędnik sądowy zostanie zatrudniony na stanowisku referendarskim, oraz okres, na jaki obejmie to stanowisko (w stosownych przypadkach). Następnie prezes wskazanego sądu przydziela referendarza do wydziału, którym kieruje sędzia zawodowy, lub – w stosownych przypadkach – do kilku wydziałów. Przydział spraw w danym wydziale sądu należy do odpowiedzialności właściwego sędziego.

#### **Status referendarzy sądowych**

Referendarz to urzędnik sądowy o specjalnym przygotowaniu zawodowym, któremu na podstawie austriackiej konstytucji federalnej (art. 87 lit. a)) oraz ustawy o referendarzach (*Rechtspflegergesetz*) powierzono rozpoznawanie określonych spraw cywilnych w pierwszej instancji. Referendarze sądowi są związani instrukcjami sędziego odpowiedzialnego za sprawę według systemu przydziału spraw sądowych. Sędzia może przejąć postępowanie w każdej chwili i na dowolnym etapie. **Referendarz sądowy może wydawać jedynie postanowienia sądu**. Sędziowie mogą zezwolić na zaskarżanie tych zażaleń na te postanowienia. Istnieje również środek prawny nakazujący przekazanie sprawy sędziemu.

W praktyce referendarze sądowi wykonują swoje obowiązki zachowując najszerzy możliwy zakres niezależności. Instrukcje sędziego nie należą to typowych sytuacji i są wydawane niezwykle rzadko.

#### **Rola i obowiązki**

Referendarze sądowi prowadzą sprawy w następujących dziedzinach:

sprawy cywilne, sprawy o egzekucję i dotyczące niewypłacalności (sprawy o uregulowanie długu)

sprawy w postępowaniu nieprocesowym

sprawy z zakresu rejestru gruntów i rejestru statków

sprawy z zakresu rejestru spółek.

Każda z tych dziedzin wymaga specjalistycznego przygotowania. Referendarzy sądowych powołuje się w danej dziedzinie specjalizacji.

#### **Podział obowiązków między sędziami a referendarzami sądowymi**

Właściwość referendarza sądowego nie obejmuje całości prac i orzeczeń w danej dziedzinie specjalizacji. Rodzaje spraw podlegające właściwości referendarza sądowego zostały wyszczególnione w austriackiej ustawie o referendarzach sądowych, a zakresy obowiązków różnią się zależnie od dziedzin specjalizacji.

W zakres kompetencji referendarza sądowego wchodzi m.in.:

postępowanie upominawcze (*Mahnverfahren*);

stwierdzenie skutku prawnego i wykonalności orzeczeń wydawanych przez sędziów w ich dziedzinach specjalizacji;

rozpatrywanie wniosków o pomoc prawną w postępowaniu przez urzędnikiem sądowym;

wykonywanie czynności urzędowych na wniosek o pomoc prawną ze strony sądu krajowego lub władz krajowych.

### **4. Adwokaci (*Rechtsanwälte*)**

#### **Uwagi ogólne**

Adwokaci są uprawnieni do reprezentowania stron w sprawach sądowych i pozasądowych dotyczących kwestii publicznych i prywatnych, przed wszystkimi krajowymi sądami i organami władz na terytorium Republiki Austrii.

Osoby chcące wykonywać zawód adwokata w Austrii nie muszą ubiegać się o żadne urzędowe powołanie; jednak wykonywanie zawodu adwokata podlega niżej określonym wymogom.



Do podstawowych aktów prawnych regulujących zawód adwokata należą austriacki Kodeks adwokacki (*Rechtsanwaltsordnung*), RGBl nr 96/1896, Regulamin dyscyplinarny adwokatów i aplikantów adwokackich, BGBl nr 474/1990, Federalna ustawa o opłatach adwokackich, BGBl nr 189/1969 oraz Ustawa o egzaminie adwokackim, BGBl nr 556/1985.

#### **Wymogi dotyczące wykonywania zawodu**

Każda osoba, która po ukończeniu austriackich studiów prawnych chce wykonywać zawód adwokata, musi wykazać, że posiada pięcioletnie doświadczenie prawnicze, z czego co najmniej 5 miesięcy przepracowała w sądzie lub w prokuraturze, a co najmniej trzy lata w austriackiej kancelarii adwokackiej w charakterze aplikanta adwokackiego.

Egzamin adwokacki, którego zaliczenie stanowi warunek dopuszczenia do wykonywania zawodu adwokata, można złożyć po odbyciu trzyletniej praktyki zawodowej, w ramach której aplikant przepracował co najmniej pięć miesięcy w sądzie lub w prokuraturze, a co najmniej dwa lata w austriackiej kancelarii adwokackiej. Przed przystąpieniem do egzaminu należy również odbyć obowiązkowe szkolenia dla aplikantów adwokackich organizowane przez izbę adwokacką.

Osoba, która spełni wymienione kryteria, może ubiegać się o wpis na listę adwokatów w izbie adwokackiej, w której okręgu będzie wykonywać zawód.

W określonych okolicznościach zagraniczny adwokat będący obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, innego państwa będącego sygnatariuszem porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub obywatelem Szwajcarii może na terytorium Austrii:

czasowo wykonywać zawód adwokata;

po złożeniu egzaminu sprawdzającego kompetencje, ubiegać się o wpis na listę adwokatów prowadzoną przez właściwą izbę adwokacką; lub

prowadzić praktykę w Austrii bez składania uprzedniego egzaminu sprawdzającego kompetencje, posługując się tytułem zawodowym używanym w kraju pochodzenia, a po trzech latach skutecznego i regularnego wykonywania zawodu w Austrii zostać w pełni włączonym do austriackiej palestry.

W określonych okolicznościach członek izby adwokackiej państwa członkowskiego GATS może czasowo wykonywać ściśle oznaczone czynności adwokackie w Republice Austrii.

#### **Odpowiedzialność wobec prawa**

Adwokat, który dopuści się naruszenia obowiązków zawodowych lub swoim postępowaniem uchybi godności zawodu, odpowiada przed radą dyscyplinarną, której członków wybiera lokalna izba adwokacka. Rada dyscyplinarna może nakładać kary dyscyplinarne, ze skreśleniem danej osoby z listy adwokatów włącznie. Decyzje w postępowaniu odwoławczym wydaje Wyższa Komisja Odwoławcza i Dyscyplinarna, zorganizowana w formie czteroosobowych wydziałów, w skład których wchodzi po dwóch sędziów Sądu Najwyższego oraz po dwóch adwokatów.

Ponadto adwokaci podlegają oczywiście odpowiedzialności karnej oraz cywilnej.

#### **Izba adwokacka, Federalna Austriacka Izba Adwokacka**

Adwokaci oraz aplikanci adwokaccy z poszczególnych krajów związkowych, wpisani na listę adwokatów są zrzeszeni w izbach adwokackich. Izby adwokackie są organizacjami publicznoprawnymi, autonomicznymi i samorządowymi.

W celu koordynacji zadań izb, delegacji izb adwokackich z poszczególnych krajów związkowych tworzą na szczeblu federalnym wspólny organ reprezentujący adwokatów – Federalną Austriacką Izbę Adwokacką (<http://www.rechtsanwaelte.at/>).

### **5. Notariusze (Notare)**

#### **Uwagi ogólne**

Notariusz, jako niezależna i bezstronna instytucja wymiaru sprawiedliwości, służy obywatelom chcącym zgodnie z prawem uregulować swoje stosunki prywatnoprawne.

Podstawowym obowiązkiem notariusza jest uczestnictwo w czynnościach prawnych oraz udzielanie pomocy prawnej obywatelom. Notariusze sporządzają akty notarialne z zakresu prawa publicznego, prowadzą depozyty rzeczy osób trzecich, sporządzają akty notarialne z zakresu prawa prywatnego oraz reprezentują strony, głównie w postępowaniu nieprocesowym. Ponadto notariusze wykonują czynności z polecenia sądu w postępowaniu nieprocesowym. W ramach funkcji zarządców sądowych notariusze w szczególności prowadzą postępowania spadkowe.

Do obowiązków notariusza należy dopilnowanie, by majątek osoby zmarłej został zabezpieczony oraz przekazany uprawnionym spadkobiercom. Czynności te wymagają szczególnej znajomości prawa spadkowego oraz postępowania nieprocesowego. Stąd też obywatele często zwracają się do notariuszy o pomoc w sporządzaniu testamentów, w szczególności notariusze udzielają porad i reprezentują w sprawach spadkowych.

Notariusze sprawują urząd publiczny, lecz nie są urzędnikami służby cywilnej. Ponoszą oni ryzyko gospodarcze związane z prowadzeniem kancelarii, nie prowadzą jednak działalności gospodarczej. Ich status jest podobny do osób wykonujących wolne zawody, ale w zakresie czynności zarządców sądowych są urzędnikami sądowymi. Wykonywanie zawodu notariusza jest głównym zatrudnieniem danej osoby i nie podlega łączeniu z wykonywaniem zawodu adwokata.

O zmianie liczby kancelarii notarialnych oraz ich siedzib decyduje Federalny Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia. Obecnie w Austrii istnieje 490 kancelarii notarialnych.

Do podstawowych aktów prawnych regulujących działalność notariuszy należą Kodeks notarialny, RGBl nr 75/1871, Ustawa o aktach notarialnych, RGBl nr 76/1871, Ustawa o opłatach notarialnych, BGBl nr 576/1973, Ustawa o egzaminach notarialnych, BGBl nr 522/1987, Ustawa o zarządcach sądowych, BGBl nr 343/1970 oraz Ustawa o wynagrodzeniu notariuszy pełniących funkcję zarządców sądowych, BGBl nr 108/1971.

#### **Wykształcenie**

Osoba, która ukończyła wyższe studia prawne (w zakresie prawa austriackiego) i chce wykonywać zawód notariusza, musi znaleźć notariusza, który ją zatrudni oraz wystąpi o jej wpisanie na listę aplikantów notarialnych.

Wpis na listę aplikantów notarialnych prowadzoną przez właściwą izbę notarialną może uzyskać osoba, która odbyła pięciomiesięczną praktykę sądową jako prawnik w sądzie lub prokuraturze oraz w chwili pierwszego wpisu na listę aplikantów nie ukończyła 35 lat.

Aby zostać dopuszczonym do egzaminu notarialnego, aplikant notarialny musi odbyć obowiązkowe szkolenia przewidziane przez izbę notarialną.

Egzamin notarialny składa się z dwóch części.

Aplikant notarialny może przystąpić do pierwszej części egzaminu po odbyciu 18 miesięcy aplikacji. Pierwszą część egzaminu musi jednak zaliczyć nie później niż przed upływem piątego roku aplikacji – w przeciwnym razie zostanie skreślony z listy aplikantów notarialnych.

Do drugiej części egzaminu można przystąpić nie wcześniej niż po upływie kolejnego roku wykonywania w praktyce czynności w charakterze aplikanta notarialnego. Drugą część egzaminu notarialnego należy zaliczyć nie później niż przed upływem dziesiątego roku aplikacji – w przeciwnym razie aplikant zostanie skreślony z listy.

#### **Powołanie**

Do obsadzenia zwolnionych lub nowo utworzonych stanowisk notarialnych wymagane jest publiczne ogłoszenie o wolnych stanowiskach. Ustawa (art. 6 austriackiego Kodeksu notarialnego) stanowi, że kandydatem na stanowisko notarialne może być osoba, która:

posiada obywatelstwo państwa członkowskiego UE, EOG lub Szwajcarii;

ukończyła studia wyższe w zakresie prawa austriackiego;

zdała egzamin notarialny; oraz

wykaże, że przez siedem lat wykonywała zawód prawniczy, z czego przez co najmniej trzy lata po złożeniu egzaminu notarialnego była zatrudniona w charakterze asesora notarialnego.

Spełnienie podstawowych kryteriów nie oznacza jednak nabycia prawa do powołania na stanowisko notariusza. W toku procedury powołania izba notarialna właściwa w danym okręgu ocenia i tworzy ranking kandydatów. Następnie tak samo postępuje wydział kadr właściwego sądu krajowego oraz wydział kadr wyższego sądu krajowego. Decydujące znaczenie przy powołaniu ma długość praktycznego zatrudnienia. Izba notarialna oraz wydziały kadr obu sądów rekomendują po trzy kandydatury Federalnemu Ministrowi Sprawiedliwości. Chociaż Minister nie jest związany przedstawionymi rekomendacjami, w praktyce powołuje tylko jednego z kandydatów.

Notariusz może wykonywać zawód do 31 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończy 70 lat. Przeniesienie notariusza *ex officio* na inne stanowisko nie jest dopuszczalne.

#### **Nadzór nad działalnością notariuszy; odpowiedzialność wobec prawa**

Ze względu na obowiązki w zakresie sporządzania dokumentów publicznych oraz wykonywanie czynności zarządców sądowych, notariusze podlegają szczególnemu nadzorowi. Nadzór nad działalnością notariuszy należy do odpowiedzialności Federalnego Ministra Sprawiedliwości, Departamentu Wymiaru Sprawiedliwości oraz bezpośrednio do izb notarialnych.

Samorząd notarialny posiada własne przepisy dyscyplinarne. Sprawy o przewinienia dyscyplinarne rozpoznaje w pierwszej instancji wyższy sąd krajowy jako sąd dyscyplinarny dla notariuszy, a w trybie odwoławczym Sąd Najwyższy jako sąd dyscyplinarny dla notariuszy. W składach orzekających, które rozpoznają sprawy dyscyplinarne, muszą każdorazowo zasiadać notariusze. Sądy dyscyplinarne wymierzają kary dyscyplinarne, z pozbawieniem prawa wykonywania zawodu łącznie. Kary za naruszenie praworządności (wykroczenia administracyjne) wymierza izba notarialna.

Obok odpowiedzialności dyscyplinarnej notariusze ponoszą odpowiedzialność karną i cywilną.

W zakresie, w jakim notariusz wykonuje czynności zarządcy sądowego, jest uważany za funkcjonariusza publicznego w rozumieniu prawa karnego, a zatem odpowiada za tzw. przestępstwa urzędnicze, min. nadużycie władzy. Odpowiedzialność cywilna notariusza została uregulowana inaczej. W zakresie, w jakim notariusz wykonuje czynności zarządcy sądowego, podlega tym samym przepisom o odpowiedzialności, co sędziowie i prokuratorzy. Strony nie mogą zatem występować z roszczeniami bezpośrednio przeciwko notariuszom, zamiast tego mogą dochodzić odszkodowania od państwa. Państwu przysługuje roszczenie regresowe wobec notariusza w razie działania umyślnego lub rażącego niedbalstwa notariusza. Poza zakresem czynności zarządcy sądowego notariusze ponoszą bezpośrednią odpowiedzialność cywilną wobec stron.

#### **Izba notarialna, Federalna Austriacka Izba Notarialna**

Notariusze posiadający kancelarie w poszczególnych krajach związkowych lub aplikanci notarialni wpisani na listę w tych krajach związkowych są zrzeszeni w izbach notarialnych. Kraje związkowe Wiedeń, Dolna Austria i Burgenland mają wspólną izbę notarialną, podobnie jak Tyrol i Vorarlberg.

Izba odpowiada za zachowanie powagi i godności zawodu oraz reprezentuje interesy tej grupy zawodowej.

Każda izba notarialna (Notariatskollegium) wybiera ze swojego grona radę izby notarialnej. Rada izby notarialnej składa się z przewodniczącego będącego notariuszem, sześciu członków będących notariuszami (w Wiedniu dwunastu członków będących notariuszami) oraz trzech członków będących aplikantami notarialnymi (w Wiedniu sześciu członków będących aplikantami notarialnymi).

Federalną Austriacką Izbę Notarialną (<http://www.notar.at/>) tworzą rady izb notarialnych krajów związkowych. Jej zadanie polega na reprezentowaniu notariuszy oraz na ochronie ich uprawnień i interesów w sprawach dotyczących austriackiego notariatu oraz w sprawach, których zakres wykracza poza pojedynczą radę izby notarialnej.

#### **Przydatne linki**

##### [zawody prawnicze – Austria](#)

Ostatnia aktualizacja: 25/06/2013

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

#### **Zawody prawnicze - Polska**

W niniejszej części przedstawiono przegląd zawodów prawniczych w Polsce.

[Prosecutors \(prokuratorzy\)](#)

[Sądy powszechne](#)

[Zawody prawnicze w sądach](#)

[Sędziowie](#)

[Ławnicy](#)

[Referendarze sądowi](#)

[Asystenci sędziego](#)

[Urzędnicy sądowi](#)

[Adwokaci](#)

[Radcowie prawni](#)

[Notariusze](#)

[Komornicy sądowi](#)

[Organizacje świadczące usługi bezpłatne](#)

#### **Prosecutors (prokuratorzy)**

##### **Organizacja**

Poniższa struktura organizacyjna obejmuje prokuraturę oraz inne właściwe służby w oparciu o ustawę z dnia 9 października 2009 r.

Prokuraturę w Polsce tworzą:

##### **Prokurator Generalny;**

**prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i prokuratorzy wojskowi podlegli Prokuratorowi Generalnemu;**

**prokuratorzy Instytutu Pamięci Narodowej oraz Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.**

Prokurator Generalny jest naczelnym organem prokuratury powoływanym przez prezydenta Polski z grupy kandydatów wskazanych przez Krajową Radę Sądownictwa i Krajową Radę Prokuratorów. Prokurator Generalny przedstawia premierowi roczne sprawozdania z działalności prokuratury. Prokuratorzy powszechni i wojskowi powoływani są przez Prokuratora Generalnego z listy kandydatów wskazanych przez Krajową Radę Prokuratorów.

Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury funkcjonują na **czterech poziomach**:

**Prokuratura Generalna;**  
**prokuratura apelacyjna;**  
**prokuratura okręgowa;**  
**prokuratura rejonowa.**

Wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury funkcjonują na trzech poziomach:

Naczelna Prokuratura Wojskowa;  
wojskowe prokuratury okręgowe;  
wojskowe prokuratury garnizonowe.

Prokuratorzy publiczni Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji ds. Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu działają w następujących jednostkach organizacyjnych:

Główna Komisja ds. Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;  
wydziały Głównej Komisji ds. Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;  
Biuro Lustracyjne;  
wydziały Biura Lustracyjnego.

W ramach polskiego systemu prawnego rozróżnia się oskarżycieli publicznych (prokuratorów) powoływanych przez Prokuratora Generalnego oraz oskarżycieli prywatnych uczestniczących w postępowaniach karnych, którzy, zgodnie z zasadami postępowania karnego, mogą wspierać oskarżyciela publicznego (biorą wówczas udział w postępowaniu jako oskarżyciele posiłkowi).

Prawo polskie przewiduje funkcjonowanie różnych organów samorządu zawodowego. Należą do nich Rada Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym, zebrania prokuratorów i zgromadzenia prokuratorów przy prokuratorach apelacyjnych. Organy te mają jednak ściśle wewnętrzny i organizacyjny charakter, nie posiadają stron internetowych ani nie świadczą e-usług.

Dalsze informacje na temat polskiej prokuratury dostępne są na stronie internetowej [polskiego Prokuratora Generalnego](#).

**Rola i obowiązki prokuratury:**

Do głównych zadań prokuratury państwowej należy **zapewnienie przestrzegania prawa oraz nadzór nad postępowaniami karnymi**.

Prokuratorzy wykonują swoje zadania w szczególności poprzez:

prowadzenie lub nadzorowanie postępowania przygotowawczego w sprawach karnych;  
sprawowanie funkcji oskarżyciela publicznego przed sądami;  
wytaczanie powództw w sprawach karnych i cywilnych oraz składanie wniosków i udział w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych, jeżeli tego wymaga ochrona praworządności, interesu społecznego, własności lub praw obywateli;  
podejmowanie środków przewidzianych prawem, zmierzających do prawidłowego i jednolitego stosowania prawa;  
prowadzenie badań w zakresie problematyki przestępczości oraz jej zwalczania i zapobiegania;  
gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie w systemach informatycznych danych pochodzących z prowadzonych lub nadzorowanych na podstawie ustawy postępowań;  
współdziałanie z organami państwowymi w zapobieganiu przestępczości i innym naruszeniom prawa;  
współpraca i udział w postępowaniach koordynowanych przez organy międzynarodowe w dziedzinie ścigania i zapobiegania przestępczości.

Prawa i obowiązki prokuratorów:

Prokurator obowiązany jest postępować w ramach obowiązujących przepisów, zgodnie z zasadą bezstronności i równego traktowania wszystkich obywateli. Prokurator, niezależnie od hierarchicznej organizacji prokuratury, jest niezależny podczas wykonywania obowiązków służbowych. Prokurator nie może angażować się w politykę ani podejmować dodatkowego zatrudnienia oraz obowiązany jest do stałego podnoszenia swoich kwalifikacji.

Oskarżyciel publiczny zajmuje się przede wszystkim sprawami karnymi. W niektórych przypadkach uczestniczy on również w sprawach cywilnych dotyczących w szczególności ustalenia ojcostwa, pozbawienia władzy rodzicielskiej, orzeczenia o braku zdolności do czynności prawnych, oraz w sprawach z zakresu prawa administracyjnego dotyczących nieruchomości i prawa budowlanego. W każdej prokuraturze okręgowej działa oskarżyciel publiczny specjalizujący się we współpracy międzynarodowej w sprawach karnych.

**Sądy powszechne**

**Organizacja**

Sądami powszechnymi w Polsce są:

sądy rejonowe,  
sądy okręgowe,  
sądy apelacyjne.

Sądy powszechne sprawują wymiar sprawiedliwości (w zakresie nienależącym do sądów administracyjnych, sądów wojskowych oraz Sądu Najwyższego) oraz wykonują inne zadania z zakresu ochrony prawnej, powierzone w drodze ustaw. Nadzór nad działalnością sądów w zakresie orzekania sprawuje Sąd Najwyższy, w trybie określonym ustawami.

Sąd rejonowy właściwy jest dla jednej lub większej liczby gmin (w uzasadnionych przypadkach w jednej gminie może funkcjonować więcej niż jeden sąd rejonowy np. w dużych miastach).

Sądem odwoławczym dla sądu rejonowego, a także sądem pierwszej instancji w szczególnych sprawach jest sąd okręgowy. Jest on właściwy dla minimum 2 sądów rejonowych - jest to tzw. okręg sądowy.

Sąd apelacyjny jest natomiast sądem odwoławczym dla sądu okręgowego, jeżeli sprawa w nim rozpoznawana była w pierwszej instancji. Sąd apelacyjny jest właściwy dla minimum 2 sądów okręgowych - jest to tzw. obszar apelacji.

Sądem kieruje Prezes Sądu. Jest on powoływany na okresowe kadencje (w sądzie rejonowym na 4 lata, a w sądach okręgowych i apelacyjnych na 6 lat).

**Zawody prawnicze w sądach**

W Polsce sądy powszechne sprawują wymiar sprawiedliwości (w zakresie nienależącym do sądów administracyjnych, sądów wojskowych oraz Sądu Najwyższego) oraz wykonują inne zadania z zakresu ochrony prawnej, powierzone w drodze ustaw. Do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości upoważnieni są wyłącznie sędziowie. Natomiast zadania z zakresu ochrony prawnej, inne niż wymiar sprawiedliwości, wykonują referendarze sądowi i starsi referendarze sądowi (mogą także wykonywać je sędziowie, jeżeli ich wykonywanie przez referendarzy nie jest możliwe).

**Sędziowie**

W ramach polskiego systemu prawnego można wyróżnić **sędziów zawodowych i ławników**.

Sędziowie wykonują zadania z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Powoływani są przez Prezydenta Rzeczypospolitej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, na czas nieoznaczony.

Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.

Na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów stoi [Krajowa Rada Sądownictwa](#), której jest organem konstytucyjnym.

Gwarancjami niezależności sędziów są zapisane w Konstytucji immunitet sędziowski oraz nieusuwalność z zajmowanego stanowiska.

Za przewinienia służbowe sędziowie odpowiadają dyscyplinarnie. Sądami dyscyplinarnymi w sprawach dyscyplinarnych sędziów są: w pierwszej instancji - sądy apelacyjne, w drugiej instancji - Sąd Najwyższy.

#### Ławnicy

Udział ławników w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości wynika z Konstytucji RP. Ławnicy w zakresie orzekania są niezawisli i - jak sędziowie zawodowi - podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom. Przy rozstrzyganiu spraw ławnicy mają równe prawa z sędziami. W odróżnieniu od sędziów, ławnik nie może jednak przewodniczyć na rozprawie i naradzie, jak również (w zasadzie) wykonywać czynności poza rozprawą.

Zasadą - obowiązującą zarówno w postępowaniu cywilnym, jak i karnym - jest rozpoznawanie spraw w składzie jednoosobowym, a zatem bez udziału ławników. Obie ustawy procesowe określają jednak kategorie spraw, które z uwagi na społeczną doniosłość rozpoznawane są z udziałem ławników.

Ławników wybierają rady gmin, które działają w obszarze właściwości danych sądów. Ich kadencja trwa cztery lata.

#### Referendarze sądowi

Referendarze sądowi zatrudniani są w sądach rejonowych i okręgowych do wykonywania określonych w ustawach czynności należących do sądów w zakresie ochrony prawnej. Stosunek pracy z referendarzami nawiązuje się na podstawie mianowania, z dniem określonym w akcie mianowania.

Referendarzy mianuje i nawiązuje z nimi stosunek pracy prezes sądu apelacyjnego.

W postępowaniu cywilnym referendarz sądowy w zakresie powierzonych mu czynności ma kompetencje sądu, chyba że ustawa stanowi inaczej. Natomiast w postępowaniu karnym, wykroczeniowym i karnoskarbowym powierzono mu wydawanie poleceń, a w wypadkach wskazanych w ustawie także postanowień i zarządzeń.

Referendarz sądowy jest więc urzędnikiem sądowym wyposażonym w prawo wykonywania czynności z zakresu ochrony prawnej, który działając w zakresie swoich kompetencji, wykonuje czynności sądów. W zakresie wykonywanych obowiązków referendarze są niezależni co do treści wydawanych orzeczeń i zarządzeń określonych w ustawach. Niezależność ta zakłada organizacyjne i funkcjonalne oddzielenie jego orzeczniczej działalności od innych organów, tak aby zapewnić mu samodzielność w wykonywaniu czynności określonych w ustawach.

[Fiszka informacyjna na temat zawodu referendarza sądowego.](#) (341 KB) [pl](#)

#### Asystenci sędziego

Asystenci sędziego wykonują w sądzie czynności zmierzające do przygotowania spraw sądowych do rozpoznania oraz czynności związane z zapewnieniem właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu (związane z wymiarem sprawiedliwości oraz innymi zadaniami z zakresu ochrony prawnej). Nabór kandydatów następuje w drodze konkursu.

[Fiszka informacyjna na temat zawodu asystenta sędziego.](#) (341 KB) [pl](#)

#### Urzędnicy sądowi

Urzędnicy sądowi zatrudniani są we wszystkich sądach powszechnych i wykonują zadania związane z obsługą sądów, niezastrzeżone dla innych grup zawodowych np. protokołują podczas rozpraw, wykonują zarządzenia sędziów, prowadzą sekretariaty w sądach. Ich prawa i obowiązki, a także zasady zatrudniania określa ustawa o pracownikach sądów i prokuratur. Nabór kandydatów następuje w drodze konkursu.

[Fiszka informacyjna na temat zawodu urzędnika sądowego.](#) (347 KB) [pl](#)

#### Organizacja zawodów prawniczych

##### Adwokaci

Adwokaci w Polsce świadczą usługi prawne mające na celu ochronę praw i wolności obywatelskich. Służą oni pomocą prawną i przygotowują opinie prawne. Gwarantują oni także reprezentację stron w sprawach karnych, cywilnych, z zakresu prawa rodzinnego oraz w sprawach z udziałem nieletnich, z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, a także postępowaniach przed Naczelnym Sądem Administracyjnym.

Należy podkreślić, że w Polsce nie istnieje wskazana ogólnie specjalizacja zawodowa - prawnicy indywidualnie wybierają swoją dziedzinę działalności zawodowej. Ze względu jednak na to, że w przypadku sporów z udziałem osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji materialnej prawo polskie gwarantuje udział adwokata z urzędu, adwokat musi być w stanie świadczyć usługi prawne w sprawach związanych z różnymi dziedzinami prawa.

Istnieją 24 **okręgowe rady adwokackie** oraz **Naczelna Rada Adwokacka** działająca na szczeblu krajowym. Te organy samorządu zawodowego są odpowiedzialne za reprezentację i ochronę praw zawodowych adwokatów, rozwijanie ich umiejętności zawodowych, zapewnianie szkoleń dla aplikantów, ustanawianie i propagowanie zasad etyki zawodowej oraz zapewnianie ich przestrzegania.

##### Prawnicze bazy danych

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [Naczelnej Rady Adwokackiej](#).

##### Radcowie prawni

Radcowie prawni zapewniają obsługę prawną spółek, innych przedsiębiorstw, jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych. Służą oni pomocą prawną i przygotowują opinie prawne. W odróżnieniu od adwokatów, mogą oni pozostawać w stosunku pracy z innymi podmiotami. Od dnia 1 lipca 2015 r. zrównane zostały uprawnienia procesowe adwokatów i radców prawnych - radcowie prawni mogą występować w roli obrońcy w postępowaniu karnym, o ile nie pozostają w stosunku pracy z innymi podmiotami. Mogą także występować w sprawach o wykroczenia oraz podejmować się obrony w postępowaniach dyscyplinarnych.

Samorząd zawodowy radców prawnych składa się z 19 **okręgowych izb radców prawnych i Krajowej Izby Radców Prawnych** działającej na szczeblu krajowym. Te organy samorządu zawodowego są odpowiedzialne za reprezentację i ochronę praw zawodowych radców prawnych, rozwijanie ich umiejętności zawodowych, zapewnianie szkoleń dla aplikantów, ustanawianie i propagowanie zasad etyki zawodowej oraz zapewnienie ich przestrzegania.

##### Prawnicze bazy danych

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [Krajowej Izby Radców Prawnych](#).

#### Notariusze

##### Organizacja

Notariusza powołuje i wyznacza siedzibę jego kancelarii Minister Sprawiedliwości na wniosek osoby zainteresowanej, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby notarialnej. Minister Sprawiedliwości jest również uprawniony do odwoływania notariuszy.

Minister Sprawiedliwości prowadzi rejestr kancelarii notarialnych a także określa maksymalne stawki taksy notarialnej za czynności notarialne.

Notariusze tworzą samorząd notarialny, który obejmuje 11 **izb notarialnych** oraz **Krajową Radę Notarialną**.

##### Rola i obowiązki

Notariusz jest powołany do dokonywania czynności, którym strony są obowiązane (np. w przypadku przeniesienia własności nieruchomości) lub pragną nadać formę notarialną.

Zawód notariusza jest zawodem zaufania publicznego. Obowiązkiem notariusza, jako działającej w imieniu państwa osoby zaufania publicznego, jest zagwarantowanie bezpieczeństwa obrotu nieruchomościami.

Notariusz dokonuje następujących czynności notarialnych: sporządza akty notarialne, akty poświadczenia dziedziczenia oraz poświadczenia, doręcza oświadczenia, spisuje protokoły, sporządza protesty weksli i czeków, przyjmuje na przechowanie pieniądze, papiery wartościowe, dokumenty, dane na informatycznym nośniku danych, sporządza wpisy, odpisy, wyciągi dokumentów, na żądanie stron sporządza projekty aktów, oświadczeń i innych dokumentów, a także sporządza inne czynności wynikające z odrębnych przepisów.

Czynności notarialne dokonane przez notariusza zgodnie z prawem, mają charakter dokumentu urzędowego.

Notariusze prowadzą działalność w indywidualnych kancelariach notarialnych. Notariusz może prowadzić tylko jedną kancelarię, natomiast kilku notariuszy może prowadzić jedną kancelarię na zasadach spółki cywilnej lub partnerskiej. W takim wypadku jednak każdy z notariuszy dokonuje czynności notarialnych we własnym imieniu i ponosi odpowiedzialność za czynności przez siebie dokonane.

#### **Prawnicze bazy danych**

Dalsze informacje znajdują się na stronie internetowej [Krajowej Rady Notarialnej](#) (nieдоступna w j. angielskim).

#### **Inne zawody prawnicze**

Polski system prawa przewiduje następujące zawody prawnicze: **komornicy sądowi**.

##### **Komornicy sądowi**

Komornicy sądowi w polskim systemie prawnym są pomocniczymi organami wymiaru sprawiedliwości. Posiadają oni również status funkcjonariusza publicznego, bowiem tylko taki status dostatecznie legitymizuje ich działania, które wkraczają głęboko w sferę praw i wolności obywatelskich. Do takich zaś działań przede wszystkim zaliczyć należy stosowanie środków przymusu, niezbędnych do wykonania orzeczenia sądowego i realizacji konstytucyjnego prawa do sądu.

Do kompetencji komorników sądowych należy wykonywanie czynności egzekucyjnych w sprawach cywilnych.

Komorników sądowych powołuje Minister Sprawiedliwości, spośród kandydatów, którzy muszą spełniać szczegółowo określone w ustawie o komornikach sądowych i egzekucji wymagania, do których zaliczyć należy m.in. posiadanie wyższego wykształcenia prawniczego, ukończenie aplikacji komorniczej i złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu komorniczego oraz minimum 2 letni staż pracy na stanowisku asesora komorniczego.

Nadzór nad komornikami sądowymi sprawuje Minister Sprawiedliwości wraz z prezesami sądów, przy których działają komornicy oraz samorządem komorniczym - **Krajową Radą Komorniczą i radami izb komorniczych**.

Zob. także informacje na stronie internetowej [Ministerstwa Sprawiedliwości](#) i [Krajowej Rady Komorniczej](#).

#### **Organizacje świadczące usługi bezpłatne**

W Polsce istnieje wiele organizacji świadczących bezpłatne usługi prawne. Należą do nich:

działająca przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej „**Niebieska Linia**”, mająca na celu zwalczanie przemocy w rodzinie; więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej [Niebieskiej Linii](#); z Niebieską Linią można także skontaktować się pod numerem: +48 22 668 70 00;

bezpłatną pomoc prawną świadczą także **Kliniki Prawa** w których działają studenci należących do organizacji funkcjonujących na wydziałach prawa we wszystkich większych uniwersytetach w Polsce.

Ostatnia aktualizacja: 22/06/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

językowej [pt](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie

tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

#### **Zawody prawnicze - Portugalia**

Na niniejszej stronie przedstawiono w zarysie zawody prawnicze w Portugalii.

[Sędziowie sądów powszechnych i sędziowie sądów administracyjnych i podatkowych](#)

[Prokuratorzy](#)

[Adwokaci](#)

[Radcy prawni](#)

[Doradcy prawni](#)

[Komornicy](#)

[Notariusze](#)

[Urzędnicy rejestrowi](#)

[Urzędnicy sądowi](#)

[Mediatorzy](#)

[Syndycy masy upadłości](#)

[Rzecznik do spraw własności przemysłowej](#)

[Organizacje świadczące nieodpłatne usługi prawne](#)

#### **Sędziowie sądów powszechnych i sędziowie sądów administracyjnych i podatkowych**

Zgodnie z portugalską konstytucją sędziowie sprawują urząd w suwerennych organach, jakimi są sądy.

Odpowiadają wyłącznie wobec prawa i sprawują wymiar sprawiedliwość w imieniu obywateli.

Sprawowanie urzędu sędziego sądów powszechnych reguluje konstytucja i statut sędziów sądów powszechnych (Estatuto dos Magistrados Judiciais). W zależności od tego, jakie miejsce w hierarchii sądów powszechnych zajmuje dany sąd, sędziowie należą do jednej z trzech następujących kategorii:

sędziowie Sądu Najwyższego (Supremo Tribunal de Justiça), którym przysługuje tytuł *conselheiros*;

sędziowie sądów apelacyjnych (*Tribunais das Relações*), którym przysługuje tytuł *desembargadores*;

sędziowie sądów pierwszej instancji, którym przysługuje tytuł *juizes de direito*.

Sprawowanie urzędu sędziego sądu administracyjnego i podatkowego reguluje konstytucja i statut sądów administracyjnych i podatkowych (Estatuto dos Tribunais Administrativos e Fiscais) oraz, w zakresie nieujętych w tym statucie, statut sędziów sądów powszechnych. W zależności od tego, jakie miejsce w hierarchii zajmuje dany sąd, sędziowie sądów administracyjnych i podatkowych należą do jednej z trzech następujących kategorii:

sędziowie Najwyższego Sądu Administracyjnego (Supremo Tribunal Administrativo), którym przysługuje tytuł *conselheiros*;

sędziowie centralnych sądów administracyjnych, którym przysługuje tytuł *desembargadores*;

sędziowie okręgowych sądów administracyjnych i podatkowych, którym przysługuje tytuł *juizes de direito*.

Warunkiem dostępu do zawodu sędziego jest udział w trzyetapowym procesie, na który składają się otwarty konkurs, szkolenie teoretyczne i praktyczne w Centrum Studiów Sądowniczych (Centro de Estudos Judiciários) oraz aplikacja sędziowska. Osoby, które pomyślnie ukończą wszystkie trzy etapy, są powoływane na stanowisko *juizes de direito*.

Sędziowie uczestniczą w doskonaleniu zawodowym przez cały okres sprawowania urzędu.

Wysoka Rada Sądownictwa (Conselho Superior da Magistratura) przeprowadza okresowe kontrole w sądach pierwszej instancji, a Wysoka Rada Sądów Administracyjnych i Podatkowych (Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e fiscais) – w sądach administracyjnych i podatkowych. Ich wynikiem jest ocena jakości pracy sędziego według następujących kategorii: „bardzo dobra”, „dobra z wyróżnieniem”, „dobra”, „dostateczna” i „niedostateczna”. Ocena „niedostateczna” oznacza, że dany sędzia zostanie zawieszony w czynnościach służbowych i objęty postępowaniem mającym na celu ustalenie jego zdolności do sprawowania urzędu.

Za powoływanie sędziów, powierzanie im zadań, ich przenoszenie i awansowanie oraz podejmowanie względem nich czynności dyscyplinarnych odpowiadają Wysoka Rada Sądownictwa i Wysoka Rada Sądów Administracyjnych i Podatkowych.

Aby zapewnić niezawisłość i bezstronność sędziów, konstytucja przewiduje zakaz podejmowania przez sędziów innej działalności publicznej bądź prywatnej, z wyjątkiem nieodpłatnej pracy dydaktycznej lub prowadzenia badań naukowych w dziedzinie prawa. Przeniesienie, zawieszenie, przeniesienie w stan spoczynku lub odwołanie sędziego może się odbyć tylko w przypadkach określonych przepisami. Sędziowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności za wydane przez nich orzeczenia, chyba że dopuszczają to przepisy prawa.

### **Prokuratorzy**

Do powinności prokuratorów należy reprezentowanie państwa, ściganie przestępstw oraz obrona demokratycznych rządów prawa i interesów prawnych.

Prokuratorzy posiadają własny statut i dysponują niezależnością przewidzianą przepisami prawa.

Warunkiem dostępu do zawodu prokuratora jest udział w otwartym konkursie, na który składa się egzamin z wiedzy, ocena życiorysu oraz test psychologiczny. Konkurs odbywa się w Centrum Studiów Sądowniczych (Centro de Estudos Judiciários).

Kandydaci, którzy z powodzeniem przechodzą to postępowanie, zostają aplikantami (*auditores de justiça*). Po ukończeniu szkolenia teoretycznego i praktycznego w Centrum Studiów Sądowniczych zostają asesorami – zastępcami prokuratorów.

Ścieżka zawodowa prokuratora składa się z pięciu szczebli, wymienionych w porządku hierarchicznym od góry:

Prokurator Generalny (*Procurador-Geral da República*);

Wiceprokurator Generalny (*Vice-Procurador-Geral da República*);

Zastępca Prokuratora Generalnego (*Procurador-Geral Adjunto*);

Prokurator okręgowy (*Procurador da República*);

Zastępca prokuratora okręgowego (*Procurador da República Adjunto*).

Prokuratura Generalna (*Procuradoria-Geral da República*) jest najwyższym organem służby prokuratorowskiej, a jej zwierzchnikiem jest Prokurator Generalny.

W jej skład wchodzi również Wysoka Rada Prokuratury (*Conselho Superior do Ministério Público*), Rada Doradcza, oficjalni doradcy prawni oraz służby pomocnicze.

Wysoka Rada Prokuratury odpowiada za powoływanie na stanowiska prokuratorowskie, powierzanie zadań prokuratorom, ich przenoszenie i awansowanie, a także podejmowanie czynności dyscyplinarnych względem prokuratorów.

### **Adwokaci (*Advogados*)**

Adwokaci to osoby wykonujące zawód prawniczy, które po zarejestrowaniu przez Izbę Adwokacką reprezentują swoich klientów oraz udzielają porad prawnych polegających na interpretacji i stosowaniu przepisów prawnych na zlecenie osoby trzeciej.

Do wykonywania zawodu adwokata w Portugalii wymagany jest wpis na listę Izby Adwokackiej (*Ordem dos Advogados*).

Dostęp do zawodu jest uwarunkowany:

posiadaniem wyższego wykształcenia prawniczego uzyskanego w Portugalii lub dyplomu potwierdzającego ukończenie studiów prawnych w innym kraju, o ile za równorzędne krajowym kwalifikacjom uznawane są tytuły zawodowe lub kwalifikacje zdobyte za granicą;

ukończeniem aplikacji trwającej 18 miesięcy, obejmującej dwa etapy szkolenia: etap wstępny, trwający sześć miesięcy, oraz uzupełniający etap aplikacji, trwający 12 miesięcy;

złożeniem z wynikiem pozytywnym pisemnego i ustnego egzaminu adwokackiego.

Cudzoziemcy, którzy uzyskali wykształcenie prawnicze w Portugalii, mogą zarejestrować się w portugalskiej Izbie Adwokackiej na takich samych warunkach, jak obywatele portugalscy, pod warunkiem, że ich państwo pochodzenia zapewnia takie same prawa obywatelom portugalskim.

Adwokaci z innych państw członkowskich UE, którzy chcą osiedlić się na stałe w Portugalii z zamiarem praktykowania prawa w Portugalii na podstawie tytułu zawodowego uzyskanego w kraju pochodzenia, dokonują wpisu na listę w Izbie Adwokackiej. W takich przypadkach mogą świadczyć usługi reprezentacji przed sądem wyłącznie pod kierunkiem adwokata wpisanego na listę w Izbie Adwokackiej. Jeżeli natomiast chcą praktykować prawo, korzystając z tych samych praw i podlegając tym samym obowiązkom, co adwokaci portugalscy, muszą dokonać wpisu w Izbie Adwokackiej oraz złożyć stosowny egzamin pisemny i ustny w języku portugalskim.

Izba Adwokacka jest publicznym zrzeszeniem reprezentującym osoby wykonujące zawód adwokata na podstawie statutu Izby. Izba zapewnia dostęp do prawa, reguluje wykonywanie zawodu oraz podejmuje czynności dyscyplinarne wobec adwokatów i aplikantów (jako jedyny uprawniony do tego organ), jak również dba o rolę społeczną, godność i prestiż zawodu adwokata oraz propaguje dostęp do wiedzy i stosowanie prawa.

### **Radcy prawni (*Consultores jurídicos*)**

W portugalskim systemie prawa nie występuje rozróżnienie między adwokatami a radcami prawnymi.

### **Doradcy prawni (*Solicitadores*)**

*Solicitadores* to niezależni specjaliści świadczący na rzecz klientów porady prawne i usługi reprezentacji przed sądem w granicach przewidzianych ustawą o ich działalności oraz przepisami procesowymi. Mogą oni reprezentować strony przed sądem w sprawach niewymagających zastępstwa procesowego przez adwokata (*advogado*).

*Solicitadores* mogą również świadczyć usługi reprezentacji prawnej na rzecz obywateli lub przedsiębiorstw poza sądem, m.in. przed organami administracji podatkowej, w kancelariach notarialnych, w urzędach rejestrowych oraz przed organami administracji publicznej.

Aby wykonywać ten zawód, należy:

mieć wyższe wykształcenie prawnicze, urzędowo uznawane, bez konieczności przynależności do Izby Adwokackiej, bądź wyższe wykształcenie, urzędowo uznawane, uprawniające do wykonywania zawodu *solicitadora*. Cudzoziemcy z innych państw członkowskich UE muszą posiadać wykształcenie i kwalifikacje zawodowe, które są zgodnie z prawem wymagane do wykonywania zawodu w ich kraju pochodzenia;

ukończyć aplikację trwającą od 12 do 18 miesięcy;

uzyskać odpowiednie referencje od patrona aplikacji i ośrodków prowadzących aplikację oraz złożyć z wynikiem pozytywnym krajowy egzamin na zasadach określonych w ustawie.

Osoby wykonujące ten zawód z innego państwa członkowskiego UE lub z Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogą się zarejestrować w Kolegium Radców Prawnych (Colégio dos Solicitadores) zgodnie z ustawą nr 9/2009 z dnia 4 marca 2009 r., zmienioną ustawą nr 41/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r. i ustawą nr 25/2014 z dnia 2 maja 2014 r.

Samorządem zawodowym reprezentującym tę grupę jest Izba Doradców Prawnych i Komorników (Ordem dos Solicitadores e dos Agentes de Execução, OSAE). Do jej zadań należy między innymi władztwo dyscyplinarne nad członkami oraz opiniowanie ustawodawstwa odnoszącego się do kompetencji Izby. Dalsze informacje są dostępne tutaj <http://www.osae.pt/>.

#### **Komornicy (*Agentes de execução*)**

Komornicy wykonują powierzone im na szczeblu krajowym uprawnienia w zakresie egzekucji cywilnej. Są niezależnymi i bezstronnymi profesjonalistami, którzy nie reprezentują stron, lecz odpowiadają za wykonywanie czynności egzekucyjnych, takich jak zajęcie, doręczanie dokumentów, zawiadomień i ogłoszeń oraz sprzedaż zajętego mienia. W niektórych przypadkach ich czynności mogą być wykonywane przez urzędników sądowych.

Komorników powołuje strona wnioskująca o egzekucję lub sąd.

Warunkiem wykonywania zawodu komornika jest ukończenie wyższych studiów komorniczych lub prawniczych. Komornikami mogą być osoby, które:

są obywatelami portugalskimi;

nie podlegają żadnym ograniczeniom określonym w statucie Izby Doradców Prawnych i Komorników lub Izby Adwokackiej;

nie figurowały w ciągu ostatnich dziesięciu lat w publicznym rejestrze dłużników;

pomyślnie ukończyły aplikację komorniczą;

złożyły z pozytywnym wynikiem egzamin asesorski po pełnieniu funkcji komornika przez trzy lata i zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Asesorów (Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares de Justiça, CAAJ);

uzyskają wpis na listę komorników w terminie do trzech lat od ukończenia aplikacji z pozytywnym wynikiem.

dysponują minimalną infrastrukturą i zasobami informatycznymi określonymi w rozporządzeniu zatwierdzonym przez walne zgromadzenie;

Organami regulującymi zawód są Izba Doradców Prawnych i Komorników oraz Kolegium Komorników (Colégio de Especialidade dos Agentes de Execução).

Organem nadzorującym pracę komorników i podejmującym wobec nich czynności dyscyplinarne jest Rada Komornicza, która zachowuje niezależność od Izby Doradców Prawnych i Komorników.

Dalsze informacje są dostępne na następujących stronach: <http://www.osae.pt/> i <http://www.caaj-mj.pt/>.

#### **Notariusze**

Notariusze to prawnicy wykonujący w ramach swoich uprawnień zawodowych określone czynności w sprawach prawnych. Odgrywają oni istotną rolę w obrocie gospodarczym, zarówno krajowym, jak i międzynarodowym.

W zakresie swoich uprawnień notariusze:

sporządzają umowy dla osób prywatnych i doradzają stronom, zachowując przy tym bezstronność; sporządzają dokumenty urzędowe, ponosząc odpowiedzialność za ich zgodność z prawem i za udzieloną poradę; pouczają strony o skutkach zobowiązań, które strony wyrażają wolę podjąć (jest to jeden z obowiązków notariuszy);

dokonywać czynności prawnych uzgodnionych w ich obecności. Czynność może zostać bezpośrednio wpisana do rejestru urzędowego lub, w przypadku niedopełnienia obowiązków przez jedną ze stron, wyegzekwowana bez interwencji sądu.

działają jako mediatorzy, w sposób bezstronny i w pełni zgodny z prawem, w celu umożliwienia stronom wypracowania obopólnego porozumienia;

sporządzają dokumenty i warunki postępowania o sporządzenie spisu inwentarza, z wyjątkiem spraw, które nie podlegają rozstrzygnięciu w tym postępowaniu w związku z charakterem bądź złożonością okoliczności prawnych lub faktycznych sprawy; takie sprawy są kierowane do rozpoznania przez sąd rejonowy (*tribunal de comarca*) właściwy ze względu na miejsce siedziby kancelarii notarialnej, w której toczy się postępowanie (ustawa nr 23/2013 z dnia 5 marca 2013 r. określająca ramy prawne postępowania o sporządzenie spisu inwentarza, która nadaje notariuszom powyższe uprawnienie w ramach systemu wspólnych kompetencji).

Reforma zawodu notariusza i wynikająca z niej prywatyzacja sektora oznaczają, że notariusze występują w podwójnej roli: są funkcjonariuszami publicznymi a jednocześnie osobami wykonującymi wolny zawód, a zatem nie należą do korpusu służby cywilnej.

Jako funkcjonariusze publiczni notariusze podlegają Ministerstwu Sprawiedliwości, które ma uprawnienia regulacyjne i jest władne podejmować czynności dyscyplinarne wobec notariuszy. W związku z liberalizacją zawodu, od 2006 roku nad prawidłowością wykonywania czynności notarialnych czuwa Izba Notarialna wraz z Ministerstwem Sprawiedliwości. Oba podmioty dbają o to, by notariusze przestrzegali kodeksu etyki notarialnej oraz działali w trosce o realizację interesu publicznego, przy czym swoboda wykonywania zawodu nie pozbawia Ministerstwa uprawnień do podjęcia określonych czynności, które to uprawnienia, ze względu na charakter zawodu, przysługują mu z mocy prawa.

#### **Urzędnicy rejestrowi (*Conservadores*)**

Urzędnicy rejestrowi są funkcjonariuszami publicznymi zajmujący się rejestrowaniem i ujawnianiem informacji o czynnościach i zdarzeniach prawnych związanych z nieruchomościami lub majątkiem ruchomym podlegającymi rejestracji, działalnością gospodarczą i stanem cywilnym. Zasadniczo ich rola polega na sprawdzaniu zgodności powyższych czynności i zdarzeń oraz powiązanych dokumentów z prawem, a także dbanie o to, by prawa ujawnione w dokumentach rejestrowych były należycie określone i wpisane do rejestrów określonych ustawą; urzędnicy rejestrowi odpowiadają również za ujawnianie tych informacji i decydują, czy dokonać wpisu określonej czynności prawnej lub zdarzenia prawnego.

Ze względu na obszary tematyczne, którymi się zajmują, urzędników rejestrowych dzieli się na poniższe kategorie:

**Urzędnicy rejestru stanu cywilnego** (*conservadores do registo civil*), których obowiązki obejmują określanie i ujawnianie informacji na temat czynności i zdarzeń prawnych zachodzących w życiu osób fizycznych. Do ich kompetencji należy rejestracja takich czynności lub zdarzeń jak narodziny, małżeństwo, zgon, przysposobienie, uznanie i ustalenie macierzyństwa/ojcostwa; organizacja postępowania w sprawach o rozwód lub separację za porozumieniem stron; oraz wydawanie zaświadczeń i odpisów z dokumentów rejestrowych.

**Urzędnicy rejestru nieruchomości** (*conservadores do registo predial*), którzy zajmują się ujawnianiem informacji o statusie prawnym nieruchomości w celu zapewnienia pewności prawnej obrotu nieruchomościami.

**Urzędnicy rejestru pojazdów** (*conservadores do registo predial*), których obowiązkiem jest ujawnianie praw do rzeczy ruchomych podlegających rejestracji (pojazdów silnikowych, statków i samolotów) i informacji o stanie prawnym pojazdów silnikowych i przyczep w celu zapewnienia pewności prawnej transakcji.

**Urzędnicy rejestru działalności gospodarczej** (*conservadores do registo predial*), którzy ujawniają informacje o statusie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, spółek cywilnych mających formę handlową, przedsiębiorstw jednoosobowych z ograniczoną odpowiedzialnością i innych podmiotów podlegających rejestracji w rejestrze działalności gospodarczej w celu zapewnienia pewności prawnej transakcji.

Warunkiem dostępu do zawodu jest wyższe wykształcenie prawnicze uzyskane na portugalskim uniwersytecie lub równoważne wyższe wykształcenie.

Kandydaci muszą również złożyć egzamin weryfikujący kwalifikacje i ukończyć sześciomiesięczny uniwersytecki kurs dotyczący tematyki prawnej i związanej

z prowadzeniem rejestrów, której przyswojenie jest niezbędne urzędnikom rejestrowym. Następnie kandydaci odbywają roczny staż, po którym przystępują do otwartego konkursu. Na każdym etapie powyższej procedury kandydaci są oceniani i w razie niepowodzenia mogą zostać odrzuceni. Ostatnim etapem naboru jest otwarty konkurs organizowany przez Instytut Rejestrów i Notariatu (Instituto dos Registos e do Notariado).

Instytut Rejestrów i Notariatu (Instituto dos Registos e do Notariado) odpowiada za kierowanie pracą urzędów rejestrowych, jej koordynację, wsparcie, ocenę i nadzorowanie.

#### **Urzędnicy sądowi (Oficiais de Justiça)**

Urzędnicy sądowi są funkcjonariuszami wymiaru sprawiedliwości (*funcionário de justiça*) którzy, między innymi, pomagają w obsłudze postępowań sądowych lub prokuratorskich. Kategoria urzędników sądowych obejmuje również techników informatyków oraz pracowników administracyjnych, technicznych i pomocniczych, a także ds. konserwacji.

Dostęp do zawodu urzędnika sądowego można uzyskać, zaczynając od pracy na najniższych rangą stanowiskach referenta (*escrivão auxiliar*) w ramach służb sądowych lub referenta sądowego (*técnico de justiça auxiliar*) w ramach służb prokuratorskich. Urzędnikiem sądowym mogą zostać osoby, które ukończyły szkolenie zawodowe oraz przeszły postępowanie dopuszczające do wykonywania zawodu.

Urzędnicy sądowi są zobowiązani przestrzegać specjalnego statutu (Estatuto dos Funcionários de Justiça), określonego dekretem z mocą ustawy nr 343 /1999 z dnia 26 sierpnia 1999 r. Odgrywają oni istotną rolę w ramach międzynarodowej współpracy sądowej, zwłaszcza w zakresie wdrażania unijnych dyrektyw i rozporządzeń.

Dyrekcja Generalna ds. Wymiaru Sprawiedliwości (Direção-Geral da Administração da Justiça) jest departamentem Ministerstwa Sprawiedliwości odpowiedzialnym za rekrutację urzędników sądowych, kierowanie oraz zarządzanie ich korpusem.

Rada Urzędników Sądowych (Conselho dos Oficiais de Justiça) jest organem odpowiedzialnym za ocenę kwalifikacji zawodowych urzędników sądowych oraz sprawowanie władztwa dyscyplinarnego nad nimi.

#### **Mediatorzy (Mediadores)**

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2(b) ustawy 29/2013 z dnia 19 kwietnia 2013 r. mediator jest „(...) bezstronną i niezależną osobą trzecią, która nie jest uprawniona do narzucania stronom mediacji sposobu rozwiązania sporu, lecz pomaga im wypracować ostateczne porozumienie w jego przedmiocie”.

Ustawa określa ponadto status mediatorów pracujących w Portugalii oraz zasady dotyczące wpisu mediatorów do wykazów prowadzonych w ramach publicznych systemów mediacji; odbywa się to w drodze naboru, który reguluje zarządzenie (*portaria*) nr 282/2010 z dnia 25 maja 2010 r.

Mediatorzy wykonują bardzo ważną pracę, pomagając stronom w wypracowaniu porozumienia, a to z kolei przyczynia się do utrzymania, a w niektórych przypadkach przywrócenia, prawidłowego funkcjonowania zasad współżycia społecznego. W Portugalii działają wyspecjalizowani mediatorzy zajmujący się sprawami z zakresu prawa rodzinnego, pracy i karnego. W Portugalii nie ma organizacji pozarządowych zajmujących się mediacją, lecz istnieją prywatne stowarzyszenia świadczące usługi mediacyjne i prowadzące szkolenia dla mediatorów.

Nie obowiązuje ogólnokrajowy kodeks etyczny mediatora. Wspomniana ustawa o mediacji zawiera jednak rozdział określający prawa i obowiązki mediatorów, którzy są ponadto zobowiązani do przestrzegania Europejskiego kodeksu postępowania dla mediatorów, wchodzącego w zakres ich szkolenia. Działalność mediatorów jest nadzorowana w ramach publicznego systemu mediacji, który jest podzielony na trzy części obejmujące prawo cywilne, pracy i karne. Każdą częścią publicznego systemu mediacji zarządza organ administracji publicznej wskazany w statucie organu.

W Portugalii mediatorzy nie są szkoleni przez organ administracji publicznej, lecz przez podmioty prywatne certyfikowane, zgodnie z zarządzeniem nr 345 /2013 z dnia 27 listopada 2013 r., przez Dyrekcję Generalną ds. Polityki Wymiaru Sprawiedliwości (Direção Geral da Política de Justiça, DGPJ), która kładzie szczególny nacisk na zapewnienie odpowiedniej jakości świadczonych usług.

Publicznymi systemami mediacji zarządza DGPJ, poprzez swoje Biuro ds. Alternatywnego Rozstrzygnięcia Sporów (GRAL). Chociaż biuro nie udziela informacji, jak znaleźć mediatora, prowadzi wykazy mediatorów. Wpis do wykazu można uzyskać po przejściu odpowiedniego postępowania, którego zasady określa zarządzenie nr 282/2010 z dnia 25 maja 2010 r.

Dalsze informacje można znaleźć tutaj: <http://www.dgpj.mj.pt/>.

#### **Syndycy masy upadłości (Administradores Judiciais)**

Syndycy masy upadłości odpowiadają za nadzorowanie i koordynowanie czynności składających się na specjalny proces naprawczy (*processo especial de revitalização*); ich zadaniem jest również zarządzanie masą upadłościową i jej likwidacja oraz wykonywanie wszystkich obowiązków przewidzianych statutem syndyka masy upadłości i przepisami prawa. W zależności od zakresu zadań, które mają zostać wykonane w toku postępowania, powoływany jest syndyk masy upadłości, zarządca masą upadłości lub powiernik.

Rolę syndyka masy upadłości określa ustawa nr 22/2013 z dnia 26 lutego 2013 r.

Aby wykonywać zawód, syndyk masy upadłości:

- a) musi mieć stosowne wykształcenie wyższe oraz odpowiednie doświadczenie zawodowe;
- b) odbyć sześciomiesięczne szkolenie dla syndyków masy upadłości;
- c) złożyć z wynikiem pozytywnym egzamin oceniający wiedzę uzyskaną podczas szkolenia;
- d) nie może znajdować się w sytuacji uniemożliwiającej mu wykonywanie czynności syndyka ze względu na konflikt interesów;
- e) musi być zdolny do wykonywania zawodu.

Za postępowanie dopuszczające do wykonywania zawodu syndyka masy upadłości i nadzorowanie pracy syndyków odpowiada Komisja ds. Oceny i Nadzorowania Czynności Syndyków (Comissão de Apreciação e Controlo da Atividade dos Administradores).

#### **Rzecznik do spraw własności przemysłowej (Agente Oficial da Propriedade Industrial)**

Rzecznicy do spraw własności przemysłowej to podmioty specjalizujące się w sprawach własności przemysłowej, do których mogą się zwracać podmioty gospodarcze i osoby fizyczne, które chcą zadbać o lepszą ochronę swoich praw i interesów.

Rzecznicy do spraw własności przemysłowej są powoływani przez Krajowy Instytut Własności Przemysłowej (Instituto Nacional da Propriedade Industrial) do dokonywania czynności związanych z własnością przemysłową w imieniu swoich klientów bez konieczności okazywania pełnomocnictwa.

Wykonywanie zawodu rzecznika do spraw własności przemysłowej w Krajowym Instytucie Własności Przemysłowej jest uregulowane prawnie w dekreście z mocą ustawy nr 15/95 z dnia 24 stycznia 1995 r.

#### **Organizacje świadczące nieodpłatne usługi prawne**

Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Izłą Adwokacką oraz władzami lokalnymi zapewniają funkcjonowanie na terenie całego kraju biur porad prawnych (*Gabinetes de Consulta Jurídica*), w których obywatele mogą uzyskać nieodpłatną poradę prawną od osób wykonujących zawody prawnicze.

Wykaz tych biur wraz z danymi kontaktowymi można znaleźć m.in. na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Wymiaru Sprawiedliwości (<http://www.dgpj.mj.pt/>).

Ostatnia aktualizacja: 24/10/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.



Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [RO](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

## Zawody prawnicze - Rumunia

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych w Rumunii.

### Zawody prawnicze – wstęp

W Rumunii wyróżnia się następujące zawody prawnicze:

prokuratorzy;  
sędziowie;  
adwokaci;  
radcy prawni;  
notariusze;  
komornicy sądowi;  
urzędnicy sądowi.

### Prokuratorzy

#### Organizacja

Rumuńska służba prokuratorska obejmuje:

prokuratury przy sądach apelacyjnych, sądach okręgowych, sądach rodzinnych i do spraw nieletnich oraz sądach rejonowych;  
prokuratury przy sądach wojskowych.

**Najwyższym organem** jest prokuratura przy Wysokim Trybunale Kasacyjnym i Sprawiedliwości, w tym jej struktury wyspecjalizowane: Krajowy Wydział Antykorupcyjny (Departamentul Național Anticorupție) oraz Wydział ds. Ścigania Przeszłości Zorganizowanej i Terroryzmu (Direcția de Investigarea a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism).

**Pierwszy szczebel:** prokuratury przy sądach rejonowych (176 jednostek).

**Drugi szczebel:** prokuratury przy sądach okręgowych (42 jednostki) oraz prokuratura przy sądzie rodzinnym i do spraw nieletnich (1 jednostka).

**Trzeci szczebel:** prokuratury przy sądach apelacyjnych (15 jednostek).

**Najwyższa Rada Sądownictwa** (Consiliul Superior al Magistraturii) jest organem centralnym w systemie sądownictwa, odpowiadającym za regulację zawodu prokuratora. Przygotowaniem do zawodu oraz doskonaleniem zawodowym sędziów i prokuratorów zajmuje się **Krajowy Instytut Sądownictwa i Prokuratury** (Institutul Național al Magistraturii), który jest instytucją publiczną posiadającą osobowość prawną i działającą pod nadzorem Najwyższej Rady Sądownictwa. **Służba prokuratorska** wykonuje swoje zadania poprzez prokuratorów będących pracownikami prokuratur. Biura prokuratury działają przy wszystkich sądach, z wyjątkiem sądów dyscyplinarnych.

**Postępowanie karne prowadzone przez prokuratury przy sądach apelacyjnych, sądach okręgowych oraz sądach rodzinnych i do spraw nieletnich**

**Hierarchia instytucjonalna** prokuratury przedstawia się następująco.

Najwyższym organem jest **prokuratura** przy **Wysokim Trybunale Kasacyjnym i Sprawiedliwości** (Prokuratura Generalna), na której czele stoi Prokurator Generalny Rumunii (Procurorul General al României). Organ ten koordynuje działalność prokuratur przy 15 sądach apelacyjnych.

**Prokuratury przy sądach apelacyjnych** koordynują czynności prokuratur przy 43 sądach okręgowych (w tym prokuratury przy sądzie rodzinnym i do spraw nieletnich). Każdą prokuratūrą apelacyjną kieruje prokurator naczelny prokuratury apelacyjnej (*procuror general*).

Prokuratury przy **sądach okręgowych** koordynują czynności prokuratur przy 176 sądach rejonowych – każdą z tych prokuratur okręgowych kieruje prokurator naczelny prokuratury okręgowej (*prim-procuror*).

Prokuratury przy **176 sądach rejonowych**, kierowane przez prokuratorów naczelnych prokuratur rejonowych, znajdują się na pierwszym (najniższym) szczeblu w hierarchii.

W prokuraturze przy Wysokim Trybunale Kasacyjnym i Sprawiedliwości funkcjonują **dwie osobne struktury wyspecjalizowane**. Są to:

**Krajowy Wydział Antykorupcyjny** (Direcția Națională Anticorupție) odpowiedzialny za ściganie przestępstw o charakterze korupcyjnym i wnoszenie oskarżeń przeciwko ich sprawcom. Na czele wydziału stoi prokurator naczelny (*procuror șef*).

**Wydział ds. Ścigania Przeszłości Zorganizowanej i Terroryzmu** odpowiedzialny za ściganie przestępstwa zorganizowanej i terroryzmu oraz wnoszenie oskarżeń przeciwko sprawcom takich przestępstw. Na czele wydziału stoi prokurator naczelny, który podlega Prokuratorowi Generalnemu Rumunii.

**Postępowanie karne w prokuraturach przy sądach wojskowych**

**Postępowaniem karnym dotyczącym przestępstw popełnionych przez członków personelu wojskowego** zajmują się prokuratury wojskowe, które mają status prawny jednostek wojskowych. Prokuratury wojskowe działają przy wojskowych sądach okręgowych, **Wojskowym Sądzie Terytorialnym w Bukareszcie** (Tribunal Militar Teritorial București) oraz przy **Wojskowym Sądzie Apelacyjnym w Bukareszcie** (Curtea Militară de Apel București).

**Hierarchia funkcjonalna prokuratorów**

Prokuratorzy działają zgodnie z zasadami **legalności, bezstronności i kontroli hierarchicznej**.

Prokuratorzy podejmują czynności na podstawie przepisów prawa, zapewniając poszanowanie i ochronę ludzkiej godności oraz praw osób fizycznych.

Prokuratorzy zatrudnieni w każdej jednostce prokuratury odpowiadają przed **prokuratorem, będącym zwierzchnikiem tej jednostki, który z kolei odpowiada** przed prokuratorem będącym zwierzchnikiem jednostki prokuratury wyższego szczebla.

Prokurator Generalny kierujący prokuratūrą przy **Wysokim Trybunale Kasacyjnym i Sprawiedliwości**, prokurator naczelny **Krajowego Wydziału Antykorupcyjnego** oraz prokurator naczelny prokuratury przy sądzie apelacyjnym sprawują kontrolę nad podległymi im prokuratorami w sposób bezpośredni lub poprzez wyznaczonych prokuratorów.

### Rola i obowiązki

W Rumunii występują dwie grupy prokuratorów:

**prokuratorzy cywilni**, odpowiedzialni za ściganie i stawianie w stan oskarżenia sprawców przestępstw, będących osobami cywilnymi;  
**prokuratorzy wojskowi**, odpowiedzialni za ściganie i stawianie w stan oskarżenia głównie sprawców przestępstw, będących członkami personelu wojskowego.  
Wyróżnia się następujące stanowiska prokuratorskie:

**Prokurator Generalny Rumunii** (zwierzchnik prokuratury przy Wysokim Trybunale Kasacyjnym i Sprawiedliwości);

prokurator naczelny (zwierzchnik Krajowego Wydziału Antykorupcyjnego i Wydziału ds. Ścigania Przeszłości Zorganizowanej i Terroryzmu);

**prokuratorzy naczelni prokuratur apelacyjnych** (zwierzchnicy prokuratur przy sądach apelacyjnych);

**prokuratorzy naczelni prokuratur okręgowych i rejonowych** (zwierzchnicy prokuratur przy sądach okręgowych i rejonowych);

**naczelnicy wydziałów** (zwierzchnicy wewnętrznych wydziałów prokuratur);  
**kierownicy działów** (zwierzchnicy wewnętrznych działów prokuratur);  
**kierownicy sekretariatów** (zwierzchnicy wewnętrznych sekretariatów prokuratur);  
**prokuratorzy**.

**Minister Sprawiedliwości** może, w razie potrzeby, z urzędu lub na wniosek **Najwyższej Rady Sądownictwa**, sprawować nadzór nad prokuratorami za pośrednictwem prokuratorów nominowanych przez Prokuratora Generalnego Rumunii, Prokuratora Naczelnego Krajowego Wydziału Antykorupcyjnego lub samego Ministra Sprawiedliwości, w celu skontrolowania następujących kwestii:

wydajności administracyjnej prokuratorów;

wyników pracy prokuratorów i liczby zakończonych spraw; oraz

jakości urzędowych stosunków prokuratorów z obywatelami oraz innymi stronami uczestniczącymi w czynnościach prowadzonych przez prokuratury.

Kontrola nie są objęte żadne środki podejmowane przez prokuratorów w toku postępowania karnego ani związane z nimi decyzje.

Minister Sprawiedliwości może zażądać od **Prokuratora Generalnego Rumunii** lub, w stosownych przypadkach, od prokuratora naczelnego Krajowego Wydziału Antykorupcyjnego sprawozdania z działalności jednostek prokuratury. Może on również wydawać instrukcje w sprawie środków, które należy podjąć w celu skutecznego zwalczania przestępczości.

Prokuratura przy Wysokim Trybunale Kasacyjnym i Sprawiedliwości składa roczne sprawozdanie ze swojej działalności Najwyższej Radzie Sądownictwa oraz Ministrowi Sprawiedliwości, który przedstawia wnioski z jego treści w swoim sprawozdaniu przed rumuńskim parlamentem.

## **Sędziowie**

### **Organizacja**

Organem centralnym w systemie sądownictwa, który odpowiada za regulację zawodu sędziego, jest [Najwyższa Rada Sądownictwa](#) (Consiliul Superior al Magistraturii). Przygotowaniem do zawodu oraz doskonaleniem zawodowym sędziów i prokuratorów zajmuje się [Krajowy Instytut Sądownictwa i Prokuratury](#) (Institutul Național al Magistraturii), który jest instytucją publiczną posiadającą osobowość prawną i działającą pod nadzorem Najwyższej Rady Sądownictwa.

### **Rola i obowiązki**

W Rumunii sędziowie specjalizują się w następujących rodzajach spraw:

sprawy cywilne i sprawy z zakresu egzekucji cywilnej;

sprawy karne i karne wykonawcze;

sprawy handlowe (sędzia komisarz);

sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;

sprawy administracyjne i podatkowe/finansowe;

sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych;

sprawy z zakresu prawa konstytucyjnego;

sprawy z zakresu prawa wojskowego.

### **Organizacja zawodów prawniczych: Adwokaci**

#### **Adwokaci**

Organem centralnym odpowiadającym za regulację zawodu adwokata jest [Krajowe Stowarzyszenie Rumuńskich Izb Adwokackich](#) (Uniunea Națională a Barourilor din România), które jest instytucją publiczną posiadającą osobowość prawną i zrzeszającą wszystkie izby adwokackie w Rumunii. Stoi ono na straży możliwości korzystania z prawa do obrony, kwalifikacji zawodowych i etyki zawodowej oraz godności i honoru członków unii. Wszystkie izby adwokackie w Rumunii zrzeszone są w Krajowym Stowarzyszeniu Rumuńskich Izb Adwokackich.

#### **Prawnicze bazy danych**

Informacje o adwokatach w Rumunii dostępne są na stronie internetowej [Krajowego Stowarzyszenia Rumuńskich Izb Adwokackich](#).

#### **Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?**

Tak, dostęp do tej bazy danych jest **bezpłatny**.

#### **Radcy prawni**

Zgodnie z przepisami radcy prawni mogą zrzeszać się na poziomie okręgów, według sektora lub obszaru działania, odpowiednio do swoich zainteresowań zawodowych lub, w stosownych przypadkach, tworzyć stowarzyszenia krajowe podlegające przepisom ustawy o stowarzyszeniach i fundacjach. Jednym ze stowarzyszeń zawodowych utworzonym na mocy ustawy o stowarzyszeniach i fundacjach jest [Stowarzyszenie Rumuńskich Izb Radców Prawych](#) (Uniunea Colegiilor Consilierilor Juridici din România). Związek zrzesza izby radców prawnych ze wszystkich okręgów. Radcy prawni mogą również tworzyć inne stowarzyszenia zawodowe. Lista radców prawnych w podziale na okręgi jest dostępna na stronach internetowych członków Stowarzyszenia Rumuńskich Izb Radców Prawych. Odpowiednie łącza są dostępne na stronie internetowej tego związku.

#### **Notariusze**

##### **Organizacja**

Na mocy przepisów prawa rumuńskie Ministerstwo Sprawiedliwości powierzyło świadczenie usług notarialnych [Krajowej Unii Notariatu](#) (Uniunea Națională a Notarilor Publici). [Krajowa Unia Notariatu](#), jako organizacja zawodowa reprezentująca notariuszy, odpowiada za organizację zawodu notariusza i ochronę interesów zawodowych swoich członków oraz dba o dobre imię i autorytet zawodu. Członkami Unii są wszyscy notariusze. Notariusze zrzeszeni są w 15 izbach notarialnych działających przy sądach apelacyjnych.

##### **Rola i obowiązki**

W Rumunii notariusze świadczą usługi prawne w zakresie:

sporządzania dokumentów wymaganych w przypadku dziedziczenia ustawowego i testamentowego;

zawierania umów (sprzedaży, zamiany, alimentacyjnych, darowizny, ustanawiania hipoteki, zastawu, najmu rzeczy ruchomych i nieruchomości) oraz

dokonywania innych czynności prawnych (ustanawiania poręczeń wymaganych przez instytucje wobec ich zarządców);

sporządzania dokumentów założycielskich spółek, stowarzyszeń i fundacji;


uwierzytelniania dokumentów;

poświadczania podpisów i ich wzorów oraz pieczęci;

innych czynności notarialnych przewidzianych przepisami prawa.

##### **Inne zawody prawnicze**

##### **Komornicy sądowi**

 **Krajowa Unia Komorników Rumuńskich** (Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești din România) jest organizacją zawodową, która posiada osobowość prawną i zrzesza wszystkich komorników sądowych. Dba ona o dobre imię i autorytet zawodu komornika sądowego. Jej zasadniczą misją jest reprezentowanie swoich członków i ochrona ich zawodowych interesów. Komornicy sądowi zrzeszeni są w 15 izbach działających przy właściwych sądach apelacyjnych.

Lista komorników sądowych dostępna jest na  [stronach internetowych Krajowej Unii Komorników Rumuńskich](#) i  [Ministerstwa Sprawiedliwości](#).

Organizacja danych w tych dwóch bazach jest jednak odmienna.

#### Urzędnicy sądowi

Organem centralnym w systemie sądownictwa, który odpowiada za regulację zawodu urzędnika sądowego, jest  [Najwyższa Rada Sądownictwa](#).

**Krajowa Szkoła Administracji Sądowej** (Școala Națională de Grefieri), która jest instytucją publiczną posiadającą osobowość prawną i działającą pod nadzorem Najwyższej Rady Sądownictwa, odpowiada za przygotowanie do zawodu oraz doskonalenie zawodowe urzędników sądowych.

Rumuński system sądownictwa wspomagają różne grupy urzędników sądowych:

sekretarze sądowi;

specjaliści ds. statystyki;

specjaliści ds. analiz prawnych;

specjaliści ds. informatyki;

archiwiści;

urzędnicy rejestrowi.

Więcej na temat tego zawodu prawniczego można się dowiedzieć z tego [dokumentu](#) (390 Kb) .

Ostatnia aktualizacja: 09/09/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się

w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona

przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

#### Zawody prawnicze - Słowenia

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych w Słowenii.

[Prokuratorzy](#)

[Sędziowie](#)

[Adwokaci](#)

[Notariusze](#)

[Radcy Prokuratorii](#)

#### Organizacja zawodów prawniczych


##### Zawody prawnicze

W Republice Słowenii osoba z wyższym wykształceniem prawniczym może wykonywać szereg zawodów związanych z wymiarem sprawiedliwości, w tym zawód sędziego, prokuratora, radcy Prokuratorii, adwokata i notariusza.

#### Prokuratorzy (Tožilci)

##### Organizacja

Zgodnie z art. 135 konstytucji prokuratorzy (*državni tožilci*) **przygotowują i przedstawiają zarzuty w sprawach karnych**. Ponadto prokuratorom **przysługują inne uprawnienia przewidziane w ustawie**. Zakres ich uprawnień oraz organizację reguluje przede wszystkim ustawa o prokuraturze (Zakon o državnem tožilstvu) oraz ustawa o postępowaniu karnym (Zakon o kazenskem postopku).

W Słowenii istnieje **11 biur prokuratury okręgowej** (*okrožno državno tožilstvo*) – w miastach Celje, Koper, Kranj, Krško, Lublana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo Mesto, Ptuj, Slovenj Gradec, **Wyspecjalizowana Prokuratura Krajowa** (Specializirano državno tožilstvo) działająca na szczeblu krajowym oraz **Biuro Prokuratora Generalnego Republiki Słowenii** ( [Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije](#)) w Lublanie.

**Wyspecjalizowana Prokuratura Krajowa** jest odpowiedzialna za ściganie przestępstw w obszarze zorganizowanej przestępczości tradycyjnej i gospodarczej, terroryzmu, korupcji i innych rodzajów przestępstw, których wykrywanie i ściganie wymaga udziału specjalnie zorganizowanych i wyszkolonych prokuratorów. W ramach tej prokuratury, jako niezależna jednostka organizacyjna, działa również **specjalny wydział do spraw dochodzeń i ścigania urzędników posiadających szczególne uprawnienia** (Odelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili, zwany *posebni oddelek* lub wydziałem ds. szczególnych dochodzeń). **Prokuratorzy wydziału ds. szczególnych dochodzeń są odpowiedzialni** za ściganie przestępstw popełnianych przez funkcjonariuszy policji, urzędników różnych agencji spraw wewnętrznych posiadających uprawnienia do ścigania, funkcjonariuszy żandarmerii wojskowej, funkcjonariuszy wywiadu i służb bezpieczeństwa Ministerstwa Obrony oraz funkcjonariuszy Słoweńskiej Agencji Wywiadu i Bezpieczeństwa. Udzielają oni również wsparcia funkcjonariuszom policji zatrudnionym w ramach wspomnianego wydziału.

**Biuro Prokuratora Generalnego Republiki Słowenii** to najwyższa w hierarchii jednostka prokuratury w kraju, w ramach której działają:

prokuratorzy generalni (*vrhovni državni tožilci*) i apelacyjni (*višji državni tožilci*);

prokuratorzy zatrudnieni na czas określony lub w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Prokuratorzy apelacyjni reprezentują strony wnoszące środki odwoławcze w postępowaniach odwoławczych w sądach apelacyjnych (*višja sodišča*) w Słowenii. W Sądzie Najwyższym Republiki Słowenii (Vrhovno sodišče Republike Slovenije) – w postępowaniach, w których wniesiono nadzwyczajny środek zaskarżenia z zakresu prawa karnego oraz z zakresu prawa cywilnego i administracyjnego – strony są reprezentowane przez prokuratorów generalnych.

Prokuratura Generalna Republiki Słowenii jest zorganizowana w następujący sposób:

trzy wydziały (Wydział Prawa Karnego (kazenski oddelek), Wydział Spraw Cywilnych i Administracyjnych (civilno-upravni oddelek) oraz Wydział Szkoleń i Nadzoru Eksperckiego (oddelek za izobraževanje in strokovni nadzor)); oraz

Centrum Informacji Ekspertkiej (Strokovno informacijski center), do którego zadań należy z jednej strony udzielanie pomocy eksperckiej w zakresie opodatkowania, finansów, rachunkowości i innych dziedzin, a z drugiej strony dbałość o rozwój i jednolitość usług przetwarzania informacji oraz zarządzanie nimi na potrzeby działalności prokuratury.

#### **Rola i obowiązki**

Najważniejszym zadaniem i obowiązkiem prokuratora jest ściganie przestępstw. W tym kontekście jest on odpowiedzialny za:

**podejmowanie wszystkich koniecznych kroków w celu wykrycia działalności przestępczej i ścigania sprawców oraz wspieranie czynności policji w toku postępowania przygotowawczego, w których policja działa w sposób organizacyjnie niezależny od prokuratora;**

**składanie wniosków o przeprowadzenie dochodzenia;**

**przygotowywanie i wnoszenie aktu oskarżenia do odpowiedniego sądu;**

oraz **składanie apelacji od nieprawomocnych orzeczeń sądu oraz nadzwyczajnych środków zaskarżenia od prawomocnych orzeczeń sądu** (apelacje od orzeczeń sądu pierwszej instancji w sprawach karnych wnosi prokurator, który wniósł akt oskarżenia w sądzie pierwszej instancji, natomiast nadzwyczajne środki zaskarżenia wnoszą prokuratorzy generalni).

Stosowne przepisy prawa karnego dają prokuratorom w określonych okolicznościach – w przypadku różnych form popełnienia przestępstwa – możliwość wyboru alternatywnych sposobów rozstrzygnięcia sprawy zamiast postępowania karnego. Obejmują one po pierwsze możliwość zawarcia ugody i warunkowe zawieszenie postępowania, w przypadku gdy podejrzany jest skłonny postępować zgodnie z decyzją prokuratora i wykonać określone przez niego czynności. Jeżeli ugoda lub warunkowe umorzenie postępowania jest właściwym rozwiązaniem, prokurator może odstąpić od wniesienia aktu oskarżenia, w następstwie czego sprawa nie będzie rozstrzygana w sądzie. Prokurator może również złożyć do sądu wniosek o skazanie bez rozprawy – w tym przypadku sąd nakłada na oskarżonego zaproponowaną określoną karę lub środek karny.

Prokuratura Generalna wykonuje ponadto **zadania wykraczające poza zasadniczy zakres prawa karnego**. Prokuratorzy generalni z jednego z trzech wydziałów Biura Prokuratora Generalnego – czyli Wydziału Spraw Cywilnych i Administracyjnych – mogą **wnieść skargę kasacyjną** (*zahteva za varstvo zakonitosti*) od orzeczenia sądu apelacyjnego w przypadku postępowań procesowych, nieprocesowych i innych postępowań sądowych w sprawach cywilnych. Warunkiem koniecznym do wniesienia tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia jest **ochrona interesu publicznego, o istnieniu którego decyduje** Prokurator Generalny. Strony postępowania nie mogą zatem wnosić skarg kasacyjnych.

#### **Sędziowie**

##### **Organizacja**

##### **Sędziowie zawodowi i ławnicy**

Status **sędziego** (sędziowie; *sodniki*) regulują art. 125–134 konstytucji i ustawa o służbie sędziowskiej (Zakon o sodniški službi). Sędziowie są urzędnikami wybieranymi przez Zgromadzenie Narodowe (Državni zbor) na wniosek Rady Sądownictwa (Sodni svet). Sędzia powoływany jest na urząd dożywotnio, a ograniczenia wiekowe i warunki wyboru są określone w przepisach prawa.

Aby zostać wybranym na stanowisko sędziego, kandydat musi spełniać następujące warunki:

posiadać obywatelstwo słoweńskie i biegle posługiwać się językiem słoweńskim;

posiadać zdolność do czynności prawnych i odznaczać się dobrym ogólnym stanem zdrowia;

mieć ukończone 30 lat;

uzyskać tytuł zawodowy magistra prawa potwierdzony dyplomem ukończenia studiów wyższych w Słowenii lub tytuł zawodowy *bachelor of law* i *master of law* lub uzyskać porównywalne kwalifikacje w zakresie prawa za granicą, co jest poświadczane zagranicznym świadectwem potwierdzającym kwalifikacje, do którego załączono opinię dotyczącą kwalifikacji lub decyzję uznającą kwalifikacje do celów zawodowych, lub poświadczane dokumentem potwierdzającym nostryfikację (*odločba o nostryfikaciji*);

zdać państwowy egzamin prawniczy;

nie być skazanym za popełnienie przestępstwa umyślnego;

być osobą, wobec której nie skierowano ostatecznego aktu oskarżenia (*pravnomočna obtožnica*) lub zarzutów (*obtožni predlog*) w postępowaniu o popełnienie przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego.

Po zakończeniu pełnienia urzędu sędziowie orzekający w postępowaniach przygotowawczych i głównych, w których wydane orzeczenia naruszały prawa człowieka i podstawowe wolności, nie spełniają już kryteriów powołania na stanowisko sędziego.

Sędziowie są urzędnikami państwowymi, a w wykonywaniu swoich obowiązków podlegają przepisom konstytucji i ustaw. Urzędu sędziego nie można łączyć z pełnieniem innych funkcji w organach państwowych, w organach administracji lokalnej i w organach partii politycznych, a także z innymi funkcjami i rodzajami działalności określonymi w ustawie. W modelu kształcenia sędziów nie przewidziano specjalizacji. Główną dziedzinę prawa, którą zajmuje się sędzia, określa się w ramach wewnętrznej organizacji danego sądu obejmującej, do celów rozstrzygnięcia poszczególnych rodzajów sporów, różne wydziały, do których przydziela się sędziów zgodnie z rocznym planem pracy. Rada Sądownictwa podejmuje decyzje w sprawie awansu sędziego na wyższe stanowisko i przeniesienia go do wyższej grupy zaszerogowania. Rada Sądownictwa kieruje także do Zgromadzenia Narodowego wnioski o odwołanie sędziego z urzędu, jeśli w związku z wykonywaniem obowiązków narusza on przepisy konstytucji, dopuszcza się poważnego naruszenia innych przepisów prawa lub też umyślnie popełnia przestępstwo poprzez nadużycie urzędu sędziego. Etapy rozwoju zawodowego sędziów są uregulowane w przepisach dotyczących systemu organizacji słoweńskich sądów. Sędziowie dzielą się na: sędziów sądów rejonowych (*okrajni sodniki*), sędziów sądów okręgowych (*okrožni sodniki*), sędziów sądów apelacyjnych (*višji sodniki*) i sędziów Sądu Najwyższego (*vrhovni sodniki*).

Sędziowie są zrzeszeni w Słoweńskim Stowarzyszeniu Sędziów, które należy do Międzynarodowego Stowarzyszenia Sędziów. Przynależność do stowarzyszenia jest dobrowolna.

W pracy organów sądownictwa obok **sędziów zawodowych** (*poklicni sodniki*) mogą uczestniczyć obywatele występujący w charakterze **ławników** (*sodniki porotniki*). O ile prawo nie stanowi inaczej, w sytuacji gdy przepisy przewidują, że postępowanie należy przeprowadzić przed składem sędziowskim, w składzie orzekającym zasiada jeden sędzia zawodowy – pełniący funkcję przewodniczącego – oraz dwóch ławników. O ile prawo nie stanowi inaczej, w sytuacji gdy przepisy przewidują, że postępowanie należy przeprowadzić przed pięciosobowym składem sędziowskim, w składzie orzekającym zasiada dwóch sędziów zawodowych – w tym jeden pełniący funkcję przewodniczącego – oraz trzech ławników w charakterze członków składu orzekającego. Na ławnika może zostać powołany każdy obywatel Republiki Słoweńskiej, który ukończył co najmniej 30 lat, nie był skazany prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego, jest nieskazitelnego charakteru, odznacza się dobrym ogólnym stanem zdrowia na potrzeby pełnienia urzędu i biegle posługuje się językiem słoweńskim. Kadencja ławnika trwa osiem lat i może zostać odnowiona. Prezes każdego sądu apelacyjnego powołuje i odwołuje ławników sądów rejonowych znajdujących się w okręgu podlegającym właściwości sądu apelacyjnego.

##### **Rada Sądownictwa**

 **Rada Sądownictwa** (*Sodni svet*) jest organem centralnym odpowiedzialnym za regulację zawodu sędziego.

**Rada Sądownictwa** składa się z 11 członków.

Zgromadzenie Narodowe – na wniosek Prezydenta Republiki Słowenkiej – wybiera pięciu członków Rady Sądownictwa spośród profesorów prawa, prokuratorów i adwokatów; sześciu członków jest wybieranych spośród kandydatów zgłoszonych przez sędziów pełniących urząd sędziowski w pełnym wymiarze czasu pracy. Członkowie Rady Sądownictwa wybierają spośród siebie przewodniczącego.

Funkcje Rady Sądownictwa są następujące:

przedstawianie Zgromadzeniu Narodowemu kandydatów na stanowisko sędziego;  
kierowanie do Zgromadzenia Narodowego wniosków dotyczących odwołania sędziego z urzędu;  
mianowanie lub odwoływanie prezesów sądów, z wyjątkiem prezesa Sądu Najwyższego Republiki Słowenii;  
podejmowanie decyzji o powierzeniu wyższej funkcji w systemie sądownictwa, a także o przyspieszonym przeniesieniu do wyższej grupy zaszerogowania, awansie na stanowisko sędziego wyższej rangi (*svetnik*) lub na wysokie stanowisko sędziowskie oraz o nadzwyczajnych awansach na wyższe stanowiska w systemie wymiaru sprawiedliwości;  
orzekanie w przedmiocie odwołań od decyzji o przeniesieniu lub powołaniu na stanowisko sędziego, powierzeniu określonej funkcji w systemie sądownictwa lub powołaniu na stanowisko sędziego wyższej rangi oraz przeciwko decyzji o zaszerogowaniu do danej grupy zaszerogowania;  
podejmowanie decyzji w sprawie nielączenia funkcji publicznych, gdy dotyczy to wymiaru sprawiedliwości;  
przedkładanie opinii na temat projektu budżetu dla sądów oraz opinii skierowanej do Zgromadzenia Narodowego na temat ustaw regulujących status, a także prawa i obowiązki sędziów oraz personelu sądowego;  
przyjmowanie kodeksu postępowania sądowego;  
przyjmowanie kryteriów wyboru kandydatów na stanowiska sędziowskie po uzyskaniu opinii ministra właściwego ds. sprawiedliwości oraz kryteriów jakości odnoszących się do wyników pracy sędziów do celów oceny sprawowanego przez nich urzędu;  
wydawanie opinii zatwierdzającej strategię dotyczącą wykrywania ryzyka i zarządzania nim oraz narażenia sądów na korupcję oraz monitorowanie wdrażania tej strategii;  
powoływanie członków Komisji ds. Etyki Zawodowej (*Komisija za etiko in integriteto*);  
rozpoznawanie skarg sędziów, którzy twierdzą, że naruszono ich prawa, niezawisłość sędziowską lub niezawisłość wymiaru sprawiedliwości oraz podejmowanie decyzji w sprawie tych skarg;  
rozstrzyganie innych spraw, jeżeli tak stanowi prawo.

Jeżeli ustawa nie przewiduje inaczej, **większość dwóch trzecich głosów** wszystkich członków Rady Sądownictwa jest wymagana do przyjęcia decyzji dotyczących wniosków w sprawie:

wyboru na stanowisko sędziego;

powołania, awansu i zaszerogowania sędziego do danej grupy;

odwołań od decyzji o przeniesieniu lub powołaniu na stanowisko sędziego, powierzeniu określonej funkcji w systemie sądownictwa lub powołaniu na stanowisko sędziego wyższej rangi;

odwołań od decyzji o zaszerogowaniu do danej grupy;

usunięcia sędziego z urzędu;

przyjęcia kryteriów wyboru kandydatów na stanowiska sędziowskie, kryteriów jakości odnoszących się do wyników pracy sędziów oraz kryteriów jakości w odniesieniu do pracy sądów;

przyjęcia regulaminu Rady Sądownictwa.

#### **Adwokaci**

Zgodnie z art. 137 konstytucji Republiki Słowenii **adwokatura** (*odvetništvo*) to samodzielna, niezależna służba wchodząca w skład wymiaru sprawiedliwości, której funkcjonowanie zostało uregulowane ustawowo. Ustawa o zawodzie adwokata (Zakon o odvetništvu) stanowi, że wykonywanie obowiązków przez adwokata polega na udzielaniu porad prawnych, reprezentowaniu i obronie stron przed sądem i innymi organami państwowymi, sporządzaniu dokumentów i reprezentowaniu stron w stosunkach prawnych. Jedynie adwokat może reprezentować stronę przed sądem za wynagrodzeniem, chyba że przepisy prawa stanowią inaczej.

**Adwokatem może być każdy, kto spełnia następujące warunki:**

posiada obywatelstwo słoweńskie;

posiada zdolność do czynności prawnych;

uzyskał jeden z niżej wymienionych tytułów zawodowych w Słowenii lub równoważne kwalifikacje za granicą uznane na mocy ustawy o uznawaniu i ocenie wykształcenia:

tytuł zawodowy magistra prawa potwierdzony dyplomem ukończenia studiów wyższych;

tytuł zawodowy *bachelor of law* i *master of law*;

tytuł zawodowy *master of law* uzyskany po ukończeniu studiów drugiego stopnia zgodnie z programem bolońskim;

zdał państwowy egzamin prawniczy;

posiada czteroletnie doświadczenie zawodowe jako prawnik z wyższym wykształceniem prawniczym, w tym co najmniej przez rok po zdaniu państwowego egzaminu prawniczego wykonywał pracę pod nadzorem adwokata lub w kancelarii adwokackiej, sądzie, prokuraturze, Prokuraturii lub kancelarii notarialnej na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy;

biegle posługuje się językiem słoweńskim;

gwarantuje należyte wykonywanie zawodu adwokata;

posiada niezbędne wyposażenie i lokal do prowadzenia praktyki adwokackiej;

zdał egzamin ze znajomości ustawy o zawodzie adwokata, urzędowego cennika opłat za czynności adwokata i kodeksu postępowania adwokata w Słowenkiej Izbie Adwokackiej (Odvetniška zbornica Slovenije).

Ustawa o zawodzie adwokata stanowi, że do obowiązków zawodowych **adwokata** należy:

udzielanie porad prawnych;

reprezentowanie i obrona stron przed sądem i innymi organami władzy państwowej;

sporządzanie dokumentów; oraz

reprezentowanie stron w ich stosunkach prawnych.

Jedynie adwokat może reprezentować stronę przed sądem za wynagrodzeniem; w określonych przypadkach adwokata może zastępować aplikant.

**W postępowaniu karnym** jedynie adwokat może występować jako obrońca oskarżonego.

W **sprawach cywilnych** przed sądem rejonowym stroną może reprezentować dowolna osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, natomiast do reprezentowania strony przed sądem okręgowym, sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym może być upoważniony wyłącznie adwokat lub inna osoba, która złożyła państwowy egzamin adwokacki. W postępowaniu wynikającym ze złożenia nadzwyczajnego środka zaskarżenia istnieje przymus adwokacki (nie dotyczy to przypadku, w którym sama osoba będąca stroną lub jej ustawowy przedstawiciel złożyli państwowy egzamin prawniczy). Zastępstwo procesowe jest obowiązkowe we wszystkich postępowaniach sądowych prowadzonych na podstawie ustawy o zdrowiu psychicznym (Zakon o duševnem zdravju).

Zagraniczny adwokat, który uzyskał prawo wykonywania zawodu adwokata w państwie pochodzenia, jest w Republice Słowenii – na warunkach określonych we wspomnianej ustawie – uprawniony do:

świadczenia określonych usług adwokackich, które wiążą się z występowaniem w charakterze adwokata;  
prowadzenia praktyki adwokackiej, posługując się tytułem zawodowym uzyskanym w państwie pochodzenia;  
prowadzenia się praktyki adwokackiej, posługując się tytułem „adwokata” (*odvetnik*).

Państwem pochodzenia adwokata jest państwo, w którym jest on uprawniony do prowadzenia praktyki adwokackiej, posługując się tytułem zawodowym uzyskanym na mocy przepisów tego państwa.

Na mocy wspomnianej ustawy adwokatem z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej jest adwokat, który posiada prawo wykonywania zawodu adwokata w dowolnym państwie członkowskim Unii Europejskiej, posługując się tytułem zawodowym uzyskanym zgodnie z przepisami tego państwa. Adwokat z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej wpisywany jest na listę adwokatów zagranicznych, którzy mogą prowadzić praktykę adwokacką w Republice Słowenii, posługując się tytułem zawodowym adwokata, z uwzględnieniem wszystkich praw i obowiązków mających zastosowanie wobec praktykujących adwokatów, pod warunkiem że spełnia on przewidziane w ustawie warunki i zda egzamin ze znajomości prawa krajowego Republiki Słowenii. Więcej informacji na temat egzaminu i procedury związanej z jego złożeniem znajduje się w rozporządzeniu w sprawie egzaminu dla adwokatów zagranicznych (Uredba o preizkusnem izpitu za odvetnike iz drugih držav).

Adwokat może reklamować swoje usługi jedynie po spełnieniu określonych warunków, ponieważ ustawa zezwala jedynie na niektóre rodzaje reklamy usług adwokackich. Może on prowadzić praktykę indywidualną lub pracować w kancelarii adwokackiej. Organizacją skupiającą adwokatów, posiadającą własny regulamin i statut, jest Słoweńska Izba Adwokacka (Odvetniška zbornica Slovenije). Prawo do wykonywania zawodu adwokata nabywa się poprzez wpis na listę prowadzoną przez Słoweńską Izbę Adwokacką. Adwokaci, którzy osiągną określony stopień lub specjalizację w ramach kształcenia zawodowego, mogą pod pewnymi warunkami zwrócić się do Słoweńskiej Izby Adwokackiej o uznanie ich statusu adwokata-specjalisty. Opłaty za usługi adwokatów reguluje oficjalny cennik usług adwokackich wydawany przez Izbę Adwokacką po zatwierdzeniu przez Ministra Sprawiedliwości.

#### **Prawnicze bazy danych**

 **Podstawowe przepisy dotyczące adwokatów** są dostępne w języku angielskim na stronach internetowych Izby Adwokackiej.

Na stronach internetowych Izby Adwokackiej znajduje się  **wyszukiwarka** (w języku słoweńskim i angielskim), za pomocą której można **wyszukać adwokatów** według:

imienia i nazwiska;  
regionu;  
znajomości języków obcych; oraz  
dziedzin specjalizacji.

#### **Notariusze**

##### **Organizacja**

Artykuł 137 akapit drugi konstytucji Republiki Słowenii stanowi, że **notariusze** (*notarji*) pełnią urząd publiczny regulowany ustawą. Ustawa o notariacie (Zakon o notariatu) stanowi, że zgodnie z jej przepisami notariusze, jako osoby zaufania publicznego, sporządzają dokumenty publiczne dotyczące czynności prawnych, oświadczeń woli lub faktów, z których wynikają określone prawa, przechowują w depozycie dokumenty, środki pieniężne i papiery wartościowe celem ich przekazania osobom trzecim lub organom państwowym; na polecenie sądów wykonują zadania, które mogą być im powierzone zgodnie z przepisami prawa.

Aby zostać powołanym na urząd notariusza, kandydat musi spełniać następujące warunki:

posiadać obywatelstwo Republiki Słowenii, innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub posiadać obywatelstwo Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju;  
posiadać zdolność do czynności prawnych i odznaczać się dobrym ogólnym stanem zdrowia;  
uzyskać tytuł zawodowy magistra prawa potwierdzony dyplomem ukończenia studiów wyższych w Słowenii lub tytuł zawodowy *bachelor of law* i *master of law* lub uzyskać porównywalne kwalifikacje w dziedzinie prawa za granicą, co jest poświadczane zagranicznym świadectwem potwierdzającym kwalifikacje, do którego załączono opinię dotyczącą kwalifikacji lub decyzję uznającą kwalifikacje do celów zawodowych, lub poświadczone dokumentem potwierdzającym nostryfikację;  
zdać państwowy egzamin prawniczy;  
posiadać pięcioletnie doświadczenie praktyczne jako osoba wykonująca zawód prawniczy, na które składa się co najmniej rok pracy pod nadzorem notariusza i rok pracy w sądzie lub pod nadzorem adwokata albo radcy Prokuratorii;  
gwarantować należyte wykonywanie zawodu notariusza;  
biegle posługiwać się językiem słoweńskim;  
posiadać odpowiednie wyposażenie i lokal do prowadzenia praktyki notarialnej;  
być w wieku poniżej 64 lat.

Z zastrzeżeniem pkt 1 poprzedniego akapitu, obywatele państwa, które nie jest państwem członkowskim Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwem członkowskim Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, mogą zostać notariuszami zgodnie z zasadami wzajemności prawnej i faktycznej.

Obowiązków notariusza nie można łączyć z obowiązkami adwokata ani ze sprawowaniem urzędu lub funkcji, z tytułu których przysługuje wynagrodzenie.

Notariusz nie może wykonywać czynności sprzecznych z powagą urzędu, narażających na szwank uczciwość wymaganą do wykonywania obowiązków notariusza lub takich, które mogą podważyć zaufanie do bezstronności notariusza lub wiarygodności sporządzanych przez niego dokumentów.

Notariusza powołuje na wolne stanowisko minister właściwy do spraw sprawiedliwości. Przed powołaniem notariusza minister właściwy do spraw sprawiedliwości zasięga opinii Izby Notarialnej Słowenii (Notarska zbornica Slovenije) w sprawie przedstawionych kandydatur. Liczba notariuszy jest ograniczona i ustalana na podstawie kryteriów określonych przez Ministra Sprawiedliwości. W przypadku postępowania niezgodnego z przepisami notariusz zostanie odwołany przez Ministra Sprawiedliwości. Główną organizacją skupiającą notariuszy jest Izba Notarialna.

Notariusze mają prawny obowiązek członkostwa w  **Izbie Notarialnej Słowenii**.

#### **Rola i obowiązki**

Służba publiczna notariuszy polega przede wszystkim na **sporządzaniu dokumentów publicznych i prywatnych**, co jest bardzo istotne dla bezpieczeństwa obrotu prawnego.

Do dokumentów publicznych sporządzanych przez notariuszy należą **akty notarialne i protokoły notarialne**. Notariusz może wprowadzić dowolną wiążącą strony umowę w formie pisemnej, jednak **dla ważności** określonych rodzajów umów i uchwał spółek publicznych i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością na gruncie prawa słoweńskiego **wymagana jest forma aktu notarialnego**. Notariusz sporządza także testamenty. Ponadto czasami wymaga się **poświadczenia** przez notariusza kopii dokumentów i podpisów, aby potwierdzić ich ważność do celów dowodowych przed sądem. Na przechowanie u notariusza można oddać dokumenty i papiery wartościowe.

#### **Prawnicze bazy danych**

Na stronie internetowej Izby Notarialnej dostępny jest [wykaz wszystkich notariuszy](#) w Słowenii wraz z informacjami kontaktowymi oraz podstawową wyszukiwarką.

Izba Notarialna prowadzi trzy rejestry, które są dostępne na jej stronie:

rejestr notariuszy depozytariuszy ([register skrbniških notarjev](#)),

rejestr umów o ustanowienie rachunku depozytowego ([register skrbniških pogodb](#)), <http://www.notar-z.si/registri/register-skrbniskih-pogodb-register-skrbniskih-notarjev/register-skrbniskih-pogodb-register>

centralny rejestr testamentów ([centralni register oporok](#)).

#### **Inne zawody prawnicze**

[Asystenci sądowi \(Sodniški pomočnik\)\(372 Kb\)](#)

#### **Prokuratoria**

Rola **Prokuratorii** (državni pravobranilci) została określona w ustawie o Prokuratorii (Zakon o državnem pravobranilstvu). **Prokuratoria** ([Državno pravobranilstvo](#)) reprezentuje państwo, jego organy i instytucje posiadające osobowość prawną przed sądami i wykonuje inne obowiązki powierzone ustawą. Zadania nałożone na Prokuratorię wykonują: prezes Prokuratorii (generalni državni pravobranilec), radcy Prokuratorii i asystenci radców (*pomočniki državnega pravobranilca*). Radców i asystentów radców powołuje słoweński rząd na wniosek ministra właściwego ds. sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii prezesa Prokuratorii. Kadencja trwa osiem lat i może zostać odnowiona. Warunki powołania na stanowisko radcy Prokuratorii są takie same jak warunki powoływania na urząd sędziego, przy czym obejmują one także dodatkowe wymagania dotyczące doświadczenia praktycznego. Radca Prokuratorii wykonuje swoje obowiązki zgodnie z konstytucją i innymi aktami prawnymi. Ma on obowiązek reprezentowania państwa z urzędu. Radcy Prokuratorii i asystenci radców Prokuratorii są uprawnieni do otrzymywania wynagrodzenia zgodnie z grupą zaszeregowania stanowiska, które zajmują. Wobec radców Prokuratorii stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zakazu łączenia stanowisk przez sędziów. Radcy Prokuratorii reprezentują także Republikę Słowenii w postępowaniach przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości oraz Europejskim Trybunałem Praw Człowieka.

#### **Powiązane strony**

[Informacje o zawodach prawniczych na stronie internetowej Biura Prokuratora Generalnego Republiki Słowenii](#)

[Informacje o zawodach prawniczych na stronie internetowej Rady Sądownictwa](#)

[Informacje o zawodach prawniczych na stronie internetowej słoweńskiego wymiaru sprawiedliwości](#)

[Informacje o zawodach prawniczych na stronie internetowej Słoweńskiej Izby Adwokackiej](#)

[Informacje o zawodach prawniczych na stronie internetowej Izby Notarialnej Słowenii](#)

[Informacje o zawodach prawniczych na stronie internetowej Prokuratorii](#)

Ostatnia aktualizacja: 17/02/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

#### **Zawody prawnicze - Słowacja**

Na niniejszej stronie przedstawiono informacje na temat zawodów prawniczych w Słowacji.

[Prokuratorzy](#)

[Sędziowie](#)

[Adwokaci](#)

[Radcy prawni](#)

[Notariusze](#)

#### **Zawody prawnicze – wprowadzenie**

##### **Prokuratorzy**

##### **Organizacja**

[Prokuratura](#) Republiki Słowackiej jest niezależnym organem państwowym znajdującym się pod zwierzchnictwem **Prokuratora Generalnego**. W ramach swoich kompetencji prokuratura broni ustawowo zagwarantowanych praw i interesów osób fizycznych, osób prawnych i państwa.

Dla prokuratury Republiki Słowackiej przewidziano osobny rozdział w budżecie państwa.

Status i rolę prokuratury oraz Prokuratora Generalnego reguluje **konstytucja Republiki Słowackiej** (art. 149) oraz **ustawa nr 153/2001 o prokuraturze**, która reguluje m.in. uprawnienia Prokuratora Generalnego i innych prokuratorów. Ustawa ta reguluje także organizację prokuratury oraz sposób jej zarządzania. Status, prawa i obowiązki prokuratorów są określone w **ustawie nr 154/2001 o prokuratorach i aplikantach prokuratorских**.

##### **Struktura hierarchiczna**

Ponieważ [prokuratura](#) jest organem chroniącym prawo, wymaga ona hierarchicznej organizacji. Zapewnia to jednolite stosowanie ustaw i innych powszechnie obowiązujących aktów normatywnych, jak również jednolitą realizację polityki karnej.

W ramach prokuratury istnieje hierarchia prokuratorów, a wszyscy prokuratorzy podlegają zwierzchnictwu Prokuratora Generalnego.

##### **Kompetencje**

Do kompetencji prokuratury należą:

ściganie podejrzanych o popełnienie przestępstwa oraz nadzorowanie przestrzegania prawa zarówno przed wszczęciem postępowania karnego, jak i w toku postępowania przygotowawczego;

nadzorowanie przestrzegania prawa oraz warunków osadzenia w jednostkach, w których przebywają osoby pozbawione całkowicie lub częściowo wolności na podstawie orzeczenia sądu lub postanowienia innego właściwego organu państwowego;

wykonywanie uprawnień procesowych;

reprezentowanie państwa w postępowaniu sądowym, jak przewidziano ustawą;

nadzorowanie, w granicach przewidzianych ustawą, przestrzegania prawa przez wszystkie organy administracji publicznej;  
udział w przygotowaniu i stosowaniu środków mających na celu zabezpieczenie przed naruszeniem przepisów ustaw i innych powszechnie obowiązujących aktów normatywnych;  
pomoc w eliminowaniu przyczyn i warunków sprzyjających działalności przestępczej, jak również zapobieganie przestępczości i jej zwalczanie;  
pomoc w przygotowywaniu aktów normatywnych (udział w procesie legislacyjnym);  
wykonywanie innych obowiązków przewidzianych odrębną ustawą lub umową międzynarodową ogłoszoną w sposób przewidziany prawem.

#### **Obowiązki**

Prokurator Generalny oraz poszczególni prokuratorzy wykonują wszystkie obowiązki leżące w zakresie kompetencji prokuratury, a podczas wykonywania uprawnień i obowiązków stosują wszystkie dostępne środki ustawowe. Do ich obowiązków należy:  
stosowanie (zgodnie z najlepszą wiedzą i w najlepszej wierze) konstytucyjnych, ustaw, umów międzynarodowych ogłoszonych w sposób przewidziany prawem oraz innych powszechnie obowiązujących aktów normatywnych;  
poszanowanie i ochrona godności ludzkiej oraz podstawowych praw człowieka i podstawowych wolności, jak również unikanie jakiegokolwiek formy dyskryminacji;  
ochrona interesu publicznego;  
działanie z inicjatywą, uczciwie, bezstronnie i bez zbędnej zwłoki.

#### **Hierarchia**

**Strukturę organizacyjną** prokuratury Republiki Słowackiej tworzą następujące organy:

**Prokuratura Generalna** – najwyższy organ, który stoi na czele systemu prokuratury. W skład Prokuratury Generalnej wchodzi:

**Biuro Prokuratury Wspecjalizowanej** ustanowione w celu wykrywania i ścigania korupcji i przestępczości zorganizowanej;

**Wydział Wojskowy** Prokuratury Generalnej;

**biura prokuratury okręgowej**(8) będące jednostką zwierzchnią wobec biur prokuratury rejonowej we własnym okręgu oraz naczelna prokuratura wojskowa (1) będąca jednostką zwierzchnią względem obwodowych biur prokuratury wojskowej;

**biura prokuratury rejonowej**(55) i biura wojskowej prokuratury obwodowej (3).

Za zapewnienie niezbędnych zasobów i środków finansowych dla Wydziału Wojskowego Prokuratury Generalnej oraz wszystkich biur prokuratury wojskowej odpowiada **Ministerstwo Obrony**.

Siedziba główna Prokuratury Generalnej mieści się w Bratysławie.

Siedziba główna i obszary właściwości miejscowej podległych jej jednostek terenowych prokuratury pokrywają się z siedzibami głównymi i obszarami właściwości miejscowej odpowiednich sądów. Siedziby główne i obszary właściwości miejscowej nie pokrywają się jednak z podziałem administracyjnym państwa.

Prokuratorzy wykonują swoje obowiązki w ramach **stosunku służbowego**, który powstaje z chwilą ich powołania. Prokurator Generalny powołuje daną osobę do **na stanowisko prokuratora na czas nieokreślony**. Warunkiem objęcia stanowiska jest złożenie pełnego ślubowania.

#### **Kwalifikacje**

Na stanowisko prokuratora można powołać wyłącznie **obywatela Słowacji**, który spełnia następujące **warunki**:

w dniu powołania na stanowisko ma ukończone 25 lat;

posiada wyższe wykształcenie prawnicze;

posiada pełną zdolność do czynności prawnych;

nie figuruje w rejestrze karnym i posiada cechy osobowości gwarantujące prawidłowe sprawowanie powierzanych funkcji;

biegle posługuje się językiem słowackim;

posiada stałe miejsce zamieszkania na terytorium Republiki Słowackiej;

nie jest członkiem żadnej partii ani organizacji politycznej;

złożył egzamin prokuratorski;

udzielił pisemnej zgody na powołanie na stanowisko prokuratora we wskazanym biurze prokuratury.

Aby zostać prokuratorem **prokuratury wojskowej**, należy spełniać następujące warunki:

służyć w siłach zbrojnych jako żołnierz zawodowy;

uzyskać stopień lub awans na stopień oficera lub generała;

być powołanym do pełnienia służby w prokuraturze wojskowej na mocy stosownych przepisów.

Do **egzaminu prokuratorskiego** może przystąpić wyłącznie **aplikant prokuratorski**. Nabór na aplikację prokuratorską odbywa się na podstawie egzaminu wstępnego.

Zgodnie z ustawą **egzamin zawodowy sędziowski, adwokacki i notarialny** uznaje się za równoważne egzaminowi prokuratorskiemu.

Awans zawodowy na stanowisko głównego prokuratora lub na wyższe stanowisko w prokuraturze jest możliwy wyłącznie na podstawie **egzaminu**.

Tymczasowe oddelegowanie prokuratora do wykonywania zadań w innym biurze prokuratury wymaga jego zgody. Prokurator może zostać przeniesiony do innego biura prokuratury wyłącznie za swoją zgodą, na swój wniosek lub w wyniku zastosowania nałożonego na niego środka dyscyplinarnego.

Prokurator Generalny może **zawiesić** prokuratora w sprawowaniu funkcji, jeżeli zostanie on oskarżony o przestępstwo umyślne lub jeżeli toczy się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne, które może skutkować odsunięciem go od wykonywania obowiązków prokuratora.

Stosunek służbowy prokuratora **wygasa** wyłącznie z przyczyn określonych w ustawie.

#### **Rola i obowiązki**

Prokurator jest uprawniony do nadzorowania przestrzegania prawa zarówno przed wszczęciem postępowania karnego, jak i w toku postępowania przygotowawczego. W ramach uprawnień nadzorczych prokurator może:

wydawać wiążące polecenia funkcjonariuszom policji przed wszczęciem postępowania karnego, w toku śledztwa lub dochodzenia, jak również wyznaczać terminy w sprawie. Każde polecenie powinno być włączone do odpowiednich akt sprawy;

po wszczęciu postępowania żądać akt, dokumentów, materiałów i sprawozdań o stanie policyjnych czynności dochodzeniowo-śledczych celem ustalenia, czy policja wszczęła postępowanie na czas i czy jej czynności są prawidłowe;

brać udział w czynnościach wykonywanych przez policję, wykonywać poszczególne czynności śledztwa, prowadzić całe śledztwo lub dochodzenie lub

wydawać postanowienia w każdej sprawie. Czynności te prokurator wykonuje zgodnie z ustawą. Na postanowienia prokuratorów lub funkcjonariuszy policji można składać zażalenia;

ponownie skierować sprawę do policji wraz z poleceniem uzupełnienia śledztwa lub dochodzenia oraz wyznaczać terminy dokonania tych czynności; o

ponownym skierowaniu sprawy do policji prokurator powiadamia zarówno oskarżonego, jak i pokrzywdzonego;



uchylać bezprawne lub bezzasadne postanowienia policji i zastępować je własnymi postanowieniami. Prokurator może postanowić o umorzeniu postępowania karnego lub przekazaniu sprawy do innego organu w terminie 30 dni od momentu wpływu sprawy. Jeżeli prokurator zastąpi postanowienie policji własnym postanowieniem w innym trybie niż na podstawie zażalenia złożonego przez uprawnioną stronę, istnieje możliwość wniesienia zażalenia na postanowienie prokuratora i policji. Prokurator może również wydawać wiążące polecenia wszczęcia śledztwa lub dochodzenia.

Wyłącznie **prokurator** jest uprawniony do:

wniesienia oskarżenia;

zawarcia ugody z oskarżonym co do winy i kary oraz przedłożenia jej sądowi do zatwierdzenia;

zawieszenia postępowania karnego;

umorzenia lub warunkowego umorzenia postępowania karnego;

zatwierdzenia ugody lub ugody przedprocesowej i umorzenia postępowania karnego;

wydania postanowienia o zajęciu mienia oskarżonego i określenia przedmiotów niepodlegających zajęciu lub unieważnienia zajęcia;

zabezpieczenia roszczeń pokrzywdzonego, uchylenia lub częściowego uchylenia zabezpieczenia lub wyłączenia z zabezpieczenia określonego przedmiotu;

wydania postanowienia o ekshumacji zwłok;

skierowania wniosku o wszczęcie ścigania lub tymczasowe aresztowanie osoby w sprawie wymagającej zgody Rady Narodowej Republiki Słowackiej, Rady Sądownictwa Republiki Słowackiej, Trybunału Konstytucyjnego lub Parlamentu Europejskiego;

skierowania wniosku do sądu o tymczasowe aresztowanie podejrzanego lub przedłużenie tymczasowego aresztowania;

skierowania wniosku o wydanie podejrzanego przebywającego za granicą;

przeprowadzenia postępowania przygotowawczego na potrzeby ekstradycji, o ile ustawa nie stanowi inaczej;

na podstawie wniosku właściwego zagranicznego organu skierowania do sądu wniosku o tymczasowe zajęcie mienia osoby fizycznej, przeciwko której toczy się postępowanie karne za granicą, jeżeli część tego mienia znajduje się na terytorium Republiki Słowackiej.

W ramach uprawnienia do **nadzorowania** przestrzegania prawa w jednostkach, w których przebywają osoby pozbawione całkowicie lub częściowo wolności prokurator musi dopilnować, aby:

osoby te przebywały w areszcie policyjnym lub odpowiednim zakładzie wyłącznie na podstawie orzeczenia sądu lub postanowienia innego uprawnionego organu państwowego o tymczasowym aresztowaniu, karze pozbawienia wolności, zastosowaniu środka zabezpieczającego, zastosowaniu środka poprawczego wobec nieletniego, skierowaniu na leczenie w placówkach lecznictwa zamkniętego lub w instytucjach zdrowia publicznego; ustawy i inne powszechnie obowiązujące akty normatywne były przestrzegane.

W **postępowaniu cywilnym** prokurator jest uprawniony do:

**skierowania wniosku o wszczęcie postępowania cywilnego w celu:**

zastosowania środka poprawczego wobec nieletniego powyżej 12 lat a poniżej 14 lat, jeżeli popełnił on przestępstwo zagrożone w kodeksie karnym karą dożywotniego pozbawienia wolności;

stwierdzenia bezprawności strajku lub zwolnień grupowych;

stwierdzenia nieważności zbycia mienia państwowego na podstawie ustawy o ustaleniu pochodzenia środków finansowych w przypadku prywatyzacji,

ustawy o warunkach przeniesienia własności państwowej na inne osoby lub ustawy o zarządzaniu mieniem państwowym;

zbadania legalności każdej decyzji organu administracji publicznej w sprawach, w których nie uznano sprzeciwu prokuratora;

uchylenia bezprawnej uchwały przyjętej przez gminę, jeżeli gmina nie uchyliła tej uchwały na wniosek prokuratora;

**wstąpienia do toczącego się postępowania cywilnego dotyczącego:**

zdolności do czynności prawnych;

uznania za zmarłego;

wychowania nieletnich;

opieki;

wpisów do rejestru handlowego;

upadłości i restrukturyzacji.

W ramach nadzorowania zgodności z ustawą i innymi powszechnie obowiązującymi aktami normatywnymi czynności organów administracji publicznej prokurator jest uprawniony do **badania legalności:**

powszechnie obowiązujących aktów normatywnych wydawanych przez organy administracji publicznej;

wewnętrznych regulacji administracyjnych wydawanych przez organy administracji publicznej w celu zapewnienia wykonywania zadań w dziedzinie administracji publicznej;

decyzji podejmowanych w różnych dziedzinach administracji publicznej;

działań organów administracji publicznej przy wydawaniu wewnętrznych regulacji administracyjnych oraz decyzji w zakresie administracji publicznej.

## Sędziowie

### Organizacja

#### Pracownicy sądowi

[Główny urzędnik – asystent \(382 Kb\)](#) [sk](#)

[Sekretarz sądu \(295 Kb\)](#) [sk](#)

[Starszy urzędnik sądowy \(460 Kb\)](#) [sk](#)

[Asystent sędziego Sądu Najwyższego \(291 Kb\)](#) [sk](#)

### Adwokaci

#### Prawnicze bazy danych

Więcej informacji znajduje się na [stronie internetowej](#) słowackiej Izby Adwokackiej.

### Radcy prawni

#### Prawnicze bazy danych

Więcej informacji znajduje się na [stronie internetowej](#) słowackiego Centrum Pomocy Prawnej

### Notariusze


Notariusze w Republice Słowackiej muszą posiadać **wyższe wykształcenie prawnicze**.

**Do obowiązków notariusza należy sprawowanie prewencji jurysdykcyjnej (zapobieganie sporom o prawo) i wystawianie uwierzytelnionych dokumentów urzędowych.**

Nadzór nad działalnością notariuszy sprawuje Minister Sprawiedliwości.

Notariusze mają obowiązek członkostwa w **Izbie Notarialnej** Republiki Słowackiej.

#### **Prawnicze bazy danych**

 **Strona internetowa Izby Notarialnej** obsługuje intranet dostępny jedynie dla notariuszy. Dostęp jest **bezpłatny**, ale ilość informacji na stronie jest ograniczona.

Baza danych zawiera następujące informacje:

- rejestry publiczne;
- wykaz notariuszy (dane kontaktowe, znajomość języków obcych, godziny urzędowania);
- akty prawne.

Ostatnia aktualizacja: 18/03/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

#### **Zawody prawnicze - Finlandia**

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych w Finlandii.

#### **Zawody prawnicze – wstęp**

Do zawodów prawniczych w Finlandii zaliczają się sędziowie pracujący w sądach, prokuratorzy, państwowi doradcy prawni, adwokaci, notariusze i urzędnicy egzekucyjni (komornicy).

#### **Prokuratorzy**

##### **Organizacja**

Zgodnie z konstytucją Finlandii **prokurator generalny** jest najwyższym rangą prokuratorem i zwierzchnikiem prokuratury.

Prokuratura ma strukturę dwupoziomową. Składa się z prokuratury generalnej – centralnego organu służby prokuratorskiej – oraz 15 terenowych biur prokuratury z 50 placówkami. Personel fińskiej prokuratury liczy 581 osób, z czego 381 osób to prokuratorzy.

Na czele terenowych biur prokuratury stoją **prezesi prokurator rejonowych**. W skład prokuratury wchodzi także zastępcy prezesów prokurator rejonowych oraz prokuratorzy prokuratury rejonowej. Niektóre jednostki zatrudniają też asystentów prokuratorskich, którzy szkolą się w wykonywaniu obowiązków prokuratora.

Wszyscy oni są **prokuratorami o właściwości ogólnej**. Poza kilkoma wyjątkami prokuratorzy są uprawnieni do wnoszenia oskarżeń przeciwko sprawcom wszystkich przestępstw popełnionych w ich obszarze właściwości. Prokuratorzy specjaliści, tacy jak parlamentarny rzecznik praw obywatelskich i kanclerz sprawiedliwości, mają prawo do wnoszenia oskarżeń wyłącznie w konkretnych, wyraźnie określonych sprawach.

##### **Rola i obowiązki**

Zgodnie z ustawą obowiązkiem prokuratora jest pociąganie do odpowiedzialności karnej w sprawie karnej – w sposób gwarantujący bezpieczeństwo prawne stron oraz uwzględniający interes publiczny. Prokurator wykonuje swoje obowiązki bezstronnie, sprawnie i w oszczędny sposób.

Prokuratura przestrzega wspólnie ustalonych zasad uczciwości, kompetencji i dobra publicznego we wszystkich dziedzinach działalności.

Tytuł oskarżyciela publicznego odnosi się do funkcji publicznej prokuratorów; inaczej niż pozostałe strony postępowania karnego prokurator nie działa we własnym interesie, a w imieniu społeczeństwa, dbając o jego interesy. Prokurator jest **urzędnikiem państwowym**, którego obowiązkiem jest dopilnowanie, by czyn przestępny spotkał się z **właściwą sankcją przewidzianą w ustawie**. Prokuratura stanowi **niezależną** część fińskiej administracji wymiaru sprawiedliwości. Większością spraw karnych (ok. 80 000 spraw rocznie) zajmują się terenowe jednostki prokuratury. Prokuratura generalna zajmuje się głównie sprawami karnymi o większej wadze dla całego społeczeństwa – takich spraw jest corocznie kilkadziesiąt.

Ściganie przestępstw i postępowanie przygotowawcze należą do zadań **policji**. Po zakończeniu postępowania przygotowawczego zgromadzony materiał trafia do prokuratora, który ocenia zarzuty w sprawie. Oznacza to, że względem każdej osoby podejrzanego i każdego zarzucanego czynu prokurator ocenia, czy doszło do popełnienia przestępstwa i czy zgromadzony materiał dowodowy uzasadnia wniesienie oskarżenia.

Wniesienie oskarżenia jest konieczne, jeżeli w sprawie istnieje domniemanie faktyczne (dowody prima facie) przeciwko podejrzanemu. Jeśli nie ma wystarczających dowodów lub zachodzi inna przesłanka wykluczająca postawienie zarzutów (np. z uwagi na przedawnienie), prokurator postanawia o niewnoszeniu oskarżenia.

#### **Prawnicze bazy danych**

Dodatkowe informacje można znaleźć na stronach internetowych  **prokuratury generalnej** oraz fińskiego  **ministerstwa sprawiedliwości**.

#### **Sędziowie**

##### **Organizacja**

W Finlandii większość wyroków sądowych wydają sędziowie zawodowi. W sądach rejonowych pracują również ławnicy (obojoja ptci). Sędziowie są członkami niezawisłych organów sądowniczych. Piastują oni stanowiska w Sądzie Najwyższym, sądach apelacyjnych i rejonowych, Naczelny Sądzie Administracyjnym oraz sądach administracyjnych, jak również w Sądzie Ubezpieczeń, Sądzie Pracy i Sądzie Gospodarczym. Sędziowie są urzędnikami państwowymi i są nieusuwalni. Sędziego nie można zawiesić w pełnieniu urzędu bez wyroku sądowego. Ponadto sędziego nie można przenieść na inne stanowisko bez jego zgody.

Rozdział 12 **ustawy o służbie cywilnej** zawiera osobne przepisy dotyczące sędziów jako urzędników służby cywilnej. Zgodnie z ustawą przepisy regulujące przerwy w pełnieniu urzędu, upomnienia, rozwiązania stosunku pracy oraz czasowe zwolnienie urzędnika służby cywilnej ze świadczenia pracy nie mają zastosowania do sędziów. Według przepisów ustawy o służbie cywilnej sędzia jest obowiązany ustąpić z urzędu po osiągnięciu ustawowego wieku emerytalnego (dla sędziów wynosi on 68 lat) lub w razie ubezwłasnowolnienia.

##### **Rola i obowiązki**

##### **Sędziowie**

Osoba ubiegająca się o urząd sędziego musi posiadać **wyższe wykształcenie prawnicze** oraz ukończyć **roczny staż** jako ławnik w sądzie pierwszej instancji. Najczęstszą drogą do zawodu sędziego jest praca na stanowisku **referendarza** (starszego sekretarza) w sądzie apelacyjnym, po czym następuje powołanie na urząd sędziego w sądzie rejonowym lub apelacyjnym. W przyszłości kandydaci na urząd sędziego odbywać będą szkolenie. Sąd apelacyjny ogłasza liczbę wakatów, a rada ds. powołań na urząd sędziego ocenia kwalifikacje kandydatów. Sędziów powołuje Prezydent Republiki.

##### **Ławnicy**

W **sądach rejonowych** zasiadają ławnicy, którzy uczestniczą w orzekaniu w niektórych sprawach. Ławnicy orzekają głównie w **sprawach karnych**, lecz również w **sprawach cywilnych** oraz **sporach dotyczących najmu/dzierżawy**. W składzie orzekającym sądu rejonowego zasiada jeden sędzia zawodowy – przewodniczący składu – oraz trzech ławników. Ławnicy posiadają niezależne uprawnienia, a w razie konieczności, rozstrzygnięcie zapada w głosowaniu i o werdykcie decyduje opinia większości. Jeśli w sprawie karnej jest równowaga głosów, to przyjmuje się stanowisko najkorzystniejsze dla podsądnego; w sprawie cywilnej rozstrzygający głos należy do przewodniczącego składu.

Rady miejskie wybierają ławników na czteroletnią kadencję. Każda gmina miejska musi mieć przynajmniej dwóch ławników; w dużych gminach jest ich o wiele więcej. Ławnicy powinni jak najwierniej reprezentować wiek, płeć, język i strukturę zawodową mieszkańców gminy.

Ławnik musi być **obywatелеm fińskim**. Osoby w wieku poniżej 25 lat i powyżej 63 lat nie mogą być wybierane na stanowisko ławnika. Ławnikami nie mogą być osoby zajmujące stanowiska w sądach lub instytucjach karnych, prokuratorzy, adwokaci ani funkcjonariusze policji. Ławnik składa przysięgę sędziowską lub składa honorowe oświadczenie przed objęciem funkcji.

Założeniem jest, aby każdy ławnik uczestniczył w rozprawie mniej więcej raz w miesiącu lub 12 razy w roku. Sąd rejonowy wypłaca ławnikom wynagrodzenie za udział w rozprawie oraz zwraca im utracony z tego tytułu dochód.

## Państwo doradcy prawni

### Organizacja

Państwo doradcy prawni to prawnicy lub adwokaci zatrudnieni przez państwowe biura pomocy prawnej. Są urzędnikami państwowymi powołanymi przez Ministra Sprawiedliwości. Państwowymi biurami pomocy prawnej zarządza Ministerstwo Sprawiedliwości.

Do wymogów kwalifikujących na urząd państwowego doradcy prawnego należy dyplom magistra nauk prawnych (oikeustieteen kandidaatti) oraz odpowiednie doświadczenie w prowadzeniu praktyki adwokackiej lub orzekaniu w sprawach sądowych. Wielu państwowych doradców prawnych posiada także honorowy tytuł varatuomari (magister prawa z ukończoną aplikacją sądową).

Państwo doradcy prawni pracują w sądach; prowadząc czynności muszą przestrzegać zasad etyki zawodowej adwokatów. W tym zakresie podlegają władzy dyscyplinarnej Fińskiej Izby Adwokackiej. Ponad połowa państwowych doradców prawnych w Finlandii jest zrzeszona w Izbie. Państwo doradcy prawni są niezależni w wykonywaniu powierzonych im zadań.

### Organizacja zawodów prawniczych: adwokaci

#### Adwokaci (barristers)

Jedynie członkowie Izby Adwokackiej mają prawo używania tytułu „asianajaja” lub „advokat”. Osoby ubiegające się o członkostwo w **Izbie Adwokackiej**, muszą m.in.:

posiadać **dyplom magistra nauk prawnych** (magister prawa), uprawniający do objęcia stanowiska w wymiarze sprawiedliwości  
mieć nieskazitelny charakter

posiadać kilkuletnie doświadczenie w zawodzie prawniczym i innych czynnościach wymiaru sprawiedliwości

zdać specjalny egzamin z podstaw zawodu prawniczego i etyki zawodowej

zachowywać autonomię i niezależność od wpływów ze strony rządu i innych kręgów, z wyjątkiem klienta

spełniać różne pozostałe wymagania.

#### Obowiązki adwokata i nadzór nad praktyką adwokacką

Jeżeli chodzi o odpowiedzialność karną lub odpowiedzialność za szkody z tytułu wykonywanej działalności, to nie różni się ona od odpowiedzialności pozostałych obywateli. Każdy adwokat powinien jednakże posiadać ubezpieczenie od odpowiedzialności za szkody powstałe z dowolnej przyczyny z wyjątkiem celowego działania lub rażącego niedbalstwa. Izba Adwokacka utworzyła fundusz odszkodowawczy na pokrycie szkód wynikających z przestępczej działalności adwokatów.

Ponadto adwokat ponosi odpowiedzialność zawodową. Rada Adwokacka ma obowiązek dopilnować, by adwokaci wykonywali swoje zadania z poszanowaniem etyki zawodowej. W razie naruszenia etyki zawodowej Izba Adwokacka wszczyna postępowanie dyscyplinarne. Najczęściej podejmuje je po otrzymaniu pisemnej skargi. O decyzjach Izby Adwokackiej informowany jest Kanclerz Sprawiedliwości. Może on odwołać się od decyzji Izby do sądu apelacyjnego w Helsinkach.

**Fińska Izba Adwokacka** jest organizacją prawa publicznego, uregulowaną przepisami ustawy o adwokaturze z 1958 r. Wcześniej istniało zarejestrowane stowarzyszenie o tej samej nazwie. Wszyscy członkowie obu organizacji są i zawsze byli prawnikami.

Izba Adwokacka zrzesza ok. 1850 członków z tytułem adwokata (w języku fińskim: asianajaja; w języku szwedzkim: advokat). Korporacje prawnicze zatrudniają ok. 600 adwokatów, z których ok. 120 to państwo doradcy prawni. Biura pomocy prawnej zatrudniają również ponad 100 radców prawnych nie będących członkami Izby Adwokackiej.

Adwokat dyscyplinarnie pozbawiony członkostwa w Izbie Adwokackiej może wykonywać zawód posługując się innym tytułem zawodowym; w takim przypadku jednak nie wykonuje on zadań adwokata i pozostaje poza nadzorem Izby Adwokackiej.

Adwokatem może zostać obywatel Finlandii lub innego państwa należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, jeżeli cechuje go uczciwość i jest zdolny do wykonywania zawodu adwokata zważywszy na pozostałe cechy charakteru oraz styl życia. Musi spełniać przewidziane w Finlandii wymogi dotyczące wykształcenia na stanowisko w wymiarze sprawiedliwości, posiadać umiejętności wymagane do prowadzenia praktyki adwokackiej oraz doświadczenie w wykonywaniu czynności adwokackich. Nie może być osobą, która ogłosiła upadłość oraz musi posiadać nieograniczoną zdolność do czynności prawnych.

Zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami, których Finlandia jest stroną, osoba, która nie spełnia fińskich wymagań dotyczących wykształcenia lub nie zdobyła wymaganego w Finlandii doświadczenia zawodowego, ale uzyskała kwalifikacje zawodowe adwokata w jednym z państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego, może otrzymać prawo do wykonywania zawodu adwokata w Finlandii. W takich przypadkach kandydat musi wykazać, składając egzamin przed Izbą Adwokacką, że posiada wystarczającą znajomość fińskiego ustawodawstwa i fińskiej praktyki prawnej.

Natomiast osoba, która uzyskała kwalifikacje zawodowe adwokata w państwie członkowskim Unii Europejskiej, może nabyć prawo do wykonywania zawodu adwokata bez egzaminu. Dopuszczenie do zawodu zależy od tego, czy kandydat był wpisany co najmniej od trzech lat do prowadzonej przez Izbę Adwokacką listę adwokatów posługujących się tytułem zawodowym uzyskanym w macierzystym państwie członkowskim i posiadających kwalifikacje niezbędne do prowadzenia praktyki adwokackiej w innym państwie członkowskim (lista UE). Oprócz tego osoba taka musi udowodnić, że regularnie wykonywała zawód adwokata w Finlandii co najmniej przez trzy lata

#### Prawnicze bazy danych

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [Fińskiej Izby Adwokackiej](#).

#### Radcy prawni

W Finlandii praktycznie każdy może doradzać i udzielać pomocy w sprawach prawnych, również zawodowo. Jednakże bardzo niewielu spośród takich doradców nie posiada dyplomu magistra nauk prawnych.

Praktykujący prawnicy nie należący do Izby Adwokackiej być może nie spełniają wymogów kwalifikacyjnych na adwokata, bądź też wolą nie wykonywać obowiązków związanych z tym zawodem. Wymogów tych nie spełniają przykładowo prawnicy od niedawna posiadający dyplomy uniwersyteckie, prawnicy, którzy właśnie rozpoczęli praktykę bądź zmienili dziedzinę prawa czy też prawnicy pracujący w niepełnym wymiarze godzin.

### Notariusze

W Finlandii zadania notariuszy są uregulowane ustawowo. Notariusze są zatrudniani przez lokalne urzędy stanu cywilnego lub biura właściwych sądów rejonowych. Aby kwalifikować się na urząd notariusza, trzeba posiadać dyplom magistra nauk prawnych (oikeustieteen kandidaatti).

Mimo wielu podobieństw, obowiązki notariuszy w Finlandii znacznie się różnią od obowiązków notariuszy w pozostałej części Europy i Stanach Zjednoczonych. W Finlandii notariusz zawsze jest urzędnikiem państwowym. Niemniej jednak notariusze nie pracują na pełen etat; większość urzędników wykonujących zadania notariuszy to sekretarze rejonowych urzędów stanu cywilnego. Ze względu na swobodę w zawieraniu umów cywilnych, w Finlandii poświadczenie notarialne nie jest istotnym warunkiem ważności umowy. Jediną umową cywilnoprawną wymagającą poświadczenia notarialnego w Finlandii jest przeniesienie własności nieruchomości.

Notariusze poświadczają, między innymi, autentyczność podpisów, zgodność odpisów zaświadczeń z oryginałem i autentyczność życiorysów. Notariusze mają także prawo wystawiania tzw. klauzuli „apostille” poświadczającej, że podpis złożony na dokumencie należy do osoby zajmującej stanowisko wskazane w dokumencie oraz że osoba ta jest upoważniona do wystawienia dokumentu.

### Inne zawody prawnicze

#### Organy egzekucyjne

##### Organizacja

Czynności egzekucyjne wykonują lokalni komornicy, tj. komornicy rejonowi, wiejscy komisarze policji oraz komornik autonomicznej prowincji Åland. Urzędników tych wspomagają ich zastępcy, którzy w praktyce odpowiadają za większość zadań egzekucyjnych. Urzędy komornicze zatrudniają także pracowników biurowych. Urzędnicy egzekucyjni są urzędnikami państwowymi.

Ministerstwo Sprawiedliwości odpowiada za ogólne zarządzanie, kontrolę i nadzór nad organami egzekucyjnymi. Funkcje kontrolne i nadzorcze związane z egzekucją sprawują także kierownicy administracji sądowej w urzędach prowincjonalnych; na przykład rozpatrują skargi na czynności organów egzekucyjnych. Niemniej jednak, ani Ministerstwo Sprawiedliwości, ani kierownicy administracji sądowej nie mają prawa uchylać ani zmieniać stosowanych środków egzekucyjnych lub innych środków.

W Finlandii czynności egzekucyjne polegają najczęściej na ściąganiu długu na mocy orzeczenia sądowego, dlatego są one ściśle powiązane z postępowaniem sądowym. W postępowaniu bada się zasadność roszczenia wierzyciela, a na dłużnika nakłada się nakaz zapłaty. Jeżeli dłużnik nie zastosuje się do treści orzeczenia dobrowolnie, zostanie ono wykonane przymusowo w drodze egzekucji. Niektóre należności, jak np. podatki i niektóre składki ubezpieczeniowe, podlegają egzekucji nawet bez wyroku sądu.

Organy egzekucyjne chronią interesy zarówno wierzycieli, jak i dłużników. Urzędnicy dążą do tego, by dłużnik zapłacił dobrowolnie – najpierw wysyłają upomnienie. Jeżeli mimo to płatność nie wpłynie, komornik zajmuje część wynagrodzenia, pensji, emerytury, renty lub dochodu z działalności gospodarczej bądź składniki majątku dłużnika. Zajęte składniki majątku mogą zostać sprzedane w drodze licytacji komorniczej.

Ostatnia aktualizacja: 30/06/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

### Zawody prawnicze - Szwecja

W niniejszej części przedstawiono przegląd zawodów prawniczych w Szwecji.

#### Prokuratorzy

##### Sędziowie

##### Adwokaci

##### Notariusze

### Inne zawody prawnicze

#### Zawody prawnicze – wstęp

##### Prokuratorzy

##### Organizacja

W skład służb prokuratorskich wchodzi: [szwedzka prokuratura](#) (Åklagarmyndigheten) oraz [Biuro ds. Przestępstw Gospodarczych](#) (Ekobrottsmyndigheten). Oba organy bezpośrednio podlegają rządowi (Ministerstwu Sprawiedliwości). Na czele prokuratury stoi Prokurator Generalny (Riksåklagare), zaś na czele Biura ds. Przestępstw Gospodarczych – Dyrektor Generalny. **Prokurator Generalny** jest najwyższym rangą prokuratorem w kraju, odpowiada za służby prokuratorskie oraz sprawuje nad nimi zwierzchnictwo.

Prokurator Generalny odpowiada za zmiany ram prawnych i funkcjonowanie [Sądu Najwyższego](#) oraz sprawuje funkcje administracyjne. **Prokuratorzy wyższego szczebla** (överåklagare) odpowiadają za poszczególne obszary działań służb prokuratorskich. Prokuratorów (*åklagare*) mianuje Prokurator Generalny. Prokuratura dzieli się na rejony, w których pracują **prokuratorzy rejonowi** (*kammaråklagare*). Niektórzy prokuratorzy rejonowi specjalizują się w określonych dziedzinach. Istnieją 32 prokuratury rejonowe, a także trzy prokuratury międzynarodowe i cztery prokuratury krajowe, które zajmują się ściśle określonymi rodzajami spraw. Na czele każdej prokuratury rejonowej stoi **prokurator naczelny** (*chefsåklagare*).

Wszyscy prokuratorzy w prokuraturze są całkowicie niezależni w podejmowaniu decyzji, co oznacza, że starsi prokuratorzy nie mogą wpływać na decyzje podejmowane przez podległych im prokuratorów w prowadzonych przez nich sprawach. Aby zostać prokuratorem, należy mieć obywatelstwo szwedzkie.

Wymogiem zatrudnienia w charakterze prokuratora jest uzyskanie szwedzkiego dyplomu magistra prawa (*juristexamen*), odbycie praktycznego szkolenia prawniczego oraz przepracowanie dwóch lat jako urzędnik sądowy (*notarie*) w sądzie rejonowym (*tingsrätt*) lub sądzie administracyjnym (*länsrätt*). W pewnych okolicznościach szkolenie prawnicze w innym państwie skandynawskim może być uznane za równoważne z dyplomem magistra prawa. Przyszli prokuratorzy muszą najpierw odbyć dziewięciomiesięczną **aplikację prokuratorską**, w trakcie której pracują pod kierunkiem opiekuna. Następnie prokurator odbywa dwuletni staż prokuratorski, po ukończeniu którego zostaje mianowany prokuratorem rejonowym.

Istnieją trzy **ośrodki ds. rozwoju** prokuratury z siedzibą w Sztokholmie, Göteborgu i Malmö, którymi kieruje prokurator wyższego szczebla. Ich zadaniem jest prowadzenie prac metodologicznych nad poszczególnymi obszarami prawa karnego oraz przyczynianie się do zmian prawnych w tych obszarach, a także gromadzenie wiedzy w dziedzinach, którymi się zajmują. Ośrodki te prowadzą również czynności kontrolne: na przykład wszystkie zażalenia na postanowienia prokuratorów są rozpatrywane przez ośrodki ds. rozwoju.

#### Zadania i obowiązki

Prokurator ma **trzy podstawowe zadania**:

prowadzenie dochodzeń w sprawach karnych;  
ustalanie, czy należy postawić zarzuty;  
występowanie w sądzie.

Prokurator sprawuje nadzór nad postępowaniem przygotowawczym w sprawach o przestępstwa inne niż wykroczenia, o popełnienie których podejrzewana jest określona osoba. Prokurator może też prowadzić postępowanie przygotowawcze w innych sprawach, jeśli zachodzą konkretne przesłanki. Jako osoba nadzorująca postępowanie przygotowawcze prokurator odpowiada za optymalne przeprowadzenie tego postępowania. W przypadku lżejszych przestępstw postępowanie przygotowawcze jest w całości prowadzone przez funkcjonariuszy policji.

W toku postępowania przygotowawczego prokuratora wspomaga policja. Prokurator sprawuje stały nadzór nad postępowaniem przygotowawczym i decyduje o tym, jakie środki dochodzeniowe zastosować i jakie postanowienia wydać. Po zakończeniu postępowania przygotowawczego prokurator decyduje o ewentualnym wniesieniu oskarżenia (dotyczy to również postępowania przygotowawczego prowadzonego przez policję).

Innym istotnym aspektem pracy prokuratora jest przygotowywanie spraw i występowanie w sądzie. Wydając postanowienie o przedstawieniu zarzutów i nadając przestępstwu określoną kwalifikację prawną, prokurator nakreśla ramy postępowania karnego w sądzie. Większość prokuratorów spędza w sądzie co najmniej jeden lub dwa dni w tygodniu.

Prokurator Generalny jest jedynym prokuratorem uprawnionym do wszczęcia i prowadzenia postępowania przed Sądem Najwyższym. Prokurator Generalny może jednak wskazać w Biurze Prokuratora Generalnego zastępcę prokuratora lub innego prokuratora w celu reprezentowania go przed Sądem Najwyższym.

#### Prawnicze bazy danych

Więcej informacji na temat prokuratorów można uzyskać na powszechnie dostępnej [stronie internetowej prokuratury](#).

#### Sędziowie

##### Organizacja

**Sędziów mianowanych** (*ordinarie domare*) powołuje rząd na zalecenie niezależnego państwowego organu doradczego – Rady ds. Kandydatur Sędziowskich (*Domarnämnden*). Co do zasady sędziego można złożyć z urzędu tylko w okolicznościach przewidzianych w szwedzkiej ustawie o rządzie (*regeringsformen*). Aby zostać sędzią, należy mieć obywatelstwo szwedzkie. Aby zostać powołanym na urząd sędziego, należy uzyskać szwedzki dyplom magistra prawa. W pewnych okolicznościach szkolenie prawnicze w innym państwie skandynawskim może być uznane za równoważne z dyplomem magistra prawa. Większość sędziów mianowanych pracuje w charakterze sędziów sądów rejonowych lub sądów administracyjnych bądź też sędziów sądów apelacyjnych lub apelacyjnych sądów administracyjnych. Przewodniczącego sądu apelacyjnego lub apelacyjnego sądu administracyjnego określa się mianem prezesa (*president*), zaś przewodniczącego sądu rejonowego lub administracyjnego mianem naczelnika (*lagman*). **Sędziowie** Sądu Najwyższego lub Naczelnego Sądu Administracyjnego zwani są „justitieråd”.

Wielu sędziów mianowanych przechodzi tradycyjną ścieżkę kariery, która obejmuje przepracowanie dwóch lat na stanowisku **urzędnika sądowego w sądzie**

**rejonowym** (329 Kb) [SV](#) lub **administracyjnym** (281 Kb) [SV](#), a następnie na stanowisku referenta (*fiskal*) w sądzie apelacyjnym (*hovrättsfiskal*) lub apelacyjnym sądzie administracyjnym (*kammarrättsfiskal*). Po przepracowaniu w tym sądzie co najmniej jednego roku, **aplikant sędziowski** musi przepracować co najmniej dwa lata na stanowisku referenta w sądzie rejonowym lub sądzie administracyjnym. Następnie przez co najmniej rok musi być zatrudniony na stanowisku asesora (*tilförordnad assessor*) sądu apelacyjnego lub apelacyjnego sądu administracyjnego. Po pomyślnym przejściu i ukończeniu tego okresu, aplikant sędziowski zostaje mianowany na stanowisko asesora sądu apelacyjnego lub administracyjnego sądu apelacyjnego.

Referenci i asesory sędziowscy są **sędziami niemianowanymi, którzy mogą** zasiadać w sądach. W sądach zatrudnieni są też liczni **prawnicy przygotowujący**

**postępowanie pod względem formalnym (beredningsjurister)** (280 Kb) [SV](#) oraz **sprawozdawcy (föredragande)** (281 Kb) [SV](#).

W sądach rejonowych, sądach apelacyjnych, sądach administracyjnych i administracyjnych sądach apelacyjnych zatrudnieni są też **ławnicy (nämndemän)**.

Ławnicy są mianowani na okres czterech lat przez:

radę gminy (*kommunfullmäktige*) w gminach leżących w obrębie właściwości miejscowej sądu rejonowego;

radę regionu (*landsting*) w regionach (*län*) leżących w obrębie właściwości sądu administracyjnego, administracyjnego sądu apelacyjnego lub sądu apelacyjnego.

Podczas głosowań w czasie wyrokowania każdy ławnik dysponuje jednym głosem.

#### Prawnicze bazy danych

Więcej informacji na temat sędziów i ławników można uzyskać na [stronie internetowej szwedzkich sądów](#). Informacje dotyczące sędziów znajdują się również na [stronie internetowej Szwedzkiego Stowarzyszenia Sędziów](#).

#### Organizacja zawodów prawniczych: Prawnicy praktycy

##### Adwokaci

Na podstawie prawa szwedzkiego jedynie członkowie [Szwedzkiej Izby Adwokackiej](#) (Sveriges Advokatsamfund) są uprawnieni do posługiwania się tytułem **advokat** (*advokat*). Aby zostać **członkiem Izby**, należy:

zamieszkiwać w Szwecji lub w innym państwie UE, EOG bądź Szwajcarii;

zdać egzaminy uprawniające daną osobę do wykonywania zawodu sędziego – w Szwecji dyplom magistra prawa (*juris kandidatexamen*);

posiadać trzyletnie odpowiednie doświadczenie zawodowe i wykonywać ten zawód w chwili ubiegania się o członkostwo w Izbie;

ukończyć aplikację adwokacką prowadzoną przez Izbę, a następnie złożyć egzamin adwokacki;

posiadać nieskazitelny charakter i inne predyspozycje umożliwiające pracę w charakterze adwokata;

odrębnym zasadom podlegają osoby ubiegające się o członkostwo w Izbie pochodzące z innych państw UE, EOG lub Szwajcarii, które spełniają kryteria wpisania na listę adwokatów w swoich państwach pochodzenia;

decyzję o przyjęciu w poczet członków podejmuje Rada Izby Adwokackiej;

Szwedzka Izba Adwokacka powstała w 1887 r. z inicjatywy prywatnej i uzyskała oficjalny status w 1948 r. wraz z wejściem w życie obecnego kodeksu postępowania sądowego. Izba zrzesza obecnie ponad 4 700 członków;

Izba działa na podstawie kodeksu postępowania sądowego i swojego statutu, który podlega zatwierdzeniu przez rząd. Izba, która jest podmiotem prawa prywatnego, ma następujące cele:

utrzymywanie wysokich standardów etycznych i zawodowych związanych z wykonywaniem tego zawodu;

monitorowanie zmian w prawie i wydawanie opinii w tym zakresie;

zapewnianie ochrony ogólnych interesów zawodowych swoich członków oraz wspieranie harmonijnej współpracy między nimi.

Izba wykonuje też pewne zadania publiczne. Kodeks postępowania sądowego nakłada na Izbę pewne zadania administracyjne, co pozwala jej funkcjonować w charakterze organu władzy publicznej, przede wszystkim w kwestiach dyscyplinarnych.

Kierownictwo Izby dokłada starań, aby w razie potrzeby zapewnić obywatelom dostęp do fachowej pomocy prawnej. Zgodnie z kodeksem postępowania

sądowego członkowie Izby mają obowiązek przestrzegać zasad etyki zawodowej. Członkowie podlegają też kompetencjom kontrolnym i nadzorczym Izby i Ministra Sprawiedliwości. Adwokaci podlegają nadzorowi Komisji Dyscyplinarnej Izby Adwokackiej. Jeżeli Komisja Dyscyplinarna uzna, że jakiś adwokat dopuścił się naruszenia zasad etyki zawodowej Izby, może ona nałożyć na tego członka Izby sankcje dyscyplinarne.

#### **Prawnicze bazy danych**

Więcej informacji można uzyskać na [stronie internetowej Szwedzkiej Izby Adwokackiej](#).

#### **Pełnomocnicy / radcy prawni**

W postępowaniu sądowym **pełnomocnik** nie musi być adwokatem; wystarczy, że sąd uzna, iż dana osoba nadaje się do pełnienia tej funkcji. Co do zasady na obrońców z urzędu wyznacza się jednak wyłącznie adwokatów.

#### **Notariusze**

##### **Organizacja**

W Szwecji **notariusz** (*notarius publicus*, zob. poniżej) jest jedynym zawodem prawniczym, w ramach którego wykonuje się funkcje notarialne.

Notariusze są powoływani przez [administracyjne rady regionów](#) (*länsstyrelsen*). Notariusz musi posiadać wykształcenie prawnicze, znać język szwedzki oraz spełniać inne kryteria.

##### **Zadania i obowiązki**

##### **Prawnicze bazy danych**

Nie istnieje publiczny rejestr ani strona internetowa tego zawodu.

Więcej informacji na temat notariuszy można jednak znaleźć na stronach internetowych niektórych rad regionów.

Zadaniem notariusza jest wspomaganie społeczeństwa w różnych kwestiach, takich jak:

sprawdzanie wiarygodności podpisów, odpisów, tłumaczeń i innych informacji dotyczących treści danych dokumentów;

w określonych sprawach występowanie w sądzie w charakterze świadka;

sprawowanie nadzoru nad przebiegiem losowań;

uczestniczenie w innych kontrolach i badaniach, a następnie sporządzanie sprawozdań z ich przebiegu;

odbieranie oświadczeń dotyczących okoliczności natury prawnej lub gospodarczej, a następnie doręczanie ich osobom trzecim;

potwierdzanie, że dany organ lub osoba trzecia są upoważnione do dokonywania określonych czynności;

wydawanie zaświadczeń na podstawie Konwencji haskiej z dnia 5 października 1961 r. znoszącej wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych (tzw. *apostille*).

##### **Prawnicze bazy danych**

Nie istnieje publiczny rejestr ani strona internetowa tego zawodu.

Więcej informacji na temat notariuszy można jednak znaleźć na stronach internetowych niektórych rad regionów.

#### **Inne zawody prawnicze**

[Szwedzka Służba Komornicza](#) (Kronofogdemyndigheten) odpowiada m.in. za wykonywanie czynności egzekucyjnych. Służba zatrudnia **komorników** (*kronofogde*), którzy odpowiadają za to, by egzekucja odbywała się zgodnie z prawem. W Szwecji istnieje możliwość odbycia szkolenia, by zostać komornikiem. Aby zostać zakwalifikowanym na szkolenie, należy być obywatelem Szwecji, uzyskać dyplom magistra prawa lub porównywalne kwalifikacje oraz być wykwalifikowanym urzędnikiem sądowym (*notarie*). Istnieje również możliwość zwolnienia z wymogu posiadania kwalifikacji urzędnika sądowego w drodze odbycia wewnętrznego szkolenia (w szczególności określonym okresie) lub w drodze procedury absolutorium.

Ostatnia aktualizacja: 20/02/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja

Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

#### **Zawody prawnicze - Anglia i Walia**

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd niektórych podstawowych zawodów prawniczych na obszarze Anglii i Walii w Zjednoczonym Królestwie.

Zawiera ona informacje o sędziach, prokuratorach i innych zawodach prawniczych.

#### **Wymiar sprawiedliwości**

W systemie sądownictwa Anglii i Walii sędziowie o różnym statusie zawodowym – pracujący zarówno w pełnym jak i niepełnym wymiarze godzin – zasiadają w angielskich i walijskich sądach oraz trybunałach. Informacje o wymiarze sprawiedliwości w Anglii i Walii można znaleźć na stronie poświęconej [wymiarowi sprawiedliwości w Anglii i Walii](#).

#### **Sędziowie pracujący w pełnym wymiarze godzin**

**Lord Chief Justice** jest zwierzchnikiem wymiaru sprawiedliwości w Anglii i Walii oraz prezesem sądów w Anglii i Walii. Lord Chief Justice pełni tę pierwszą funkcję począwszy od 3 kwietnia 2006 r., kiedy to przekazano mu kompetencje lorda kanclerza na podstawie ustawy o reformie konstytucyjnej z 2005 r. (Constitutional Reform Act 2005). Jest on zwierzchnikiem wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych.

**Przewodniczący wydziałów** – czterech wyższych rangą sędziów przewodniczących poszczególnych wydziałów: Master of the Rolls (trzeci rangą sędzia Anglii i Walii) - przewodniczący Wydziału Cywilnego; przewodniczący Wydziału Ławy Królewskiej (President of the Queen's Bench Division); przewodniczący Wydziału Rodzinnego (President of the Family Division) i przewodniczący Wydziału Kanclerskiego Wysokiego Trybunału (Chancellor of the High Court (Chancery)). Więcej informacji można znaleźć na stronie poświęconej [wymiarowi sprawiedliwości w Anglii i Walii](#).

**Sędziowie Sądu Apelacyjnego** (*Lords Justices of Appeal*) zasiadają w Sądzie Apelacyjnym (Court of Appeal) rozpatrującym zarówno sprawy karne, jak i cywilne.

**Sędziowie Wysokiego Trybunału** (*High Court Judges*) zasiadają w Wysokim Trybunale (High Court) rozpatrującym najbardziej skomplikowane sprawy cywilne. Rozpatrują oni również najpoważniejsze i najbardziej kontrowersyjne sprawy karne w Sądzie Koronnym (Crown Court), np. sprawy o zabójstwo.

**Sędziowie okręgowi** (*Circuit Judges*) zwykle rozpatrują sprawy karne, cywilne i rodzinne.

**Sędziowie rejonowi** (*District Judges*) rozpatrują sprawy cywilne. Większa część ich pracy odbywa się na posiedzeniach niejawnych (tzn. niedostępnych dla publiczności). Są oni uprawnieni do rozpatrywania w sądzie hrabstwa (*county court*) wszelkich spraw, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza określonej kwoty (wysokość tej kwoty jest co jakiś czas zmieniana). Sprawy, w których wartość przedmiotu sporu przekracza tę kwotę, rozpatruje zwykle sędzia okręgowy. Sędziowie rejonowi wydają orzeczenia kończące postępowanie w ponad 80 % wszystkich spraw cywilnych w Anglii i Walii.

Zasiadają oni w sądach pokoju (*magistrates courts*) i rozpatrują te same typy spraw, co **sędziowie pokoju** (*magistrates*) - zob. poniżej. Uczestniczą oni jednak przede wszystkim w rozstrzyganiu spraw bardziej skomplikowanych i wymagających dłuższego rozpatrywania.

**High Court Masters i Registrars** to sędziowie proceduralni, którzy zajmują się większością czynności kancelaryjnych w sprawach cywilnych w Wydziale Kanclerskim (Chancery) i Wydziale Ławy Królewskiej (Queen's Bench) Wysokiego Trybunału.

#### **Sędziowie pracujący w niepełnym wymiarze godzin**

Sędziowie pracujący w niepełnym wymiarze godzin powoływani są zwykle na okres wynoszący co najmniej pięć lat, z zachowaniem stosownych górnych limitów wiekowych. Do tej kategorii sędziów należą przede wszystkim:

**zastępcy sędziów Wysokiego Trybunału** (*Deputy High Court Judges*), którzy zasiadają w jednym lub większej liczbie wydziałów Wysokiego Trybunału; **recorders**, których zakres odpowiedzialności jest podobny do zakresu odpowiedzialności sędziów okręgowych, jednak zwykle zajmują się oni mniej skomplikowanymi sprawami lub sprawami mniejszej wagi rozstrzyganymi przez sąd;

**zastępcy sędziów rejonowych** (*Deputy District Judges*), zasiadają w sądach hrabstw oraz w oddziałach rejonowych Wysokiego Trybunału. Zajmują się najmniej skomplikowanymi sprawami podlegającymi właściwości sędziów rejonowych;

**zastępcy sędziów rejonowych** zajmują się podobnymi sprawami, co ich odpowiednicy pracujący w pełnym wymiarze godzin w sądach pokoju (**Magistrates Courts**);

**zastępcy High Court Masters i Registrars** zajmują się podobnymi sprawami, co ich koledzy pracujący w pełnym wymiarze godzin w Wysokim Trybunale.

#### **Sędziowie trybunałów**

Trybunały rozpatrują rocznie niemal 800 000 spraw dotyczących bardzo różnorodnych zagadnień, do których należą m.in. spory podatkowe, emerytalne czy imigracyjne.

Trybunały zwykle orzekają w składach orzekających, z udziałem sędziego bądź przewodniczącego mającego przygotowanie prawnicze, przy wsparciu osób z zewnątrz dysponujących wiedzą z konkretnych dziedzin. Nie ma ławy przysięgłych, a sędzia trybunału nie dysponuje uprawnieniami do orzeczenia wobec strony przegrywającej kary pozbawienia wolności. Ich głównym zadaniem jest pomyślne rozstrzygnięcie sporu, a w niektórych sprawach podjęcie decyzji o poziomie odszkodowania lub zadośćuczynienia na rzecz strony wygrywającej spór.

#### **Sędziowie pokoju (magistrates)**


Sędziowie pokoju (*magistrates, justices of the peace, JPs*) rozpatrują około 95 % spraw karnych w Anglii i Walii. Ponad 30 000 sędziów pokoju wykonuje swoje obowiązki lokalnie i zwykle sprawuje urząd przez pół dnia co najmniej 26 razy w roku. Nie muszą oni posiadać kwalifikacji prawniczych i nie pobierają wynagrodzenia.

Skład orzekający to zwykle trzech sędziów pokoju, przy czym jeden z nich jest przeszkolony do sprawowania funkcji przewodniczącego, który ułatwia składowi orzekającemu wykonywanie jego funkcji i przemawia w jego imieniu. Skład orzekający korzysta ze wsparcia sekretarza posiadającego kwalifikacje prawnicze, który służy radą w kwestiach materialnoprawnych i proceduralnych.

Sędziowie pokoju zajmują się sprawami karnymi stosunkowo mniejszej wagi. Należą do nich drobne kradzieże, zniszczenie mienia, zakłócanie porządku publicznego czy wykroczenia w ruchu drogowym. Zajmują się oni także szeregiem kwestii dotyczących rodziny i dzieci oraz wnioskami o wydanie zezwoleń.

#### **Prokuratorzy**

##### **Organizacja**

 **Prokuratura** (Crown Prosecution Service, CPS) to niezależny urząd odpowiedzialny za wnoszenie oskarżenia w sprawach karnych po przeprowadzeniu czynności dochodzeniowo-śledczych przez policję w Anglii i Walii. Prokuraturę nadzoruje prokurator generalny (*attorney general*), który odpowiada za działanie tego urzędu przed Parlamentem. Anglia i Walia są podzielone na 42 okręgi prokuratorskie, a każdy z nich podlega prokuratorowi naczelnemu (*chief crown prosecutor*). Ponadto istnieją cztery wyspecjalizowane wydziały krajowe, zajmujące się przestępczością zorganizowaną, szczególnie rodzajami przestępstw, zwalczaniem terroryzmu oraz przestępczością gospodarczą. Serwis telefoniczny CPS Direct udziela funkcjonariuszom policji w Anglii i Walii porad poza godzinami urzędowymi oraz przekazuje decyzje.

Zwierzchnikiem Prokuratury jest dyrektor (Director of Public Prosecutions, DPP), który podejmuje decyzje w najbardziej wątpliwych i kontrowersyjnych sprawach oraz doradza policji w sprawach karnych. Sprawuje on ogólny nadzór nad stawianymi zarzutami i wnoszeniem aktów oskarżenia przez CPS i podlega prokuratorowi generalnemu.

W prokuraturze są zatrudnieni prokuratorzy i prokuratorzy pomocniczy (*associate prosecutors*), jak również personel urzędu prokuratorskiego i personel administracyjny. Stanowiska prokuratorów publicznych piastują doświadczeni prawnicy mający uprawnienia do występowania przed sądami zwani *barristers* lub inni zastępcy prawni, odpowiedzialni za wnoszenie oskarżenia w sprawach karnych w imieniu Korony. Prokuratorzy pomocniczy zajmują się ograniczonym zakresem spraw i przekazują je do sądów pokoju.

#### **Rola i obowiązki**

Personel prokuratury:

doradza policji i bada dowody w sprawach mogących wymagać wniesienia oskarżenia;

decyduje o stawianych zarzutach (z wyjątkiem spraw mniejszej wagi), jeżeli zapadła decyzja o postawieniu podejrzanego w stan oskarżenia; przygotowuje sprawy i przedstawia je przed sądem.


Prokuratorzy (*crown prosecutors*) są uważani za urzędników służby cywilnej i rekrutowani w drodze otwartego konkursu. Kandydat na prokuratora musi: być prawnikiem zwanym *solicitor* dopuszczonym do wykonywania zawodu w Anglii i Walii, posiadającym w pełni aktualne uprawnienia do prowadzenia praktyki; bądź

być prawnikiem mającym uprawnienia do występowania przed sądami zwanym *barrister*, członkiem organizacji zawodowej zrzeszającej tych prawników (English Bar), z ukończoną aplikacją;

być obywatelem Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Brytyjskiej Wspólnoty Narodów. Prawnicy, którzy uzyskali tytuł zawodowy poza Anglią i Walią, muszą przed objęciem stanowiska zdać specjalny egzamin (*lawyer transfer test*).

#### **Organizacja zawodów prawniczych: zastępcy prawni**

##### **Prawnicy zwani *barristers* lub *advocates***

 **Bar Council** reguluje działalność wszystkich prawników zwanych *barristers* w Anglii i Walii. Rada została utworzona, aby jak najlepiej zabezpieczać interesy zawodu, opracowywać i wdrażać najważniejsze inicjatywy polityczne oraz utrzymywać standardy, prestiż i niezależność palestry. Na mocy ustawy o usługach prawnych z 2007 r. (Legal Services Act 2007) zadanie regulacji działalności tego zawodu powierzono niezależnej i posiadającej odrębną strukturę Radzie ds. Standardów (Bar Standard Board). Prawnicy zwani *barristers* to indywidualni, wyspecjalizowani doradcy prawni oraz obrońcy sądowi. Zasadniczo

prowadzą działalność na własny rachunek i pracują zespołowo w biurach zwanych *chambers* (izby), nazywani są wtedy *tenants*. Są szkoleni przede wszystkim do pełnienia funkcji obrońcy; innymi słowy uczą się ich reprezentować klientów w sądach wyższej instancji. Ich zadania obejmują też doradzanie klientom, badanie spraw, a także pogłębianie swojej wiedzy w wybranej dziedzinie specjalizacji. Około 10 % praktykujących *barristers* nosi tytuł *Queen's Counsel* (doradcy królowej, QC) – zajmują się oni najważniejszymi i najbardziej skomplikowanymi sprawami.

### **Prawnicy zwani *solicitors***

Zadaniem prawników należących do tej grupy jest udzielanie klientom (osobom fizycznym, przedsiębiorstwom, organizacjom wolontariackim, organizacjom dobroczynnym itd.) fachowych porad prawnych oraz reprezentowanie ich, także przed sądami. Zakres ich obowiązków jest niezwykle zróżnicowany. Większość z nich prowadzi prywatną praktykę, zakładając spółki oferujące usługi klientom. Mogą oni prowadzić praktykę ogólną, obejmującą wiele dziedzin prawa, lub specjalizować się w określonej dziedzinie. Niektórzy z nich są zatrudnieni jako prawnicy w instytucjach rządowych, samorządowych, prokuraturze, sądach pokoju, organizacjach handlowych lub przemysłowych bądź innych podmiotach. Mogą oni wybrać najbardziej odpowiednie dla siebie środowisko pracy.

Co do zasady prawnicy zwani *solicitors* udzielają swoim klientom porad prawnych. Jeżeli konieczne jest zapewnienie klientowi zastępstwa procesowego przed sądem wyższej instancji w Anglii i Walii, *solicitor* zwykle zleca prowadzenie sprawy przed sądem prawnikowi zwanemu *barrister*. Udział tego ostatniego nie jest zawsze wymagany, gdyż odpowiednio wykwalifikowany *solicitor* ma prawo występowania (a więc reprezentowania klientów) przed sądami wyższej instancji.

Zrzeszenie zwane [Law Society](#) reprezentuje interesy zawodowe prawników zwanych *solicitors* w Anglii i Walii. Zakres obowiązków tego zrzeszenia obejmuje negocjowanie z zawodowymi organami regulacyjnymi, rządem i innymi instytucjami oraz prowadzenie w nich działalności lobbingowej, jak również organizowanie szkoleń i doradztwo. Celem tego zrzeszenia jest świadczenie pomocy prawnikom zwanym *solicitors*, ich ochrona oraz propagowanie ich działalności w całej Anglii i Walii.

[Solicitors Regulation Authority](#) zajmuje się wszystkimi sprawami regulacyjnymi i dyscyplinarnymi oraz określaniem, nadzorowaniem i egzekwowaniem standardów zawodowych prawników zwanych *solicitors* w Anglii i Walii. Organ ten – zwany dawniej Law Society Regulation Board – działa wyłącznie w interesie publicznym.

[Urząd ds. Zażaleń na Osoby Wykonujące Zawody Prawnicze](#) (Office for Legal Complaints) zajmuje się sprawami zgłoszonymi przez obywateli, którzy zamierzają wnieść zażalenie na prawnika zwanego *solicitor*. Dawniej zwany Służbą ds. Zażaleń na Osoby Wykonujące Zawody Prawnicze (Legal Complaints Service), organ ten w sposób niezależny i bezstronny podejmuje działania mające na celu szybkie i skuteczne rozwiązanie problemów.

### **Notariusze**

Notariusze to trzeci i zarazem najstarszy zawód prawniczy w Anglii i Walii. Notariusze mogą prowadzić praktykę zawodową, a uprawnienia w tym względzie nadaje im [Faculty Office](#) (po raz pierwszy dokonał tego arcybiskup Canterbury w 1279 r.). Organem regulacyjnym tego zawodu jest Sąd Arcybiskupi (Court of Faculties). Działalność notariusza tworzy pomost pomiędzy prawem stanowionym i *common law*.

Wszyscy notariusze posiadają wykształcenie prawnicze i choć większość z nich może również występować w charakterze *solicitora*, aby zostać dopuszczonym do zawodu notariusza, należy złożyć odrębne i niezależne egzaminy. Aby zyskać kwalifikacje do wykonywania zawodu, wszyscy notariusze muszą ukończyć takie samo szkolenie przygotowujące: oznacza to konieczność ukończenia [kursu prowadzenia praktyki notarialnej](#) oferowanego przez University College London. Po uzyskaniu uprawnień zawodowych notariusze mogą prowadzić praktykę w dowolnym miejscu na obszarze Anglii i Walii i wszyscy mają te same kompetencje. Oprócz przygotowywania i wydawania aktów notarialnych i dokumentów notarialnie poświadczonych, notariusze mogą też udzielać porad dotyczących sporządzania testamentów, spraw spadkowych, zarządu nieruchomościami oraz przenoszenia tytułu własności do nieruchomości.

Czynności notarialne są uznawane na całym świecie od wieków, co umożliwia obywatelom swobodne przemieszczanie się, a przedsiębiorcom swobodny obrót. W ten sposób notariusze usprawniają handel oraz ułatwiają życie obywatelom, umożliwiając im wykonywanie codziennych czynności oraz swobodne prowadzenie działalności gospodarczej po rozsądnych kosztach i bez zbędnych opóźnień.

Notariusz posiada pieczęć urzędową, a akty notarialne w Anglii i Walii mają moc dowodową. Akty notarialne są sporządzane w formie prywatnej i publicznej; akty publiczne są także zwane urzędowymi aktami notarialnymi (*notarial acts in authentic form*). Akty notarialne opatrzone podpisem i pieczęcią notariusza są uznawane we wszystkich krajach świata za dokumenty wystawione przez właściwego urzędnika ds. prawnych.

Działalność notariuszy podlega podobnym regulacjom zawodowym jak działalność prawników zwanych *solicitors*. Notariusze muszą corocznie odnawiać swoje uprawnienia do prowadzenia praktyki oraz posiadać ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności (*indemnity insurance*) oraz ubezpieczenie od ryzyka sprzeniewierzenia (*fidelity insurance*). Odnowienie uprawnień jest możliwe pod warunkiem przestrzegania wymaganych przepisów. Mianowanie na notariusza ma charakter osobisty. [Notaries Society](#) jest organizacją reprezentującą około 800 notariuszy. [Society of Scrivener Notaries](#), dawna londyńska gildia zrzeszająca pisarzy sądowych, reprezentuje około 30 notariuszy – mianowanych przez [Scriveners Company](#) – którzy prowadzą praktykę głównie w centralnym Londynie.

### **Rzecznicy patentowi i rzecznicy ds. znaków towarowych**

Rzecznicy patentowi i rzecznicy ds. znaków towarowych są specjalistycznymi doradcami w dziedzinie własności intelektualnej. Udzielają klientom porad prawnych w tej dziedzinie, w szczególności na temat patentów, znaków towarowych, wzorów i praw autorskich. Reprezentują również swoich klientów w sądach szczególnych ds. własności intelektualnej (niektórzy nabywają szersze uprawnienia po uzyskaniu dodatkowych uprawnień procesowych i są wówczas określane mianem *litigators*). Większość rzeczników patentowych i rzeczników ds. znaków towarowych prowadzi prywatną praktykę. Wielu z nich pracuje w wyspecjalizowanych kancelariach, ale niektórzy są partnerami w spółkach z prawnikami zwanymi *solicitors*. Dodatkowo znaczna część osób wykonujących ten zawód pracuje w sektorze przemysłowym. Rzecznicy patentowi i rzecznicy ds. znaków towarowych mający uprawnienia procesowe mogą reprezentować swoich klientów w sądzie w sprawach dotyczących własności intelektualnej, tak jak prawnicy zwani *solicitors*, co obejmuje kierowanie spraw do prawnika zwanego *barrister*, który poprowadzi sprawę w sądzie. [Akredytowany Instytut Rzeczników Patentowych](#) (Chartered Institute of Patent Attorneys) reprezentuje rzeczników patentowych w całym Zjednoczonym Królestwie. Jego zadania obejmują udział w pracach nad legislacją dotyczącą własności intelektualnej we współpracy z administracją rządową, zapewnianie kształcenia i szkoleń dla rzeczników patentowych oraz stażystów i kontakty z organami regulacyjnymi rzeczników. Zadaniem instytutu jest promowanie prawa własności intelektualnej i zawodów związanych z tą dziedziną prawa. [Instytut Rzeczników ds. Znaków Towarowych](#) (Institute of Trade Mark Attorneys, ITMA) reprezentuje rzeczników ds. znaków towarowych i ich środowisko na terytorium Zjednoczonego Królestwa. Zadania instytutu polegają na negocjowaniu z administracją rządową, niezależnym organem nadzoru (Komisją ds. Nadzoru Własności Intelektualnej) i innymi odpowiednimi organizacjami, oraz lobbing w tych podmiotach. Instytut zapewnia odpowiednie kształcenie, szkolenie i doradztwo osobom wykonującym zawód rzecznika ds. znaków towarowych i jest odpowiedzialny za propagowanie tego zawodu i praw własności intelektualnej. [Komisja ds. Nadzoru Własności Intelektualnej](#) (Intellectual Property Regulation Board – IPReg) zajmuje się wszystkimi sprawami dotyczącymi nadzoru i sprawami dyscyplinarnymi oraz ustala, monitoruje i egzekwuje standardy dotyczące rzeczników patentowych i rzeczników ds. znaków towarowych na terytorium Zjednoczonego Królestwa. Działa w interesie publicznym i prowadzi ustawowe rejestry rzeczników patentowych i rzeczników ds. znaków towarowych, tak jednostek, jak i organizacji.



## Inne zawody prawnicze

Oprócz urzędników w sądach pokoju, od sekretarzy i pozostałego personelu większości sądów w Anglii i Walii nie wymaga się przygotowania prawniczego. Są to urzędnicy służby cywilnej zajmujący się kwestiami administracyjnymi i wspierający sędziów. Nie mogą oni udzielać porad prawnych. Jako urzędnicy służby cywilnej, wszyscy członkowie personelu sądów są zatrudnieni przez [Służbę ds. Sądów i Trybunałów Jej Królewskiej Mości](#) (Her Majesty's Courts and Tribunals Service).

Więcej informacji na temat różnych kategorii personelu sądowego można znaleźć [tutaj](#) (456 Kb) [en](#).

Rola sekretarzy sądowych w sądach pokoju jest inna. Niezawodowi sędziowie nie muszą mieć przygotowania prawniczego i polegają na radach sekretarzy posiadających wykształcenie prawnicze, którzy dzielą się na: **justices' clerks** (sekretarzy sędziów) oraz **legal advisers/court clerks** (doradców prawnych /sekretarzy sądu).

Sekretarze sędziów są głównymi doradcami prawnymi sędziów pokoju. Są to prawnicy (*barristers* lub *solicitors*) posiadający co najmniej pięcioletnie odpowiednie doświadczenie. Doradzają oni sędziom pokoju w kwestiach prawnych i proceduralnych, zarówno w sądzie, jak i poza nim. Są również odpowiedzialni za szkolenie doradców prawnych i zarządzanie nimi, jakość świadczonych usług prawnych oraz udzielanie spójnych porad prawnych w całym podległym im okręgu.

Doradcy prawni zasiadają w sądzie i doradzają sędziom pokoju w kwestiach materialnoprawnych, proceduralnych i dotyczących praktyki prawnej. Oni także posiadają przygotowanie prawnicze (zwykle funkcję tę sprawują *solicitors* lub *barristers*).

Nakazy (*writs*) wydane przez Wysoki Trybunał są obecnie egzekwowane przez **komorników przy Wysokim Trybunale** (*High Court enforcement officers*), mianowanych i przydzielanych do rewirów komorniczych przez lorda kanclerza lub jego przedstawiciela. Odpowiadają oni za egzekwowanie nakazów sądowych – prowadzą egzekucję środków pieniężnych należnych na mocy orzeczenia Wysokiego Trybunału lub przekazanego do niego orzeczenia sądu hrabstwa (*county court*). Mogą dokonywać zajęcia i sprzedaży składników majątku w celu zaspokojenia należności. Mogą również dokonywać przejęcia i zwrotu mienia oraz nadzorować ten proces.

**Komornicy przy sądach hrabstw** (*county court bailiffs*) to urzędnicy służby cywilnej zatrudniani przez Służbę ds. Sądów i Trybunałów Jej Królewskiej Mości, zajmujący się egzekucją wyroków lub nakazów wydanych i zarejestrowanych w sądach hrabstw. Są to urzędnicy służby cywilnej wykonujący tytuły egzekucyjne, przejmujący posiadanie nieruchomości oraz odzyskujący mienie objęte nakazem zwrotu mienia. Normy regulujące pracę komorników prowadzących egzekucję nakazów zawarte są w art. 85–111 ustawy o sądach hrabstw z 1984 r. (County Courts Act 1984). Procedury egzekucyjne zostały ustanowione przepisami postępowania cywilnego. Ponadto komornicy przy sądach hrabstw wykonują inne czynności, w tym osobiste doręczanie dokumentów oraz nakazów pozbawienia wolności. Przepisy dotyczące nakazu pozbawienia wolności zawarte są w art. 118–122 ustawy o sądach hrabstw.

**Licencjonowani komornicy** to podmioty prywatne, które uzyskały odpowiednią licencję na podstawie przepisów o zastawie na zabezpieczenie czynszu (*distress for rent rules*) i zostali upoważnieni do prowadzenia czynności przez sędziego okręgowego (*circuit judge*) przy sądzie hrabstwa. Zastaw na zabezpieczenie czynszu odnosi się do zajęcia rzeczy najemcy przez wynajmującego na zabezpieczenie zaległego czynszu bez udziału sądu. Na mocy szeregu innych ustaw licencjonowani komornicy mogą również egzekwować spłatę innych określonych rodzajów wierzytelności, takich jak zaległy podatek lokalny czy podatek od nieruchomości komercyjnych.

## Powiązane strony

- [Prokuratura,](#)
- [Faculty Office,](#)
- [Notaries Society,](#)
- [Wymiar Sprawiedliwości w Anglii i Walii,](#)
- [Law Society,](#)
- [Solicitors Regulation Authority,](#)
- [Urząd ds. Zażaleń na Osoby Wykonujące Zawody Prawniczne,](#)
- [Komisja ds. Usług Prawnych,](#)
- [Akredytowany Instytut Rzeczników Patentowych;](#)
- [Instytut Rzeczników ds. Znaków Towarowych,](#)
- [Komisja ds. Nadzoru Własności Intelektualnej,](#)
- [Służba ds. Sądów i Trybunałów Jej Królewskiej Mości.](#)

Ostatnia aktualizacja: 16/06/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

## Zawody prawnicze - Irlandia Północna

Na niniejszej stronie przedstawiono w zarysie zawody prawnicze w okręgu Irlandii Północnej w Zjednoczonym Królestwie.

### Zawody prawnicze – wprowadzenie

Osoby wykonujące zawody prawnicze w Irlandii Północnej to:

- sędziowie;
- prokuratorzy;
- prawnicy zwani *barristers*;
- prawnicy zwani *solicitors*.

## Organizacja zawodu prawniczego: Sędziowie

Sądownictwo Irlandii Północnej obejmuje następujące stanowiska:

- Lord Chief Justice – zwierzchnik sądownictwa;
- sędziowie Sądu Apelacyjnego (*Lords Justices of Appeal*);

sędziowie Wysokiego Trybunału (*High Court Judges*);  
sędziowie Sądu Najwyższego (*Masters of the Supreme Court*);  
sędziowie sądów hrabstw (*County Court Judges*);  
sędziowie rejonowi (*sąd hrabstwa*);  
sędziowie rejonowi (*sąd pokoju*);  
ławnicy (*Lay Magistrates*);  
kornierzy (*Coroners*).

## Organizacja zawodu prawniczego: Prokuratorzy

### Organizacja

Prokuratura Irlandii Północnej (Public Prosecution Service for Northern Ireland, PPS) to główny organ ścigania w Irlandii Północnej. Oprócz podejmowania decyzji o wszczęciu ścigania w sprawach objętych dochodzeniem policyjnym w Irlandii Północnej, prokuratura rozpoznaje również sprawy, w których dochodzenie prowadzą inne ustawowe organy, na przykład Królewski Urząd Podatków i Cel (HM Revenue and Customs).

Na czele prokuratury stoi Dyrektor Urzędu Prokuratury Irlandii Północnej (Director of Public Prosecutions for Northern Ireland). Istnieje również stanowisko Zastępcy Dyrektora Urzędu Prokuratury Irlandii Północnej. Zastępca Dyrektora dysponuje wszystkimi uprawnieniami swojego zwierzchnika, ale jest zobowiązany wykonywać je pod jego kierownictwem i nadzorem. Na oba te stanowiska powołuje Prokurator Generalny Irlandii Północnej.

Prokuratura Irlandii Północnej stanowi pozaministerialny organ administracji rządowej. Zgodnie z ustawą o wymiarze sprawiedliwości (Irlandia Północna) z 2002 r. dyrektor prokuratury wykonuje swoje obowiązki niezależnie od jakiegokolwiek innej osoby. Ustawa z 2002 r. stanowi, że Dyrektor Urzędu Prokuratury Irlandii Północnej i Prokurator Generalny konsultują się okresowo we wszelkich sprawach, za które Prokurator Generalny odpowiada przed Zgromadzeniem Irlandii Północnej. Obecnie pewna ilość zagadnień dotyczących prokuratury jest zastrzeżona dla Parlamentu Zjednoczonego Królestwa. Rzecznik Generalny Irlandii Północnej (Advocate General for Northern Ireland) pełni pewne obowiązki w tym zakresie.


### Rola i obowiązki

Główną rolą prokuratury jest podejmowanie decyzji o wszczęciu ścigania wobec osób popełniających przestępstwa oraz postawienie stosownych zarzutów. Prokuratura odpowiada również za wnoszenie oskarżenia przed sądem. Prokurator przedstawia dowody w sądzie w imieniu Korony. Prokuratorzy wzywają do stawienia się oraz przesłuchują świadków oskarżenia oraz przesłuchują świadków obrony. Na końcu rozprawy prokuratorzy przedstawiają sądowi podsumowanie dowodów w imieniu Korony.


## Organizacja zawodu prawniczego: Prawnicy

### Prawnicy zwani *barristers* lub *advocates*

W Irlandii Północnej prawnicy zwani *barristers* dzielą się na starszych doradców (*senior counsel*, posługujących się również tytułem *Queen's Counsel*) oraz młodszych doradców (*junior counsel*). Izba Adwokacka (*bar*) to organizacja zawodowa adwokatów specjalizujących się w określonych dziedzinach prawa i dysponujących doświadczeniem w prowadzeniu sporów sądowych, z usług których obywatele mogą skorzystać za pośrednictwem prawników zwanych *solicitors*, oraz, w ograniczonych okolicznościach, bezpośrednio.


 [Izba Adwokacka Irlandii Północnej](#) to organizacja zawodowa niezależnych prawników zwanych *barristers*, mająca siedzibę w Bar Library w Belfaście. Do dnia 1 września 2012 r. na listę wpisanych było prawie 600 prawników (*barristers*) prowadzących prywatną praktykę.

### Prawnicy zwani *solicitors* (doradcy prawni)

Towarzystwo Prawnicze ( [Law Society](#)) w Irlandii Północnej jest organem regulacyjnym, określającym standardy w zakresie kształcenia prawników zwanych *solicitors*, prowadzenia przez nich rozliczeń oraz podejmującym decyzje w kwestiach dyscyplinarnych oraz związanych z etyką zawodową. Rolą tego organu jest utrzymanie niezależności, norm etycznych, kompetencji zawodowych oraz jakości usług oferowanych ogółowi społeczeństwa. Prawnicy zwani *solicitors* mogą specjalizować się w danej dziedzinie prawa lub zdecydować się na świadczenie ogólnych usług prawniczych.

### Notariusze

W Irlandii Północnej wszyscy prawnicy zwani *solicitors* są uprawnieni do poświadczania dokumentów. Oznacza to, że mogą poświadczać dokumenty urzędowe (inne niż dokumenty przygotowane przez nich samych lub stronę przeciwną w sprawie).


Ponadto niektórzy prawnicy zwani *solicitors* są również notariuszami, co oznacza, że mogą poświadczać dokumenty wykorzystywane za granicą. Informacje dotyczące notariuszy można znaleźć na stronie  [Towarzystwa Prawniczego Irlandii Północnej](#).


### Rzecznicy patentowi i rzecznicy ds. znaków towarowych


Rzecznicy patentowi i rzecznicy ds. znaków towarowych są wyspecjalizowanymi doradcami z zakresu własności intelektualnej. Udzielają klientom porad prawnych w tej dziedzinie, w szczególności na temat patentów, znaków towarowych, wzorów i praw autorskich. Reprezentują również swoich klientów w sądach szczególnych ds. własności intelektualnej (niektórzy nabywają szersze uprawnienia po uzyskaniu dodatkowych uprawnień procesowych i są wówczas określani mianem *litigators*).

Większość rzeczników patentowych i rzeczników ds. znaków towarowych prowadzi prywatną praktykę. Wielu z nich pracuje w wyspecjalizowanych kancelariach, ale niektórzy są partnerami w spółkach, do których należą też prawnicy zwani *solicitors*. Dodatkowo znaczna część osób wykonujących ten zawód pracuje w sektorze przemysłowym.

Rzecznicy patentowi i rzecznicy ds. znaków towarowych mający uprawnienia procesowe (*litigators*) mogą reprezentować swoich klientów w sądzie, tak jak prawnicy mający uprawnienia do wykonywania zawodu *solicitor*, w sprawach dotyczących własności intelektualnej, w tym korzystać z usług prawnika (*barrister*), który poprowadzi sprawę w sądzie.

 [Akredytowany Instytut Rzeczników Patentowych](#) (Chartered Institute of Patent Attorneys) reprezentuje rzeczników patentowych w całym Zjednoczonym Królestwie. Jego zadania obejmują udział, wraz z administracją rządową, w pracach nad legislacją dotyczącą własności intelektualnej, zapewnianie kształcenia i szkoleń dla rzeczników patentowych i stażystów oraz kontakty z organami regulacyjnymi rzeczników. Zadaniem instytutu jest upowszechnianie prawa własności intelektualnej i zawodów związanych z tą dziedziną prawa.

 [Instytut Rzeczników ds. Znaków Towarowych](#) (Institute of Trade Mark Attorneys, ITMA) reprezentuje rzeczników ds. znaków towarowych i ich środowisko na terytorium Zjednoczonego Królestwa. Zadania instytutu polegają na negocjowaniu z administracją rządową, jego niezależnym organem nadzoru (Komisją ds. Nadzoru Własności Intelektualnej) i innymi odpowiednimi organizacjami, oraz lobbing w tych podmiotach. Zapewnia on odpowiednie kształcenie, szkolenie i doradztwo osobom wykonującym zawód rzecznika ds. znaków towarowych i jest odpowiedzialny za promowanie tego zawodu i prawa własności intelektualnej.

 [Komisja ds. Nadzoru Własności Intelektualnej](#) (Intellectual Property Regulation Board – IPReg) zajmuje się wszystkimi sprawami dotyczącymi nadzoru i sprawami dyscyplinarnymi oraz ustala, monitoruje i egzekwuje standardy dotyczące rzeczników patentowych i rzeczników ds. znaków towarowych na terytorium Zjednoczonego Królestwa. Działa w interesie publicznym i prowadzi ustawowe rejestry rzeczników patentowych i rzeczników ds. znaków towarowych, tak jednostek, jak i organizacji.

## Inne zawody prawnicze

## Urzędnicy sądowi

Urzędnicy sądowi oraz pozostały personel sądów Irlandii Północnej to urzędnicy służby cywilnej, którzy nie posiadają wykształcenia prawniczego, zajmujący się sprawami administracyjnymi.

**Urzędnicy sądowi** odpowiedzialni są za przekazanie na czas dokumentów niezbędnych sędziemu do rozstrzygnięcia w sprawie; załączenie protokołów wyroków i postanowień sądu do akt sprawy oraz zapewnianie wszelkiego innego wsparcia administracyjnego, którego mogą potrzebować sędziowie. Chociaż personel sądowy może udzielać porad w zakresie procedur sądowych, nie może udzielać porad prawnych, ani zalecać stronom podjęcia określonych działań. Personel sądowy należy do służby cywilnej i zatrudniony jest przez [Służbę ds. Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej](#), jednostkę w ramach Ministerstwa Sprawiedliwości Irlandii Północnej.

## Funkcjonariusze organów wykonujących orzeczenia sądowe (Enforcement officers)

**Funkcjonariusze organów wykonujących orzeczenia sądowe** to urzędnicy służby cywilnej zatrudnieni przez Służbę ds. Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej. W ramach działalności Urzędu ds. Wykonywania Orzeczeń Sądowych (Enforcement of Judgments Office) zajmują się oni wykonywaniem orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych. Urząd odpowiada za wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych wydanych przez sądy pokoju i sądy hrabstw (w tym sądy ds. drobnych roszczeń), jak również orzeczeń Wysokiego Trybunału. Przepisy dotyczące wykonywania orzeczeń sądowych zawarto w rozporządzeniu dotyczącym wykonywania orzeczeń sądowych (Irlandia Północna) z 1981 r. oraz ustawie dotyczącej wykonywania orzeczeń sądowych (Irlandia Północna) z 1981, ze zmianami.

## Powiązane strony

[Prokuratura](#)

[Izba Adwokacka Irlandii Północnej](#)

[Towarzystwo Prawnicze](#)

[Służba ds. Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej](#)

Ostatnia aktualizacja: 03/10/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [en](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

## Zawody prawnicze - Szkocja

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd podstawowych zawodów prawniczych w okręgu jurysdykcyjnym Szkocji w Zjednoczonym Królestwie. Zawiera ona informacje o sędziach, prokuratorach i prawnikach.

### Sędziowie

W Szkocji nie ma odrębnego zawodu sędziego. Funkcję sędziego mogą sprawować wyłącznie **doświadczeni prawnicy (solicitors)** oraz **adwokaci (advocates)**. W okręgu jurysdykcyjnym Szkocji wyróżnia się następujące stanowiska sędziowskie:

przewodniczący Najwyższego Sądu Cywilnego w Szkocji (Lord President of the Court of Session);

Lord Justice Clerk (drugi w hierarchii sędzia w Szkocji);

główni sędziowie (*Sheriff Principals*) stojący na czele sześciu okręgów (*sheriffdoms*);

sędziowie zasiadający w Court of Session używający tytułu *Senator of the College of Justice*;

sędziowie zasiadający w High Court of Justiciary używający tytułu *Lord Commissioner of Justiciary*;

sędziowie (*Sheriffs*);

sędziowie zatrudnieni na niepełny etat (*part-time sheriffs*), którzy wspomagają sędziów pełnoetatowych (*permanent sheriffs*);

sędziowie pokoju (*Justices of the Peace*) – osoby bez przygotowania prawniczego orzekające w składach jednoosobowych lub trzyosobowych, z udziałem urzędnika posiadającego kwalifikacje prawnicze lub doradcy prawnego (*legal assessor*) w sądach pokoju.

### Prokuratorzy

#### Organizacja

W Szkocji za ściganie przestępstw odpowiada [Urząd Korony i Biuro Prokuratury](#) (Crown Office and Procurator Fiscal Service). Na czele urzędu stoi **Lord Advocate**, wchodzący w skład szkockiego rządu. Jego zastępcą jest Solicitor General.

Instytucja ta jako jedyna jest odpowiedzialna za **ściganie** przestępstw, **wyjaśnianie** przypadków nagłych lub podejrzanych zgonów oraz rozpatrywanie **skarg** na czynności policji.

Artykuł 48 ustawy o Szkocji z 1998 r. (Scotland Act 1998) stanowi, że Lord Advocate (działający w charakterze zwierzchnika struktur ścigania i wyjaśniania okoliczności zgonów w Szkocji) podejmuje każdą decyzję niezależnie i samodzielnie.

Jedynie wykwalifikowani adwokaci lub inni prawnicy mogą zostać prokuratorami.

#### Rola i obowiązki

W przypadku popełnienia przestępstwa policja (lub inna wyspecjalizowana jednostka dochodzeniowa, jak np. Urząd Podatkowy i Celny JKM – HM Revenue and Customs) podejmuje wstępne czynności dochodzeniowe i zdaje sprawozdanie miejscowemu prokuratorowi (*Procurator Fiscal*). Prokurator zapoznaje się ze sprawozdaniem i – w interesie publicznym – decyduje o wszczęciu lub odmowie wszczęcia postępowania. Podejmując decyzję, prokurator rozpatruje, czy zgromadzony został wystarczający materiał dowodowy, a jeśli tak, to jakie czynności będą właściwe: wniesienie oskarżenia, zastosowanie środka bezpośredniego (np. grzywny skarbowej) czy też niepodjęcie żadnych czynności. W sprawach rozstrzyganych przed ławą przysięgłych – przed wniesieniem oskarżenia – prokurator przesłuchuje świadków, zleca i weryfikuje opinie biegłych oraz gromadzi inne dowody. Następnie składa sprawozdanie zespołowi oskarżycieli prokuratury koronnej (Crown Counsel), który podejmuje decyzję dotyczącą wniesienia oskarżenia.

#### Organizacja zawodów prawniczych: prawnicy

##### Adwokaci (advocates – barristers)

Adwokaci (*advocates*) są członkami **szkockiej izby adwokackiej** (Scottish Bar). Są oni uprawnieni do występowania przed wszystkimi sądami w Szkocji, lecz ich praca w przeważającej mierze polega na występowaniu przed sądami wyższej instancji (Court of Session i High Court of Justiciary) i wydawaniu specjalistycznych opinii w sprawach prawnych. Starsi stażem adwokaci posługują się tytułem *Queen's Counsel*. Wszyscy adwokaci są członkami [Kolegium Adwokatów](#) (Faculty of Advocates).

##### Solicitors (doradcy prawni)

Prawnicy zwani **solicitors** to najliczniejszy zawód prawniczy. Udzielają oni porad we wszystkich sprawach prawnych i reprezentują klientów przed sądem. Wszyscy prawnicy (*solicitors*) są członkami [Szkockiego Towarzystwa Prawniczego](#), które dba o interesy przedstawicieli tej grupy zawodowej oraz ogółu społeczeństwa w kontekście korzystania z ich usług.

Do **Szkockiego Towarzystwa Prawniczego** należą również niektórzy tzw. *solicitor-advocates*. Podobnie jak adwokaci (zobacz wyżej) są oni uprawnieni do występowania przed Court of Session oraz High Court of Justiciary.

#### **Notariusze**

Notariusze (*Notaries Public*) to prawnicy (*solicitors*), którzy zajmują się protokolowaniem niektórych transakcji oraz poświadczaniem dokumentów prawnych o szczególnym charakterze. Nie jest to jednak osobny, pełnoprawny zawód prawniczy.

#### **Rzecznicy patentowi i rzecznicy ds. znaków towarowych**

Rzecznicy patentowi i rzecznicy ds. znaków towarowych są wyspecjalizowanymi doradcami z zakresu własności intelektualnej. Udzielają oni klientom porad prawnych w tej dziedzinie, w szczególności na temat rejestracji i ochrony patentów, znaków towarowych i wzorów, jak również innych aspektów własności intelektualnej, w tym ochrony praw autorskich. W odróżnieniu od bardziej ogólnego prawa cywilnego i karnego, materialne prawo własności intelektualnej stosuje się na całym terytorium Zjednoczonego Królestwa. Dochodzenie praw własności intelektualnej w Szkocji wymaga zazwyczaj wszczęcia postępowania w Court of Session, ponieważ sąd ten ma wyłączną kompetencję w zakresie patentów i większości innych zarejestrowanych praw z zakresu własności intelektualnej (w szczególności wspólnotowego znaku towarowego i wzoru wspólnotowego). W sądzie tym obowiązują szczególne zasady dotyczące obsługi spraw z zakresu własności intelektualnej, przy czym wyznaczono również określoną liczbę sędziów zajmujących się sprawami z zakresu własności intelektualnej. Rzecznicy patentowi i rzecznicy ds. znaków towarowych mogą reprezentować swoich klientów w sądzie ds. patentów (Patents County Court) oraz w Patents Court of the High Court w Anglii i Walii w sprawach, w których złożono środek zaskarżenia od decyzji Urzędu ds. Własności Intelektualnej Zjednoczonego Królestwa (UK Intellectual Property Office). Rzecznicy patentowi mający uprawnienia do występowania przed sądem mogą również występować w High Court w Londynie, ale nie są obecnie uprawnieni do reprezentowania klientów w sprawach dotyczących własności intelektualnej w sądach szkockich. Zatem obecnie w Szkocji postępowania sądowe z zakresu własności intelektualnej są prowadzone przez wyspecjalizowanych prawników często współpracujących z rzecznikami patentowymi i rzecznikami ds. znaków towarowych.

Większość rzeczników patentowych i rzeczników ds. znaków towarowych w Szkocji pracuje w wyspecjalizowanych kancelariach, prowadząc prywatną praktykę, ale niektórzy pracują w sektorze przemysłowym.

[Akredytowany Instytut Rzeczników Patentowych](#) (Chartered Institute of Patent Attorneys) reprezentuje rzeczników patentowych w całym Zjednoczonym Królestwie. Jego zadania obejmują udział, wraz z administracją rządową, w pracach nad legislacją dotyczącą własności intelektualnej, zapewnianie kształcenia i szkoleń dla rzeczników patentowych i stażystów oraz kontakty z organami regulacyjnymi rzeczników. Zadaniem instytutu jest upowszechnianie prawa własności intelektualnej i zawodów związanych z tą dziedziną prawa.

[Instytut Rzeczników ds. Znaków Towarowych](#) (Institute of Trade Mark Attorneys) reprezentuje rzeczników ds. znaków towarowych i zawód rzecznika ds. znaków towarowych na terytorium Zjednoczonego Królestwa. Zadania instytutu polegają na negocjowaniu z administracją rządową, niezależnym organem nadzoru (Komisją ds. Nadzoru Własności Intelektualnej) i innymi odpowiednimi organizacjami, oraz lobbing w tych podmiotach. Instytut zapewnia odpowiednie kształcenie, szkolenie i doradztwo osobom wykonującym zawód rzecznika ds. znaków towarowych i jest odpowiedzialny za propagowanie tego zawodu i praw własności intelektualnej.

[Komisja ds. Nadzoru Własności Intelektualnej](#) zajmuje się wszystkimi sprawami dotyczącymi nadzoru i sprawami dyscyplinarnymi oraz ustala, monitoruje i egzekwuje standardy dotyczące rzeczników patentowych i rzeczników ds. znaków towarowych na terytorium Zjednoczonego Królestwa. Działa w interesie publicznym i prowadzi ustawowe rejestry rzeczników patentowych i rzeczników ds. znaków towarowych, zarówno jeżeli prowadzą oni działalność jako osoby fizyczne, jak i w ramach innych podmiotów.

#### **Inne zawody prawnicze**

**Urzednicy** (*sheriff officers*) oraz **posłańcy sądowi** (*messengers-at-arms*) to urzędnicy sądowi zajmujący się doręczaniem dokumentów i wykonywaniem orzeczeń sądów w Szkocji. Zarówno posłańcy sądowi, jak i urzędnicy (*sheriff officers*), są zatrudniani przez prywatne podmioty i pobierają opłaty ustalone w aktach prawa pochodnego.

Na mocy art. 60 szkockiej ustawy o upadłości i należytej staranności z 2007 r. – Bankruptcy and Diligence (Scotland) Act 2007 – urzędy messenger-at-arms i sheriff officer zostaną zniesione. Zastąpi je nowy urząd **judicial officer** (urzędnika sądowego). Urzędnicy sądowi będą powoływani przez przewodniczącego Najwyższego Sądu Cywilnego w Szkocji (Lord President of the Court of Session) na podstawie nominacji nowej Szkockiej Komisji ds. Egzekucji Cywilnej (Scottish Civil Enforcement Commission).

#### **Powiązane strony**

[Urząd Korony i Biuro Prokuratury](#), [Kolegium Adwokatów](#), [Szkockie Towarzystwo Prawnicze](#), [Szkockie Stowarzyszenie Ośrodków Prawa](#), [Akredytowany Instytut Rzeczników Patentowych](#), [Instytut Rzeczników ds. Znaków Towarowych](#), [Komisja ds. Nadzoru Własności Intelektualnej](#)

Ostatnia aktualizacja: 10/11/2014

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.